

T.C.

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİMDALI

**ETKİNLİK TEMELLİ SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNİN OKUL
ÖNCESİ ÇOCUKLARIN SOSYAL BECERİLERİNE ETKİSİNİN
İNCELENMESİ**

Doktora Tezi

Ayşen TÜKEL

Danışman

Prof. Dr. Ali MEYDAN

Nevşehir

Haziran 2023

T.C.

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİMDALI

**ETKİNLİK TEMELLİ SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNİN OKUL
ÖNCESİ ÇOCUKLARIN SOSYAL BECERİLERİNE ETKİSİNİN
İNCELENMESİ**

Doktora Tezi

Ayşen TÜKEL

Danışman

Prof. Dr. Ali MEYDAN

Nevşehir

Haziran 2023

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan
Ayşen TÜKEL

TEZ TAZİM KLAVUZUNA UYGUNLUK

“Etkinlik Temelli Sosyal Bilgiler Eğitiminin Okul Öncesi Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi” adlı Doktora tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Ayşen TÜKEL

Danışman

Prof. Dr. Ali MEYDAN

Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Ali MEYDAN

KABUL VE ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Ali MEYDAN danışmanlığında Ayşen TÜKEL tarafından hazırlanan “Etkinlik Temelli Sosyal Bilgiler Eğitiminin Okul Öncesi Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalında Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

..... / /

(Tez savunma tarihi)

JÜRİ

İMZA

Danışman :

Üye :

Üye :

Üye :

Üye :

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

..... / /

.....

Enstitü Müdürü

“ETKİNLİK TEMELLİ SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNİN OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN SOSYAL BECERİLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ”

Ayşen TÜKEL

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Doktora, Haziran 2023

Danışman: Prof. Dr. Ali MEYDAN

ÖZET

Toplumun temelini oluşturan ve yarını inşa edecek olan çocukların erken çocuklukta sosyal beceri kazanarak hayata hazırlanmaları önem arz etmektedir. Çalışmada, okul öncesi dönem çağındaki çocuklar için sosyal bilgiler öğretim programı (2018) ve okul öncesi eğitim programı (2013) kazanımları doğrultusunda hazırlanmış sosyal bilgiler eğitim etkinliklerinin okul öncesi çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, yarı deneysel desen kullanılmış ve veri çeşitlemesine gidilmiş, nicel çalışma nitel verilerle desteklenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu; 2021-2022 Eğitim-Öğretim Bahar Yarıyılı'nda Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız bir anaokulunun 5 yaş sınıfında eğitim gören çocukların 16'sı deney, 17'si kontrol grubunda olmak üzere toplam 33 okul öncesi çocuğu oluşturmaktadır. Uygulama öncesinde aynı yaş grubundaki 3 sınıfa ölçek (OSBED) uygulanmış olup sosyal beceri düzeylerinin benzer olduğu iki sınıftan biri kura yoluyla deney diğeri kontrol grubu olarak atanmıştır. Araştırmada çocuklar ve aileleri hakkında bilgi almak amacıyla Demografik Bilgi Formu, çocukların sosyal becerilerini ölçmek amacıyla Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) Öğretmen Formu ve çocukların etkinlik sonrası yaptığı resimler kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri deney grubuna 10 hafta boyunca 20 etkinlik şeklinde uygulanmıştır. Kontrol grubu olarak belirlenen çocuklar ise kendi programlarına devam etmişlerdir. Ayrıca kontrol grubuna müdahale edilmemiştir. Araştırmanın nicel boyutunu OSBED formundan alınan puanların değerlendirilmesi, nitel boyutunu ise çocuk resimlerinin betimsel analizi, çocukların yorumlarından doğrudan alıntılar

ve resim örnekleri oluşturmuştur. Araştırma sonucuna göre deney ve kontrol grubu arasında; Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin hem ölçek genel toplamında hem de başlangıç becerileri, akademik beceriler, arkadaşlık becerileri, duygularını yönetme ve kontrol etme becerileri alt boyut son test ve kalıcılık test puanlarında farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). ocuk resimlerinin yorumlarından Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin resimlere ve resimlerin yorumlarına yansıdığı diğer bir araştırma sonucudur. Bu bulgular doğrultusunda, araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri, okul öncesi, sosyal beceri

**“INVESTIGATION OF THE EFFECT OF ACTIVITY-BASED SOCIAL
STUDIES EDUCATION ON SOCIAL SKILLS OF PRESCHOOL
CHILDREN”**

Ayşen TÜKEL

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences

Department of Social Studies Education, PhD, July 2023

Supervisor: Prof. Dr. Ali MEYDAN

ABSTRACT

It is important that children, who form the basis of society and will build the future, are prepared for life by gaining social skills in early childhood. In the study, it was aimed to examine the effects of social studies education activities prepared in line with the achievements of the social studies curriculum (2018) and preschool education program (2013) for preschool children on the social skills of preschool children. In the study, quasi-experimental design was used and data diversity was used, and the quantitative study was supported by qualitative data. The study group of the research; In the 2021-2022 Spring Semester, the children studying in the 5-year-old class of an independent kindergarten affiliated to the Ministry of National Education consist of 33 pre-school children, 16 of which are in the experimental group and 17 in the control group. Before the application, the scale (OSBED) was applied to 3 classes in the same age group, and one of the two classes with similar social skill levels was assigned as the experimental group and the other as the control group. In the research, Demographic Information Form was used to get information about children and their families, Preschool Social Skills Assessment Scale (OSBED) Teacher Form to measure children's social skills, and pictures made by children after the activity. Social Studies Educational Activities were applied to the experimental group in the form of 20 activities for 10 weeks. The children determined as the control group continued their own programs. In addition, the

control group was not intervened. The quantitative aspect of the research is the evaluation of the scores obtained from the OSBED form, the qualitative aspect is the descriptive analysis of children's drawings, direct quotations from children's comments and picture examples has created. According to the results of the research, between the experimental and control groups; The difference was found to be statistically significant both in the overall scale of Social Studies Educational Activities and in initial skills, academic skills, friendship skills, ability to manage and control emotions sub-dimension post-test and permanence test scores ($p<0.05$). Another research result is that Social Studies Educational Activities, which are among the interpretations of children's pictures, are reflected on the pictures and the interpretations of the pictures. In line with these findings, suggestions were made for researchers and practitioners.

Keywords: Social studies educational activities, preschool, social skills

TEŞEKKÜR

Öğrenmenin yaşı yoktur felsefesiyle mesleğimin yirmi yedinci yılında bu zorlu, bir o kadar da değerli doktora yolculuğuna çıkmak benim için çok kıymetliydi.

İnsana yapılacak en güzel dualardandır “Allah iyi insanlarla karşılaştırsın” demek. Benim de karşıma çıkan iyi insanlardan biri de tez danışmanım olmuştur. Sayın Prof. Dr. Ali MEYDAN Hoca’ma bu zorlu süreçteki desteği ve yönlendirmesi için çok teşekkür ediyorum. Doktora sürecinde ders aldığım hocalarıma, Sayın Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ’e, Sayın Doç. Dr. Ahmet DURMAZ’a, fikirleriyle yol gösteren Sayın Doç. Dr. Sema ÖNGÖREN’e ve tezin fikir babası olan Sayın Dr. Barış Çiftçi’ye, tezin istatistik kısmının analizini yapan Sayın Doktorant Fuat Özcan’a, değerli vakitlerini ayıran uzman görüşü aldığım çok kıymetli hocalarıma, tezin her aşamasında beni motive eden fikirleriyle yol gösteren Sayın Doç. Dr. Kamuran ÖZDİL’e teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmanın uygulama kısmını yaptığım anaokulunun yöneticileri ve öğretmenlerine teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez yazım sürecinde manevi desteğini esirgemeyen eşim Ali İhsan TÜKEL, sevgili çocuklarım Rana ve Ömer ile burada adını anamadığım herkese içtenlikle teşekkür ederim.

Bu tezi,

Çocukların geleceğini inşa eden ve onların yüzünü güldürebilen tüm güzel insanlara ithaf ediyorum.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	ii
TEZ TAZİM KILAVUZUNA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iv
ÖZET	iv
ABSTRACT	ivii
TEŞEKKÜR	ix
KISALTMALAR VE SİMGELER	xiii
ŞEMA VE GÖRSEL LİSTESİ	xiv
TABLolar LİSTESİ	xv
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Sınırlılıklar	8
1.5. Varsayımlar	8
1.6. Tanımlar	9
1.6.1. Sosyal Bilgiler	9
1.6.2. Okul Öncesi Eğitim	9
1.6.3. Okul Öncesi Eğitim Programı	9
1.6.4. Beceri	9
1.6.5. Sosyal Beceri	10
1.6.6. Sosyal Bilimler	10
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	11
2.1. Sosyal Bilgiler	11
2.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı	13
2.3. Okul Öncesi Eğitim	17
2.4. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı	19
2.5. Okul Öncesi Eğitimde Sosyal Bilgiler	22
2.6. Sosyal Beceri	28
2.7. Sosyal Beceri İle İlişkili Kavramlar	30
2.7.1. Yaşam Becerileri	30
2.7.2. Sosyal Yeterlilik	31

2.7.3. Sosyalleşme	32
2.7.4. Sosyal Duygusal Gelişim.....	32
2.7.5. Sosyal Zekâ.....	33
2.7.6. Duygusal Zekâ	34
2.7.7. Empati.....	34
2.8. Sosyal Beceri Kazanımının Önemi	35
2.9. Sosyal Beceri Eğitimi	37
2.10. Sosyal Becerilerin Sınıflandırılması ve Alanları.....	38
2.11. Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceriler ve Önemi	41
2.12. Kuramların Sosyal Beceriye Bakış Açısı	43
2.13. İlgili Araştırmalar	47
BÖLÜM III	63
YÖNTEM.....	63
3.1. Araştırmanın Modeli	63
3.2. Çalışma grubu.....	64
3.3. Veri Toplama Araçları.....	69
3.3.1. Demografik Bilgi Formu	69
3.3.2. Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu (OSBED).....	69
3.3.3. Çocuk Resimleri	73
3.4. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin Hazırlanması.....	73
3.5. Araştırma Süreci.....	77
3.5.1. Ön Testlerin Uygulanması	78
3.5.2. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin Uygulanması (Deney Grubuna Yapılan Müdahaleler)	78
3.5.3. Son Testlerin Uygulanması.....	88
3.5.4. Kalıcılık Testi	88
3.6. Verilerin Analizi.....	88
3.6.1. Nicel Verilerin Analizi.....	88
3.6.2. Nitel Verilerin Analizi	89
3.7. Geçerlik ve Güvenirlik	89
3.7.1. Araştırmanın Etik Boyutu	89
3.7.2. Nicel Boyut İçin Geçerlik ve Güvenirlik.....	90
3.7.3. Nitel Boyut İçin Geçerlik ve Güvenirlik.....	93
3.8. Araştırmada Öğretmenin (Deney Grubu) ve Araştırmacının Rolü	94

BULGULAR.....	98
TARTIşMA SONUÇ VE ÖNERİLER.....	126
KAYNAKÇA.....	138
EKLER.....	158

KISALTMALAR VE SİMGELER

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

OÖEP: Okul Öncesi Eğitim Programı

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

Bk: Bakanız

IELDS: İllionis Erken Öğrenme ve Gelişim Standartları

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu

OSBED: Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu

TYÇ: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi

EFA: Herkes İçin Eğitim

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü

DeSeCo projesi: Yetkinliklerin Tanımlanması ve Seçimi projesi

SSES (Social and Emotional Skills Study): Sosyal ve Duygusal Beceriler Araştırması

IBE: Uluslararası Eğitim Bürosu

NCLB: Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasası

NCSS (National Council For The Social Studies): Ulusal Sosyal Bilimler Konseyi

PISA: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı

GRE (Graduate Record Examinations): Lisansüstü Kayıt Sınavları

IQ (intelligence quotient): Zekâ katsayısı, zekâ seviyesi.

CT3” (Transversal Competences Research): Çapraz Yetkinlikler Araştırması

SkillNER (Skills extractor and more) : Sosyal beceri çıkarıcı, bulucu, tanımlayıcı

TUSİAD: Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği

ADEP: Anne Değerler Eğitimi Programının

ŞEMA VE GÖRSEL LİSTESİ

Şema 3. 1. Deney Kontrol Grubu İş Akış şeması	77
Şema 4. 1. Birey ve Toplum Öğrenme Alanı İle İlgili Etkinliklerin Analizi.....	107
Şema 4. 2. Kültür ve Miras Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi	109
Şema 4. 3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi	111
Şema 4. 4. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi	114
Şema 4. 5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi	117
Şema 4. 6. Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi	120
Şema 4. 7. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi.....	123
Görsel 3. 1. Bir Tohum Da Sen Dik Etkinliği Ekmeğin Serüveni Öğrenme Merkezi	87
Görsel 3. 2. Kızılderi Oluyorum Etkinliği Öğrenme Merkezi	87
Görsel 3. 3. Yaşlılara Saygı Türkiye-Japonya Örneği Etkinliği Yaşlılık Hatırası Öğrenme Merkezi.....	88
Görsel 4. 1. Birey ve Toplum / Farklılıklara Saygı Etkinliği Resim Çalışması.....	108
Görsel 4. 2. Kültür ve Miras / Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk Resim Çalışması...	109
Görsel 4. 3. Kültür ve Miras / Çamurla Yapılan Sihir Resim Çalışması	110
Görsel 4. 4. Kültür ve Miras / Küçük Gezinler Müzeye Gidiyor Resim Çalışması	110
Görsel 4. 5. İnsanlar, Yerler ve Çevreler / Deprem Temalı Resim Çalışması	112
Görsel 4. 6. İnsanlar, Yerler ve Çevreler/ İklim-Penguenler Temalı Resim Çalışması	112
Görsel 4. 7. İnsanlar, Yerler ve Çevreler/ Peri Bacaları Temalı Resim Çalışması ..	113
Görsel 4. 8. Bilim, Teknoloji ve Toplum / Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bu Gününe Yolculuk Resim Çalışması	115
Görsel 4. 9. Bilim, Teknoloji ve Toplum / Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya Resim Çalışması.....	115
Görsel 4. 10. Bilim, Teknoloji ve Toplum / Siber Zorbalık ve Tedbirler Resim Çalışması.....	116
Görsel 4. 11. Üretim, Dağıtım ve Tüketim / Ekmeğin Serüveni Resim Çalışması..	118
Görsel 4. 12. Üretim, Dağıtım ve Tüketim/ Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum Resim Çalışması	118

Görsel 4. 13. Üretim, Dağıtım ve Tüketim/ Bir Tohum da Sen Dik Etkinliği Resim Çalışması.....	119
Görsel 4. 14. Etkin Vatandaşlık / Sandıkta Seçim Var Etkinliği Resim Çalışması	121
Görsel 4. 15. Etkin Vatandaşlık / Benim de Haklarım Var Etkinliği Resim Çalışması	121
Görsel 4. 16. Etkin Vatandaşlık / Mahremiyet Eğitimi Etkinliği Resim Çalışması.	122
Görsel 4. 17. Küresel Bağlantılar / Kızılderili Oluyorum Etkinliği Resim Çalışması	124
Görsel 4. 18. Küresel Bağlantılar / Saygılı Olalım Japonya- Türkiye (Yaşlılara Saygı) Etkinliği Resim Çalışması.....	124
Görsel 4. 19. Küresel Bağlantılar / Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz Etkinliği Resim Çalışması.....	125

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. 2013 Illinois Erken Öğrenme ve Gelişim Standartları (IELDS) Tablosu. 23

Tablo 3.1. Araştırmanın Modeli..... 64

Tablo 3.2. OSBED Ölçeği Ön Test Toplam Puanlarının Normallik Testi..... 65

Tablo 3.3. OSBED Ölçeği Ön Test Toplam Puanlarının Dağılımı (n=57)..... 65

Tablo 3.4. OSBED Ölçeği Ön Test Toplam Puanlarının Dağılımı (n=33)..... 66

Tablo 3.5. Araştırmaya Katılan Çocukların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı
..... 67

Tablo 3.6. OSBED Ölçek Madde Güvenilirliği 71

Tablo 3.7. OSBED Öğretmen Formu Örnek Beceri Maddesi ve Cevaplama Ölçeği 72

Tablo 3.8. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri Öğrenme Alanlarına Göre Dağılım
Tablosu..... 76

Tablo 3.9. Öğrenme Alanlarına Göre Etkinlik Planı Tablosu..... 79

Tablo 3.10. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin Haftalara Göre Dağılımı Tablosu...80

Tablo 4. 1. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri
Değerlendirme Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları
..... 98

Tablo 4.2. Deney ve Kontrol Grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri
Değerlendirme Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları
..... 100

Tablo 4. 3. Deney ve Kkontrol Ggrubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri
Değerlendirme Ölçeği Kalıcılık Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi
Sonuçları 101

Tablo 4. 4. Deney Grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme
Ölçeği Ön Test Son Test Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları
..... 103

Tablo 4.5 Deney Grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme
Ölçeği Son Test ve Kalıcılık Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi
Sonuçları..... 103

Tablo 4. 6.Kontrol Grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme
Ölçeği Ön Test Son Test Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları
..... 104

Tablo 4. 7. Kontrol Grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Son Test ve Kalıcılık Test Ppuanlarına İlişkin, Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi Sonuçları	104
--	-----

Tablo 4. 8. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri Resim Yorumlarına İlişkin Kod ve Frekans Tablosu	105
--	-----

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumuna, problem cümlesine, alt problemlere; araştırmanın önem ve amacına, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve ilgili tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Problemi

Dünya hızla değişmekte ve gelişmektedir. Bu gelişimi takip eden ülkeler farklı boyutlarda kendilerini revize ederek ilerlemektedir. Eğitim de bu boyutlardan biridir. Günümüzde eğitim bütüncül bir anlayışla ele alınmakta, birey tüm gelişim alanlarıyla desteklenmektedir. Salt bilişsel gelişimin desteklenmesi yeterli görülmeyip sosyal duygusal alan, dil gelişimi, fiziksel ve motor gelişimin de desteklendiği eğitim biçimi önem kazanmaktadır. Sadece bilişsel alana yapılan yatırım ve öğretimlerin bir çocuğun geleceğini kurması ve yönlendirmesi açısından yeterli olamayacağını farklı çalışmalarla göstermektedir (Sanson, vd. 2009; Hinkley vd. 2018). Sosyal beceriye sahip olmak küçük yaşlardan itibaren hayatı kolaylaştırmakta, isteklerimizi ve duygularımızı anlama ve ifade etme anlamında bize yardımcı olmaktadır. Güzel olan taraf ise sosyal becerinin sonradan eğitim yoluyla kazanılabiliyor olmasıdır. Türkiye’de sosyal beceri üzerine yapılan çalışmaların çoğunun okul öncesi çocuklarıyla yapılmasına karşın (Uz Baş, 2003; Vural, 2006; Göktaş, 2015; Uysal ve Kaya Balkan, 2015; Ilgın, 2018; Kılıç, 2016; Şentürk 2019; Aksakal 2020) bu yaş çocuklarında arkadaş ilişkileri, iletişimi başlatma ve devam ettirme, akademik başarı, duygularını kontrol etme ve yönetme gibi sosyal beceriler açısından yetersizlikler olduğu görülmektedir. Sosyal beceri kazanımı Türkiye’de okul öncesi çocuklarında istenilen düzeyde olmaması göz önünde bulundurulduğunda okul öncesinde sosyal beceri konusu çalışmaya değer bulunmuştur.

Sosyal beceri kazanımının önemi gün geçtikçe artarak farklı platformlarda vurgulanmasına rağmen bu kazanıma yönelik etkinliklerin sınırlılığı, uygulamada olan Okul Öncesi Eğitim Programı'nda; Türkçe, sanat, drama, hareket, oyun, fen, matematik, okuma yazmaya hazırlık ve alan gezileri ve müzik etkinlik türleri olmasına rağmen sosyal etkinlik başlığı altında bir etkinlik türünün olmaması (Öztürk vd. 2015), 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda sosyal-duygusal alana yönelik kazanımlar olmasına rağmen sosyal beceri aktarımında bu kazanımların yetersiz olabileceği düşüncesi ve sosyal bilgiler eğitiminin sosyal beceri kazanımında kullanılan bir yol olmasına karşın Türkiye'de bu çalışmaların çok sınırlı olması konuya ilişkin dikkat çekici unsurlardır.

Sosyal beceri kazanımı için kullanılan yöntemlerden biri de sosyal bilgiler öğretimidir. Sosyal bilgiler öğretiminin yanı sıra atılganlık eğitimi, duyarlılık eğitimi, transactional analysis, T grupları, etkileşim analizi, akılcı duygusal terapi ve duyuşsal eğitim yaklaşımları da beceri kazanımı için uygulanan eğitim çalışmalarıdır. Bu çalışmalar genellikle sosyal anksiyeteyi gidermek, sosyal beceriksizliği gidermek ve sosyal beceriyi artırmak amacıyla uygulanmaktadır (Bacanlı, 2021).

Sosyal bilimlere vurgu yapan ve temelini iyi vatandaş yetiştirme düşüncesinden alan sosyal bilgiler dersi; ilkokulda 4. sınıfta, ortaokulda 5, 6 ve 7. sınıfta okutulmaktadır. Bu ders içerik olarak ilkokul 1, 2 ve 3. sınıfta hayat bilgisi dersi olarak yer almaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında ise aylık ve günlük planlar bu yaş çocukların ihtiyacına göre kazanımlar doğrultusunda oluşturulmaktadır. Okul öncesi eğitim alanındaki son program olan 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı incelendiğinde gelişim alanlarının sosyal ve duygusal, motor, bilişsel, dil gelişim alanları ile öz bakım becerileri olarak dört alan ve bir beceri alanından oluştuğu görülmektedir. Programda kazanımlar oluşturulurken sosyal alan duygusal alanla birlikte alınmıştır. Okul Öncesi Eğitim Programı; Türkçe, sanat, drama, müzik, hareket, oyun, fen, matematik, okuma yazmaya hazırlık ve alan gezilerini içeren etkinlik çeşitlerinden oluşmaktadır (MEB, 2013). Sosyal bilgiler, okul öncesi eğitim müfredatında ayrı bir etkinlik türü olarak bulunmamaktadır, bu alana ait etkinlikler genellikle fen etkinlikleri (Öztürk vd., 2015) ve Türkçe etkinlikleri kapsamında ele alınmaktadır. Türkiye'deki sosyal bilgiler dersine temel oluşturan Amerika Birleşik

Devletleri'nin okul öncesi eğitim programı incelendiğinde; fen, teknoloji, fiziksel gelişim, sanat, dil sanatları, matematik, sağlık, İngiliz dilini öğrenme ve ev dilini geliştirmenin yanı sıra sosyal bilgiler ve sosyal / duygusal gelişim ile ilgili içerik, kazanım ve etkinlik örneklerinin programda yer aldığı görülmektedir (isbe.net, 2013).

Ülkeler eğitim programı oluştururken “tek bedene uygun” bir eğitim programı oluşturmak yerine, genel bir değer tabanlı çerçeve geliştirmeyi tercih etmekte, ulusal çerçeveye uygun kendi eğitim programlarını geliştirmektedirler. Her ülkede dezavantajlı, özel eğitime gereksinim duyan yani farklı öğrenme ihtiyacı olan çocuklar vardır. Bu çocuklar için zenginleştirilmiş eğitim ortamı ve yapılandırılmış programlar ile ülkelerin kazanacağı çok şey vardır (Barnett, 2003).

Türk eğitim sisteminin temelini oluşturan Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçlarının 1. maddesinde “Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek” ifadesine yer verilmiştir (tegm.meb.gov.tr, 2013). Temelini Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçlarından alan okul öncesi eğitimin amaçları incelendiğinde,

“Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, onları ilkokula hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak, çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır”

ifadesine yer verildiği görülmektedir. Bireyleri hayata hazırlamak için küçük yaşlardan itibaren gerekli bilgi, donanım, beceri, değer ve yetkinliklerle donatmak eğitimin gerekliliğidir.

Sosyal beceriler, çocukların okula hazır bulunuşlukları ve gelecekteki ruh sağlığı için hayati önem taşır (Hinkley vd., 2018). Ayrıca okul öncesi dönemde kazanılan bu beceriler çocukların daha sonraki çocukluk dönemindeki olumlu davranışsal, sosyal ve akademik sonuçlarını da destekleyebilir (Sanson vd., 2009).

Kırtel (2018) çocuklara uyguladığı sosyokültürel etkinlik programının çocukların eleştirel düşünme becerisi, problem çözme becerisi empati, haritada yer bulma ve uzaklık mesafe algısı becerilerini geliştirdiğini ifade etmiş ve uygulanmakta olan Okul Öncesi Eğitim Programı'nda; sosyokültürel eğitim konu kapsamı içerisinde bulunan coğrafya, tarih, ekonomi ve sosyoloji konularına yer verilebileceğine vurgu yapmıştır. Sosyokültürel eğitim konuları ile ilgili olarak Okul Öncesi Eğitim Programı'na kazanım, amaç, gösterge eklenerek, etkinlik örnekleri hazırlanabileceği önerisinde bulunmuştur.

Yüksek-Usta (2019), çocukların gelişim düzeylerine uygun olarak hazırlanan tarih ve coğrafya temalarının çocukların sosyal duygusal gelişimlerini desteklemeye yönelik birer araç olarak kullanıldığını Okul Öncesi Tarih Coğrafya Eğitim Programı'nın çocukların duygusal zekâ ve farklılıklara saygı düzeylerine olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaştığını ifade etmiştir. Araştırmada okul öncesi öğretmenlerin çocukların sosyal becerilerini desteklemeye yönelik deneyimlerini ele alan Ünal (2022), öğretmenlerin eğitim planlarında düzenli olarak sosyal beceri etkinliklerine yer verdiklerini ve sosyal beceri etkinliklerini planlarken kazanımlar / göstergeler, materyaller, aile katılımı ve değerlendirme gibi program temelli faktörleri göz önünde bulundurdıklarını bildirmesine rağmen, eğitim planlarının içeriği incelendiğinde, etkinlik türü, materyal ve sosyal beceri türü açısından öğretmenlerin kendi bildirdikleri uygulamaları ile bazı farklılıklar olduğunu tespit etmiştir. Bu bulgu çerçevesinde programı geliştirenler, politika yapıcılar ve öğretmenler için eğitimsel çıkarımlar yapmayı önererek, programa paylaşma, yardım etme, iletişim, empati, sosyal problem çözme vb. sosyal becerilere ilişkin kazanımlar ve göstergeler eklenebileceği ve programda hali hazırda var olan kazanım ve göstergelerin detaylandırılabilmesi tavsiyesinde bulunmuştur.

Literatürde okul öncesi eğitim dönemindeki çocuklarda sosyal beceri kazanımına yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde; hikâye anlatma ve oyun temelli sosyal beceri eğitiminin (Aksoy vd., 2023), çocuk merkezli oyun terapisinin (Semerci, 2022), sosyal beceri tabanlı erken müdahale programının (Işıktekiner, 2022), okul dışı öğrenme ortamlarındaki etkinliklerin (Kölemen, 2021), sosyal bilgiler dersinde ve okul uygulamalarında sosyal katılım becerisinin geliştirilmesi çalışmalarının

(Coşkun, 2020), oyuncak müzesinde uygulanan eğitim etkinliklerinin (Sultan Bozkurt, 2020), Sosyal Beceri Eğitimi Modülü'nün (Karaman, 2016), yaratıcı drama yoluyla çocuklara verilen sosyal beceri eğitiminin (Sevgen, 2016), Farkındalık Temelli Nezaket Müfredatı'nın (Flook vd., 2015), Sosyal Beceri Eğitimi Programı ile desteklenmiş Montessori yönteminin (Kayılı, 2015), Sosyal Değerler Eğitimi Programı'nın (Sapsağlam, 2015), Barışçıl Yaşam Becerileri Temalı Eğitim Programı'nın (Göktürk, 2014) sosyal beceriye etkisinin incelendiği görülmüştür. Okul öncesi dönemde sosyal beceriye yönelik çalışmaların olduğu (Gür ve Başaran, 2022) ancak okul öncesi çocuklara sosyal bilgiler etkinlikleri yoluyla sosyal beceri kazanımına yönelik çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Alanda bu konuda ihtiyaç olduğu düşünülmektedir ve bu durum bir problem durumu olarak görülmüştür.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, okul öncesi dönem çocuklar için Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (2018) ve Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) kazanımları doğrultusunda hazırlanmış Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri'nin okul öncesi çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Deney ve kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Deney ve kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Deney ve kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği kalıcılık test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Deney grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Deney grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği son test ve kalıcılık puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

6. Kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği son test ve kalıcılık test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
8. Deney grubu çocuklarının Sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri sonrası “Bugün neler öğrendik? sorusuna ilişkin resimlerine yaptıkları yorumların analiz sonuçları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

İnsanlar için yaşadıkları yeri, yakın ve uzak çevreyi tanımak bilmek her zaman için merak konusu olmuştur. Okulda veya yaşamın içinde bireyler kültürleri, problem çözme, hayata dair zorlukları, hayallerini ve bunları nasıl gerçekleştirdiklerini öğrenirler. Sosyal bilgiler ise hayata dair pek çok şeyi öğrencilere sistematik olarak öğretmekte, toplumda yer edinmeleri ve başkalarıyla eşit şartlarda hayatın içinde yer almaları için fırsat vermektedir.

İyi vatandaş olmak veya olabilmek çok geniş kapsamlı bir kavramdır. Kişi sadece kendi hak ve hürriyetini değil başkalarının da tüm haklarını düşünmesi ve koruması gerekmektedir. Martin Luther King’in ünlü sözünde olduğu gibi “Herhangi bir yerdeki adaletsizlik, her yerdeki adaletle karşı bir tehdittir.” (Parker, 2018).

Her eğitim alanı birbirinden kıymetli olmakla birlikte sosyal bilgiler alanı içinde yaşanılan hayata bizi hazırlaması açısından önemlidir. Parker’e (2018) göre tarihsel anlayış olmadan erdemli olunamaz, ekonomi anlayışı olmadan kaynakları verimli kullanamayız, coğrafi bir anlayış olmadan kültürel ve çevresel bir anlayış kazanamayız iyi bir vatandaşlık bilgisine sahip olmazsak demokratik bir vatandaş olamayız. Dolayısıyla tüm bu süreçlerde iyi bir sosyal bilgiler eğitimi alan birey toplum yararına karar alabilir, tarihi sürece yönelik akıl yürütebilir, çevreye duyarlı olabilir, derinlemesine bir anlayışla tüm insanların umutları, hayalleri ve mücadeleleriyle empati kurabilir. İyi bir sosyal bilgiler eğitimi ve yönlendirmesi doğru karar verme sürecini, demokrasiyi, problem çözme becerisini de beraberinde getirmektedir. Tüm bu ders ve içerikler sosyal bilgilerin konusuna girmektedir.

Sosyal bilgiler eğitiminin iki özel hedefi vardır. Bunlardan ilki toplumların bilgisi olan sosyal anlayış diğeri vatandaşlık yeterliliği yani demokratik vatandaşlıktır. Okullar bu geniş kapsamlı hedeflere tutum, değer, bilgi ve beceri olmak üzere üç alt başlıktaki hedeflerle ulaşır (MEB, 2018).

Çocuklar bir ülkenin ulusal zenginliği ve geleceğidir. Küçük yaşta verilen eğitimin önemi ve kalıcılığı ile ilgili herhangi bir şüphe bulunmamaktadır. Eğitimi ilk olarak ailede alan çocuğun ilk örgün, formal kurumu ise okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Türk Millî Eğitim sistemi 2023 yılına kadar henüz okul öncesi eğitim alanında zorunlu eğitime geçmemiş olsa da bu alanda eğitim alan çocuk sayısı Millî Eğitim Bakanlığının 2022 verilerine göre 1 885 004'tür. 5 yaş ve üzeri okullaşma oranı, 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı'nda yüzde 61,22 iken 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı'nda yüzde 92,17'ye ulaşmıştır (meb.gov.tr). Görüldüğü gibi okul öncesi eğitim zorunlu eğitime tabi olmasa bile okullaşma oranı bir hayli yüksektir. Dolayısıyla bu dönemde vereceğimiz eğitim ve niteliği gelecek açısından önem arz etmektedir.

Buradan hareketle toplumun temelini oluşturan çocukların sosyal bilgiler etkinlikleri yolu ile erken çocuklukta sosyal beceri kazanarak hayata hazırlanmaları önem arz etmektedir. Çocuğun gelecekteki sosyal ve akademik yaşantısı erken dönemde yapılandırılarak sosyal bilgilerin de temelini oluşturan ülkelerin iyi vatandaş yetiştirme isteğini de desteklenmiş olmaktadır.

Araştırma:

Okul öncesi eğitim programında sosyal bilgiler alanına dikkat çekmesi bakımından gerekli, hazırlanan etkinlikler bakımından özgün, dünya genelinde erken çocuklukta sosyal bilgilerin uygulanması açısından güncel, çocukları geleceğe hazırlayan, akademik başarılarını destekleyen ve günlük yaşam becerilerini kazandıran sosyal becerileri kazandırmada önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

- ✓ Araştırma 2021-2022 Eğitim ve Öğretim Yılı'nda; Nevşehir ilinde bulunan MEB'e bağlı anaokulunda okul öncesi eğitimine devam eden, 5-6 yaş grubu çocuklar ile
- ✓ Normal gelişim gösteren çocuklar ile
- ✓ Araştırmada kullanılan Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği'nin puanları ile
- ✓ Okul öncesi dönemde sosyal bilgiler bağlamında hazırlanan sosyal bilgiler eğitimi etkinlikleri ile
- ✓ Millî Eğitim Bakanlığı 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı kazanım ve göstergeleri ile
- ✓ Millî Eğitim Bakanlığı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (2018) öğrenme alanı, kazanım ve açıklamaları ile
- ✓ Deney ve kontrol grubu öğretmenlerinin ölçeğe verdikleri puan ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

Araştırmaya ilişkin varsayımlar aşağıda sunulmuştur:

- ✓ Araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçlarından Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği'ne çocukların aldıkları puanların objektif olarak yansıdığı varsayılmaktadır.
- ✓ Deney ve kontrol grubu çocuklarının sosyal beceri açısından eşit oldukları varsayılmaktadır.
- ✓ Araştırmada kontrol altına alınamayan değişkenlerin (okula devam süresi, okulun fiziksel özelliği vb.) deney ve kontrol gruplarını aynı derecede etkilediği varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

1.6.1. Sosyal Bilgiler

Sosyal bilgiler, bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi (Kıroğlu, 2006).

1.6.2. Okul Öncesi Eğitim

Çocuğun doğduğu günden, 72 aya kadar geçen yılları kapsayan, bu yaş grubu çocukların bireysel özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun, bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerini desteklemeye yönelik, çocuklara zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan ve onları toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren, çocukları ilkokula hazırlayarak, temel eğitimin bütünlüğü içerisinde yer alan sistemli ve bilinçli bir eğitim sürecidir (Akduman, 2010).

1.6.3. Okul Öncesi Eğitim Programı

Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların, zengin öğrenme deneyimleri aracılığı ile sağlıklı büyümelerini; motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişim alanlarında gelişimlerinin en üst düzeye ulaşmasını, öz bakım becerilerini kazanmalarını ve ilkokula hazır bulunmalarını sağlama amacı ile geliştirilmiş programdır (MEB, 2013).

1.6.4. Beceri

Kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği, maharet (TDK, 2023).

1.6.5. Sosyal Beceri

Bireyin sosyal ilişkiyi başlatan ve pozitif olarak sürdürebilen, okula uyum sağlayan ve akran kabulü olan, büyük bir sosyal çevrede olan ve bu çevreyle etkili bir şekilde başa çıkabilen yetkinlikler bütünüdür (Karataş, 2021).

1.6.6. Sosyal Bilimler

Geçmiş ve günümüz bağlamında insan ve toplum bütününde inceleme yapan disiplinler bütünü (Kabapınar, 2019).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturan başlıklar üçe ayrılmıştır. İlk başlık, araştırmada etkinliklerin düzenlendiği sosyal bilgiler eğitimine ikinci başlık uygulama alanı olan okul öncesi döneme ve üçüncü başlıkta ise araştırmanın bağımlı değişkeni olan sosyal beceri açıklamalarına yer verilmiştir.

2.1. Sosyal Bilgiler

Sosyal bilgiler ile ilgili farklı tanımlar mevcuttur. Öncelikle “sosyal” kelimesinin anlamı, sonrasında, “bilgi” ve “bilim” kelimelerinin anlamlarından yola çıkarak “sosyal bilgiler” ve “sosyal bilimler” kavramlarına açıklık getirmek doğru olacaktır.

Sosyal Latince kökenli olup dilimize Fransızcadan geçmiştir. Kelime anlamı toplumla ilgili, topluma ilişkin anlamına gelmektedir. Sosyal kelimesi salt beşeri değildir, beraberinde kitle, kesim, çevre vb. anahtar kelimeler barındırır. Bilim düzenli ve yöntemli bilgiler demektir. Bu açıklamalar ışığında sosyal bilgiler; çocuklara toplumla ilgili gerekli ve yararlı olan gerçeklerin okulda verildiği ders iken sosyal bilimler; insanların toplum içinde daha iyi ve mutlu yaşamaları için yollar bulmaya yarayan yöntemli inceleme alanlarıdır (İnan, 2019).

Sosyal gelişim ailede başlamakta olup ilerleyen yaşlarda arkadaş, öğretmen gibi diğer çevresindeki bireylerden etkilenmekte ve giderek şekillenmektedir. Örgün eğitimde dersler birbirini destekler nitelikte olsa da okul ortamında yaşama dair bilgilere programında yer veren ders sosyal bilgiler dersi.

Keskin’e (2019) göre sosyal bilgiler eğitiminde temel amaç akıl yürütme ve karar verme becerileri gelişmiş etkin vatandaşlar yetiştirmektir ifadesine yer vermiştir.

Sosyal bilgiler dersi, sosyal bilimlerin kapsamı içerisine giren disiplinlerden yararlanarak etkin vatandaş yetiştirmeyi amaçlayan bir ilköğretim dersidir. Bu ders çocuğun yurt sevgisini kuvvetlendirmesine, yakın çevresini tanımasına, olayların nedenini anlama ve araştırma yeteneğinin gelişmesine, duyu organlarını keskinleştirmesine de yardım eder (Meydan, 2015).

İnan'a (2019) göre sosyal bilgiler eğitiminin genel amacı; erdemli insan olmaya rehberlik etmek, etkili vatandaş yetiştirebilmek, siyasi sürece katılma sürecini öğretebilmek ve temel tarih, mekân ve düşünme becerisi kazandırabilmektir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde 1921 yılında kurulan Ulusal Sosyal Bilimler Konseyi (NCSS National Council Fort He Social Studies) sadece sosyal bilgiler alanında çalışan bir dernektir. 50 eyalet ve 35 ülkenin referans aldığı bu dernek sosyal bilgileri;

“Vatandaşlık yeterliliğini geliştirmek için sosyal bilimler ve beşerî bilimlerin entegre çalışmasıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji, din ve sosyoloji gibi disiplinlerin yanı sıra beşeri bilimlerden uygun içerikten yararlanarak koordineli, sistematik çalışma sağlar. Matematik ve doğa bilimleri. Sosyal bilgilerin birincil amacı, birbirine bağımlı bir dünyada kültürel olarak çeşitli, demokratik bir toplumun vatandaşları olarak gençlerin kamu yararı için bilinçli ve gerekçeli kararlar verme yeteneğini geliştirmelerine yardımcı olmaktır.”

şeklinde tanımlamıştır (NCSS, 2022).

Sosyal bilgiler dersi ile ilgili birçok amaç olmasına karşın bu ders kapsamında her ülkenin temel beklentileri vardır. Bazı ülkelerin sosyal bilgiler dersinden temel beklentileri şu şekildedir:

<u>Ülke</u>	<u>Beklenti</u>
ABD	Aktif ve bilgili vatandaş
Çin	Millî ruh
Avustralya	Ahlak ve sosyal adalet

Japonya	Endüstriyel toplumda insan
Finlandiya	Sorumlu vatandaş
Güney Afrika	İnsan hakları değerleri, çevre bilinci
Nijerya	Yaşam değerleri
İtalya	Topluma aktif üyelik
Danimarka	Devlet ve toplumla ilişkiler (İnan, 2019).

Ülkelerin sosyal bilgiler dersindeki önceliğine baktığımızda vatandaşlık, sorumluluk, topluma aktif katılım, millî duygular vb. toplumsal yapının temelini oluşturan kavramların öne çıktığı görülmekle birlikte her ülkenin bu dersten kendi öncelikleri doğrultusunda beklentiye girdiği görülmektedir.

Eğitim kurumlarının en önemli görevlerinden biri bireyi iyi bir vatandaş olarak yetiştirmektir. Sosyal bilgiler dersi disiplinler arası yapısı ile öğrencilere bu bilgi, beceri ve tutumu sağlamaya yardımcı içeriğe sahip bir derstir.

2.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı açıklanmadan önce sosyal bilgilerin doğuşu ve tarihsel gelişimi hakkında bilgi vermek yararlı olacaktır.

Sosyal değişim ve yeni tarih anlayışıyla ortaya çıkan sosyal bilgiler kavramı 20. yüzyılın başında eğitimcilerin dikkatini çekmiştir. İlk olarak bu kavramı ortaya atan Thomas Jesse Jones'tır. Amerika Birleşik Devletleri'nde ve bazı Avrupa ülkelerinde "Social studies" olarak ifade edilen sosyal bilgiler ülkemize "studies" kelimesi "incelemeler" olarak aynen aktarılmıştır. 1968 yılı öncesi tarih, coğrafya ve vatandaşlık dersleri bağımsız dersler olarak okutulurken dönemde köyden kente göç, yurt dışına işçi gönderimi ve yeni toplumsal sınıfların oluşumu gibi gerçekler sosyal bilgiler dersine olan ihtiyacı artırmıştır. 1962 yılında ilkökul program taslağına toplum ve ülke incelemeleri dersi sosyal alan dersleri birleştirilerek alınmıştır. 1968 yılında sosyal bilgiler dersi ilk kez müfredata girmiştir. 1985 yılında bu ders kaldırılarak yerini millî tarih ve millî coğrafya dersine bırakmıştır. Zorunlu eğitimin

sekiz yıla çıkarıldığı 1998 yılında sosyal bilgiler dersi tekrar müfredata konmuştur (İnan, 2019).

Dünyadaki eğitim sistemlerini etkisi altına alan yapılandırmacı anlayış doğrultusunda (NCSS, 1992) 2005 yılından itibaren yapılandırmacı eğitim uygulamalarına geçilmiştir (İnan, 2019). Eğitim uygulamalarının ilk adımı Türkiye’de 1924 yılında Dewey’in davet edilmesiyle başlamıştır. Dewey yaptığı iki aylık gözlem ve incelemeler sonucunda rapor hazırlamış bu rapor sonucuna göre tüm programlarda değişikliğe gidilerek pragmatizmin etkisinde 1926 programı uygulamaya konmuştur. 2005 ve uygulamadaki 2018 sosyal bilgiler programı ilerlemecilik eğitim felsefesine göre şekillenmiştir.

Türkiye’de de ilk önce ilköğretim, daha sonra da ortaöğretimde 2005-2006 Eğitim Öğretim Yılı’nda program uygulanmaya başlanmıştır. Etkin vatandaşlık için bilgiyi yapılandırarak anlamlandırmalarının ve bu bilgileri değer ve becerilerle birlikte eyleme dönüştürebilmelerinin önemli olduğunu vurgulanmaktadır.

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmaktadır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde oluşturulmaktadır (mufredat.meb.gov.tr, 2018).

Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programları oluşturulurken salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın uygulanmasında dikkat edilecek hususlar şunlardır (mufredat.meb.gov.tr, 2018):

- ✓ *Sosyal Bilgiler öğrenme alanlarında; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlerle insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi konuları bütünleştirilmiş olarak ele alınmaktadır. Konular tarih, coğrafya, insan hakları ve vatandaşlık diye ayrı ayrı değil, disiplinler arası yaklaşımla işlenmelidir.*

- ✓ *Kazanımların gerçekleştirilmesinde “yerellik, güncellik, disiplinler arası, yansıtıcı sorgulama, geçmiş-bugün-gelecek bağlantısı, zaman-süreklilik-değişim ve esneklik” gibi Sosyal Bilgiler öğretiminin temel ilkeleri dikkate alınmalıdır. Vurgulanan bu ilkeler açısından gerektiğinde işleniş sürelerinde değişiklik yapılabilir.*
- ✓ *“Sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler” ve “yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler” anlayışlarına önem verilmelidir. Öğrencilere, sosyal bilimcilerin (coğrafyacının, tarihçinin vb.) kullandıkları bilimsel yöntemler sezdirilmelidir. Okulun içindeki ve dışındaki olaylardan yararlanılarak öğrenciler sık sık gerçek hayat problemleri ve çelişkili durumlarla karşılaştırılmalı ve karşılaştıkları sosyal problemler üzerine yansıtıcı düşünceleri sağlanmalıdır.*
- ✓ *Program’da değer ve beceriler kazanımlarla bire bir ilişkilendirilmiştir. Ancak değer ve beceri öğretiminin hayat boyu öğrenme çerçevesinde ele alınması için söz konusu değer veya beceriler uygun görülen farklı kazanım ve öğrenme alanlarıyla da ilişkilendirilmelidir.*
- ✓ *Program’da kavram öğretimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle kavram öğretiminde sınıflamalar ve farklı kavram öğretimi yaklaşımları dikkate alınmalıdır. Anlam karmaşası, kavram karmaşası ve kavram yanlışlarının giderilmesine yardımcı olunmalıdır.*
- ✓ *Millî ve dinî bayramlar, mahallî kurtuluş ve kutlama günleri, önemli olaylar, belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin tarihsel duyarlılığı ve milli bilinçleri geliştirilmelidir.*
- ✓ *Sosyal Bilgiler öğretiminde okul dışı ortamlardan da faydalanmaya önem verilmelidir. Bu çalışmalar okulun yakın çevresinden (okul bahçesi gibi) pazaryerine, resmî dairelere, fabrikalara, sergilere, arkeolojik kazı alanlarına, atölyelere, müzelere ve tarihî mekânlara (tarihî yapılar, anıtlar, müze-kentler, savaş alanları, sanal müze gezisi vb.) yönelik olabilir. Ayrıca uygun konularda sözlü tarih ve yerel tarih çalışmaları da yapılmalıdır.*
- ✓ *Efsane, destan, masal, atasözü, halk hikâyesi, türkü ve şiir gibi türlerden yararlanılarak Sosyal Bilgiler dersi edebî ürünlerle desteklenmelidir. Öğrenciler; konuları sevdirecek roman, tarihî roman, hikâye, hatıra, gezi yazısı ve fıkra gibi edebî ürünler okumaya teşvik edilmelidir. Ayrıca uygun görülen kazanımlar resim, musiki, minyatür, gravür, hat, heykel, mimari, tiyatro, sinema gibi geleneksel veya modern sanat ürünleriyle desteklenmelidir.*
- ✓ *Kazanımlarla ilgili güncel ve tartışmalı konular, farklı tartışma teknikleri kullanılarak problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve*

araştırma becerileriyle ilişkilendirilerek sınıfa taşınabilir. (mufredat.meb.gov.tr, 2018).

Son yıllarda dijital teknolojideki gelişmelere bağlı olarak vatandaşlık hak ve sorumluluklarıyla ilgili yeni durumlar (dijital vatandaşlık, e-devlet, sanal ticaret, sosyal medya vb.) ve birtakım sorunlar (dijital bölünmüşlük, kimlik hırsızlığı, kişisel bilginin gizliliği, siber dolandırıcılık, siber zorbalık vb.) ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin dijital vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek amacıyla konuyla ilgili ders içi ve ders dışı etkinliklere yer verilmelidir.

Bu doğrultuda 2005-2006 Öğretim Yılı'ndan itibaren yapılandırmacı anlayışın benimsenmesiyle birlikte öğretim programları sadece bilgi aktarmayı değil; bilginin yanı sıra değer, beceri, kavram öğretimi vb. hususları da kapsayacak şekilde hazırlanmaya başlanmıştır (Akbaba ve Aksoy, 2019). Sosyal bilgiler dersi, bireylerin edindikleri bilgi ve beceriyi hayatta karşılaştıkları yeni duruma aktarabilme, geliştirebilme ve çoğaltabilme kabiliyetini geliştirmeyi amaçlamaktadır (Canbaba, 2020). Demokratik toplumlarda sosyal bilgiler öğretiminin temel amacı, bireylerde yorumlama, karar verme, problem çözme ve öneride bulunma gibi önemli becerileri geliştirmektir. Bilgiyi elde eden birey sonrasında yaşamına taşıyarak kullanabilmeli, tutum ve davranışlarını değerleri doğrultusunda uygun şekilde geliştirmeli ve etkin vatandaş olarak toplumsal yaşam ve problemlerin çözümünde yer alabilmelidir (Akbaba ve Aksoy, 2019).

Beceri eğitimi öğretim programlarında önemli yer tutmaktadır. Çünkü sosyal bilgilerin amacı topluma uyumlu ve yetkin bireyler yetiştirmektir. Bu sebeple 2005 yılında Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayınlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan 15 becerinin sayısı, 2018 yılındaki düzenlemede artarak 27 olmuştur (Canbaba, 2020). Bu beceriler; çevre okuryazarlığı, araştırma, değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel düşünme, dijital okuryazarlık, empati, finansal okuryazarlık, gözlem, girişimcilik, harita okuryazarlığı, hukuk okuryazarlığı, iş birliği, iletişim, kalıp ve önyargıyı fark etme, konum analizi, kanıt kullanma, karar verme, medya okuryazarlığı, öz denetim, mekânı algılama, politik okuryazarlık, problem çözme, sosyal katılım, tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama,

Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, zaman ve kronolojiyi algılama, yenilikçi düşünme becerisidir (mufredat.meb.gov.tr, 2018). Bu beceriler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ile de uyumludur (tyc.gov.tr, 2023).

Sosyal bilgilerde öğrenme ve öğretme anlamlı olduğunda etkilidir. Bu ise öğrenciler hem okul içinde hem de okul dışında kendileri için yararlı bilgi, beceri ve değer-tutumlardan oluşan bilgi ağını öğrendiklerinde, fikirlerin gelişimini derinliğine açıklanıp vurgu yapıldığında, konu sayısını sınırlandırarak daha az konu daha verimli işlendiğinde, öğretmen öğretimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde yansıtıcı düşündüğünde ve bütünleştirici olduğunda etkilidir. Konular disiplinler arası yaklaşımla öğrenildiğinde Öğretim, bilgi, beceri ve değer-tutumların yaşamla ilişkilendirildiğin de derslerde teknolojinin etkili kullanımı sağlandığında, Sosyal bilgiler konuları diğer derslerin konularıyla bağlantılı olarak işlendiğinde Sosyal bilgilerde öğrenme-öğretme bütünleştirici olduğunda etkisi artmaktadır (Doğanay, 2008).

Sosyal Bilgiler dersinde konular yedi öğrenme alanına ayrılmıştır. Bu öğrenme alanları; birey ve toplum, kültür ve miras, insanlar, yerler ve çevreler, bilim, teknoloji ve toplum, üretim, dağıtım ve tüketim, etkin vatandaşlık ve küresel bağlantılardan oluşmaktadır. Konular kazanımlar ve açıklamalar doğrultusunda derslerde işlenmektedir. Kazanımların gerçekleştirilmesinde; yerellik, güncellik, disiplinler arası, yansıtıcı sorgulama, geçmiş-bugün-gelecek bağlantısı, zaman-süreklilik-değişim ve esneklik gibi sosyal bilgiler öğretiminin temel ilkeleri dikkate alınır (sbb.gov.tr, 2023).

2.3. Okul Öncesi Eğitim

Okul Öncesi Eğitim çocukların ilköğretime hazırlanması için okula hazırlık niteliğinde verilen eğitimidir (Oktay, 2021). Bazen erken çocukluk eğitimi ve okul öncesi eğitim kavramları birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Erken çocukluk eğitimi bazı kaynaklarda 0-6, bazı kaynaklarda 0-8 yaş aralığını kapsadığı ifade edilmektedir (İlgar ve Coşgun-İlgar 2013). Okul öncesi eğitim daha çok 3-6 yaş grubu çocuklara yönelik eğitimi kapsarken erken çocukluk eğitimi okul öncesi eğitim ve doğum öncesi dönemi de kapsamaktadır (Tüfekci-Akcan, 2018).

Okul öncesi eğitim 0-36 ay çocuklar kreş, 37-60 ay çocuklar için anaokulu, 61-72 ay çocuklar için anasınıfında eğitim verilmek üzere üç ayrı eğitim programı mevcuttur. Eğitim devlet tarafından finanse edilmekte olup okul öncesi eğitim kurumları devlet okulları, özel okullar ve vakıf okulları olarak kategorize edilebilir. Bunlardan devlet okullarının finansmanı ve organizasyonu devlet tarafından yürütülür. Vakıf okulları özel girişimciler tarafından oluşturulup devletten finansman desteği alır. Özel okullar devlet tarafından finans desteği almayan özel girişimciler tarafından açılan kurumlardır (Aydın-Kılıç, 2023). Tüm bu kurumlar Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'nı yürütmektedir. Programın eklektik yapısından dolayı MEB'den onay alınarak Montessori, Waldorf, Regio Emilio vb. farklı programlar da yürütülmektedir. Kurumlar, Millî Eğitim Bakanlığı müfettişleri tarafından denetlenir.

Türkiye'de zorunlu eğitim 12 yıl olmakla birlikte okul öncesi eğitim zorunlu değildir. Cumhuriyet sonrasında 1953 tarihli Beşinci Millî Eğitim Şurası'nda ilk olarak okul öncesi eğitimden ve isteğe bağlı olarak eğitim verebileceğinden bahsedilmiştir. 1981 yılında Onuncu Millî Eğitim Şurası'nda okul öncesi eğitim için ilk zorunlu eğitimden kavramı ele alınmıştır. Günümüzde okul öncesi eğitimde 5 yaş ve üzeri okullaşma oranı, 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı'nda yüzde 92.17'ye ulaşmıştır (meb.gov.tr, 2023). Görüldüğü gibi okul öncesi eğitimin okullaşma oranı yüksek olmasına rağmen hala zorunlu eğitim kapsamında değildir (Oktay, 2021).

Türkiye okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak adına ulusal ve uluslararası düzeyde çalışmalarına devam etmektedir. Cumhurbaşkanlığı 11. Kalkınma Planı'nda da belirtildiği üzere ilkokula başlamadan önce her çocuğun en az bir yıl erken çocukluk eğitimi almış olması Millî Eğitim Bakanlığı öncelikleri arasında yer almaktadır. Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ortak finansmanı ile Millî Eğitim Bakanlığı ve UNICEF iş birliğinde uygulamaya konulan Erken Çocukluk Eğitiminde Kalite ve Erişimin Artırılması Projesi kapsamında öncelik dezavantajlı çocuklar olmak üzere tüm çocukların erken çocukluk eğitimi hizmetlerine erişiminin sağlanması amaçlanmış yine bu kapsamda okul öncesi eğitim programının güncellenmesine ve okul öncesi eğitime yönelik kaynakların iyileştirilmesine yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Pandemi sürecinde okul öncesinde azalan sayının artırılması da projenin hedefleri arasında yer almaktadır (unicef.org/turkiye, 2023).

Türkiye'de son yıllarda erken çocukluk eğitimi için atılan adımlar sonuçlarını olumlu olarak göstermiş ve 5 yaş grubunda okullaşma oranı yükselmiştir fakat 0-4 yaş grubunda durum farklı olup Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ülkelerine göre bir hayli düşüktür (Temel, 2023). Çalışan kadın nüfusunun giderek arttığı ülkemizde gelecek politikalarda bu durum öncelikli hedef olmalıdır.

2019-2023 yılları arasını kapsayan 11. Kalkınma Planı arasında okul öncesinden başlayarak diğer eğitim kademelerinin yaygınlaştırılması, spor faaliyetlerini okul öncesi dâhil edilerek artırılması planlanmıştır (sbb.gov.tr, 2023).

UNESCO, Birleşmiş Milletler'in eğitimin tüm yönlerini kapsayan tek kurumudur. Eğitime yönelik hedefleri arasında, herkes için eğitimin (EFA) gerçekleştirilmesini desteklemek vardır. Eğitimde evrensel ve bölgesel öncülük sağlamak, okul öncesi dönemden yetişkinlik çağlarına kadar eğitim sistemlerini dünya çapında güçlendirmek, çağdaş ve evrensel sorunlara eğitim yoluyla cevap vermek yer almaktadır (unesco.org.tr).

2.4. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı

Cumhuriyet sonrasında Dewey'in ilerlemeci felsefesinden etkilenen eğitim sistemi her kademede etkisini göstermiştir. Günümüzde yürürlükte olan ve uygulanan okul öncesi eğitim programı J.J Rousseau, Froebel, Pestalozzi, Piaget, Vygosky, Ekolojik Kuram vb. yararlanarak eklektik olarak oluşturulmuştur (Oktay 2021).

Okul Öncesi Eğitim Dersinin Öğretiminin Amaçları Millî Eğitimin Genel Amaçlarına uygun olarak

- ✓ *Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,*
- ✓ *Onları ilkokula hazırlamak,*
- ✓ *Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,*
- ✓ *Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır* (oygm.meb.gov.tr, 2013) şeklinde belirtilmiştir.

Program, erken çocukluk döneminde kurum eğitimi alan çocukların zengin öğrenme deneyimleri edinmeleri, tüm gelişim alanlarında -motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimde- en üst düzeye ulaşmasını, öz bakım becerilerini kazanmalarını ve ilkokula hazır bulunmalarını sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Program, çocukların gelişimlerini desteklemesinin yanı sıra bütün gelişim alanlarında görülebilecek yetersizlikleri önlemeyi amaçladığından destekleyici ve önleyici boyutları olan çok yönlü bir program olma özelliği taşımaktadır. Bu kapsamda çocukların gelişim düzeylerini ve seviyelerini dikkate alan gelişimsel bir programdır. Kazanımlar ihtiyaca göre tekrarlanabildiği için sarmal özellik göstermektedir. Program, model olarak farklı yaklaşımları dikkate alarak ve incelenerek tasarlandığı için eklektiktir. Okul Öncesi Eğitim Programı'nda kazanım ve göstergeler temel alınmıştır. Çocukların gelişim özellikleri yaş gruplarına göre kazanım ve göstergeler ise bütün olarak ele alınmıştır. Gelişim özellikleri bilimsel çalışmalar dikkate alınarak üç farklı yaş grubuna göre düzenlenmiştir. Öğretmenin programdan kazanım ve göstergeleri seçerken çocukların gelişim özelliklerini dikkate alması gerekmektedir. Gereksinim duyulduğunda programda yer almayan bir kazanım ve / veya gösterge, öğretmen tarafından belirlenerek eğitim planına eklenebilir. Ancak bu tür düzenlemelerde gerekçelerin iyi belirlenmesine; eklenen kazanım ve göstergelerin Türk Millî Eğitiminin Amaçları, Okul Öncesi Eğitiminin Amaçları, programın temel felsefesi, amaçları ve özellikleriyle tutarlı olmasına, diğer kazanımları desteklemesine özen gösterilmesi gerekmektedir (tegm.meb.gov.tr, 2013).

Programda dört gelişim alanı ve bir beceriye yer verilmiştir. Bu alanlar bilişsel gelişim, sosyal duygusal gelişim, dil gelişimi ve motor gelişimdir. Öz bakım becerileri ise tek beceri alanıdır. Bu gelişim alanlarıyla ilgili programda 36-48, 48-60, 60-72 aylık çocukların gelişim özellikleri verilmiştir. Sosyal duygusal gelişim, bilişsel gelişim, dil gelişimi ve motor gelişim alanları için kazanım, gösterge ve her kazanım için uygulamalara rehberlik amaçlı açıklama bölümü yer almaktadır. 2013 Programı'nın daha önceki programlara göre yeni uygulamalarından biri kazanımlara açıklama kısmının ilave edilmesi ve uyarılama (özel gereksinimli çocuklar için) çalışmalarıdır. Açıklama kısmı plan hazırlayan öğretmene rehberlik etmektedir. Sınıfında özel gereksinimli çocuk olan öğretmen etkinliklere bu çocukları nasıl dâhil edileceğini uyarılama kısmına yazarak günü planlamaktadır. Sosyal duygusal

gelişimde 17 kazanıma, bilişsel gelişimde 21, dil gelişiminde 12, motor gelişimde 5 ve öz bakımda 8 kazanıma programda yer verilmiştir. Bu kazanımlara öğretmen çocukların yaş, ilgi, seviye ve ihtiyacına göre ayrıca ilaveler yapabilmektedir.

Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki (2013) etkinlik çeşitleri; Türkçe, sanat, drama, müzik, hareket, oyun, fen, matematik, okuma yazmaya hazırlık ve alan gezileridir. Bu etkinlikler kendi içinde uyumlu bir geçişle bütünleşik olarak planlanabileceği gibi tek etkinlik şeklinde de planlanabilmektedir. Bu etkinlikler yapılacak uygulamaya göre büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinlik olarak düzenlenebilir (tegm.meb.gov.tr, 2013).

Program oyun temelli öğretimi desteklemektedir. Güne başlama zamanında çocukların sınıfta ilgi ve yetenekleri doğrultusunda oynayabileceği öğrenme merkezleri mevcuttur. Önerilen öğrenme merkezleri; blok, kitap, müzik, sanat, fen ve dramatik oyun merkezleridir. Bu merkezler sınıfta öğrenci sayısı, sınıfın fiziksel yapısı doğrultusunda artırılıp çeşitlendirilebilir. Ayrıca diğer etkinliklerin uygulanmasında “oyun” bir öğretim yöntemi olarak kullanılmaktadır (tegm.meb.gov.tr, 2013).

Programda değerlendirme önemli bir yer tutmakta genel değerlendirme başlığı altında programın, çocuğun ve öğretmenin değerlendirilmesi yer almaktadır. Günlük eğitim akışında günü değerlendirme zamanı başlığıyla çocuklarla o günkü etkinliklerin açık uçlu sorularla değerlendirildiği bir bölüm yer almaktadır. Bir sonraki gün için planlanan etkinlikler de bu saatte konuşulur (tegm.meb.gov.tr, 2013).

Okul öncesi eğitim programında aile katılımı ve aile eğitimi de desteklenmektedir. Aile eğitimi programları hazırlanırken örnek olay incelemeleri, demonstrasyon, rol oynama, soru-cevap, grup çalışmaları, cümle tamamlama, beyin fırtınası, yapışkan not kâğıtları, tren, tuğla duvar, kuralı tahmin etme gibi eğitim yöntem ve tekniklerinden yararlanılması tavsiye ve teşvik edilmiştir (tegm.meb.gov.tr, 2013). Telefon görüşmeleri, kitapçıklar, kısa ileti hizmetleri, görsel işitsel kayıtlar, fotoğraflar, yazışmalar /iletişim defterleri, duyuru panoları, bültenler, haber

mektupları, gelişim dosyaları (portfolyo), toplantılar yoluyla aile katılım çalışmaları önemsenmiş, ev ziyaretleri ve bireysel görüşmeler yoluyla ev, okul, çocuk üçgeninde çocuğun desteklenmesi önemsenmiştir.

2.5. Okul Öncesi Eğitimde Sosyal Bilgiler

Sosyal bilgiler dersi temellerini ABD’den almakta olup yine bu ülke programında sosyal bilgiler okul öncesi eğitim döneminden itibaren müfredatta yer almaktadır. Okul öncesi eğitimde sosyal bilgiler konusunu ele alırken ABD’deki uygulamalar, program ve standartlar yol gösterici olmaktadır.

ABD’de Illinois Erken Öğrenme ve Gelişim Standartları (IELDS), okul öncesi çocukların büyümesi, gelişmesi ve öğrenmesi için standartlar oluşturmaktadır. Program öğretmenlere, okul öncesi çocuklara rehberlik niteliğinde olup entelektüel kazanımlar sağlamak için destekleyici ve yol gösterici özelliktedir. IELDS’de program çocukların yaş ve seviyesine göre oluşturulmaktadır. Programda fen, teknoloji, fiziksel gelişim ve sağlık, sanat, matematik, dil sanatları, İngiliz dilini öğrenme ve ev dilini gelişimi, sosyal bilgiler ve sosyal / duygusal gelişim ile ilgili etkinliklere yer verilmektedir. Erken çocukluk yıllarının eğitim müfredatına sosyal bilgilerin dâhil edilmesi, yetişkinlerin çocukları benlik duygusu ve aileleri ve toplumları hakkında bir farkındalık geliştirmeleri için fırsat sağlar. Sosyal bilgiler yoluyla öğrenilen bilgi ve beceriler, çocukları yaşadıkları dünya hakkında bilgilendirir. Küçük yaşta ülkelerini tanıyan çocuklar bilinçlenip bilgili ve katılımcı vatandaş olmalarına imkân tanınır. Başlangıçta, küçük çocukların odak noktası kendileri ve aileleridir. Anaokuluna başladıklarında, dünyaları okul veya bakım ortamını içerecek şekilde genişler zamanla yalnızca aile ve okul içinde değil, mahalleleri vb. toplulukları gibi daha geniş bağlamlarda da var olduklarını kavrarlar. Hayatta birey, öğrenci, kardeş, komşu, arkadaş, ailenin çocuğu vb. farklı roller üstlendiklerini anlamaya başlarlar.

Aşağıda ABD’de uygulanan sosyal bilgiler alanına ait hedef ve içeriklerin bulunduğu 2013 Illinois Erken Öğrenme ve Gelişim Standartları, İngilizce ve Türkçe olarak verilmiştir (isbe.net, 2013):

Tablo 2.1. 2013 Illinois Erken Öğrenme ve Gelişim Standartları (IELDS) Tablosu

2013 Illinois Early Learning and Development Standards (IELDS)	2013 Illinois Erken Öğrenme ve Gelişim Standartları (IELDS)
Goal and Contents/ Social Studies	Hedef ve İçerikleri / Sosyal Bilgiler
Goal 14	Hedef 14
Understand some concepts related to citizenship.	Vatandaşlıkla ilgili bazı kavramları anlar.
Learning Standard 14.A	Öğrenme Standardı 14.A
Understand what it means to be a member of a group and community.	Bir grubun ve topluluğun üyesi olmanın ne anlama geldiğini anlar.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
14.A.ECa: Recognize the reasons for rules in the home and early childhood environment and for laws in the community.	14.A.ECa: Ev ve erken çocukluk ortamındaki kuralların ve toplumdaki yasaların nedenlerini tanıır.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
14.A.ECb: Contribute to the well- being of one's early childhood environment, school, and community.	14.A.ECb: Kişinin erken çocukluk çevresinin, okulunun ve toplumun refahına katkıda bulunur.
Learning Standard 14.B	Öğrenme Standardı 14.B
Understand the structures and functions of the political systems of Illinois, the United States, and other nations.	Illinois, Amerika Birleşik Devletleri ve diğer ulusların siyasi sistemlerinin yapılarını ve işlevlerini anlar.
Learning Standard 14.C	Öğrenme Standardı 14.C
Understand ways groups make choices and decisions.	Grupların seçim yapma ve karar verme yollarını anlar.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
14.C.ECa: Participate in voting as a way of making choices.	14.C.ECa: Seçim yapmanın bir yolu olarak oylamaya katılır.
Learning Standard 14.D	Öğrenme Standardı 14.D
Understand the role that individuals can play in a group or community.	Bireylerin bir grup veya toplulukta oynayabilecekleri rolü anlar.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
14.D.ECa: Develop an awareness of what it means to be a leader.	14.D.ECa: Lider olmanın ne anlama geldiğine dair bir farkındalık geliştirir.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
14.D.ECb: Participate in a variety of roles in the early childhood environment.	14.D.ECb: Erken çocukluk ortamında çeşitli rollere katılır.
Learning Standard 14.E	Öğrenme Standardı 14.E
Understand United States foreign policy as it relates to other nations and international issues.	Amerika Birleşik Devletleri dış politikasını diğer uluslar ve uluslararası meselelerle ilgili olarak anlar.
Learning Standard 14.F	Öğrenme Standardı 14.F

Understand the development of United States' political ideas and traditions.	Amerika Birleşik Devletleri'nin siyasi fikir ve geleneklerinin gelişimini anlar.
Goal 15	Hedef15
Explore economic systems and human interdependence.	Ekonomik sistemleri ve insan bağımlılığını keşfeder.
Learning Standard 15.A	Öğrenme Standardı 15.A
Explore roles in the economic system and workforce.	Ekonomik sistem ve işgücündeki rolleri keşfeder.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
15.A.ECa: Describe some common jobs and what is needed to perform those jobs.	15.A.ECa: Bazı yaygın işleri ve bu işleri yapmak için neyin gerekli olduğunu açıklar.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
15.A.ECb: Discuss why people work.	15.A.ECb: İnsanların neden çalıştığını tartışır.
Learning Standard 15.B	Öğrenme Standardı 15.B
Explore issues of limited resources in the early childhood environment and world.	Erken çocukluk ortamı ve dünyasında sınırlı kaynaklara sahip sorunları keşfeder.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
15.B.ECa: Understand that some resources and money are limited.	15.B.ECa: Bazı kaynakların ve paranın sınırlı olduğunu anlar.
Learning Standard 15.C	Öğrenme Standardı 15.C
Understand that scarcity necessitates choices by producers	Kıtlığın üreticilerin seçim yapmasını gerektirdiğini anlar.
Learning Standard 15.D	Öğrenme Standardı 15.D
Explore concepts about trade as an exchange of goods or services.	Mal veya hizmet alışverişi olarak ticaretle ilgili kavramları keşfeder.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
15.D.ECa: Begin to understand the use of trade or money to obtain goods and services.	15.D.ECa: Mal ve hizmet elde etmek için ticaretin veya paranın kullanımını anlamaya başlar.
Learning Standard 15.E	Öğrenme Standardı 15.E
Understand the impact of government policies and decisions on production and consumption in the economy.	Hükümet politikalarının ve kararlarının ekonomideki üretim ve tüketim üzerindeki etkisini anlar.
Goal 16	Hedef 16
Develop an awareness of the self and his or her uniqueness and individuality.	Benlik ve onun benzersizliği ve bireyselliği hakkında bir farkındalık geliştirir.
Learning Standard 16.A	Öğrenme Standardı 16.A
Explore his or her self and personal history.	Kendisini ve kişisel geçmişini keşfeder.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
16.A.ECa: Recall information about the immediate	16.A.ECa: Yakın geçmişle ilgili bilgileri

past.	hatırlar.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
16.A.ECb: Develop a basic awareness of self as an individual.	16.A.ECb: Bir birey olarak benlik hakkında temel bir farkındalık geliştirir.
Learning Standard 16.B	Öğrenme Standardı 16.B
Understand the development of significant political events.	Önemli siyasi olayların gelişimini anlar.
Learning Standard 16.C	Öğrenme Standardı 16.C
Understand the development of economic systems.	Ekonomik sistemlerin gelişimini kavrar.
Learning Standard 16.D	Öğrenme Standardı 16.D
Understand Illinois, United States, and world social history.	Illinois, Amerika Birleşik Devletleri ve dünya sosyal tarihini anlar.
Learning Standard 16.E	Öğrenme Standardı 16.E
Understand Illinois, United States, and world environmental history.	Illinois, Amerika Birleşik Devletleri ve dünya çevre tarihini anlar.
Goal 17	Hedef 17
Explore geography, the child's environment, and where people live, work, and play.	Coğrafyayı, çocuğun çevresini ve insanların yaşadığı, çalıştığı ve oynadığı yerleri keşfeder.
Learning Standard 17.A	Öğrenme Standardı 17.A
Explore environments and where people live.	Ortamları ve insanların yaşadığı yerleri keşfeder.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
17.A.ECa: Locate objects and places in familiar environments.	17.A.ECa: Tanıdık ortamlardaki nesneleri ve yerleri bulur.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
17.A.ECb: Express beginning geographic thinking.	17.A.ECb: Başlangıç coğrafi düşüncesini ifade eder.
Learning Standard 17.B	Öğrenme Standardı 17.B
Analyze and explain characteristics and interactions of the Earth's physical systems.	Dünyanın fiziksel sistemlerinin özelliklerini ve etkileşimlerini analiz eder ve açıklar.
Learning Standard 17.C	Öğrenme Standardı 17.C
Understand relationships between geographic factors and society.	Coğrafi faktörler ve toplum arasındaki ilişkileri anlar.
Learning Standard 17.D	Öğrenme Standardı 17.D
Understand the historical significance of geography.	Coğrafyanın tarihsel önemini kavrar.
Goal 18	Hedef 18
Explore people and families	İnsanları ve aileleri keşfeder.
Learning Standard 18.A	Öğrenme Standardı 18.A
Explore people, their similarities, and their	İnsanları, benzerliklerini ve farklılıklarını

differences.	keşfeder.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
18.A.ECa: Recognize similarities and differences in people.	18.A.ECa: İnsanlardaki benzerlikleri ve farklılıkları tanır.
Learning Standard 18.B	Öğrenme Standardı 18.B
Develop an awareness of self within the context of family.	Aile bağlamında bir benlik bilinci geliştirir.
Social Studies	Sosyal Bilgiler
18.B.ECa: Understand that each of us belongs to a family and recognize that families vary.	18.B.ECa: Her birimizin bir aileye ait olduğunu anlar. ve ailelerin farklılık gösterdiğini kabul eder.
Learning Standard 18.C	Öğrenme Standardı 18.C
Understand how social systems form and develop over time.	Sosyal sistemlerin zaman içinde nasıl oluştuğunu ve geliştiğini anlar.
Understand the development of economic systems.	Ekonomik sistemlerin gelişimini kavrar.

Kaynak: illinoisearlylearning.org

Tablo 2.1’de Illinois Erken Öğrenme ve Gelişim Standartları verilmiştir. Bu program gelişimsel olarak uygun amaç ve hedefleri belirlemekte olup programda asıl amaç okul öncesi dönemde ilkokula geçmeden önce sosyal bilgiler çerçevesinde çocuklarda öğrenmeye yönelik temel becerileri, anlayışları ve tutumları geliştirerek onları öğrenmeye hazır hâle getirmektir (isbe.net, 2013).

Türkiye’de sosyal bilgiler konuları yakından uzağa doğru ele alınır. Örneğin aile konusu gündeme geldiğinde çocuklar öncelikle kendi çevrelerinde yaşadıkları aile kavramı üzerinde durulurken daha sonra farklı ülkelerdeki aile kavramları örneğine gidilebilir.

Amerika Birleşik Devletleri’nde sosyal bilgiler okul öncesi düzeyde ele alınmaktadır. Burada okul öncesi eğitim programları çocukların önce yakın çevresini ele alacak şekilde düzenlenmiştir. Sonrasında Dünyaya ilişkin kanıtlarda sunulmaktadır. ABD’de okul öncesi dönem çerçeve programında; güvenli yaşamın kuralları, güzel Amerika, okulda birlikte çalışmak, dünyamız, haydi tatile, dünyayı değiştiren insanlar başlıkları altında her okul kendi örneklendirmesini ve etkinliklerini düzenlemektedir (Walter, 2018).

Dünyada sosyal bilgiler programı uygulayarak özellikle duygusal problem yaşayan çocuklara sosyal beceri kazandırmaya yönelik çalışmalar yapıldığı bilinmektedir. Sosyal bilgiler dersi almak ve bu alanda çalışmak sosyal anlayışı derinleştirerek insanlığın sosyal yapısını algılamayı somutlaştırır. Öğrencilere iyi planlanmış bir ortam ve sosyal bilgiler programı hazırlayarak özellikle duygusal problem yaşayan çocukları öğretime entegre etmek mümkün olabilmektedir. Bu durum öğrencileri öğrenme, uygulama yolu ile yeni sosyal becerileri kazanmasını desteklemektedir. Sosyal bilgiler çalışması, sosyal anlayışı ve insanlık durumunun sosyal yönlerini somutlaştırır (Brophy ve Alleman, 2007, Aktaran Morris vd. 2017) Bu nedenle, sosyal beceri öğretimi ile aşılanmış sosyal bilgiler öğretim programı, öğrencileri geleceğe hazırlarken geçmişin ve bugünün etkisini daha iyi anlama fırsatı sağlayabilir (Sabin, 2010, Aktaran Morris vd. 2017). Özellikle özel gereksinimli öğrenciler için sosyal bilgiler dersinde sosyal beceri gelişimine yer verilmesi akademik performansın artmasını sağlayabilir (Minarik ve Lintner, 2016, aktaran Morris vd. 2017).

Amerika Birleşik Devletleri'nde yerel ve bölgesel yönetimin özerk olması merkezi eğitim anlayışını etkilemiş her eyalet kendi okul öncesi sistemini oluşturmuştur. Amerikan ulusal Küçük Çocukların Eğitimi Birliği (NAEYC) müfredat içeriğine ilişkin çalışmalar yapmıştır. Rehber program olarak Gelişimsel Açıdan Uygun Program (DAP) oluşturulmuştur (NAEYC 2003, Aktaran Aydın-Kılıç, 2023). ABD de çok farklı müfredat modeli ve program uygulanmaktadır. Head Start programı, High Scope ve Yaratıcı Program (Creative Curriculum), Montessori, Waldorf, Gelişimsel Etkileşim Yaklaşımı (Bank Street) bunların içinde en yaygın olanlarıdır. Özellikle Yaratıcı Program (Creative Curriculum) çocuklardaki sosyal-duygusal yeterliliği teşvik etmektedir. Temellerini Jean Piaget, Erik Erikson, Howard Gardner, Sara Smilansky, Lev Vygotsky nin öncülüğündeki yapılandırmacı yaklaşımdan almaktadır (Gullickson vd. 2018, Akt. Aydın-Kılıç, 2023). Program; sosyal duygusal alana yönelik olarak eleştirel yaklaşımı destekler, akran ilişkilerine önem verir, güven duygusu kazanma ve bir gruba ait olma özellikle bağımsızlık ve öz denetim becerilerinin geliştirilmesi program dâhilindeki hedeflerdendir. ABD'de farklı okul öncesi programlarda olduğu gibi Yaratıcı Program'da da fen, okuryazarlık, sosyal bilgiler, sanat ve teknoloji gibi etkinlikler yoluyla çocuklardaki keşif, problem çözme

vb. süreçler desteklenmektedir (Teaching strategies, 2023). Böylece ABD’de uygulanan Yaratıcı Program’da sosyal duygusal gelişimde sosyal beceri gelişimi, okul öncesi eğitim programının önceliği olmuştur.

2.6. Sosyal Beceri

Beceri kelimesi, bir işi yapmadaki kabiliyet, ustalık ve maharet olarak açıklanabilir. 2023 yılı Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük’te, beceri; “Kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği, maharet.” olarak tanımlanmıştır. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (2023) kapsamında "beceri"; bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ile el becerisi, yöntem, materyal, araç ve gereçleri kullanabilmeyi gerektiren bilgiyi kullanma ve problem çözme olarak tanımlanmıştır (tyc.gov.tr, 2013). Genel olarak düşünüldüğünde eğitim süreci içerisinde öğrencilerin kazanılması, geliştirmesi ve yaşama aktarılabilmesi için gerekli olan yetkinliklerdir Sosyal beceri kavramının temelleri 1900’lü yıllara uzanmaktadır. Günümüzde önem taşıyan bu kavram ilk olarak William James (1890) tarafından “Psikolojinin Prensipleri” adlı kitabında ele alınmıştır. Çalışma diğer çalışmalara zamanla temel oluşturmuş ve yön vermiştir. James, insanların sosyal ilişkilerinin temelinde birçok sosyal benliklerinin bulunduğu tezini öne sürmüştür. James, farklı kişilere ve farklı ortamlara göre sosyal benlik sergilediğimizi ifade etmiştir. Örneğin anne babamıza gösterdiğimiz bir benliğimiz, öğrencilerimize gösterdiğimiz bir (öğretmen) benliğimiz, arkadaşlarımıza gösterdiğimiz bir benliğimiz, bakkala gösterdiğimiz bir (müşteri) benliğimiz, hatta köpeğimize gösterdiğimiz bir (kemik veren adam) benliğimiz vardır. Bu benlikler sosyal ilişkilerimizde nasıl davrandığımızı gösteren kalıplardır. James’in bu tespitleri sosyal ilişkilerimize ışık tutmuştur (Bacanlı, 1999).

Tek bir sosyal beceri tanımından bahsedilmemektedir. Sosyal beceriler kavramı İngilizcede “social skills” olarak ifade edilebilir. Kelime tekil değil çoğul olarak telaffuz edilmektedir. Bacanlı’nın (2019), Trower’dan (1982) aktardığına göre sosyal becerileri normal insanların etkileşim sırasında kullandıkları belirli kurallar içeren eylemler, bakış, sözcük vb. veya selamlaşma gibi senaryo ve hareketlerin tümü şeklinde ifade etmektedir. Dolayısıyla gözlem ve yaşantı yoluyla sembolleştirilip hafızaya alınabilir. Oysa yine Trower’a (1982) göre bir amaca yönelik olarak

becerikli bir davranışın ortaya konması sosyal beceri olarak tanımlanmaktadır. Yani Sosyal beceriler davranışı, sosyal beceri ise süreci ifade etmektedir. Süreç içerisinde kişiler sosyal becerilerini davranışa aktarırlar. Davranışa aktarılan beceriler eğitim etkinlikleriyle yönlendirilebilir. Türkçede social skills sosyal beceri (Sosyal beceriler olarak ifade edilmez) olarak ifade edilmektedir (Bacanlı, 2019).

Kavramın tanımı hâlâ belirsizliğini korumaktadır. Blake ve Gutierrez, (2011) sosyal becerileri, kişilik özelliklerinin bir dizi yerleşik özelliği olarak tanımlamaktadır Robles ise (2012) sosyal becerileri, deneyim ve bilgi yoluyla edinilebilecek çoklu yeterliklerin bir sinerjisi olarak görür. Bu nedenle, kavramın ortak bir tanımı üzerinde uzlaşma ihtiyacı devam etmektedir.

Karataş (2021) sosyal beceriyi bireyin sosyal ilişkiyi başlatan ve pozitif olarak sürdürebilen, okula uyum sağlayan ve akran kabulü olan büyük bir sosyal çevrede olan ve bu çevreyle etkili bir şekilde başa çıkabilen yetkinlikler bütünü olarak tanımlamıştır.

Sosyal beceriler çocukların sosyalleşmesini gerçekleştirirken aynı zamanda içerisinde bulunulan toplumun sağlıklı bir şekilde devam edebilmesinde de etkilidir. Bireyler arası ilişkiler ne kadar sağlıklı olursa toplumsal yapıda o ölçüde sağlam olacaktır.

Sosyal beceriler, doğrudan bilişsel süreçler olarak tanımlanmadıkları için (IQ), "psikolojik nitelikler" olarak tanımlanır; ayrıca bir bireyin var olma biçimini tanımlayan psikolojik özellikleri de oluşturabilirler. Benzer şekilde, sosyal beceriler öğrenme, düşünme ve hareket etme yollarının açıklığa kavuşturulmasına katkıda bulunur çünkü bunlar, bireyin bilişsel düşünme süreçlerinin düzgün bir şekilde yürütmesini sağlayan gerekli temelleri ve nitelikleri temsil etmektedir (Gascón ve Gallifa, 2022).

Problem çözme, iletişim ve işbirliği, teknoloji, yaşam ve kariyer becerileri vb. becerileri içine alan 21. yüzyıl becerileri kavramı, yüzyılımızda bahsi en çok geçen kavramlardan olmuştur.

21. Yüzyılın Becerileri Ortaklığı kitabında bu beceriler şu şekilde ifade edilmiştir:

- ✓ Öğrenme ve inovasyon becerileri; yaratıcılık ve inovasyon becerileri, eleştirel düşünce ve problem çözme becerileri, iletişim ve işbirliği becerileri,
- ✓ Bilgi medya ve teknoloji becerileri; bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, ICT yani bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı,
- ✓ Yaşam ve kariyer becerileri; girişimcilik ve öz yönelim, esneklik ve uyumluluk, sosyal ve çok kültürlülük becerileri, üretkenlik ve hesap verebilirlik, liderlik ve sorumluluk,
- ✓ Küresel farkındalık; finansal, ekonomi, işletme ve girişimcilik okuryazarlığı, vatandaşlık okuryazarlığı, sağlık okuryazarlığı, çevre okuryazarlığı,

Bu beceriler günümüzde 21. yüzyıl becerileri olarak her ne kadar ifade edilse de Parker'a (2018) göre beceriler bu yüzyılda birden ortaya çıkmadı. Bunun en büyük göstergesi olarak da Platon'un Devlet kitabını göstermektedir. Nitekim kitapta eleştirel düşünce, yaratıcılık, problem çözme becerileri ve bilgi okuryazarlığı üzerine çok güzel tespitlerde bulunulmuştur (Avcıoğlu, 2007; Gresham, 1998; Gülay ve Akman, 2009; Sevinç, 2005). Tayland'da öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerini desteklemek amacıyla iletişim becerileri, düşünme becerileri, problem çözme becerileri, takım çalışması gücü, yaşam boyu öğrenme, bilgi yönetimi, yenilik geliştirme, etik, profesyonellik ve liderlik becerilerini geliştirici eğitim verilmiş ve öğrenciler üzerindeki etkisi incelenmiştir. Sonuçta öğrencilerle öğretmenlerin daha iyi iletişim kurduğu, derslerin daha verimli geçtiği görülmüştür (Kanokorn et al, 2014).

2.7. Sosyal Beceri İle İlişkili Kavramlar

Sosyal becerilerin daha iyi anlaşılabilmesi için yakın ilişkide olan yaşam becerileri, sosyal yeterlilik, sosyalleşme, sosyal duygusal gelişim, sosyal zekâ, duygusal zekâ, empati kavramlarının açıklanması faydalı olmaktadır.

2.7.1. Yaşam Becerileri

Yaşam becerilerini bireylerin kendilerini koruma, geliştirme, sağlıklı olma, sosyal ilişkiler kurma gibi alanlarda yetkin olmasını sağlayan ve tüm yaşamları boyunca

ihtiyaç duyacağı becerileri kapsar şeklinde tanımlamıştır. Sosyal beceriler yerine bazı kaynaklarda yaşam becerileri ifadesi de kullanılmaktadır.

Koran (Tarih yok s.9) Teknik olmayan beceriler, sosyal beceriler, sosyal yeterlilikler, 21. yüzyıl becerileri gibi isimlerin de yaşam becerileri yerine kullanıldığını belirtmiştir.

Yaşam becerilerinin birçok farklı anlayışı vardır ancak hiçbir tanım evrensel olarak kabul görmemiştir. Farklı kuruluşlar terime farklı anlamlar yükler. Uluslararası Eğitim Bürosu (IBE), yaşam becerilerini tanımlarken Delors'un dört öğrenme sütunundan - bilmeyi öğrenmek, yapmayı öğrenmek, olmayı öğrenmek ve birlikte yaşamayı öğrenmek - alır ve yaşam becerilerini, kişisel yönetim ve sosyal beceriler için gerekli olan kişisel yönetim ve sosyal beceriler olarak tanımlar (Singh, 2003).

OECD, DeSeCo projesi (Yetkinliklerin Tanımlanması ve Seçimi Projesi) bağlamında yaşam becerilerinin daha genel bir tanımını benimsemiştir Yaşam becerilerini üç genel kritere göre tanımlar: Temel yeterlilikler genel olarak başarılı bir yaşama ve iyi işleyen bir topluma katkıda bulunur, ilgili bağlamların geniş bir yelpazesinde önemli zorlukların üstesinden gelmek için bir araçtır ve son olarak, tüm bireylerle ilgilidir. Bu temel yeterlilikler şunlardır; sosyal olarak heterojen gruplarda işlev görme, özerk hareket etme ve araçları etkileşimli kullanmadır (Rychaen ve Salganik 2001).

Genel olarak tanımlanan yaşam becerileri, bilgi, davranış, tutum ve değerlerin bir karışımı anlamına gelir ve bir şeyi yapmak veya bir amaca ulaşmak için bazı beceri ve teknik bilgilere sahip olmayı gerektirir. Barışçıl bir toplum ve gelecek inşa etmek için gerekli olan eleştirel düşünme, yaratıcılık, örgütlenme yeteneği, sosyal ve iletişim becerileri, uyum sağlama, problem çözme, demokratik bir temelde işbirliği yapma yeteneği gibi yetkinlikleri içerir (Singh 2003).

2.7.2. Sosyal Yeterlilik

Özellikle sosyal yeterlilik ve sosyal beceri kelimeleri birbirinin yerine kullanılan kelimelerdir. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (2023) kapsamında yetkinlik; bilgi ve becerilerin bir çalışma veya öğrenme ortamında sorumluluk alarak ve/veya özerk

Çalışma göstererek kullanılması, öğrenme gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanması, toplumsal ve etik meselelerin ve sorumlulukların dikkate alınması olarak tanımlanmıştır. Tuncer ve Aslan (2020) sosyal yeterliliğİ, bireyin bir başkasıyla etkili iletişimler kurmak ve belli hedeflere ulaşmak için ihtiyaçları olan sosyal, duygusal ve bilişsel bilgi ve becerileri kapsayan bir süreç olarak tanımlamışlardır. Bacanlı'ya (2021) göre kişinin sosyal becerisi varsa sosyal açıdan yeterlidir düşüncesinden hareketle bu iki kavram arasında birbirlerinin yerine kullanılması açısından ayırım gözetilmemektedir. Dolayısıyla bu kavramlar tam olarak ayrılan yönleriyle tanımlanamamaktadır.

2.7.3. Sosyalleşme

Sosyalleşme, bir grubun üyelerinin, başka bir grubun üyelerinin davranış ve kişiliklerini etkilemesi olarak tanımlanmaktadır. Diğerk bir tanımda ise sosyalleşme, çocuğın içinde bulunduğru toplumun inançlarını, tutumlarını ve kendisinden beklediğri davranışları öğrenmesi olarak tanımlanmaktadır (San-Bayhan ve Artan, 2009). Sosyalleşme ile bireyin bulunduğu topluluğun sağılıklı bir üyesi haline gelmek bireyin gelişim görevlerinin arasında en önemlilerinden birini oluşturur (Kocayörük, 2021).

2.7.4. Sosyal Duygusal Gelişim

Sosyal gelişim, toplumsal beklentilere uygunluk gösteren kazanılmış davranış yeteneğri olarak tanımlanmıştır (Köksal vd., 2013). İlk temeli ailede atılan sosyal gelişim, anne veya bakım verenle başlayan süreç ilerleyen yıllarda farklılaşan çevreyle beraber gelişimine devam etmektedir. Okul öncesi dönemde edinilen sosyal davranışlar ilerleyen yıllarda oluşran davranış ve tutuma da temel oluşturmaktadır (Oktay, 2004).

Eğitimde ğrencilere kazandırılması hedeflenen sosyal ve duygusal özellikler çeşitli şekillerde isimlendirilmektedir. Bu sınıflama dışında söz konusu özellikler duygusal beceriler, sosyal beceriler, içsel beceriler, kişiler arası beceriler, bilişsel olmayan beceriler gibi isimlerle de alan yazında kendine yer bulmuştur (Majid vd., 2012; Skinner vd., 2016).

Türkiye’de öğrencilerin sosyal-duygusal becerilerini geliştirmek amacıyla hazırlanan ilk program, Duygusal ve Sosyal Gelişim Dersi Öğretim Programı’dır. 2012 yılında Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu program ülkemizde sosyal duygusal öğrenmeye ilişkin çalışmalara öncülük etmesi açısından büyük önem taşımaktadır (meb.gov.tr, 2021).

OECD, 2019 yılında başlattığı Sosyal ve Duygusal Beceriler Araştırması (OECD Social and Emotional Skills Study, SSES) öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerini ölçmeyi amaçlayan sosyal ve duygusal becerilere odaklı yapılandırılmış ilk uluslararası ölçekli izleme araştırmasıdır. Kullanılan model “büyük beşli” olarak ifade edilen sosyal ve duygusal becerileri içermektedir. Beş faktörlü modeli oluşturan ana alanlar ve bu alanları oluşturan alanlar şunlardır:

- ✓ Açık fikirlilik (yaratıcılık, hoşgörü, merak)
- ✓ Duygu düzenleme (iyimserlik, strese dayanıklılık, duygu düzenleme)
- ✓ İş birliği (empati, iş birliği, güven),
- ✓ Görev performansı (sebat, öz denetim, sorumluluk)
- ✓ Başkalarıyla etkileşimde olma (sosyallik, girişkenlik, enerji)

Her bir alanı oluşturan alanlar, ilişkide ve temelde hepsi kendi içerisinde sosyal dayanağı olan sosyal beceri olarak tanımlanan özelliklerdir. Bir de birleşik beceriler diye tanımlanan ve bu beşliye dâhil olmayan ama onunla ilişkili olup sosyal beceriler açısından önemli görülen iki ayrı beceri ise öz yeterlik algısı ve başarıma motivasyonudur. Çalışmaya; Türkiye ile birlikte Kanada (Ottawa), ABD (Houston), Kolombiya (Manizales ve Bogota), Portekiz (Sintra), Finlandiya (Helsinki), Rusya Federasyonu (Moskova), Güney Kore (Daegu) ve Çin Halk Cumhuriyeti (Suzhou) katılmıştır. Çalışma sonunda Türkiye’deki verilerin diğer ülkelerle benzerlik gösterdiği bulunmuştur. Çalışma OECD’nin düzenlediği sosyal duygusal alanda dünya çapında yapılan ilk çalışma olması bakımından önemlidir (oecd-ilibrary.org).

2.7.5. Sosyal Zekâ

Sosyal zekâ, kişinin kendi kimliğini koruması, sosyal çevrede sosyal girdiler kullanması, sosyal ilişkileri ve karşılaştığı zorlukları yönetebilmesi yeteneği olarak

tanımlanmıştır (Lathesh & Avadhani, 2018). Bacanlı'ya göre (2014) Thorndike'in üzerinde durduğu sosyal (toplumsal) zekâ, bireyleri anlama ve onları bilgece ve zekice yönetme becerisidir. Gelişim psikolojisi kapsamında sosyal zekâ ifadesi sosyal beceri ifadesine dönüşerek literatürde yerini almıştır.

2.7.6. Duygusal Zekâ

Duygusal zekâ kavramı ilk kez 1990'da Yale Üniversitesi'nden Psikolog Peter Salovey ve New Hampshire Üniversitesi'nden Psikolog John Mayer tarafından kullanılmıştır. Bireyin duygularını akıllıca, duyarlı, yararlı ve bilgece bir tarzda kullanma yetisi olarak tanımlanmıştır. Özbilinç, kendini harekete geçirme, duygularını idare edebilme, başkalarının duygularını anlamak ve sosyal beceriler olarak beş alandaki yetenekleri kapsamaktadır.

Duygusal zekâ; sadece kendi duygularımızı değil başkalarının duygularını da tanıyarak empati yoluyla duygulara ilişkin bilgiye de sahip olma yoludur. Bu bilgiyi kullanan birey bu enerjiyi iş veya okul hayatına günlük yaşamına yansıtarak duygularını akıllıca kullanabilir ve hayatını yönetebilir işte bu beceriye sahip olan insanlar duygusal zeki olarak nitelendirilebilir. IQ gelişiminin hızlı olduğu yıllardan literatürde sıkça bahsedilmesinin yanı sıra duygusal zekânın gelişimi ömür boyu sürmekte ve geliştirilebilmektedir (Yeşilyaprak, 2001).

Duygusal zekânın önemi insan ilişkileri, toplumsal uyum ve huzur için gün geçtikçe artmakta ve insanlarda aranan özellik olmaktadır. Duygusal zekâ gelişiminin her yaşta ve dönemde gelişimine devam ediyor olması ise eğitimin önemine vurgu yapmaktadır.

2.7.7. Empati

İletişimin en önemli unsurlarından olan empati en yalın tanımıyla bireyin kendini başka birinin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlamasıdır (Dökmen, 2006). Çocuklarda iki yaş sonrasında görülen bu duygu durumu için çocukların başkalarının duygularını anlamaları, diğerlerinin kendi duygu ve düşüncelerinden farklı olduğunu kavramalarıyla gelişen karışık bir süreçtir. Çocukların empati

kurduklarına dair ilk işaret onların anneleri veya bakım verenlerinin duygularını anladıklarına dair onlara dokunmalarıdır (Seven, 2022).

Dökmen'e (2006) göre kişi empati kuracağı kişinin fenomenoloji alanına girerek onun bakış açısıyla olaya bakabilmelidir. Empati kurduğumuz kişinin duygu ve düşüncelerini doğru algılamalı ve anlayabilmeliyiz. Bunun içinse duyuşsal ve bilişsel süreçleri iyi okumalıyız.

2.8. Sosyal Beceri Kazanımının Önemi

Sosyal çevrede yaşayan bireylerin bu sosyal yapı içinde uyum ve huzur içinde yaşaması hem kendi alanlarını korumak hem de başkalarının alanlarına saygı duymak için sosyal beceri kazanımı önem arz etmektedir.

Harput'a göre (1989) erken çocukluk döneminde sosyal yeterlilik kazanamamış bireyler ileriki yıllarda risk altında olabilir. Bu durum Seven'e göre (2022) iddialı bir ifade oluştursa da dikkate alınması gereken bir durumdur. Çünkü bu yaşlardaki sosyal beceri kazanıp kazanamamak hayatın tamamında etkili olabilmektedir.

Bacanlı (2021) Stephens, Cartlence, Milburn'un sosyal beceriye yönelik yazdıkları kitapta Amerika'da sosyal beceri eğitimi doğuran sebepleri ele belirtir. Aile, okul, kilise gibi yerlerde çocukların sosyalleşmesi gerektiği fakat zaman içinde bu kurumların sosyalleştirme işlevini yerine getiremediğini bu açığın ise sosyal beceri eğitimi ile yerine getirilmeye çalışıldığını, insanların taşınarak sık sık yer değiştirdiği ve komşuluk bağlarının dolayısıyla buradaki sosyal ilişkinin zayıfladığına vurgu yapmıştır. Gün geçtikçe artan bireyselliğe vurgu sonucunda toplumun bir birlerine karşı daha az duyarsız ve tepkisiz olduğunu belirtmiştir. Tüm bu sebepler nedeniyle ABD'de sosyal beceri eğitim çalışmaları gün geçtikçe önem kazanmış ve artmıştır. Türkiye'de tam olarak durum bu olmamakla birlikte gün geçtikçe artan bireyseli tutum sebebiyle sosyal beceri eğitime olan ihtiyaç artmaktadır. Bacanlı (2021) bu ihtiyacı karşılamak için Türk toplumuna verilecek olan sosyal beceri eğitiminin var olan eğitim sistemiyle bütünleştirilmesinin uygun olabileceğini ifade etmiştir.

UNESCO, Dünya Eğitim Formu raporunda “Herkes İçin Eğitim” (EFA) projesinde altı hedef üzerinde fikir birliğine varılmıştır. Bu hedef maddelerinden biri de eğitimin kalitesinin tüm yönleri ile geliştirmektir. Bu kapsamda okuma-yazma, matematik ve temel yaşam becerilerindeki öğrenme imkanlarını herkes tarafından ulaşılabilir kılmaktadır (unesco.org.tr, 2023).

Amerika Birleşik Devletleri’nde 1921 yılında kurulan NCSS sadece sosyal bilgiler alanında çalışan bir dernektir. Alanında yetkin ve haklara sahip olan dernek, sosyal bilgiler standartlarının geliştirilmesine ilişkin Eylül 2022 Beyanı’nın 2. maddesinde “Sosyal bilgiler standartları hem içeriği hem de becerileri içermeli.” ifadesiyle beceri kazanımının önemine vurgu yapmıştır (socialstudies.org, 2023).

Çağdaş toplumlar okulları değerlendirmek, kişilerin ve eğitim kurumlarının başarılarını sıralamak ve ulusların performansını değerlendirmek için standartlaştırılmış başarı testlerine büyük değer vermektedirler. 1. Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) öğrencilerin matematik, fen bilimleri ve okuma alanlarındaki performansını ülkeler arasında değerlendirir Bu doğrultuda uluslararası düzeyde GRE (Graduate Record Examinations) gibi testler kullanılır. Amerika Birleşik Devletleri’nde, Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın (NCLB) yasası, hükümet tarafından yönetilen okulların federal fon almaya hak kazanabilmeleri için standartlaştırılmış başarı testleri yürütmeleri gerektiğini şart koşar. Tüm bu çalışma sonuçları ülke politikalarını etkiler (Grek, 2009, aktaran Heckman ve Tim Kautz 2012).

Heckman ve Tim Kautz (2012) sosyal beceri ve başarı testleri üzerine yaptıkları araştırmada başarı testlerinin sadece bilişsel yetenekleri (IQ) ölçtüğü fakat bireyin tüm başarısını göstermediği üzerine yoğunlaşmışlardır. Oysa başarı testlerinin kaçırdığı önemli beceriler (sosyal beceriler) vardır. Bu testler; kişilik özellikleri, hedefler, motivasyonlar ve doğru karar verebilme gibi sosyal becerileri kaçırmaz ya da yeterince tespit edemez dolayısıyla bireyi ölçme ve değerlendirme konusunda eksik kalır. Araştırmada sosyal becerilerin yaşamdaki başarıyı öngördüğü ve sosyal becerileri geliştiren programların etkili bir kamu politikaları portföyünde önemli bir

yere sahip olduğu üzerinde durulmuştur. Sosyal becerilerin hayatta ne kadar önemli olduğu konusu gün geçtikçe toplumda önem kazanmaktadır.

Bugün kazanılan sosyal beceriler ilerideki yıllarda işe alımlarda da önemli bir kazanımdır. Yöneticiler tarafından en çok önem verilen sosyal beceriler sırayla dürüstlük, iletişim, nezaket, sorumluluk, olumlu tutum, profesyonellik, esneklik, takım çalışması ve iş ahlakı olarak belirlenmiştir (Robles, 2012).

Günümüzde sosyal beceriler sadece günlük hayatımız için değil aynı zamanda kariyer planlarını gerçekleştirmek içinde istenen ve aranan beceriler içerisinde. Bu becerilere sahip bireylerin yaşamdaki başarıyı artırdığı öngörülmektedir.

2.9. Sosyal Beceri Eğitimi

Bireyin başkaları ile iyi ilişkiler kurmasında, sorumluluklarını yerine getirmesinde, toplumsal kurallara uymasında, başkalarına yardım etmesinde, haklarını kullanabilmesinde sosyal becerilerin önemi büyüktür (Genç, 2005). Sosyal becerilere sahip olan çocukların; yardım etme, paylaşma, kurallara ve yönergelere uyma, iş birliği içinde çalışma, başkalarına güven duyma, bağımsız çalışma, sınıfa bir gruba girme, arkadaş edinme, çatışmadan kaçma, öfkesini kontrol etme, eleştirileri kabul etme ve işbirliği ile oynama davranışları göstermesi beklenmektedir (Sarı, 2007; Kamaraj, 2004; Akfırat-Önalın, 2006).

Sosyal beceriler taklit etme ve model alma yoluyla öğrenilebildiği gibi eğitim sistemi içerisinde çeşitli programlarla desteklenerek de kazandırılabilir. Çocuklarda taklit etme ve model alma ile gerçekleşen öğrenmeler genelde rastgele öğrenme olmaktadır. Bu öğrenmelerde olumlu davranışların yanında olumsuz birçok davranışta kazanılabilmektedir. Sosyal beceri eğitimi yolu ile çocuklar pek çok sosyal beceri kazanabilirken bazı çocuklarda bu eğitimden yararlanmamaktadır. Bu durum göz önüne alındığında programlı bir sosyal beceri eğitiminin gerekliliği önemli olmaktadır (Samancı ve Uçan, 2017).

Okul öncesinde sosyal beceriye yönelik farklı eğitim programları veya etkinlikleri düzenlendiği bilinmektedir. Sosyal Değerler Eğitim Programı'nın çocukların öz düzenleme ve sosyal becerileri üzerine yapılan deneysel çalışmada programın pozitif yönde anlamlı farklılık sağladığı görülmüştür. Ayrıca Sosyal Değerler Eğitim Programı'nın çocuklarda görülen problem davranışlarını anlamlı düzeyde azalttığı ve programın öz düzenleme, sosyal beceri ve problem davranışlar üzerindeki etkisinin daha sonraki süreçte de devam ettiği tespit edilmiştir (Polat ve Özbey, 2021).

Sosyal beceri eğitiminde farklı eğitim yöntemlerinden yararlanılmaktadır. Drama bu yöntemlerden biridir. Alan da yapılan çalışmalarda dramanın okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde öğrencilerin akademik başarısına olumlu etkisiyle ilgili birçok araştırma mevcuttur (Altıkulaç, 2008; Atar, 2003; Aykaç, 2008; Çelik Gürel, 2004; Debre, 2008; Evin, 2009; Göncüoğlu, 2010; Karataş, 2011; Özbey, Sarıkaya, 2019).

Yılmaz ve Ceylan, (2020) sosyal bilgiler derslerinde drama yöntemiyle öğretimin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarıya etkisi ile ilgili yapılan çalışmada drama ile verilen sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerde sosyal beceri ve empatik beceri düzeylerini artırmada etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Gür ve Başaran (2012), sosyal beceri eğitimine yönelik çalışmaları inceledikleri araştırmalarında toplamda yirmi dört ülkede bu konuda çalışma yürütüldüğü sonucuna ulaşmışlardır. Sosyal beceri eğitimi çalışmalarının en çok Türkiye ve Amerika'da yürütüldüğünü tespit etmişlerdir.

Sonuç olarak sosyal beceriler, toplum içinde gelişigüzel taklit etme ve model alma yoluyla öğrenilebildiği gibi planlı programlı eğitim sistemi içerisinde de öğrenilebilmektedir. Süreçte değerler eğitimi yoluyla, drama yolu ile, sosyokültürel etkinliklerle ve sosyal bilgiler yolu ile de çocuklara sosyal beceri kazandırılabilir.

2.10. Sosyal Becerilerin Sınıflandırılması ve Alanları

Okul öncesi dönemde sosyal becerilerin sınıflandırılması ve değerlendirilmesi ile ilgili literatürde sosyal becerilerin çeşitli sınıflandırmaları yapılmıştır.

Sınıflandırmalara bakıldığında temelde birbirlerinden farklı olmadıkları benzer becerileri içerdikleri görülmektedir. Eisler ve Fredericksen sosyal becerileri sözel, sözsüz ve motor olmak üzere 3 kategoriye ayırmışlardır (Eisler ve Fredericksen'den aktaran Bacanlı, 2008). Riggio, sosyal becerileri, sözel olmayan ifade ve mesajlarla ilgili sosyal becerileri içeren; duyuşsal ifade, duyuşsal duyarlılık, duyuşsal kontrol boyutları ile sözel olan ifade ve mesajlarla ilgili sosyal becerileri içeren; sosyal ifade, sosyal duyarlılık, sosyal kontrol ve sosyal manipülasyon boyutları olmak üzere toplamda yedi boyut olarak sınıflandırmıştır (Riggio, 1985). Gresham ve Elliott, okul öncesi dönem çocuklarında yer alan sosyal becerileri; iş birliği, atılganlık, sorumluluk ve öz kontrol olmak üzere dört kategoride incelemişlerdir (Gresham ve Elliott'tan aktaran Aksoy, 2014, s. 20). Sargent, sosyal becerileri sınıflandırırken çocukların yer aldığı ortamı dikkate almış ve neticede sosyal becerileri; sınıfla ilgili beceriler, okulla ilgili beceriler, kişisel beceriler, etkileşim kurma becerileri, toplumla ilgili beceriler ve işle ilgili beceriler olmak üzere 6 kategoride sınıflandırmıştır.

Robles'a göre (2012) beceriler öncelikle hard skills (zor beceriler) ve soft skills (sosyal beceriler) olmak üzere iki gruba ayrılır. Hard skills bir iş için gereken teknik uzmanlık ve bilgiyi içeren becerileri ifade ederken soft skills günlük yaşamda ve sosyal ilişkilerde gerekli olan sosyal becerileri ifade etmektedir. Her iki beceri grubu da aynı oranda hayatın içinde önemli olmaktadır. Günümüzde yöneticiler, sosyal becerileri iş başvurularında çok önemli bir özellik olarak görmekte ve hard skills yanı sıra yeni çalışanların güçlü sosyal becerilere sahip olmasını istemektedir. Robles (2012), çalışmasında işverenlerin şirket çalışanlarından beklediği en önemli ilk on sosyal beceriyi sırasıyla dürüstlük, iletişim, nezaket, sorumluluk, sosyal uyum, olumlu tutum, profesyonellik, esneklik, takım çalışması ve iş ahlakı olarak belirlemiştir.

Sosyal becerinin boyutlarını Karataş (2021) şu şekilde ele almıştır: Bireyin yeni bir ortamda kendini tanıtabilmesi ve ilişkiyi başlatıp sürdürmesini içeren ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri, bireyin bir gruba girerek grupla hareket edebilmeyi ve kişinin sosyal ortamlara girmesini kolaylaştıran grupla bir işi başlatma ve uyma becerileri, bireyin kendinden beklenen duyguları fark ederek olumsuz duygularını kontrol etme ve olumlu duygularını yaşayabilmesini içeren duygulara ve beden dili

farkındalığına ilişkin becerileri olarak ele almıştır. Ayrıca saldırgan davranışlarla başa çıkma, öfke kontrol becerileri, stres durumlarıyla başa çıkma, sorun çözebilme ve planlama becerileri, arabuluculuk becerileri, yardım isteme becerileri, farklılıklara saygı ve sosyal yardım becerileri, mizah becerisi de alan yazında ele alınan becerilerdendir. Bağımsız olarak çalışabilme, akademik anlamda yardım isteme, öğretmenin yönergelerini dinleme ve uyma da akademik beceriler içinde yer alır. Son olarak bireyin kendini rahatlıkla ifade ettiği, karşı cinsle iletişim kurabilme, akranlarını oyuna davet etme gruplara ve etkinliklere uygun şekilde katılmayı içeren atılganlık (Güvengenlik) becerileri de sosyal beceriler içinde sınıflandırılmaktadır.

Riggio (1986:1989, Aktaran; Güçlü 1996; Karataş 2021) geliştirdiği sosyal beceri envanterinde altı alt boyuttan bahsetmiştir. Bu beceriler:

- ✓ Duyuşsal Anlatımcılık: Bireylerin özellikle sözsüz iletişim kurması ve duygularını karşıya sözsüz iletebilmesi anlamına gelir. Bu kişilerin duygu durumlarında duyuşsal anlatımcılığı yüksek ve hayat doludur. Bu durumda karşı tarafta bıraktığı etki yüksektir.
- ✓ Duyuşsal Duyarlık (Emotional Sensitivity): Duyuşsal Duyarlılığı yüksek kişiler başkalarının iletişim kodlarını çözerek mesajları alma konusunda fazla hassaslardır. Bu hassasiyet bireyi oldukça alıngan ve kırılgan yapabilir.
- ✓ Duyuşsal Kontrol (Emotional Control): Bu tür insanlar duygularını kontrol ederek duygu geçişlerini hızlı yapar ve böylece gerçek duygularını sözel olmayan tepkilerini saklayabilirler.
- ✓ Sosyal Anlatımcılık (Social Expressivity): Sosyal ortamda kurulan sözel iletişim becerisini ifade etmektedir. Bu kişiler bulundukları ortamlarda sözel iletişimle beraber jest ve mimiklerini de destekleyici olarak kullanırlar.
- ✓ Sosyal Duyarlık (Social Sensitivity): Sözel iletişim sırasında karşı taraftan gelen söylenmeyen sözleri dahi anlama becerisi olarak ifade edilebilir. Bu kişiler başkalarının hassasiyetlerine uygun (Kültürel normlar, inanç vs.) davranırlar.
- ✓ Sosyal Kontrol (Social Control): Bu kişiler kendine güvenen sosyal ilişkilerde yetenekli ve grupları yönlendirebilen bireylerdir.

Genova Üniversitesi hangi becerilerin daha etkin olduğunu ve nasıl ele alındığını anlamak için üniversite öğrencilerine yönelik anket düzenlenmiş ve (Mangano, 2014) “CT3” (Transversal Competences research) yürütülmüştür. Çalışma sonunda aşağıdaki sekiz beceriye ulaşılmıştır:

- ✓ Problem çözme
- ✓ Analiz ve sentezi bilgi
- ✓ Öz eleştiri
- ✓ Etkili iletişim
- ✓ Hayat boyu öğrenme
- ✓ Ekip çalışması
- ✓ Girişim
- ✓ Organizasyon ve planlama (Cimatti, 2016)

Günümüz dünyasında sadece çalışılan alana göre yetkinlik sınırlı görülüp sosyal beceriler gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Hatta bu becerilerin tespiti için araştırmacıların ve uygulayıcıların sosyal becerileri incelemelerine yardımcı olan bir metodoloji oluşturulmuştur. Herhangi bir metinden sosyal beceriler çıkarmak için SkillNER (skills extractor and more) adlı bir araç geliştirilmiştir. Yapılan çalışmada META analizi yoluyla ulaşılan sosyal beceriler (empati, muhakeme, atılganlık, merhamet, çatışma yönetimi, duyguları fark etme, sözel olmayan kod çözme, iyi bir diksiyon ve iletişim) ile ilgili algoritmalar oluşturularak hızla gelişen dijital dünyada sosyal becerilere ulaşım kolaylaştırılmaya çalışılmıştır (Fareri vd.2021).

2.11. Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceriler ve Önemi

Beceri oluşumu bir yaşam döngüsü sürecidir. Bu döngü Anne karnında başlar ve ömür boyu devam eder. Sosyal becerilere sahip olmak gelecek günlere de yatırım yapmak anlamına gelir. Erken çocuklukta yapılan katkı, sonraki yıllarda kişiye yapılan yatırımın üretkenliğini kolaylaştırır (Cunha vd., 2005).

Çocuklar duygularını yönetmeyi kültürel normların ışığında küçük yaşta öğrenirler. Buna duygusal sergileme kuralları adı verilir (Engelman ve Pogossyan, 2013).

öğrenilen beceriler olan sosyal beceriler ile çocuklar erken dönemde duygularını kime ve nasıl gösterebileceğini öğrenerek daha güvenli adımlarla yol alabilirler.

Okul öncesi eğitim alan çocukların çoğunluğu zamanlarının büyük bir kısmını kurumlarında geçirirler. Erken çocukluk yıllarında çocuklar sosyal becerileri edinmeye ve uygulamaya ihtiyaç duyarlar. (Lynch ve Simpson, 2010). Sürekli gelişim içinde olan çocuklara okul ortamında kazandırılması amaçlanan temel becerilerden biri de sosyal becerilerdir. Bu becerilerin geliştirilmesinin temeli, çocukların sosyal davranışlarını geliştirmek ve uygun davrandıkları zaman onları desteklemektir (Akkök, 1999). Okul öncesinde sosyal becerileri ile zorba ve kurban çocuk davranışları arasındaki ilişki incelenmiş ve araştırma bulgularına göre negatif yönlü anlamlı bir ilişki görülmüştür. Sosyal beceriler arttıkça zorba ve kurban çocuk davranışları azalmakta, sosyal beceriler azaldıkça zorba ve kurban çocuk davranışları artmaktadır (İleri ve Gültekin-Akduman, 2019). Yapılan araştırmalar göstermiştir ki ailelerin sosyal becerileriyle çocuklarının sosyal becerileri arasında doğrusal bir ilişki vardır (Katz ve McClellan, 1991; Okumura ve Usui, 2014; Putallaz, 1987).

Dezavantajlı ailelerin çocuklarına yapılan zenginleştirilmiş erken müdahaleler çocuklarda yeteneği ve diğer becerileri artırabilmektedir. Bu yüzden yaşam döngüsünün erken dönemlerinde bireye yatırım yapmanın ülke açısından getirisi yüksektir (Cunha vd., 2005).

Okul öncesi eğitimi alan ve almayan çocukların annenin eğitim durumu ve ailenin çocuk yetiştirme tutumunun sosyal beceri düzeyleri açısından ilişkili olduğunu yapılan araştırmalarla belirtilmiştir. Okul öncesi dönemde, çocuğun sosyal becerilerinin gelişiminde ilişkin ailenin oldukça önemli bir role sahip olduğu sonrasında ebeveynleriyle iletişim kuran çocuk çevresiyle etkileşim içinde bulunduğu kişilerle sosyal iletişime geçmekte ve bu sosyal iletişimi, okul öncesi eğitim kurumlarında da devam ettirmektedir (Erbay 2008, Boz vd. 2018).

Ekici (2015) yaptığı araştırmada okul öncesi eğitime devam eden çocukların yaş ve cinsiyetleri, annelerinin eğitim durumu ve babalarının mesleğinin çocukların sosyal becerileri üzerine etkili olduğunu bulmuştur. Bu sonuçlara göre yaş faktörünün

sosyal becerileri etkilediği sonucuna ulaşarak çocukların okul öncesi eğitime daha erken yaşlarda dâhil edilerek sosyal becerilerinin gelişmesinin daha fazla desteklenmesi gerektiğini önermektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinde uygulanan dezavantajlı Afrikalı-Amerikalı gençleri hedefleyen erken çocukluk müdahalesi olan Perry Okul Öncesi Programının, program katılımcılarının IQ' sunu kalıcı olarak değiştirmemiş olsa da, dezavantajlı çocukların yaşamlarını iyileştirdiği yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur. Program çocukların kişilik özelliklerine pozitif yönde etki etmiştir Yapılan müdahaleler ve gözlemsel çalışmalar, erken çocuklukta yapılan gelişime yönelik desteklerin bireylerin kişilik üzerine iyileştirici sonuçları göstermektedir (Heckman ve Kautz, 2012).

Konuyla ilgili Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TUSİAD, 2023), 2012 yılında “21. Yüzyıl Becerilerinin Eğitim Yoluyla Kazandırılması: Eğitimde İçerik ve Yöntem” başlığı ile gerçekleştirdiği ilk toplantısında günümüzde sadece diploma sahibi olmanın yeterli olmadığı bunun yanı sıra becerilere sahip olmak gerektiği ve bu sürecin okul öncesi eğitimden başlaması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Gür ve Başaran'ın (2022) yaptığı araştırmada, sosyal beceri eğitimine yönelik çalışmaların en çok okul öncesi kademesinde yapıldığı ve bu konuda birçok makale yayımlandığı bilgisine ulaşılmıştır. Dönem itibariyle okul öncesi dönem hem öğrenmenin hızlı olduğu hem de eğitimin kalıcılığı açısından önemlidir. Bu nedenle kazandırılacak sosyal becerilerin devamlılığı ve hayata yansması önem arz etmektedir.

2.12. Kuramların Sosyal Beceriye Bakış Açısı

Topluluk içinde yaşamayı seçen insanların nasıl sosyalleştiği, sosyal ilişkiler ve bu ilişkileri daha iyiye taşımak hep bir araştırma konusu olmuştur. Sosyal becerilerin nasıl öğrenildiğine ilişkin kuramların kendi içinde açıklaması vardır. Kuram, bilimde bir olgunun, sürekli olarak doğrulanmış gözlem ve deneyler temel alınarak yapılan bir açıklamasıdır ayrıca kuram, herhangi bir olayı açıklamak için kullanılan düşünce sistemi olarak tanımlanabilir (tr.wikipedia.org, 2023). Belli gerçekleri açıklama,

yorumlama ya da belirleme biçiminde ortaya çıkan, olayları denenmemiş, yalnızca düşünce ile kurulmuş temeller üzerine oturtan ama olaylara egemen olarak yeni olguları bulma yolunu gösteren bilimsel öğreti (kelimem.gen.tr, 2023) olarak da ifadelendirilen kuramlar aracılığıyla sosyal beceri gelişimi açıklanacaktır.

Psikanalitik Kuramda Sosyal Beceri: Kuramın öncüsü Sigmund Freud'a (1856-1939) göre insanın gelişiminin iç güçler ve biyolojik olgunlaşma tarafından yönetildiğine inanıyordu. Ruhsal yapıyı bir buzdağına benzeten Freud, davranışımızın altında yatan birçok bilinç dışı kuvvetli eğilimler olduğundan bahsetmiştir. Çalışmalarında klinik gözlem yani vaka çalışmalarına ağırlık vermiştir. İlk kapsamlı kişilik kuramının da sahibi olarak kabul görmüştür. Freud kişilik gelişiminin erken çocukluk döneminde oluştuğunu düşünmektedir. İnsanların bir cinsel enerjiyle dünyaya geldiği ve "libido" adı verilen bu enerji ile psikoseksüel dönemlerden geçtiğini vurgular. Biyolojik evrelerden geçen bu enerji kişinin kültürel mirası ve karakteristik özelliklerinden bağımsızdır. Ruhsal yapımız bilinç, bilinç öncesi ve bilinç dışından oluşmaktadır. Tomografik model olarak adlandırılan bu üç düzey kişiliğimizi oluştururlar. Freud'a göre diğer kişilik modeli id, ego ve süperegö dan oluşan yapısal kişilik modelidir. Her iki modelde bir biriyle bir resmin renkleri gibi uyum içerisinde bir karışımdır. "O" anlamına gelen "id" haz ilkesiyle hareket eder. "Ben" anlamına gelen "ego" organizmanın dış dünya ile ilişkisini düzenler. Süperegö üst ben olarak ifadelendirilir. Bir kişi toplumun kurallarına göre hareket edebilmelidir. Süperegö toplumsal kuralları içselleştirir. Çocuk doğduğunda sosyal beceri ve kurallarla dünyaya gelmez. Bu kuralları ailesinden ve yakınlarından öğrenir. Süperegö vicdanı yönlendirir (Yazgan-İnanç ve Yerlikaya, 2022). Anne babanın onayını almak isteyen çocuk onların değer yargıları ve istekleri doğrultusunda onay almak için harekete geçerek, vicdanının onayladığı işleri yaparak (süper ego ve ego ilişkisi) sosyal beceri kazanabilir.

Sosyal Bilişsel Öğrenme Kuramında Sosyal Beceri: Sosyal bilişsel bakış açısının önemli isimlerinden biri Albert Bandura'dır. Bandura ya göre insanlar kendi yaşantıları aracılığıyla öğrendiği gibi kendisi hiç tecrübe etmeden başkalarını gözlemleyerek de öğrenebilir. İnsan kendi kendine davranışlarını düzenleyebilmektedir. İnsanın üzerinde içsel ve dışsal faktörler baskın

olabilmektedir. Çevre davranış ve birey zaman zaman birbirini etkilemekte olup hangisinin diğerini etkilediği, hangi etkenin daha güçlü ve baskın olduğuyla ilgilidir (Yazgan-İnanç ve Yerlikaya, 2022).

Sosyal Bilişsel Öğrenme Kuramına göre çocuklar; önce yetişkinleri gözlemler, sonra model alır ve en sonunda da taklit eder böylece davranış kazanır. Bu yüzden çocuklara sosyal beceri kazandırmada olumlu örnek olmak çok önemlidir. Bandura'ya göre insanlar öz düzenleme yapmaktadır yani davranışlarını kendi ölçütlerine göre düzenlemekte ve kendini kontrol etmektedir (Yıldız, 2021).

Bandura davranışın bilişsel boyutuna vurgu yapmakta insanların öngörü kapasitesinden bahsetmektedir. Bu kapasite sayesinde insanların bazı durumları yaşamadan sadece bilişsel olarak düşünerek ve yordayarak çözümler geliştirmekte ve olayların sonuçları üzerinde düşünebilmektedir. Böylece diğer davranışçıların savunduğu gibi her şeyi deneme- yanılma yoluyla öğrenmek zorunda kalmamaktadır (Yazgan-İnanç ve Yerlikaya, 2022).

Sosyo Kültürel Gelişim Kuramında Sosyal Beceri: Kuramın öncüsü Vygotsky Piaget gibi çocukların çevrelerinde sunulan şeylerin pasif alıcıları olduğunu ancak kendi öğrenmelerini yapılandırabilirlerse öğrenmenin gerçekleşebileceğini savunmuştur. Vygotsky'nin sistemini oluşturan temel ilkeler şunlardır:

- ✓ Çocuk bilgiyi yapılandırır.
- ✓ Gelişim sosyal bağlamından ayrı düşünülemez.
- ✓ Öğrenme gelişime öncülük eder.
- ✓ Dil zihinsel gelişimde önemli bir yere sahiptir.

Öğretmenin fikirleri öğrencinin neyi nasıl öğreneceğine aracılık eder, yani öğretmen öğrenmede filtreleme görevi görür. Öğrenmeyi bilgiyi benimseyerek içselleştirilmesi Vygotsky geleneğinde vardır ve bu öğrencinin öğrenme sürecinde aktif olması gerektiğine vurgu yapar. Sonuç olarak Vygotsky'nin gelişime yaklaşımı genellikle kültürel, tarihsel yaklaşım olarak ifade edilir. Bunun nedeni dilin kullanımıdır. Bireyler dili kullanıp aletler geliştirdikçe kültürel evrim gerçekleşir. Kültür

aracılığıyla bir önceki nesil sonrasına bilgi ve beceri aktarır. Çocuklar böylece sadece kendi ürettiği bilgiyi değil geçmiş kuşaklardan gelen birikimi de kullanır (Haktanır, 2013).

Vygotsky'e göre çocuğun gerçek zihinsel yaşı ile yardımla eriştiği problem çözme düzeyi arasındaki eş olmama hâli söz konusudur. Buna onun proksimal gelişim alanı denir. Proksimal gelişim alanının genişliği, yardımla ve eğitimle daha üst bir düzeye erişebilir. Eğitim her zaman geçmişe değil geleceğe dönük olmalıdır ve eğitim eşiği her zaman çocuğun gelişim seviyesinin üzerinde tutulmalıdır (Erdener, 2009).

Öğretmen çocuklarda sosyal beceriyi desteklemek adına etkinlikler düzenlemeli, çocukların çözemediği durumlar karşısında sorularla yönlendirerek rehberlik etmelidir. Çocuklar beceriye sahip olduğu anda destek azaltılarak çekilmelidir. Böylece çocukta istenen sosyal beceri gerçekleştirilebilir (Yıldız, 2021).

Türk Millî Eğitim sistemi, 2004 yılına kadar eğitim sistemimizde hâkim psikolojik anlayış olan davranışçılık yani daimici ve esasici eğitim felsefelerini değiştirerek bunların yerine pragmatik felsefenin eğitime yansıtması olan ilerlemecilik ve sosyal-bilişsel psikolojik temelli yapılandırmacı yaklaşımını benimsemiştir (MEB, 2005). Araştırmada yeni programlarda temel alınan felsefi görüş (ilerlemecilik) ve psikolojik anlayış (sosyal-bilişsel yaklaşım) temel alınmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımın öncülüğünü Jean Piaget, Erik Erikson, Howard Gardner, Sara Smilansky, Lev Vygotsky yapmıştır (Gullickson vd. 2018, Akt. Aydın-Kılıç, 2023). Bu kuram oluşturmacılık ya da diğer adıyla yapılandırmacılık olarak bilinen öğrenme ve öğretme kuramıdır. Eğitimde oluşturmacılık çocuğun konu hakkındaki kendi anlayışını oluşturmaya izin verilecek şekilde eğitilmesini söyleyen bir eğitim metodudur (tr.wikipedia.org/wiki). Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri temellerini hala yürürlükte olan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) ile Sosyal Bilgiler Öğretim Programından (2018) alarak öğrencinin öğrenme sürecinde aktif olması katılmasına vurgu yapan aktif öğrenme, yaparak yaşayarak öğrenme, iş birlikli öğrenme, bütünleşik, büyük ve küçük grup etkinlikleri oluşturularak hazırlanmıştır.

2.13. İlgili Araştırmalar

Araştırma konusuyla ilgili olarak yapılmış araştırmalara bu bölümde yer verilmiştir. Aksoy vd. (2023) araştırmada, annelerin psikolojik dayanıklılıkları ile çocuklarının sosyal becerileri arasındaki ilişkinin ve sosyal becerileri etkileyen faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Örneklem grubunu, 48-72 aylık 371 çocuk ve bu çocukların anneleri oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak “Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği” ve “Genel Bilgi Formu”, “Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, annelerin psikolojik dayanıklılıkları ile çocuklarının sosyal becerileri arasında anlamlı bir farklılık olduğu, görülmüştür. Çocukların akademik destek becerileri üzerinde babaların öğrenim durumlarının etkili olduğu görülmüştür. Başlangıç becerileri üzerinde okul türünün ve annelerin yaşlarının etkili olduğu diğer bir durumdur. Çocukların arkadaşlık becerileri üzerinde babaların öğrenim durumlarının; çocukların sosyal becerileri üzerinde ise annelerin öğrenim durumlarının etkisi vardır.

Goertz-Dorten et al (2022) araştırmada bilgisayar destekli çocuk odaklı müdahalelerin, çocuklar ve ergenler için terapist liderliğindeki tedavilerin çocuklarda sosyal beceri üzerine etkinliği araştırılmıştır. Randomize kontrollü yapılan çalışmada akran ilişkili saldırganlık teşhisi konan 6-12 yaş arası toplam yüz çocuk, bireysel olarak verilen bilgisayar destekli sosyal beceri eğitime (ScouT) veya bireysel olarak verilen destekleyici bir kaynak aktivasyonuna rastgele atanmıştır. Çeşitli davranışsal ve duygusal semptomlar, duygusuz-duygusal olmayan özellikler, işlevsel bozulma ve yaşam kalitesinin yer aldığı çalışmada ebeveyn, öğretmen ve terapist tarafından ayrı ayrı bilgi toplanmıştır. Sonuç olarak ebeveyn tarafından derecelendirilen akranla ilgili saldırganlık, duygusuz ve umursamaz özellikler ve ebeveyn tarafından derecelendirilen yaşam kalitesi lehine küçük ila orta dereceli tedavi etkileri sağlanmıştır. Bununla birlikte analizler, ilgili FAVK ölçeğiyle değerlendirilen öz veya öğretmen tarafından derecelendirilen akranla ilgili saldırganlık için herhangi bir önemli etki ortaya çıkmamıştır.

Futterer (2022) çalışmada okul öncesi çocukların öğrenmeye yaklaşımları - çocukların öğrenme faaliyetlerine katılma yolları- hakkındaki öğretmen raporları ile çocukların akademik becerileri arasındaki ilişkinin ne ölçüde öğretmenin duygusal desteğine bağlı olduğu incelenmiştir. Katılımcılar, Güneydoğu Amerika Birleşik Devletleri'ndeki büyük, kentsel bir Head Start programına kayıtlı elli üç sınıftaki üç yüz bir okul öncesi çocuktan oluşmuştur. Bulgular, dikkatin kalıcılığı ile çocukların okuryazarlığı ve matematik becerileri arasında doğrudan ilişkilerin yanı sıra öğrenmeye karşı tutum ve okuryazarlık becerileri arasında bir ilişki olduğunu göstermiştir. Çocukların saygılı, sıcak ve destekleyici öğretmen-çocuk etkileşimleriyle karakterize edilen sınıflara kaydolduklarında, öğrenmeye karşı istekli ve akademik becerilerinin daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Semerci (2022) çocuk merkezli oyun terapisinin davranış problemi gösteren 48-72 aylık çocukların davranış sorunlarına ve sosyal beceri düzeylerine etkisinin incelenmesi üzerine yaptığı araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan üç yüz seksen dokuz çocuk ve aileleri örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın ikinci bölümünün örneklemini ise 48-72 aylık on sekiz çocuk ve aileleri oluşturmuştur. Araştırmada davranış problemi olduğu belirlenen çocuklara çocuk merkezli oyun terapisi uygulanmış uygulama deney grubundaki çocukların sosyal becerilerinde anlamlı bir artışa neden olmuş, izleme testleri ile de bu etkilerin kalıcı olduğu belirlenmiştir.

Işıktekiner (2022) okul öncesi dönemdeki sosyal içe dönük çocuklara yönelik hazırlanan Sosyal Beceri Tabanlı Erken Müdahale Programı'nın etkisi ve kalıcılığını incelediği araştırmada ön test, son test, izleme testi ölçümlü eşleştirilmiş kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Okul öncesine devam eden yirmi çocuğun oluşturduğu çalışmada Sosyal Beceri Tabanlı Erken Müdahale Programı uygulanmıştır. Sosyal Beceri Tabanlı Erken Müdahale Programı sonrası çocukların oyun davranışlarında değişimler olduğu; tek başına oyun oynamak yerine arkadaşlarıyla birlikte grup oyunları oynadıkları gözlenmiştir. Çocukların sosyal iletişim becerilerini oyunları sırasında kullandıkları; oyunu başlatma ve oyuna davet etme, oyuna dahil olma gibi davranışları sergiledikleri tespit edilmiştir.

Kölemen (2021) okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen etkinliklerin çocukların (60-72 aylık) sosyal becerilerine etkisini test etmek amacıyla yaptığı araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerini birlikte içeren karma yöntem kullanmıştır. Araştırma kapsamında, okul öncesi dönemde deney grubu için doğa (tabiat), okul bahçesi ve sokak gibi okul dışı öğrenme ortamlarında yürüttüğü Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Etkinlikler İçeren Sosyal Beceri Eğitim Programı araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen sosyal beceri etkinliklerinin çocukların sosyal becerilerini pozitif yönde desteklediği görülmüştür.

Coşkun (2020) sosyal bilgiler öğrencilerinin sosyal katılım becerilerini nasıl kazandıklarını ortaya koymak amacıyla yaptığı çalışmada yapılandırılmamış gözlemlerden, yarı yapılandırılmış öğrenci ve öğretmen görüşmelerinden ve sosyal bilgiler dersi kitabından yararlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu otuz dört beşinci sınıf öğrencisi ile öğrencilerin sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada sonuçlarına bakıldığında, öğretmen ve öğrencilerin vatandaş algılarının, hak/görev/sorumluluk bilinci, vatan aidiyeti ve üretkenlik başlıkları altında temellendirildiği, vatandaşlık algılarının sosyal katılım ile ilişkilendirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal katılım algısına ilişkin, öğretmen ve öğrencilerin sosyal katılımı, toplumsal kapsam, eğitsel/sosyal etkinlikler, iletişim becerileri, akademik kapsam ve haklar başlıkları altında açıkladıkları görülmüştür. Sosyal katılım sürecinde öğrencilerin, davranış boyutunda, akademik ve kişisel gelişim alanlarında olumlu kazanımlar elde ettikleri tespit edilmiştir. Duygu boyutunda, mutluluk ve özgüven duygularının arttığını ifade ettikleri araştırma sonuçları arasındadır.

Sultan-Bozkurt (2020) Oyuncak Müzesi'nde uygulanan eğitim etkinliklerinin çocukların problem çözme becerilerine, sosyal becerilerine ve müzeye bakış açlarına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu 18'i deney, 19'u kontrol grubu olmak üzere 37 çocuk oluşturduğu araştırmada karma desen kullanılmıştır. Deney grubunda yer alan çocuklara 2 hafta okulda 8 hafta Oyuncak Müzesi'nde olmak üzere 10 hafta boyunca haftada iki gün eğitim etkinlikleri uygulanmıştır. Genel olarak, deney grubu çocuklarına Oyuncak Müzesi'nde uygulanan eğitim

etkinliklerinin çocukların sosyal becerilerine ve müzeye bakış açlarına, problem çözme becerilerine, olumlu yönde etki ettiği ve etkisinin kalıcı olduğu görülmüştür.

Özkılıç-Kabul (2019) üç yaş çocuklarda teknolojik alet kullanımının sosyal beceri, oyun becerisi ve dil gelişimi üzerindeki etkilerinin incelenmesi üzerine yürüttüğü çalışmada okul öncesi eğitim kurumuna gitmeyen veya yeni başlamış üç yaş (36-47 ay) çocukları ile üç aydan uzun süredir bir okul öncesi eğitim kurumuna giden üç yaş (36-47 ay) çocuklarının akıllı telefonla oynama, televizyon seyretme, kullanma sürelerinin oyun becerisi, sosyal beceri ve dil gelişimi düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 153 çocuk oluşturmaktadır. Çocuğun bakımı ile birinci derecede ilgilenen kişinin kim olduğu, anne-babanın öğrenim durumları ve çocuğun bir okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumunun sosyal beceri gelişim düzeyinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Tabletle oynayan çocukların sosyal beceri gelişim düzeylerinin, tabletle oynamayan çocuklara göre daha düşük olduğu araştırma sonunda elde edilen bulgular arasındadır.

Yüksek-Usta (2019) okul öncesinde verilen Tarih Coğrafya Eğitim Programı'nın, çocukların duygusal zekâ ve farklılıklara saygı düzeylerine etkisini incelemek amacı yaptığı araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test, son test, kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak tasarlanmıştır. Toplam 40 çocuk çalışma grubunu oluşturmuştur. Hazırlanan "Okul Öncesi Tarih Coğrafya Eğitim Programı", deney grubundaki çocuklara haftada üç gün olmak üzere on hafta boyunca uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre çocukların gelişim düzeylerine uygun olarak hazırlanan ve tarih coğrafya temalarının çocukların sosyal duygusal gelişimlerini desteklemeye yönelik birer araç olarak kullanıldığı "Okul Öncesi Tarih Coğrafya Eğitim Programı"nın çocukların duygusal zekâ ve farklılıklara saygı düzeylerine olumlu yönde etki ettiği ve etkisinin kalıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kırtel (2018) çocukların sosyokültürel konuları öğrenirken sergileyebilecekleri becerileri ortaya koymaya çalıştığı araştırmada sosyokültürel eğitim çerçevesinde; tarih, coğrafya, sosyoloji, disiplinler arası 29 ana, 104 alt etkinlik uygulamıştır. Araştırma sonucunda çocukların tarih-sosyoloji teması etkinlikleri çerçevesinde; zaman ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel düşünme ve

buna ait alt basamaklar, problem çözme, yaratıcılık ve medya, empati becerisi ayrıca düş güçlerini kullanma etkisi sonuçlarını sergilediği görülmüştür. Coğrafya teması etkinlikleri sonucunda; eleştirel düşünme ve buna ait alt basamaklar, haritada yer bulma, zaman ve kronolojiyi algılama, uzaklık mesafe algısı becerisi ayrıca düş güçleri ve medya etkisi gözlenmiştir. Disiplinler arası teması etkinlikleri altında çocukların problem çözme becerisi ve empati, eleştirel düşünme becerisi, haritada yer bulma ve uzaklık mesafe algısı becerileri sergiledikleri tespit edilmiştir.

Karakaya'nın (2017) sınıflarında kaynaştırma öğrencisi bulunan okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile kaynaştırma öğrencilerinin sosyal becerileri ve problem davranışları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırma da ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Kocaeli ilinde görev yapan 42 okul öncesi öğretmeni ile 4-7 yaş arası 42 kaynaştırma öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri çocukların yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılık göstermezken öğretmenin yaş, mesleki kıdem, mezun olunan okul türü ve kadro durumu değişkenleri ile anlamlı derecede farklılaştığını kaynaştırma öğrencilerinin orta düzeyde sosyal becerilere, yüksek düzeyde problem davranışlara sahip oldukları saptanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile kaynaştırma öğrencilerinin sosyal beceri ve problem davranışları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı araştırma sonuçlarına göre ortaya konmuştur.

Canbolat (2017) Okul öncesi dönem çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları ile ebeveynlerinin duygusal zekâ düzeyleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada çalışma grubunu 48-72 aylık okul öncesi dönemdeki 332 çocuk ve bu çocukların ebeveynleri oluşturmuştur. Araştırma sonucunda çocukların sosyal beceri ölçeğinden aldıkları puanlar, okul öncesi eğitim kurumunun türü, çocukların cinsiyeti, kardeş sayısı, babanın öğrenim durumu, annenin öğrenim durumu gibi değişkenlere göre farklılık göstermekte olduğu fakat doğum sırası, annenin yaşı ve babanın yaşı gibi değişkenlere göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Çocukların sosyal beceri ölçeğinin toplamından aldıkları puanlar ile ebeveynlerin duygusal zekâ ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Ebeveynlerinin yaşam

doymum ölçeğinden aldıkları puanlar ile çocukların sosyal beceri ölçeğinden aldıkları puanlar arasından anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Deming (2017) araştırmada Amerika Birleşik Devletleri'nde 1980 ile 2012 arasında, yüksek düzeyde sosyal etkileşim gerektiren işlerin arttığı, özellikle ABD iş gücünün payı olarak yaklaşık yüzde 12 artış olduğunu belirtir. Bu iş gücü artışı farklı alanlarda gerçekleşmiştir. Bu alanlar aynı zamanda sosyal beceri gerektiren işlerdir. Deming, bu kalıpları anlamak için işçilerin karşılaştırmalı üstünlüklerinden yararlanmak amacıyla görev alışverişi yaptıkları bir ekip üretimi modeli geliştirir. Modelde, sosyal beceriler koordinasyon maliyetlerini düşürerek çalışanların uzmanlaşmasını ve birlikte daha verimli çalışmasını sağlar. Bu iş için geliştirilen Model, NLSY79 ve NLSY97'den alınan verileri kullanarak mesleklerin hangi yapıyı ve sosyal beceriyi içermesi gerektiğine dair bir sıralama yapar. Model, işyeri görevleri üzerindeki üretkenlik değişkenliği aracılığıyla sosyal beceriler ve rutinlik arasında önemli bir bağlantı sağlar. Bazı yüksek vasıflı meslekler (bilgisayar programcısı veya mühendis gibi) açık kuralların tekrar tekrar uygulanmasını gerektirirken diğerleri daha az yapılandırılmıştır ve çok çeşitli görevler gerektirir. Tüm bu analizler piyasada kullanılması gereken iş gücü ve sahip olunması gereken sosyal beceriyi analiz ederek mali destek ve kazanç sağlamayı hedeflemektedir. Çünkü son yıllarda sosyal becerisi yüksek özellikle takım ruhuna uygun çalışabilen ve iletişim kurabilen insanlarla üretim yükselmektedir bu da işgücü piyasası için önemlidir.

Kılıç'ın (2016) okul öncesi çocuklarına uygulanan sosyal beceri eğitiminin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi ve sosyal beceri düzeyleri ile mizaç özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmada okul öncesi eğitime devam eden toplamda 55 çocuk çalışmaya dâhil edilmiştir. Deney grubu çocuklara Sosyal Beceri Eğitimi Programı sekiz hafta boyunca haftada üç uygulama içerecek şekilde uygulamıştır. Araştırma sonucunda Sosyal Beceri Eğitim Programı'na katılan deney grubu çocukların son test ortalama puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Karaman (2016) Sosyal Beceri Eğitimi Modülü'nün 48-66 aylık çocukların temel sosyal becerilerinin gelişimine etkisini incelemiştir. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanmıştır. Araştırmacı toplamda kırk dört çocuk ve ebeveyn ile araştırmayı yürütmüştür. Deney grubundaki çocuklara on hafta, haftada iki yarım gün olmak üzere toplam 20 etkinlik uygulanmıştır. Okul Öncesi Eğitim çocuklarına Sosyal Beceri Eğitimi Modülü uygulanmıştır. Deney grubu son test puanlarının, kontrol grubunda yer alan çocukların son test puanlarına göre anlamlı derecede artış gösterdiği bulunmuştur. Bu durum uygulanan Sosyal Beceri Eğitimi Modülü'nün etkili olduğu sonucunu ortaya koymuştur.

Karateke (2016) üstün yetenek potansiyeli olan çocuklara uygulanan sosyal beceri eğitim programının sosyal beceri gelişimine etkisinin incelenmesi üzerine bir çalışma yürütmüştür. Çalışmanın çıkış noktası üstün yetenekli çocukların diğer gelişim alanları ile zihinsel gelişimlerinin hızının uyum göstermemesidir. Bu çocuklarda sosyal beceriyi desteklemek amaçlı araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan 36 oturumdan oluşan eğitim programı uygulanmıştır. Elde edilen veriler karşılaştırıldığında çocukların sosyal beceri düzeylerinin eğitim öncesi ve eğitim sonrasında bir değişiklik göstermediği ancak grubu oluşturan çocukların sosyal beceri düzeylerinin birbirine yaklaştığı tespit edilmiştir. Çocukların akademik destek becerileri kategorisinde gelişim gösterdikleri fakat diğer boyutlarda bir farklılaşma olmadığı araştırmanın bulgularındandır. Kalıcılık uygulamasından elde edilen verilere göre çocukların sosyal beceri düzeylerini korudukları görülmüştür.

Sevgen (2016) anasınıfına devam eden çocuklara yaratıcı drama yoluyla uygulanan sosyal beceri eğitim programının çocukların yaratıcı davranışlarına ve sosyal gelişimlerine etkisi incelediği araştırmada Yaratıcı Drama Eğitim Programı uygulanmıştır. Program çocukların yaratıcılıklarını geliştirmek ve sosyal gelişimlerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Sosyal beceri eğitimi verilen deney grubu çocukların program öncesi ve sonrasındaki yaratıcılık ve sosyal beceri puanlarında anlamlı bir artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Flook et al (2015) çalışmada yaşam boyu önemli olan, öz düzenleme becerilerinden bahsedilerek okullarda planlı bir öğretimi olmadığı vurgulanmıştır. Çalışma, bir

devlet okulunda verilen 12 haftalık Farkındalık Temelli Nezaket Müfredatı'nın (KC) sonuçlarını göstermektedir. Okul öncesi 68 çocuktan oluşan bir örnekleme yürütme işlevi, öz düzenleme ve prososyal davranış üzerindeki etkilerini araştırılmıştır. Araştırma sonunda deney grubunun sosyal yeterlilikte daha fazla gelişme gösterdiği ve öğrenme, sağlık ve sosyal-duygusal gelişim alanlarında daha yüksek karne notları aldığı görülmüştür. Oysa kontrol grubunda zamanla daha bencil davranışlar sergilenmiştir. Temel işleyişin, kontrol grubuna göre sosyal yeterlilikte daha büyük kazanımlar gösteren, sosyal yeterlilikte ve yürütücü işlevsellikte başlangıçta daha düşük olan KC çocukları ile tedavi etkilerini hafiflettiği bulunmuştur. Araştırmanın bulgularına göre bu programın küçük çocuklarda öz-düzenlemeyi ve toplum yanlısı davranışları teşvik ettiği araştırma sonuçlarındandır.

Kayılı'nın (2015) Sosyal Beceri Eğitimi Programı ile desteklenmiş Montessori yönteminin anaokulu çocuklarının duyguları anlama ve sosyal problem çözme becerilerine etkisini incelemek amacıyla yürüttüğü çalışmada programın çocukların duyguları anlama ve sosyal problem çözme becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Sapsağlam'ın (2015) yürüttüğü çalışmada okul öncesi çocuklara yönelik Sosyal Değerler Eğitimi Programı'nın çocukların sosyal beceri kazanımlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada ön test- son test kontrol gruplu deneysel desenle kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Ömeroğlu vd. (2012) tarafından geliştirilen Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca Sosyal Değerler Eğitimi Programı uygulanmıştır. Eğitim programı 12 hafta boyunca haftada üç gün 36 oturum şeklinde deney grubuna uygulanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda Sosyal Değerler Eğitimi Programı'nın çocukların sosyal beceri kazanımında etkili olduğu saptanmıştır.

Jones et al (2015) uzun vadeli davranış sorunları ve davranış bozuklukları açısından yüksek risk altında olduğu belirlenen çocuklarda saldırganlığı azaltmak için bir müdahale programı olan Fast Track'i tasarlamıştır. Projede uzunlamasına, müdahalesiz alt örneklemeden elde edilen verileri kullanılmıştır. Fast Track çalışma tasarımı, bir müdahale grubu ve yüksek riskli çocuklardan oluşan eşleştirilmiş bir

kontrol grubu örnekleminin yanı sıra kontrol okullarına devam eden yüksek riskli olmayan (normatif) bir alt örneklemden oluşuyordu. Toplam örneklem büyüklüğü 753'tür (yüksek riskli kontrol grubu, $n = 367$; yüksek riskli olmayan, normatif grup, $n = 386$). Katılımcılar 4 çalışma alanından (3 kentsel, 1 kırsal) oluşturuldu. Bunlar; Durham, Kuzey Karolina; Nashville, Tennessee; Seattle, Washington ve merkezi Pensilvanya'dandır. İlk veri toplama 1991'de çocuklar anaokulundayken gerçekleşti. Son takip verileri 19 yıl sonra, katılımcılar yaklaşık 25 yaşındayken toplandı. Eğitim, istihdam, suç, madde kullanımı ve akıl sağlığı alanlarını kapsayan, geniş ölçüde kişisel refahı temsil eden sonuçları değerlendirildi. Genel olarak incelenen tüm alanlarda öğretmen tarafından değerlendirilen toplum yanlısı sosyal beceriler ile sonuçlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve benzersiz ilişkiler olduğunu göstermiştir. Bu durum erken müdahale programı ile okul öncesi dönemde sosyal becerileri düşük kişilere müdahale edilerek gelecek riskler azaltılabilir sonucunu doğurmaktadır.

Ömeroğlu vd. (2014) Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği'nin (OSBED) anne baba formuna ait normların belirlenmesi ve yorumlanmasının amaçlandığı çalışma 48 ilde yürütülmüştür. Bu süreçte 3306 çocuğa ulaşılmıştır. Veriler OSBED anne-baba formundan elde edilmiştir. Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) puanlarının geçerliğine ve güvenilirliğine ilişkin elde edilen bulgular ile ölçeğin sosyal beceri düzeyini belirlemede güvenilir bir araç olarak kullanılabileceği görülmüştür.

Tatlı'nın (2014) okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların, anne-babalarıyla ve öğretmenleriyle olan ilişkilerinin sosyal beceri düzeylerine etkisini ortaya koymak amacıyla yaptığı çalışması tarama modelindedir. Araştırmanın çalışma grubunu, okul öncesi eğitime devam eden 348 çocuk ve bu çocukların anne-babaları ile öğretmenleri oluşturmuştur. Çocuk Ana-Baba İlişki Ölçeği, Öğretmen Çocuk İlişki Ölçeği, Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği (PKBS-2) ve Sosyal Beceri Ölçeği araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bulgular kız çocukların sosyal beceri düzeylerinin erkek çocuklardan anlamlı derecede yüksek olduğunu, okul öncesi eğitime devam süresinin artmasının çocuğun sosyal bağımsızlık ve kabul becerisini olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. Tek

çocukların, kardeşi olanlara göre sosyal açıdan daha bağımsız oldukları diğer bir araştırma sonucudur. Babanın yaşının artmasının çocuğun sosyal iş birliği gelişimine olumlu katkı sağladığı, anneleri 31-36 yaş aralığında olan çocukların sosyal iş birliği kurma açısından daha başarılı oldukları görülmüştür. Sosyal etkileşim ve sosyal becerilerinin daha yüksek olan çocukların babası memur olan çocuklar olduğu belirlenmiştir. Sosyoekonomik olarak üst grupta yer alan çocukların alt gruptakilere oranla yüksek sosyal bağımsızlık ve kabul becerileri olduğu araştırma sonuçlarındandır. Ayrıca ebeveynlerin eğitim düzeyinin artmasının, çocuğun sosyal beceri düzeyini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yener-Öztürk'ün (2014) okul öncesi eğitimi alan çocukların sosyal beceri düzeyleri ile annelerinin çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada çocukların sosyal becerilerini ölçebilmek için Sosyal Beceri Ölçeği, annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını ölçebilmek için Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda annelerin çocuk yetiştirme tutumları alt boyutlarından aşırı kontrolcü annelik, demokratik tutum ve eşitlik koruma, ev kadınlığı rolünü reddetme, karı koca geçimsizliği ve sıkı disiplin; ailenin aylık geliri, ailenin tipi, annenin yaşı, medeni hâli, öğrenim durumu ve mesleği değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Ayrıca çocukların sosyal becerilerinin; çocuğun daha önce okul öncesi eğitim alma durumu, eğitim aldığı kurum türü, devam süresi, şu anki okul öncesi kurumdaki yılı, şu anki okul öncesi kurum türü ve anne- baba birliktelik durumu değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermediği belirlenmiştir. Annelerin çocuk yetiştirme tutumuna ilişkin aşırı kontrolcü annelik ile çocukların sosyal kabul ve sosyal etkileşim ile sosyal bağımsızlık becerileri arasında pozitif, anlamlı, düşük bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur. Annelerin çocuk yetiştirme tutumu ölçeğinin ev kadınlığı rolünü reddetme ve sıkı disiplin boyutları ile sosyal iş birliği becerileri arasında negatif, anlamlı, düşük bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir.

Tanrıöğen (2014) okul öncesi dönemi çocukların yaşadıkları sosyokültürel ortamların sosyal beceri ile olan ilişkisinin değerlendirilmesini amaçladığı çalışmada, veri toplama aracı olarak Sosyal Beceri Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Denizli ilindeki 482 çocuk oluşturmuştur. Veri analizi

sonucunda çocukların yaşadıkları yerlerin il, kenar mahalle, ilçe ya da köy olması onların sosyal becerini il ve ilçe merkezinde yaşayan çocukların lehine etkilediği saptanmıştır. Çocukların okulunun bulunduğu sosyoekonomik bölge ve çevresinde park ve oyun araçlarının olması gibi çevresel özellikler, çocukların sosyal becerilerini etkilediği saptanmıştır.

Aksoy'un (2014) hikâye anlatma temelli ve oyun temelli sosyal beceri eğitiminin çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi amacıyla yürüttüğü çalışmaya 120 çocuk çalışma grubu olarak dâhil edilmiştir. Çalışma ön test, son test, kalıcılık testi kontrol gruplu deneysel desende gerçekleştirilmiştir. Deney-I grubuna Ready to Learn adlı Brigman vd. (1994) tarafından geliştirilen ve araştırmacı tarafından Türkçeye uyarlanan Hikâye Anlatma Temelli Sosyal Beceri Eğitimi uygulanmıştır. Deney-II grubuna Fun FRIENDS adlı Barrett (2007) tarafından geliştirilen ve araştırmacı tarafından Türkçeye uyarlanan Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitimi uygulanmıştır. Hikaye Anlatma Temelli Sosyal Beceri Eğitimi sonuçları öğretmen ve ebeveyn değerlendirmeleri ile birlikte ele alındığında çocukların kendini kontrol, iletişim, uyum, prososyal davranışlar boyutunda ve toplam sosyal becerilerde deney grubu lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür. Oyun temelli sosyal beceri eğitimine katılan çocukların ise iletişim, uyum, kendini kontrol, prososyal davranışlar, atılganlık boyutunda ve toplam sosyal becerilerde kontrol grubu çocuklardan anlamlı şekilde yüksek düzeyde olduğu ortaya konmuştur.

Göktürk-İnce, (2014) tarafından Barışçıl Yaşam Becerileri Temalı Eğitim Programı'nın okul öncesi dönem çocuklarının sosyal uyum ve becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada ön test – son test kontrol gruplu yarı deneysel model uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini 5 yaş grubu 50 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Işık (2007) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış olan Sosyal Uyum ve Beceri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda uygulanan eğitim programının okul öncesi dönem çocuklarının sosyal uyum ve becerileri üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu görülmüştür.

İnci'nin (2014) araştırması, baba tutumlarının anasınıfı ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların sosyal beceri gelişimlerine etkisinin incelenmesi amacıyla

yapılmıştır. Baba tutumlarının bazı değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak ve baba tutumlarının çocukların sosyal beceri gelişimlerine etkisini incelemek amacı ile yapılan ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu, 294 çocuk ve bu çocukların babaları oluşturmuştur. Araştırmada, Baba Destek Programı (BADEP) Tutum Envanteri ve Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi Temel Eğitim Öğretmen Formu (Social Skills Rating System Elementary Teacher Form) veri toplamak amacı ile kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, iletişim açıklığına sahip babaların en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür. Olumsuz tutumlardan biri olan yetkeci tutuma sahip babaların en düşük puan ortalamasına sahip oldukları belirlenmiştir. Ana sınıfına devam eden çocukların babalarının sahip olduğu tutumların, baba öğrenim düzeyi, anne öğrenim düzeyi, anne çalışma durumu ve baba işine göre anlamlı bir şekilde değiştiği saptanmıştır. Sonuç olarak baba tutumu ile çocuğun sosyal becerisi arasında ise düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Kanokorna vd. (2014) Asya Ekonomik Topluluğu'na giren ülkelerden biri olan Tayland'da bir araştırma yapmıştır. Tayland'ın Kuzey Doğu Bölgesindeki ilköğretim okullarında çalışan öğretmenler araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuşlardır. Verilen eğitim ile bu öğretmenlerin sosyal becerisini geliştirerek öğretmenlerin derse olan ilgisi, öğretme teknikleri ve ders başarıları incelenmiş ve programı uyguladıktan sonra öğretmenlerin ders planını %80'den fazla iyileştirdiğini ve değiştiğini ve özellikle iletişim ve sunum becerileri ile öğretmenlerin liderlik becerilerinde ilerleme kaydedilmiştir. Bu durum öğrenciler başarılarını artırarak öğretmenlerin öğretme yönetiminden mutlu oldukları tespit edilmiştir.

Neslitürk'ün çalışması (2013) ana sınıfına devam eden çocukların annelerine verilen Anne Değerler Eğitimi Programı'nın (ADEP) 5-6 yaş çocukların sosyal beceri düzeylerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma deneme modelindedir ve ön test-son test-kontrol gruplu model uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 48 anne ile çocuğu oluşturmaktadır. Deney grubundaki çocukların annelerine 9 haftalık, 18 oturum Anne Değerler Eğitimi Programı (ADEP) uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Gresham ve Elliot (2008)

tarafından geliştirilen ve Neslitürk (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan Sosyal Beceri Geliştirme Sistemi Aile Formu kullanılmıştır. Anne Değerler Eğitimi Programının deney grubundaki öğrencilerin iletişim, iş birliği, kendini ifade etme, empati, sorumluluk, kendini kontrol etme ve grupla birlikte hareket etme ile ilgili sosyal becerilerini anlamlı düzeyde artırdığı gözlenmiştir. Ayrıca 4 hafta sonrasında yapılan kalıcılık testi sonucunda da bu etkinin iletişim dışında diğer sosyal beceriler de kendini gösterdiği görülmüştür.

Topaloğlu (2013) araştırmasında Sosyal Beceri Eğitimi Programı'nın anaokuluna devam eden 4-5 yaş grubu çocuklarının akran ilişkilerine etkisi incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 4-5 yaş aralığında toplam 40 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Gary W. Ladd ve Suzan M. Profilet (1996) tarafından geliştirilen ve Gülay (2008) tarafından Türkçeye uyarlanan Çocuk Davranış Ölçeği (The Child Behavior Scale) kullanılmıştır. Sonuç olarak etkinlik temelli sosyal beceri eğitimi programının çocukların akran ilişkilerini, Çocuk Davranış Ölçeği'nin alt boyutları da dikkate alındığında olumlu yönde desteklediği ortaya konulmuştur.

Türkoğlu (2013) araştırmasını, okul öncesi dönemde çocuğu olan babaların, babalık rollerini algılamaları ile eşlerinden gördükleri desteğin, çocuklarının sosyal becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapmıştır. Araştırmanın evrenini, okul öncesi kuruma devam eden devam eden 48-60 ay ve üzeri çocuklar ile babaları oluşturmuştur. Evrenden basit tesadüfî örnekleme metodu ile en az 378 denek sayısı belirlenmiş olup ulaşılan 533 çocuk ve babaları araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada Genel Bilgi Formu, Babalık Rolü Algı Ölçeği, Eş Destek Ölçeği ve Sosyal Beceri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda babaların babalık rolü algısının; babanın yaşı, ilk baba olma yaşı, öğrenim durumu, annenin yaşı, öğrenim durumu ve mesleği değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu sonucu bulunmuştur. Ayrıca babaların eşlerinden algıladıkları desteğin; annenin öğrenim durumu, mesleği ve babanın öğrenim durumu değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı fark gösterdiği belirlenmiştir. Çocukların sosyal becerilerinin; çocuğun cinsiyeti, yaşı, okul öncesi eğitim kurumuna devam etme süresi, annenin öğrenim durumu ve mesleği değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Araştırmada ayrıca babaların babalık rolü algıları

ile eşlerinden gördükleri destek arasında ve babaların babalık rolü algıları ile çocuklarının sosyal becerileri arasında, pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır.

Virtanen et al (2013) çalışmasının amacı, Bütünleştirici Pedagoji adı verilen pedagojik bir model kullanılarak öğretmen eğitiminde sosyal yeterlilik ve diğer genel becerilerin nasıl geliştirilebileceğini incelemektir. Bu model, uzmanlığın dört temel bileşenini bütünleştirme fikrine dayanmaktadır: Teorik bilgi, pratik bilgi, öz düzenleme bilgisi ve sosyokültürel bilgi. Araştırmanın denekleri 95 öğrenci ve öğretmendir. Veriler anketlerle toplanmıştır. Öğretmen adayları, sosyal becerilere ek olarak, alana özgü becerilerin, genel akademik becerilerin, farklı durumlarda yaratıcı becerilerin ve bağımsızlığın gelişiminin öğrenildiğini belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda Bütünleştirici Pedagoji modelinin öğretmen eğitiminde uygulanabilir olduğu fikrine ulaşılmıştır.

Yaşar Ekici (2013) araştırmasında, okul öncesi eğitim kurumlarındaki aile katılım çalışmalarına katılan ve katılmayan ailelerin çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışlar açısından karşılaştırılmasını amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemi, 5-6 yaş grubunda okul öncesi eğitime devam eden 400 çocuk ve ailelerinden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, öğretmen, yönetici ve aile bilgi formları ile anaokulu ve ana sınıfı davranış ölçeğidir. Araştırmada sosyal beceri ve aile katılımı arasındaki ilişkiye baktığımızda elde edilen bulgular genel olarak şöyledir: Aile katılımına dâhil olan ailelerin çocuklarının sosyal becerileri, katılmayan ailelerin çocuklarına göre daha yüksektir. Katılmayan ailelerin çocuklarının problem davranışları, katılan ailelerin çocuklarına göre daha fazladır. Aile katılımına katılan ailelerin çocuklarının sosyal beceri düzeyleri arttıkça, problem davranışlarının azaldığı görülmüştür.

Yılmaz (2013) sosyal bilgiler derslerinde drama yöntemi ile öğretimin öğrencilerin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarı düzeylerine etkisini incelediği çalışmada Solomon dört gruplu araştırma modeli kullanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Kırşehir ili Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı 7. sınıfta öğrenim gören toplam 127 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma modeli gereği çalışma iki deney, iki kontrol

grubu ile yürütülmüştür. Bunlardan ilk deney ve kontrol grubu araştırmada kullanılan veri toplama araçlarını ön test ve son test olarak alırken ikinci deney ve kontrol grubu ise araştırmada kullanılan veri toplama araçlarını sadece son test olarak almışlardır. Sosyal bilgiler derslerinde sürdürülen çalışmada deney gruplarında yöntem olarak drama, kontrol gruplarında ise geleneksel öğretim yöntemi uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sosyal Beceri Ölçeği, Empatik Beceri Ölçeği ve Akademik Başarı Testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; sosyal beceri bakımından, deney ve kontrol gruplarının son testleri arasında ölçeğin genel puanları, sosyal kurallar alt ölçeği ve beğenilirlik alt ölçeği puanları bakımından deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre sonuçlara bakıldığında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Erten'in (2012) araştırmasının birinci amacı, okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri, akran ilişkileri, sosyal konumları ve okula uyum düzeylerinin eğitim-öğretim yılı içinde değişiklik gösterip göstermediğinin incelenmesidir. İkinci amacı ise okul öncesi eğitime devam eden çocukların sosyal becerilerinin, akran ilişkilerinin ve sosyal konum düzeylerinin birlikte okula uyum düzeyi üzerinde yordayıcı etkisinin olup olmadığının incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini, 175 okul öncesi çocuğu ve 12 anaokulu öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın genel sonuçlarına göre okul öncesi çocukları eğitim yılı boyunca, dört ölçüm içinde okula uyum düzeyini en yüksek düzeyde olumlu olarak yordayan değişkenin sosyal davranış değişkeni olduğu bulunmuştur. Ardından sırayla korkulu-kaygılı olma daha sonra da aşırı hareketlilik değişkenleri yer almaktadır.

Kuyurtar'ın (2012) Sosyal Beceri Grup Eğitim Programı'nın okul öncesi çağ çocukların sosyal ve bilişsel beceri düzeylerine etkisinin araştırıldığı çalışmasında Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi Temel Eğitim Öğretmen Formu (SBDS/TE-ÖF) ve Bilişsel Değerlendirme Sistemi (CAS) kullanılmıştır. Çalışmaya katılan toplam 12 çocuğun 6'sı deney ve 6'sı kontrol grubunu oluşturmuştur. Deney grubundaki 6 çocuğa haftada 1 defa, 40 dakika ve 10 oturumdan oluşan Sosyal Beceri Grup Eğitimi Programı uygulanmıştır. Deney grubu çocuklarında son test puanlarının ön test puanlarına göre anlamlı derecede artış gösterdiği görülmüş,

ölçeğin her boyutu için anlamlı fark elde edilmiştir. Deney grubunun CAS toplam son test puanlarının, ön test puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmış, buna göre ardıl bilişsel işlemler ve ölçeğin eşzamanlı bilişsel işlemler alt boyutlarından almış oldukları son test puanları anlamlı düzeyde yüksek bulunurken dikkat ve planlama alt boyutlarında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, sosyal bilgiler eğitim etkinliklerinin hazırlanma ve uygulama aşamaları, verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada okul öncesinde sosyal bilgiler etkinliklerinin çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi amaçlanmış ve yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel desen kavramı literatürde genel anlamda denence sınavının aşamaları ve bunun için oluşturulan etkinlikler bütünü olarak ele alınmaktadır (Büyüköztürk, 2016). Ön test, son test, kontrol gruplu modelde, yansız atama ile iki grup oluşturulur. Bu gruplardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grup için (deney ve kontrol grubu) uygulama öncesi ve uygulama sonrası ölçmeler yapılır (Karasar, 2015).

Araştırmada veri çeşitlemesine gidilmiş, nicel çalışma nitel verilerle desteklenmiştir. Araştırma problemini çözmeye yönelik verilerin farklı tekniklerle elde edilmesi ve bu şekilde veri kalitesinin artırılmasına veri çeşitlemesi (triangulation) denir (Esen-Yıldırım, 2017). Araştırmanın nitel kısmını çocuk resimlerinin betimsel analizi oluşturmaktadır. Çocukların resimlerine yaptıkları yorumlar incelenerek kodlar ve sıklığına bakılarak frekanslar verilmiştir. Resim yorumlarından doğrudan alıntılar yapılmış ve resim örnekleri kullanılmıştır. Betimsel analizde veriler özgün biçimlerine sadık kalınarak, bireylerin söylediklerinden doğrudan alıntılar yapılarak uygulanan tanımlayıcı bir analizdir (Kümbetoğlu, 2005).

Araştırmanın modeli Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. Araştırmanın Modeli

Gruplar	Ön Test	İşlem	Son Test	Kalıcılık
Deney Grubu	OSBED	OÖEP + Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri	OSBED	OSBED
Kontrol Grubu	OSBED	OÖEP	OSBED	OSBED

Araştırmanın bağımsız değişkeni sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri, bağımlı değişkeni ise okul öncesi çocuklara uygulanan eğitim etkinliklerinin sosyal beceriye etkisidir. Sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri okulda uygulanan okul öncesi eğitim programına (OÖEP) ek olarak deney grubuna 10 hafta boyunca 20 etkinlik şeklinde uygulanmıştır. Kontrol grubu olarak belirlenen çocuklar ise kendi programlarına (OÖEP) devam etmişler, ayrıca bir eğitim uygulanmamıştır.

3.2. Çalışma grubu

Araştırmanın katılımcılarını belirlemek için aşağıda belirtilen ölçütler doğrultusunda ölçüt örneklem kullanılmıştır (Şimşek, 2018):

- ✓ 5-6 yaş aralığında olmaları
- ✓ Normal gelişim göstermeleri
- ✓ Daha önce sosyal beceri eğitimi almamış olmaları
- ✓ Anne-babaların, çocuklarının araştırmaya katılması için gönüllü olmaları

Belirtilen ölçütlere uygun çalışma grubu için Nevşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğünden izin alınmıştır (Ek.2). Uygulamanın yapılacağı anaokulu yönetimine, çalışmanın yöntemi, uygulamalar, etkinlikler ve süreç hakkında yazılı ve sözlü açıklamalar yapılmıştır. Anaokulu veli profilinin eğitim, yaş, sosyoekonomik koşullar olarak birbirine yakın özelliğe sahip olduğu görülmüştür (Tablo 3.5). Bu durum çalışmada grupların benzerliği açısından önem arz etmektedir. Deney ve kontrol gruplarının aynı kurum içinden belirlenmesi grupların birbirine benzer özellik göstermesini sağlamıştır.

Deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların daha önceden özel olarak hazırlanmış sosyal beceri eğitimi almamış olmasına ve özel gereksinimleri olmayan normal gelişim gösteren çocuklardan oluşmasına dikkat edilmiştir. Deney ve kontrol grubunda yer alan sınıfların her ikisi de yarım günlük sınıflar olup kulüp çalışmaları bulunmamaktadır.

Uygulamanın yapıldığı anaokulunda 5-6 yaş grubunda 3 (üç) sınıf mevcuttur. Bu sınıflardan deney ve kontrol grubunu belirlemek için toplam 57 çocuğa OSBED ölçeği elektronik ortamda çevrim içi olarak uygulanmıştır (Çalışma pandemi döneminde yapılmıştır.). Veriler istatistik programında analiz edilmiştir. Veriler toplandıktan sonra yapılan analizde OSBED ölçek toplam puan ortalaması 3 sınıf için ayrıca hesaplanmıştır. Ölçek puanlarına ait sayısal değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) verilmiştir.

Tablo 3.2. OSBED Ölçeği Ön Test Toplam Puanlarının Normallik Testi

Gruplar	Shapiro-Wilk	
	Statistic	p
Kar Taneleri	.92	.09
Deniz Yıldızları	.95	.58
Renkli Yıldızlar	.94	.29

(p>0.05).

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Shapiro-Wilk testi ile bakılmıştır (Tablo 3.2). Yapılan analiz sonucunda 3 sınıfın ön test ölçek toplam puanlarına göre dağılımın normal olduğu görülmüştür (p>0.05).

Tablo 3.3. OSBED Ölçeği Ön Test Toplam Puanlarının Dağılımı (n=57)

Gruplar	Mean $\pm$ SS	Min-Max	One Way Anova	
			F	P
Kar Taneleri	191.1 $\pm$ 18.7	160-220	5.34	.00
Deniz Yıldızları	190.7 $\pm$ 25.3;	143-241		
Renkli Yıldızlar	170.2 $\pm$ 25.4	122-226		

Veriler ön testte normal dağılım ($P>0.05$) gösterdiği için parametrik test olan One Way Anova uygulanmıştır (Tablo 3.3) One Way Anova analiz sonucunda en az iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Analizler sonucunda OSBED ölçeği toplam puan ortalamasının Kar Taneleri sınıfının 192.4 ± 20.11 ; Deniz Yıldızları sınıfının 190.7 ± 25.3 ; Renkli Yıldızlar sınıfının 170.2 ± 25.4 ($M \pm SS$) olduğu saptanmıştır. Ölçek toplam puan ortalamasının en düşük olduğu Renkli Yıldızlar grubu çalışma dışı tutulmuştur.

Kar Taneleri ve Deniz Yıldızları arasında Independent Sample T-Testi uygulanmıştır.

Tablo 3.4. OSBED Ölçeği Ön Test Toplam Puanlarının Dağılımı (n=33)

Gruplar	Mean $\pm$ SS	Min-Max	One Way Anova	
			F	P
Kar Taneleri	191.1 $\pm$ 18.7	160-220	.184	.963
Deniz Yıldızları	190.7 $\pm$ 25.3	143-241		

Tablo 3.4'e göre analiz sonucunda en az iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı ($p>0.05$), grupların ön test puan ortalamalarının benzer olduğu bulunmuştur. Bu aşamadan sonra araştırmacı dışında bir kişi tarafından kura çekilerek deney grubu Kar Taneleri, kontrol grubuna ise Deniz Yıldızları olarak belirlenmiştir.

Belirlenen gruplardan biri sabahçı grup diğeri öğlenci grupta yer almaktadır. Grupların farklı zamanda eğitim almaları müdahale sürecinde çocuklar ve öğretmenler arasında eğitim ortamına bağlı olarak herhangi bir etkileşim olmaması açısından önemlidir.

Araştırmaya deney ve kontrol grubu olarak toplamda 18 kız, 15 erkek olmak üzere 33 çocuk katılmıştır. Bunlardan 16'sı deney grubunu, 17'si ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Araştırmada deney grubu sınıfındaki çocuk sayısı 21 olmasına rağmen bir çocuk taşındığı için dâhil edilememiş, 4 ebeveyn bilgilendirme ve olur formunu doldurmamıştır. Dolayısıyla deney grubunda çalışmaya 16 çocuk dâhil edilmiştir.

Deney ve kontrol grubu çocukların yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, doğum sırası, annenin yaşı, annenin eğitim durumu, babanın yaşı, babanın eğitim durumu ile ilgili bilgilere Tablo 3.5'te yer verilmiştir.

Tablo 3.5: Araştırmaya Katılan Çocukların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

		Deney Grubu		Kontrol Grubu	
		N	%	N	%
Yaş	5	4	25	4	23
	6	12	75	13	77
Cinsiyet	Kız	8	50	10	59
	Erkek	8	50	7	41
Kardeş Sayısı	Tek çocuk	6	38	5	29
	2 kardeş	10	63	12	71
Doğum Sırası	İlk çocuk	14	88	7	41
	Son çocuk	2	12	10	59
Annenin Yaşı	20-29	1	6	-	-
	30-39	13	81	11	65
	40 ve üzeri	2	13	6	35
Annenin Eğitim Durumu	İlkokul	1	6	-	-
	Ortaokul	-	-	-	-
	Lise	-	-	1	6
	Üniversite	10	63	11	65
	Yüksek Lisans /	5	31	5	29

	Doktora				
Babanın Yaşı	20-29	1	6	-	-
	30-39	13	81	5	29
	40 ve üzeri	2	13	12	70
Babanın Eğitim Durumu	İlkokul	1	6	-	-
	Ortaokul	-	-	-	-
	Lise	2	13	1	6
	Üniversite	7	43	9	53
	Yüksek Lisans / Doktora	6	38	7	41

Tablo incelendiğinde deney grubu çocukların %25'inin 5 yaş, %75'inin 6 yaş; kontrol grubu çocukların %23'ünün 5, %77'sinin 6 yaş olduğu belirlenmiştir. Deney grubu çocukların cinsiyet dağılımı %50 kız ve %50 erkek şeklindedir. Kontrol grubu ise %59 kız ve %41 erkek şeklinde dağılım göstermiştir.

Kardeş sayısı dağılımında deney grubu çocukların %38'inin tek çocuk, %68'inin iki kardeş; kontrol grubu çocukların %29'unun tek çocuk, %71'inin iki kardeş olduğu tespit edilmiştir.

Deney grubu çocukların genelinin ilk çocuk (%88), %14'ünün ikinci çocuk; kontrol grubunun ise %41'inin ilk çocuk, %59'unun ikinci çocuk olduğu belirlenmiştir. Deney ve kontrol grubunda annelerin genelinin (sırasıyla %81, %65) 30-39 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Bunu 40 yaş sonrası izlemektedir. Deney grubunda annelerin %63'ü, kontrol grubunda ise %65'i üniversite mezunudur. Sırasıyla %31(deney grubu anneleri) ve %29 (kontrol grubu anneleri) yüksek lisans veya doktora eğitimi aldıkları görülmektedir.

Babaların yaş durumuna bakıldığında deney grubunda babaların %81'inin 30-39 yaş aralığında, kontrol grubunda babaların yaşının %70 oranında 40 yaş ve üzeri olduğu belirlenmiştir. Babaların eğitim durumu ile ilgili bulgulara bakıldığında deney grubunda yer alan çocukların babaların %6'sının ilköğretim, %13'ünün lise, %43'ünün üniversite, %38'inin yükseköğretim mezunu; kontrol grubunda ise babaların

%6'sının lise, %53'ünün üniversite, %41'inin yükseköğrenim mezunu olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada çocuklar ve aileleri hakkında bilgi almak amacıyla Demografik Bilgi Formu, çocukların sosyal becerilerini ölçmek amacıyla Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu ve çocukların etkinlik sonrası yaptığı resimler kullanılmıştır.

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Çocuklar ve aileleri hakkında bilgi almak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmaya katılan çocukların demografik özelliklerinden; yaş, cinsiyet, doğuş sırası, kardeş sayısı ile anne ve babaların yaş ve öğrenim durumuna yer verilmiştir (Ek. 5).

3.3.2. Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu (OSBED)

TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma Geliştirme Projeleri 1007 Programı kapsamında desteklenen “Okul Öncesi Eğitimde Sosyal Beceri Destek Projesi (OSBEP)” okul öncesi dönem çocuklarına sosyal becerileri kazandırmaya yönelik olarak Ömeroğlu, Büyükoztürk, Aydoğan, Çakan, Kılıç Çakmak, Özyürek, Gültekin Akduman, Günindi, Kutlu, Çoban, Yurt, Koğar, Karayol (2014) tarafından geliştirilmiştir.

Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) hem okul öncesi çocukların sosyal becerilerini izlemek ve değerlendirmek hem de bu doğrultuda çocuklara, öğretmenlere ve ailelere geribildirim vermek amacıyla hazırlanmıştır.

Türk kültürüne uygun olarak okul öncesi dönem çocuklarına yönelik geliştirilen ölçekte, Türkiye norm değerleri ile bir çocuğun aynı yaştaki ve cinsiyetteki akranları ile gelişim düzeyi kıyaslanarak sosyal beceri düzeyi hakkında bilgi vermektedir. Ölçek, 36-72 aylık çocukların sosyal becerilerine yönelik yeterliliklerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçekten elde edilen puanlar, çocukların sosyal beceri düzeylerine

ilişkin yeterlilikleri konusunda durumlarını ortaya koymaktadır. OSBED, öğretmen ve anne-baba formu olmak üzere iki farklı bildirime dayalı olarak geliştirilmiştir. Her bir form, 49 sosyal becerinin yer aldığı dört boyutlu (Başlangıç Becerileri, Arkadaşlık Becerileri, Akademik Destek Becerileri, Duygularını Yönetme Becerileri) bir ölçme modelinden oluşmaktadır.

Sosyal beceri boyutları ve tanımları şu şekildedir:

1. Başlangıç Becerileri: Çocukların kolayca öğrenebildikleri ve diğer sosyal becerilerin kazanılması için temel teşkil eden becerilerdir.
2. Akademik Beceriler: Çocukların akademik becerilerini desteklemeye yönelik ve ilköğretim yaşamına geçişte uyumlarını kolaylaştıracak becerilerdir.
3. Arkadaşlık Becerileri: Çocukların olumlu akran etkileşimini geliştiren becerilerdir.
4. Duygularını Yönetme Becerileri: Duygularını (Mutlu, üzgün, kızgın, vb.) tanıma ve kontrol etme becerileridir.
5. Duygularını Kontrol Etme Becerileri: Çocukların, günlük yaşantılarında sıklıkla karşılaştıkları engellenme, anlaşmazlık/çatışma yaratan durumlar karşısında yaşadıkları stres, öfke vb. duygularını fark etme, kontrol etme, kendilerine ve başkasına zarar verecek saldırganlık davranışlarına dönüşmeden uygun olumlu sosyal tepkiler kazanmalarını sağlayan becerilerdir (Ömeroğlu, 2014).

Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) Öğretmen Formu'nun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması: Ölçeğe uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, uyum indekslerinin yüksek olduğu görülmüştür. OSBED öğretmen formuna ilişkin yapı geçerliği göstergeleri yeterli düzeyde çıkmıştır. OSBED puanlarının güvenirliliği için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmış Alfa değeri başlangıç becerileri için .89, akademik beceriler için .88, arkadaşlık becerileri için .92, duygularını yönetme becerileri için .92 olarak bulunmuştur (Ömeroğlu vd. 2014).

Çalışmada OSBED Öğretmen Formu kullanılmıştır. OSBED Öğretmen Formu tümü likert tipi olan başlangıç becerileri, akademik beceriler, arkadaşlık becerileri ve duyguları yönetme becerileri olmak üzere 4 faktör ve likert tipinde 49 maddeden oluşmaktadır. Her faktöre ait maddelerden alınan puanların toplamı ilgili sosyal beceri düzeyinin yüksekliğini göstermektedir. Toplam madde puanı ise genel sosyal beceri düzeyini göstermektedir. Güvenirlik Cronbach Alpha değerli 0.95 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada ölçeğin toplam ve alt boyut Cronbach alfa değerleri Tablo 3.6’da verilmiştir.

Tablo 3.6. OSBED Ölçek Madde Güvenilirliği

	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı (Maddeler)
OSBED ölçeği toplam puanları	0.96	49 (1-49)
Başlangıç Becerileri Alt Boyutu	0.89	11 (1-11)
Akademik Beceriler Alt Boyutu	0.87	12 (12-23)
Arkadaşlık Becerileri Alt Boyutu	0.89	12 (24-35)
Duygularını Yönetme Becerileri Alt Boyutu	0.90	14 (36-49)

Tablo 3.6’ya göre bu araştırmada ölçeğin toplam puanı Cronbach alfa değeri 0.96; alt boyut Cronbach alfa değerleri ise başlangıç becerileri için 0.89, akademik beceriler için 0.87, arkadaşlık becerileri için 0.89, duygularını yönetme becerileri için 0.90 olarak bulunmuştur.

OSBED; başlangıç becerileri (12 madde), akademik destek becerileri (11 madde), arkadaşlık becerileri (13 madde) ve duygularını yönetme becerilerinden (12 madde) oluşmaktadır.

OSBED Öğretmen Formu beşli derecelendirme ölçeği ve açıklaması aşağıda verilmiştir:

Açıklama: Aşağıda 36-72 aylık çocukların sahip olması beklenen sosyal beceriler verilmiştir. Farklı durumlardaki gözlemlerinize dayanarak çocuğun her bir davranışı ne derece iyi kullandığını aşağıda açıklanan beşli derecelendirme ölçeğinden uygun gördüğünüz seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

Derecelendirme Ölçeği

1 Bu beceriyi kullanmada hemen hemen hiç iyi değil
2 Bu beceriyi kullanmada nadiren iyi
3 Bu beceriyi kullanmada bazen iyi bazen de iyi değil
4 Bu beceriyi kullanmada çoğu zaman iyi
5 Bu beceriyi kullanmada hemen hemen her zaman iyi

OSBED Öğretmen Formu’ndan alınmış örnek beceri maddesi ve cevaplama ölçeği tablo 3.7’de verilmiştir.

Tablo 3.7. OSBED Öğretmen Formu Örnek Beceri Maddesi ve Cevaplama Ölçeği

KULLANMA DÜZEYİ					
SOSYAL BECERİLER	Hemen Hemen Hiç	Nadiren	Bazen	Çoğu Zaman	Hemen Hemen Her Zaman
I. BAŞLANGIÇ BECERİLERİ					
01. Selamlaşma: Farklı ortamlarda başkalarıyla karşılaştığında sözle ya da bedeniyle selam verir mi?	1	2	3	4	5

Tablo 3.7’de verilen örnekte çocuğun selamlaşma becerisine uygun olan seçenek işaretlenecektir. Cevap “Hemen hemen hiç” (1 puan) ise çocuk akranlarına sözlü selam vermede sorunlar yaşıyor anlamına gelmektedir. Beklenen durum, çocuğun bu beceriyi her zaman iyi düzeyde kullanmasıdır. Bu nedenle öğretmen örnekteki çocuk için daha fazla selamlaşma ortamı yaratmanın uygun olduğunu önermelidir (Ömeroğlu vd., 2014).

Normal Dağılım Durumları

Araştırma verilerinin normal dağılıma uygunluğunun belirlenmesi için Shapiro-Wilks testi yapılmıştır. Grup büyüklüğünün 50’den küçük olması durumunda

Shapiro-Wilks, büyük olması durumunda Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi, puanların normalliğe uygunluğunu incelemeye kullanılan iki testtir (Büyüköztürk, 2008).

Normallik testi sonuçlarına göre ($p < 0.05$) ölçek puanları normal dağılıma sahip değildir (bkz. Ek. 10). Normallik testi sonuçları doğrultusunda araştırma verilerinin analizinde non-parametrik testlerin yapılması uygun görülmüştür (Büyüköztürk, 2007).

3.3.3. Çocuk Resimleri

Millî Eğitim Müdürlüğünün izin verdiği süre doğrultusunda sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri uygulanmış, sonrasında etkinliklerin değerlendirilmesi için çocukların resim yapması istenmiştir. Resim çalışmasını bitiren çocukların resimlerini anlatmaları istenerek anlattıkları resmin arkasına not edilmiş ve resim dosyalanmıştır.

3.4. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin Hazırlanması

Çalışma, okul öncesi eğitime devam eden çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyecek nitelikte, araştırmacı tarafından planlanmıştır. Eğitim içeriğinin belirlenmesinde öğretmen görüşüne başvurulmuştur. Eğitim etkinlikleri, Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı etkinlik planı formatında hazırlanmıştır.

Etkinlikler araştırmacı tarafından çeşitli basılı ve elektronik kaynaklar incelenerek hazırlanmıştır (MEB Okul Öncesi Eğitim Programı 2013, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı Etkinlik Kitabı 2013, eba.gov.tr, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı 2018).

Sosyal bilgiler eğitimi etkinliklerinde, çocukların gelişim dönemlerine uygun ve ilgi çekici materyaller kullanılmasına ve oluşturulmasına dikkat edilmiştir. Bu doğrultuda; eğitim materyallerini çocukların gelişim özellikleri, gelişim düzeyi, ilgileri, ihtiyaçları ve etkinliğin kazanım ve göstergelere uygun olarak hazırlanmasına, etkinlik materyallerinin seçiminde çocukların yaş grubu özelliklerini

dikkate alınmasına, etkinliklerin uygulanmasında kullanılan materyallerin kavram ve becerileri somutlaştıracak ek materyallerle desteklemeye özen gösterilmiştir. Özellikle geçici öğrenme merkezleri ve panolara sıklıkla yer verilmiştir. Programda yer alan etkinliklerde; top, gazete, kova, boya kalemleri, kil, talaş, ata tohumları, sim, krem, su, legolar, iplikler, ses kayıt cihazı, ayna, çerçeveler, parmak boyaları, dünya haritası, Türkiye ve komşuları haritası, renkli kartonlar, düdük, şapka, duygu kartları, renkli balonlar, çeşitli kuklalar, Karagöz ve Hacivat ipli kuklaları, çeşitli kostümler, deney materyalleri, vb. materyaller kullanılmıştır.

Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan kazanım göstergeler ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programı öğrenme alanları ve kazanımları çerçevesinde planlanan eğitim etkinliklerinin, çocuk merkezlilik, somuttan soyuta, yakından uzağa, basitten karmaşığa ilkelerine uygun olmasına dikkat edilmiş Türkçe, drama, müzik, fen, alan gezileri, oyun vb. etkinliklere yer verilmiş etkinlikler genellikle belli bir akış içinde bütünlük etkinlik olarak hazırlanmış bazen de tek etkinlik olarak oluşturulmuştur. Çalışmada bireysel, küçük grup ve sıklıkla büyük grup etkinliğine yer verilmiştir. Özellikle kazanımlar doğrultusunda drama yöntemi, oyunlaştırma, akran öğretimi ve işbirlikçi öğrenme yaklaşımı temel alınmıştır. Eğitim akışı hazırlanırken sınıf içi, sınıf dışı etkinlik dengesi dikkate alınmak istenmiş fakat dönem itibarıyla havaların sıcak olmaması ve araştırmanın pandemi döneminde gerçekleştirilmiş olması sınıf dışı etkinlikleri sınırlandırmıştır. Etkinlikler uygulanırken eğitim ortamının koşulları ve fiziki yapı dikkate alınmıştır.

Deney grubunda okul öncesi eğitim programı günlük akışında devam edeceği için Nevşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınan izin doğrultusunda etkinlikler için 1 saat (60 dk.) ayrılmış ve etkinlikler bu süre dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan öğrenme alanları çerçevesinde hazırlanan etkinlik isimleri ve öğrenme alanları sırasıyla

- ✓ “Birey ve Toplum” öğrenme alanında ilk etkinlik, “Kimlik Kartları” ikinci etkinlik “Farklılıklara Saygı” etkinliğidir.

- ✓ “Kültür ve Miras” öğrenme alanında üç etkinlik oluşturulmuştur. Sırasıyla “Hayal Perdesinden Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk”, “Çamurla Yapılan Sihir” ve “Küçük Gezinler Müzeye Gidiyor” etkinlikleridir.
- ✓ “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanında, “Deprem”, “İklim / Penguenler”, “Peribacaları” başlıklı etkinlikler hazırlanmıştır.
- ✓ “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı kapsamında “Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bu Gününe Yolculuk”, “Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya”, “Siber Zorbalık ve Tedbirler” başlıklı etkinlikler hazırlanmıştır.
- ✓ “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı için hazırlanan üç etkinlik sırasıyla; “Ekmeğin Serüveni”, “Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum”, “Bir Tohum da Sen Dik” Etkinlikleridir.
- ✓ “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanı için sırasıyla “Sandıkta Seçim Var”, “Benim de Haklarım Var”, “Mahremiyet Eğitimi” olmuştur.
- ✓ “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı kapsamında “Kızılderili Oluyorum”, “Saygılı Olalım Japonya-Türkiye”, “Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz” etkinlikleri hazırlanmıştır.

Hazırlanan etkinlikler alan uzmanlarının görüşüne sunulmuştur. Okul öncesi eğitim alanından iki (2), sosyal bilgiler eğitim alanından iki (2), ölçme değerlendirme alanından bir (1) olmak üzere beş uzman görüşü alınmış ve görüşler doğrultusunda etkinlikler yapılandırılmıştır. Uzmanlar; hazırlanan eğitim programında belirlenen kazanım ve göstergeleri etkinliklerin okul öncesi eğitim programı ve sosyal bilgiler dersi öğretim programı kazanımına uygunluğu, etkinlikte uygulanan yöntem ve materyaller, eğitim ortamının düzenlenmesi, öğrenme süreci ve değerlendirme sürecine uygunluğu açısından incelemiş ve değerlendirmişlerdir. Uzmanların verdiği geri bildirimler doğrultusunda Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı; Sandıkta Seçim Var etkinliği için seçimde geometrik şekiller oluşturularak değişiklik yapılmış, sosyal bilgiler eğitim etkinliklerinde yer alan materyallerin ve öğrenme merkezlerinin kazanım ve temalara uygun olarak niteliğinin artırılması sağlanmıştır.

Aşağıda sosyal bilgiler eğitim etkinliklerinin öğrenme alanlarına göre dağılımını gösterir belirtke tablosu verilmiştir:

Tablo 3.8. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri Öğrenme Alanlarına Göre Dağılım Tablosu

Öğrenme Alanı Etkinlik	Birey ve Toplum	Kültür ve Miras	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Etkin Vatandaşlık	Küresel Bağlantılar
Kimlik Kartları	✓						
Farklılıklara Saygı	✓						
Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk		✓					
Çamurla Yapılan Sihir		✓					
Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor		✓					
Deprem			✓				
İklim / Penguenler			✓				
Peri Bacaları			✓				
Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bu Gününe Yolculuk				✓			
Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya				✓			
Siber Zorbalık ve Tedbirler				✓			
Ekmeğin Serüveni					✓		
Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum					✓		
Bir Tohum da Sen Dik					✓		
Sandıkta Seçim Var						✓	
Benim de Haklarım Var						✓	
Mahremiyet Eğitimi						✓	
Kızılderili Oluyorum							✓
Saygılı Olalım Japonya -Türkiye							✓
Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz							✓

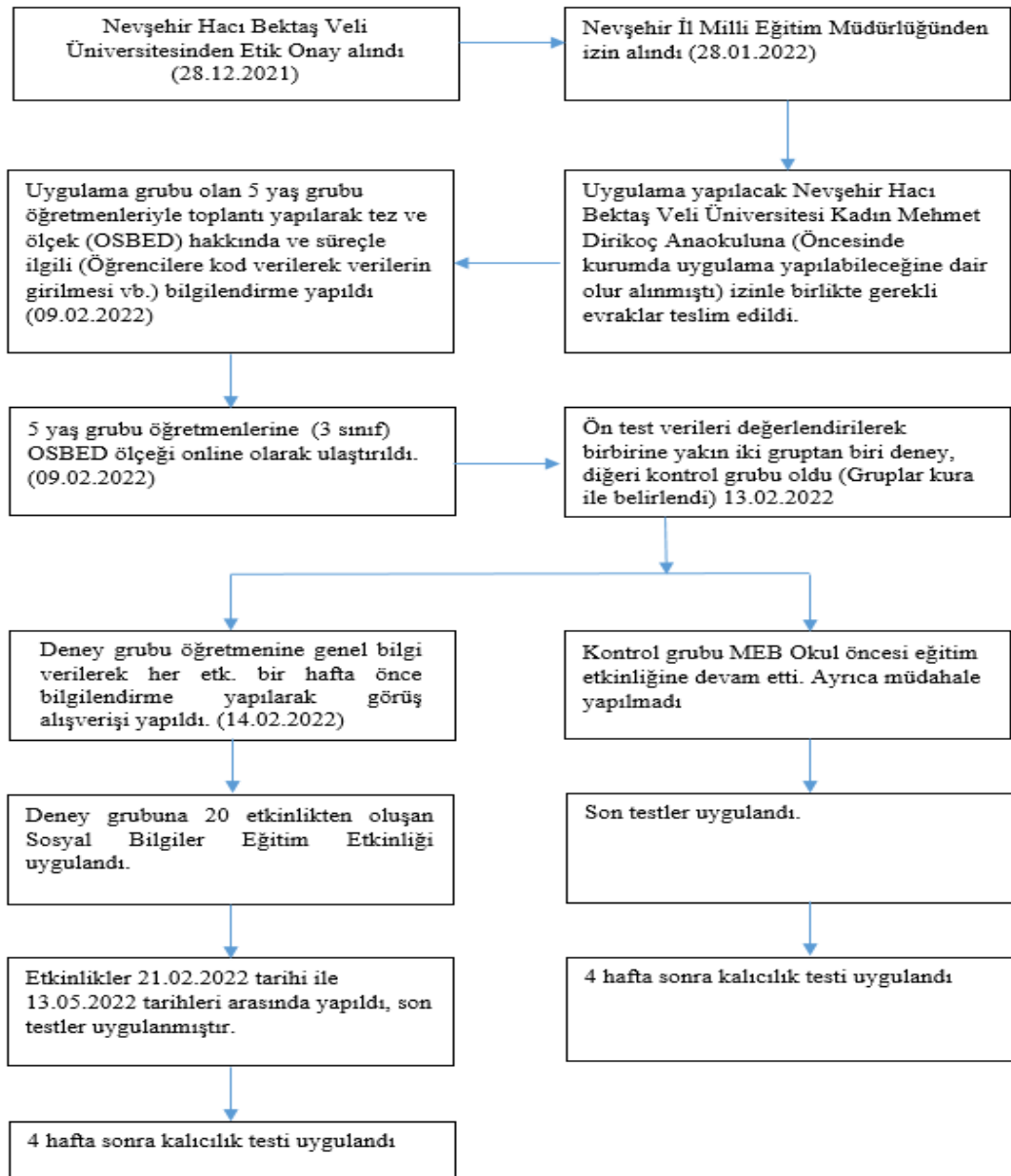
Hazırlanan eğitim etkinliklerinin öğretim programlarına göre temel oluşturan sosyal bilgiler dersi öğretim programı kazanım ve açıklamaları, okul öncesi eğitim programı kazanım ve göstergeleri ile sosyal becerilerin dağılımı Ek. 9’da verilmiştir.

3.5. Araştırma Süreci

Araştırmanın veri toplama sürecinde, ön testlerin uygulanması, sosyal bilgiler eğitim etkinliklerinin uygulanması, son testlerin ve kalıcılık testlerinin uygulanması ve resim analizleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

İş akış şemasında deney ve kontrol grubunun araştırma süreci aşamalı olarak verilmiştir.

İş Akış Şeması

Şema 3. 1. Deney Kontrol Grubu İş Akış şeması

3.5.1. Ön Testlerin Uygulanması

Eğitim etkinliklerinin hazırlanmasının ardından ön testlerin uygulanması aşamasına geçilmiştir. Kontrol ve deney grubu öğretmenlerinin Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu'nu her çocuk için kodlama yaparak (Ç1, Ç2 vb.) ayrı ayrı doldurması istenmiştir.

3.5.2. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin Uygulanması (Deney Grubuna Yapılan Müdahaleler)

Çalışmada, deney grubundaki çocuklar MEB okul öncesi programlarına devam ederken aynı zamanda haftada 2 gün birer saat olmak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubu arasındaki farkı en aza indirmek için uygulama okul öncesi öğretmeni tarafından yapılmıştır. Uygulama sırasında araştırmacı sınıfta bulunmuştur.

Uygulamadan önce araştırmacı tarafından okul öncesi eğitim öğretmenine sosyal bilgiler, sosyal bilgiler etkinlikleri ve etkinliklerin uygulanmasıyla ilgili bilgilendirme yapılmıştır.

Ayrıca her etkinlikten önce çocukların daha önce bu etkinlikleri yapıp yapmadığı, etkinliklerin nasıl uygulanacağı vb. konularda görüş alışverişi yapılmıştır. Etkinliklerle ilgili materyaller, panolar, öğrenme merkezleri araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Etkinlikler 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı 2. Dönemi'nde 10 hafta, haftada 2 etkinlik olmak üzere 20 sosyal bilgiler eğitim etkinliği olarak uygulanmıştır. Kontrol grubundaki çocuklar sınıflarında öğretmenleri tarafından uygulanan MEB programına devam etmişlerdir. Kontrol grubuna herhangi bir işlem uygulanmamıştır. İşlemler Şema 3.1'de özetlenmiştir (Şema 3.2: Deney kontrol grubu iş akış şeması)

Öğrenme Alanlarına Göre Etkinlik Planı

Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri, okul öncesi eğitim kurumunda tablodaki öğrenme alanları çerçevesinde Şubat-Mayıs 2022 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Tablo 3.9. Öğrenme Alanlarına Göre Etkinlik Planı Tablosu

	Öğrenme Alanları	1. Etkinlik	2. Etkinlik	3. Etkinlik
1	Birey ve Toplum	Kimlik Kartları	Farklılıklara Saygı	-
2	Kültür ve Miras	Karagöz ve Hacivat'a Yolculuk	Çamurla Yapılan Sihir	Küçük Gezinler Müzeye Gidiyor
3	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Deprem	İklim (Penguenler)	Peri Bacaları
4	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugüne Yolculuk	Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya	Siber Zorbalık ve Tedbirler
5	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekmeğin Serüveni	Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum	Bir Tohum da Sen Dik
	11-14 Nisan Ara Tatil			
6	Etkin Vatandaşlık	Sandıkta Seçim Var	Benim de Haklarım Var	Mahremiyet Eğitimi
7	Küresel Bağlantılar	Kızılderili Oluyorum	Saygılı Olalım-Japonya Türkiye Örneği	Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz

Etkinlikler Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin Haftalara Göre Dağılımı Tablosu

Tablo 3.10'de Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin Haftalara Göre Dağılımı verilmiştir.

Tablo 3.10. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin Haftalara Göre Dağılımı Tablosu

Sıra No	Öğrenme Alanı	Etkinlikler	Hafta									
			1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta	5. Hafta	6. Hafta	7. Hafta	8. Hafta	9. Hafta	10. Hafta
1	Birey ve Toplum	Kimlik Kartları	x									
		Farklılıklara Saygı	x									
2	Kültür ve Miras	Karagöz ve Hacivat'a Yolculuk		x								
		Çamurla Yapılan Sihir		x								
		Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor			x							
3	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Deprem			x							
		İklim (Penguenler)				x						
		Peribacaları				x						
4	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugüne Yolculuk					x					
		Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya					x					
		Siber Zorbalık ve Tedbirler						x				
5	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekmeğin Serüveni						x				
		Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum							x			
		Bir Tohum da Sen Dik							x			
6	Etkin Vatandaşlık	Sandıkta Seçim Var								x		
		Benim de Haklarım Var								x		
		Mahremiyet Eğitimi									x	
7	Küresel Bağlantılar	Kızılderili Oluyorum									x	
		Saygılı Olalım-Japonya Türkiye Örneği										x
		Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz										x

Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerin Uygulama İçeriği

Bu bölümde etkinliklerin içeriğine dair kısa bilgi verilmiş olup ayrıntılı etkinlik planı Ek.11’de verilmiştir.

1. Etkinlik: Birey ve Toplum Öğrenme Alanı; Kimlik Kartları / Ben Kimim?

Etkinlik kapsamında sanat-oyun-Türkçe bütünleştirilmiş büyük grup etkinliği planlanır. Tanışma içeren top oyunu ile etkinliğe başlanmış sonrasında isimlerin anlamları üzerine sohbet edilir T.C. kimlik numarası ve kimlik kartları hakkında bilgi verilerek kimlik kartı etkinliğine geçilir. Tamamlanan kimlik kartları eve gönderilerek, konuyla ilgili aile ile sohbet edilmesi teşvik edilir.

2. Etkinlik: Birey ve Toplum Öğrenme Alanı; Farklılıklara Saygı

Farklılıklara saygı etkinliğinde Türkçe, müzik bütünleşik büyük grup etkinliği yapılır. Önce çeşitli özellikleri olan canavar resimleri gösterilerek onların farklı ve benzer özellikleri konuşulur. Çocukların kendi farklı ve benzer özellikleri hakkında sohbet etmeleri teşvik edilir. Pırpır’ın Hikâyesi” isimli kukla oyunu sergilendikten sonra “Farklılıklara Saygı” şarkısı söylenerek ritim ve örf çalışması ile etkinlik son bulur.

3. Etkinlik: Kültür ve Miras Öğrenme Alanı; Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk

Sanat, Türkçe bütünleşik büyük grup etkinliği yapılır. Önce çocuklara Karagöz ve Hacivat karakterleri tanıtılıp buradan yola çıkarak gölge oyunu ve oyunun kültürümüzdeki yerinden bahsedilir. Konuyla ilgili video izlendikten sonra gölge oyunu malzemeleri tanıtılır ve sınıf karartılarak gölge kuklası oynatıp Karagöz ve Hacivat karakterlerinin olduğu resim kâğıtlarından çomak kuklası yapılarak eve gönderilir.

4. Etkinlik Kültür ve Miras öğrenme Alanı; Çamurla Yapılan Sihir

Çamurla Yapılan Sihir etkinliği kapsamında fen, Türkçe ve sanat bütünleştirilmiş büyük grup ve bireysel etkinlik uygulanır. Araştırmacı; topraktan yapılmış çanak, çömlek, vazo, testi, güveç, bardak ve çeşitli süs eşyalarından oluşan geçici ilgi merkezini çocuklar sınıfa gelmeden önce hazırlar böylece çocukların dikkatini konuya çekmiştir. Çocukların ilgileri ve soruları doğrultusunda stantta bulunan

eşyaların hangi malzemeden yapıldığı, ne işe yaradığı, nerelerde kullanıldığı hakkında sohbet edilerek çanak ve çömlek yapımıyla ilgili video çocuklara izletilir. Bölgede uzun süredir bu sanatın yapıldığı ve eski zamanlardan beri geçim kaynağı olduğu yönünde bilgi verilip kil ve toprakla şekiller yapıp kuruyunca evlere gönderilir.

5. Etkinlik Kültür ve Miras öğrenme Alanı; Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor
Müzik, oyun ve alan gezisi etkinlikleri düzenlenir. Önce müze ile ilgili hazırlanan sunu izlenerek müzelerin içerisinde neler olduğu ve müze çeşitleri hakkında sohbet edilir. Müzeye gidilip (Ebeveynlerden 1 hafta önce yazılı olarak izin alınmıştır) müze gezilerek okula döndüğünde resim çalışması yapılır.

6. Etkinlik: İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı; Deprem
Oyun, sanat, Türkçe, drama etkinliklerini içeren büyük grup etkinliği yapılır. Çocuklara deprem hakkında bilgi verilerek deprem ile ilgili video izlenir. Depremi model üzerinde canlandırmak için önceden hazırlanan ev maketi sınıfa getirilir ve masanın üstüne konulur. Masa önce hafif sonra şiddeti arttırılarak sallanır. Bu durumda ne yapılması gerektiği çocuklara anlatılarak binaların sağlam yapılması gerektiği, deprem esnasında hangi eşyaların yanına geçilmesi gerektiği, nerelerin güvenli olduğu çocuklara anlatılıp hayat üçgeninden bahsedilerek “Çömelleme Oyunu” oynanır ve deprem çantası sanat etkinliği yapılır.

7. Etkinlik: İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı; İklim / Penguenler
Fen, drama, Türkçe, müzik etkinliğinin olduğu bütünleştirilmiş büyük grup etkinliği düzenlenir. Fen merkezine araştırmacı tarafından soğuk bölgelerde yaşayan hayvanlar ile ilgili görseller ve maketlerden oluşan geçici ilgi merkezi oluşturulur. Çocukların ilgileri bu merkeze çekilerek penguen taklidi yapılır. Kutuplarda hayvanların nasıl üşümediğini anlamaya yardımcı deney yapılır. Penguen, kutup ayısı, fok balığı gibi hayvanların yaşam alanlarının korunabilmesi ve türün devamlılığı için çevre kirliliği konusunda hassas davranmamız gerektiği konusunda sohbet edilir.

8. Etkinlik: İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı; Peribacaları

Sanat, fen, alan gezisi bütünleştirilmiş büyük grup etkinliği düzenlenir. Bahçeye alan gezisine çıkılır. Çocuklar etrafı gözlemlmeleri için yönlendirilir. Taşların çeşitliliği, büyüklükleri, rüzgârın çiçekler üzerindeki etkisine dikkat çekilir. Gezi sırasında doğada bulunan taşlarla ilgili sorulan sorularla çocukların gözlem yapması sağlanır. Kaya ve kum ile taş arasındaki benzerlik ve farklılıklar hakkında beyin fırtınası tekniği ile sohbet edilir. Toplanan taşlar birleştirilerek büyük peribacası oluşturulur. Bunların nasıl oluştuğu ile ilgili deney yapılır. Sonrasında sınıfta sanat etkinliği masası oluşturularak peribacası tacı, yoğurma maddesi ve kil ile peribacası yapılır. Çocuklar istekleri doğrultusunda istedikleri masada etkinliğe katılır. Daha sonrasında peribacalarının doğal unsur olduğu anlatılır. Doğal unsur olan diğer yerler hakkında da bilgi verilir.

9. Etkinlik: Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı; Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugüne Yolculuk

Araştırmacı -sınıfa çocuklar gelmeden önce- üç boyutlu olarak hazırladığı teknolojik materyallerin geçmişten günümüze sergilendiği geçici ilgi merkezi oluşturur. Çocukların bu merkezde inceleme yapmasına ve vakit geçirmesine fırsat verir. Sonrasında bilgisayarla geçirilen süre, bilgisayarı nasıl kullanmamız gerektiği vb. konularda Türkçe etkinliği kapsamında sohbet edilir.

10. Etkinlik: Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı; Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya

Öğretmen internet ve sosyal medyayı ifade eden sembollerden bir pano hazırlar. Çocuklara “Bu panodaki sembolleri biliyor musunuz?” sorusunu yöneltir. Konuyla ilgili sohbet edilir. Akılcı internet kullanımı ve sosyal medya üzerine sohbet edilir. “Gerçek Daha Keyifli” isimli öykü, hareketli hikâye panosu ile anlatır ve öykü dramatize edilir.

11. Etkinlik: Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı; Siber Zorbalık ve Tedbirler

Türkçe ve drama bütünleştirilmiş büyük grup etkinliği düzenlenir. Öğretmen çocuklar sınıfa gelmeden önce bir ipe çeşitli fotoğraflar asar. Bilgisayar kullanan

insanlar ve bilgisayar kullanımı ile ilgili bu fotoğraflara dikkat çeker. Panodaki resimler doğrultusunda bilgisayarda geçirilen süre, siber zorbalık, kontrolsüz sörfün sakıncalarından bahsedilir. Konuyla ilgili drama etkinliği yapılır. Drama etkinliğinde gönüllü iki öğrenci seçilir ve siber zorbalık ile ilgili drama etkinliği yapılır.

12. Etkinlik: Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanı; Ekmeğin Serüveni etkinliği

Türkçe, fen etkinliklerini içeren büyük grup etkinliği yapılır. Araştırmacı, Ekmeğin Serüveni konulu öğrenme merkezini çocuklar sınıfa gelmeden önce hazırlar. Sınıfa giren çocukların dikkati merkeze çekilir. Sorulan sorulara öğretmen yanıt verir. Bugün ekmek oluşumunun sürecini öğreneceklerini söyler. Çocuklara buğday dağıtılarak ekmeğin oluşumu ile ilgili sohbet edilir. Hamur mayalanarak çocuklarla birlikte ekmek yapılır. Ekmeğin Serüveni konulu öğrenme merkezinde fotoğraf çekimi ile etkinlik son bulur.

13. Etkinlik: Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanı; Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum

Araştırmacı, bilinçli tüketici konulu bir pano oluşturur. Öğretmen panoya dikkat çekerek Türkçe etkinliği kapsamında “Ürün alırken markette, manavda ya da bir alışveriş merkezinde nelere dikkat edersiniz? Bilinçli tüketici nasıl olunur” sorularını sorar. Öğretmen; ürünlerin son kullanma tarihi, TSE damgası, tüketici hakları, gıda içeriği, garanti belgesi, ihtiyaç, ihtiyaca göre para harcama, bütçenin oluşturulması vb. konularda çocuklara bilgi verir ve açıklamalarda bulunur. Drama için oluşturulmuş bakkal, manav ve oyuncakçı stantlarında drama etkinliğine geçilir. Bu arada alışverişte nelere dikkat edilir, nasıl taze meyve seçilir vb. konularda sohbet edilir. Etkinliğe stantların toplanmasıyla son verilir.

14. Etkinlik: Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanı; Bir Tohum da Sen Dik

Sanat ve fen etkinliklerini içeren büyük grup etkinliği yapılır. Öğretmen çocuklara çevre bilinci kazandırmak için onları fen merkezine yönlendirir. Çevremizi korumanın önemi, su tüketimine dikkat etmemiz gerektiği, geri dönüşüm kutularına geri dönüşebilen atıkları atmamız gerektiği konusunda bilgilendirme yapılır.

Su döngüsüyle ilgili deney yapılır. Her çocuk cam kavanoza tohum ekerek kavanoza kendi fotoğrafı yapıştırır. Tohumlar, sulanarak büyümesinin takibinin yapılması için eve gönderilir.

15. Etkinlik: Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı; Sandıkta Seçim Var

Etkinlik için Türkçe, sanat ve oyun bütünleştirilmiş büyük grup etkinliği olarak planlanır. Öğretmen sabah sınıfa bir adet oy sandığı bırakır. Gün içinde bu sandık çocukların dikkatini çeker. Öğretmen çocuklara “Demokrasi nedir? Seçme ve seçilme hakkı ne demektir?” vb. sorular sorarak çocukların dikkatini çeker ve çocuklara konuyla ilgili bilgi verir. Daha sonra sınıftan tekerleme ile sayışarak üç çocuk seçilir. Bu çocuklar kendileri için bir simge belirler. Simgeler belirlendikten sonra çocuklara “Bugün öğretmene yardım edecek çocuğu haydi hep birlikte seçim yoluyla belirleyelim.” diyerek her çocuğa bir oy pusulası verilir. Çocuklardan seçim yapmaları istenir. Okul öncesi çocuklarda okuma yazma olmadığı için simgeler yoluyla seçim yapılması uygun olmaktadır. Öğrenciler daha önce hazırlanmış simgeleri zarfa koyarak sandığa atarlar. Her çocuk seçimini yaptıktan sonra öğretmen kutuyu açarak zarftan çıkan simgeleri sayar ve bir fon kâğıdına bu simgeleri yapıştırır ya da asar. Böylece en çok oy alan simgeyi çocuklar ile görsel olarak paylaşır. Seçilen çocuk o günün yardımcısıdır, etkinlik sırasında dağıtılması gereken materyal vb. dağıtmak için öğretmene yardımcı olur. Seçim yoluyla çocuklar sandalye kapmaca veya hulahop oyunundan birini seçerler. Böylece konu tekrar pekiştirilmiş olur.

16. Etkinlik: Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı; Benim de Haklarım Var

Türkçe etkinliğinde öğretmen çocuklara şeker dağıtacağını söyler. Kimisine sadece bir tane, kimisine 3-4 tane, kimisine daha az, kimisine de daha fazla verir. Bazı çocuklara da hiç vermez. Sonra da onlardan bu şekerleri yemelerini ister ve ne hissettiklerini sorar.

“Acaba bu şekerler sizin haklarınız olsaydı ve ben bazılarınıza hakkını vermemiş olsaydım ne olurdu?” gibi soruları sorarak onları ayrımcılık, hak, konularında düşünmeye sevk eder. Konuyla ilgili sohbet edilir ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirisi’nden bahsedilerek resim etkinliği ile çalışma son bulur.

17. Etkinlik: Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı; Mahremiyet Eğitimi

Mahremiyet ile ilgili bilgiler ve görsellerden oluşan bir pano hazırlanır. Konuyla ilgili sohbet edilir. Mahremiyet konulu tekerleme söylenir erkeklere erkek, kızlara kız figürlü çalışma kâğıtları dağıtılarak özel bölgelere dokunulmamasıyla ilgili çalışma yapılır.

18. Etkinlik: Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı; Kızılderili Oluyorum

Sanat, müzik, drama, bütünleştirilmiş büyük grup etkinliği planlanır. Çocuklar Kızılderili şarkısı eşliğinde çadır ve kostümlerle canlandırma yaparak etkinliğe hazır hâle gelirler. Artık materyallerden Kızılderili şapkası yapılır. Kızılderililerin yaşamları ve değerleriyle ilgili sohbet edilir ve yapılan şapkalarla birlikte doğaçlama yapılır.

19. Etkinlik: Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı; Saygılı Olalım Japonya-Türkiye Örneği etkinliği

Türkçe ve drama etkinliği düzenlenir. Çocuklar sınıfa gelmeden önce yaşlılık hatırası köşesi oluşturulur. Çocuklarla Japonya ve Türkiye'nin yaşlılara saygı konusunda benzer davranış gösterdikleri vurgulanarak iki kültür arasındaki benzerliklerden bahsedilir. Yaşlılara saygı konusu işlenir. Yaşlılık hatırası köşesinde fotoğraf çekimiyle etkinlik son bulur.

20. Etkinlik: Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı; Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz

Türkçe etkinliği düzenlenir. Büyük bir Türkiye haritası sınıfa asılır. Türkiye'nin komşu ülkeleri ile ilgili sohbet edilir. Yemek kültüründen bahsedilir. Etkinliğin sonunda Türkiye'nin komşu ülke bayrakları haritadaki yerine asılarak etkinlik son bulur.

Tüm etkinliklerin sonunda çocuklara “Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.” yönergesi verilmiş ve istekli olan çocuklar resim yapmışlardır. Etkinliklerden sonra kazanımlara yönelik, betimleyici, duyuşsal ve yaşamla ilişkilendirme soruları çocuklara yöneltilmiş, verilen cevaplar üzerine konuşulmuştur. Etkinlik sonrası ürünlerin bazıları eve gönderilmiş, bazıları okulda sergilenmiştir.

Etkinlikler sırasında hazırlanan geçici öğrenme merkezleri ile ilgili örnek fotoğraflar aşağıda verilmiştir:

Görsel 3. 1. Bir Tohum Da Sen Dik Etkinliği Ekmeğin Serüveni Öğrenme Merkezi

Görsel 3. 2. Kızılderili Oluyorum Etkinliği Öğrenme Merkezi

Görsel 3. 3. Yaşlılara Saygı Türkiye-Japonya Örneği Etkinliği Yaşlılık Hatırası Öğrenme Merkezi

3.5.3. Son Testlerin Uygulanması

Deney grubu öğretmenleri etkinlik uygulamaları sonrasında, kontrol grubu öğretmeni ise eş zamanlı olarak Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu'nu (OSBED) her çocuk için ayrı kod numarasıyla doldurmuştur.

3.5.4. Kalıcılık Testi

Eğitimin kalıcı olup olmadığının belirlemek amacı ile kalıcılık testi uygulanmıştır. Bu amaçla Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu (OSBED) deney ve kontrol grubu öğretmenleri tarafından eğitim etkinlikleri bittikten 4 hafta sonra doldurulmuştur.

3.6. Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında toplanan verilerin analizine yönelik açıklamalar bu bölümde sunulmuştur. Araştırmada nicel ve nitel verilerin analizi ayrı ayrı yapılmıştır.

3.6.1. Nicel Verilerin Analizi

Araştırmada çocuklar Ç1, Ç2, Ç3 şeklinde kodlanmıştır. Çalışmaya dâhil edilen deney ve kontrol grubu çocukların “Okul Öncesi Dönem Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu’ndan (OSBED) aldıkları ön test, son test ve kalıcılık testi puanlarının yer aldığı kayıt formlarındaki bilgiler bilgisayar ortamına aktarılarak istatistik programında analizleri yapılmıştır.

Ölçek puanlarına ait sayısal değişkenler ise tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) şeklinde verilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Shapiro-Wilk testi ile bakılmıştır. Araştırmada istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ kabul edilmiştir.

3.6.2. Nitel Verilerin Analizi

Etkinlikler sonrasında çocuklara “Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.” yönergesi verilip çocukların resim yapmasına fırsat verilmiştir. Resmini tamamlayan çocuklara “Resmini anlatmak ister misin?” sorusu yöneltilmiş, çocukların anlattıkları resmin arkasına yazılarak kaydedilmiştir. Bu resimler etkinlik isimlerine göre gruplandırılmıştır. Çocuklar Ç1, Ç2, Ç3 şeklinde kodlanmış ve resimlerin arkasına bu kod numarası yazılmıştır. Etkinlik kapsamında yapılan resimlerin anlatımları kategorilere ayrılarak kodlanmıştır. Bu kodların sıklığını belirten frekanslar verilmiştir. Bu işlem araştırmacı dışında bir uzman tarafından daha yapılmıştır. Aynı olan kodlar alınmış farklı kodlar üzerinde değerlendirme yapılmıştır. Böylece araştırmanın tutarlılığının artırılması hedeflenmiştir. Bu işlem araştırmanın baştan sona tutarlı davranıp davranmadığını ortaya koymak için yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Ayrıca araştırmada metinlerden doğrudan alıntılarla betimsel analiz yapılmıştır. Betimsel analizde veriler özgün biçimlerine sadık kalınarak, bireylerin söylediklerinden doğrudan alıntılar yapılarak uygulanan tanımlayıcı bir analizdir (Kümbetoğlu, 2005). Araştırmada her etkinliğe ait örnek resim çalışmaları çocukların anlatımlarından yapılan doğrudan alıntılarla birlikte yer almıştır.

3.7. Geçerlik ve Güvenirlik

Bu bölümde araştırmanın etik boyutuna, nicel ve nitel boyut için geçerlik ve güvenirliğine yer verilmiştir.

3.7.1. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmaya başlamadan önce Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulundan (Tarih: 28.12.2021 Kurul No: 2021.12.429) Etik Kurul İzni alınmıştır (Ek.1). Bu izinle gerekli yazışmalar yapılarak Nevşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğünden yazılı izin (Tarih: 28.01.2022 No: 2100087113) alınmıştır (Ek.2).

Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri ile yapılan müdahale programı ile ilgili ebeveynlerle pandemi dönemi (Covid-19, 2022) olması nedeniyle yüz yüze görüşülememiş ancak çalışmanın amacı, planı, süresi ve etkinliklerle ilgili detaylı açıklamaların yapıldığı bir video çekilmiştir. Ayrıca online olarak soru cevap yoluyla bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlere yapılan eğitimin çocuklara zararlı etkisinin olmadığı açıklanmış ve tüm ebeveynler aydınlatılmış onam formu ile bilgilendirilmiştir. Çalışmaya katılan çocukların ailelerinden bilgilendirilmiş onam formu alınmıştır.

3.7.2. Nicel Boyut İçin Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın nitel boyutunun geçerlik ve güvenirlik çalışmasında; araştırmacı tarafından hazırlanan eğitim etkinlikleri, çocuk özellikleri, ortam, zaman, uzman görüşü, denek kaybı, uygulayıcı güvenirliği, ayrı ölçme aracı, ölçme bağımsız değişken etkisi, bağımsız değişkenlerin etkileşimi ve etki kalıcılığı ve OSBED ölçeği dikkate alınarak oluşturulmuştur.

İç Geçerlilik: Bir araştırmanın iç geçerliliği, bağımlı değişkenlerde gözlenen farklılıkların tesadüfi olarak karışmış değişkenlerden değil direkt bağımlı değişkenden kaynaklı olmasıdır. Yapılan çalışmada iç geçerliliğe tehdit oluşturabilecek faktörler, çalışmaya başlanmadan önce dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Araştırmada iç geçerliliği etkileyen faktörler; ortam, çocuk özellikleri, zaman, uzman görüşü, pilot uygulama, denek kaybı, uygulayıcı güvenirliği, ayrı ölçme araçları ve süreçleri gibi faktörlerdir (Fraenkel ve Wallen, 2009). Programın uygulanmasına başlanmadan önce bu faktörler göz önüne alınarak iç geçerliliği sağlayabilmek için önlemler alınmıştır.

Araştırma sürecinde alınan önlemler aşağıda sunulmuştur:

Ortam: Araştırmada çocukların hem eğitim ortamlarının hem de ailelerinin sosyoekonomik düzeylerinin benzer olması amacıyla aynı kurum içinden deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur.

Çocuk Özellikleri: Deney ve kontrol grubundaki çocukların benzer özellikte olmasına dikkat edilmiştir. Bu amaçla gruplar normal gelişim gösteren çocuklarla

sınırlandırılmış, çocuklara ait demografik bilgiler doğrultusunda ailelerin eğitim durumu ve yaş özelliklerinin benzerlik gösterdiği görülmüştür (Tablo 3.5).

Zaman: Araştırmada zaman arttıkça bağımlı değişkenlerin bağımsız değişken dışında farklı değişkenlerden etkilenme oranı artabilmektedir. Bu nedenle hazırlanan programın uygulama süresi 10 hafta olarak belirlenmiştir.

Uzman Görüşü: Araştırmada Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri düzenlendikten sonra uzman görüşüne sunulmuş geri dönüşler doğrultusunda düzenlemeler yapılmıştır.

Pilot Uygulama: Araştırmanın uygulama döneminde -Covid-19 pandemisinin etkisiyle- okul öncesi kurumlarda uygulamaya sınırlı izin verilmesi nedeniyle pilot uygulama yapılamamış fakat OSBED Öğretmen Formu ölçme aracı (Ömeroğlu, 2014) geliştirildiğinden bu zamana kadar çok kez araştırmalarda kullanılmıştır.

Denek Kaybı: Katılımcıların çeşitli nedenlerle çalışmadan ayrılmaları grup dengesini bozabilmektedir. Bu nedenle araştırmaya başlamadan önce kurum müdürü ve sınıf öğretmeni aracılığıyla çocukların çalışmaya katılımı hakkında bilgilendirme yapılmış ayrıca araştırmacının çalışma kapsamını anlattığı ve ebeveynlerden onaylarını isteyen detaylı bir video da online olarak gönderilmiştir. Ebeveynlerden zorunlu olmadıkça çocukların devamsızlık yapmamaları konusunda talepte bulunulmuştur. Çalışmada deney grubu başlangıçta 21 kişi olmasına rağmen ailesi ilerleyen süreçte taşınacak 1 çocuk ile ebeveyni izin vermeyen 4 çocuk çalışmaya dâhil edilmemiştir. Çalışma boyunca deney ve kontrol grubunda denek kaybı yaşanmamıştır. Deney grubuna 16, kontrol grubuna 17 katılımcı ile ön test, son test ve kalıcılık testi uygulanmıştır.

Uygulayıcı Güvenirliği: Araştırmaya başlamadan önce, araştırmaya katılan deney ve kontrol grubu öğretmenleri ile çalışmayı sağlıklı bir şekilde yürütebilmek için yüz yüze toplantı yapılmıştır. Deney grubu ile kontrol grubunun benzer olması amacıyla Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri araştırmacı tarafından hazırlanmış fakat uygulama

deney grubu öğretmeni tarafından yapılmıştır. Bu sürede araştırmacı sınıfta bulunmuştur. Etkinliklerden en az 1 hafta önce bilgilendirme toplantıları yapılmıştır.

Ayrı Ölçme Araçları ve Süreçleri: Çalışmada testler için farklı ölçme araçlarının kullanılması ve veri toplama aşamasında farklı kişiler tarafından bu işlemin yapılması iç geçerlilik için tehdit oluşturabileceğinden ön test, son test ve kalıcılık testi öğretmen tarafından ve aynı ölçme aracı (OSBED öğretmen formu) ile uygulanmıştır.

Dış Geçerlilik: Araştırmada ulaşılan sonuçların evrene genellenebilir olmasıdır (Büyüköztürk vd.,2019; Fraenkel ve Wallen, 2009). Araştırmanın yürütüldüğü çevre ve bağlama göre sosyal olayların değişebildiği varsayımına göre hiçbir araştırma sonucu genellenemez. Ancak araştırma sonuçları nicel ve nitel verilerle desteklendiği zaman benzer ortam ve duruma göre genellenebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Dış geçerliliği tehdit eden unsurlar ve alınan önlemler arasında; deneme etkisi, ölçme bağımsız değişken etkisi, bağımsız değişkenlerin etkileşimi ve etki kalıcılığı yer almaktadır. Bu tehditler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır:

Deneme Etkisi: Hawthorne etkisi olarak bilinen süreç, deneysel çalışmalarda, deney grubunu oluşturan çocukların süreç içerisinde yapılan deneysel işlemi fark edip ona göre davranış değiştirmesidir (Karasar, 2013). Bu durumun oluşmaması için okul öncesi eğitim sınıfında uygulanan etkinliklerin günlük eğitim akışlarının bir parçası olarak görülmesi amacıyla sınıf öğretmeni günlük eğitim akışına ek olarak Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri'ni uygulamıştır.

Ölçme-Bağımsız Değişken Etkisi: Çalışmada, ölçme aracı olarak kullanılan OSBED öğretmen formu ölçme aracı, ön test, son test ve kalıcılık testi deney ve kontrol grubu öğretmenleri tarafından doldurulmuştur.

Bağımsız Değişkenlerin Etkileşimi: Araştırmanın bağımsız değişkeni, Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri olup araştırmadaki tek değişkendir. Böylece araştırma sonucunun

yorumlanmasını zorlaştıran birden çok bağımsız değişkenin etkileşimi söz konusu değildir.

Etki Kalıcılığı: Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri'nin kalıcı olup olmadığını belirlemek için son testlerin uygulamalarından 4 hafta sonra deney ve kontrol grubuna kalıcılık testi uygulanmıştır.

3.7.3. Nitel Boyut İçin Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliği sağlamak üzere başvuru temel stratejiler inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlık ve teyit edilebilirliktir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın bu stratejilere uygun olma durumu başlıklar hâlinde aşağıda sunulmuştur. Çocuk resimlerinin betimsel analizi ve yapılan resimlerden verilen örnekler ile doğrudan alıntılar bu araştırmadaki nitel boyutu oluşturmaktadır.

İnandırıcılık: Uzun süreli etkileşim yoluyla (prolonged involvement) inandırıcılık artırılmaktadır. Araştırmacının çalışma yapılan ortamda daha uzun kalmasını gerektirmektedir (Holloway ve Wheeler, 1996). Araştırmada uygulamanın okul öncesi öğretmeni tarafından yapılması inanırılığı artırmaktadır. Süreç içerisinde araştırmacı da sınıfta bulunmuş, öğretmenle iletişim hâlinde kalmış ve ihtiyaç hâlinde gerekli müdahaleyi yapabilmektedir.

Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre olguların farklı boyut ve görünümelerini anlayabilmek için buna yönelik farklı bakış açıları, anlamlar, göstergeler ve kaynaklar incelenmelidir. Araştırmada etkinlikler 10 hafta haftada iki etkinlik şeklinde uygulanan 20 etkinlikten oluşmuştur. Her etkinlik sonrasında çocuklara "Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz." yönergesi verilmiştir. Bu uygulama her etkinlik sonrası yapıldığı için 20 uygulama içermektedir. Böylece araştırma kapsamında derinlemesine veri toplandığı söylenebilir.

Aktarılabilirlik: Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre aktarılabilirlik, elde edilen sonuçların benzer ortamlarda uygulanabilirliğine ilişkin yargıları ifade etmektedir. Nitel çalışmalarda bir çalışmadan elde edilen sonuç, benzer çalışma gruplar ve ortamların olduğu durumlara aktarılabilmesi gerekmektedir (Streubert ve Carpenter,

2011). Bunun sağlanabilmesi için katılımcıların nasıl seçildiği ve özellikleri detaylı bir şekilde yazılmıştır. Ayrıca çalışma sonuçlarının detaylandırılması da çalışmanın aktarılabirliğini artırmaktadır. Bu kapsamda araştırmada çocuk resimlerinin betimsel analizinin yanı sıra resim örnekleri ve çocukların ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Bu süreçte ifadeler söz dizimi (Sentaks) denetimi yapılmadan aktarılmıştır. Araştırmacı bu sayede çalışmanın aktarılabirliğini artırmayı amaçlamıştır.

Tutarlık: Yapılan araştırmanın baştan sonra tutarlı davranıp davranmamasını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın tutarlılığı için betimsel analiz işlemi sırasında araştırmacı dışında bir alan uzmanı tarafından da kodlama yapılmış. Aynı olan kodlamalar alınmış diğerleri tekrar değerlendirilerek bazıları çıkarılarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bu işlem araştırmanın tutarlılığını artırmaya yönelik olarak uygulanmıştır.

Teyit Edilebilirlik: Araştırma kapsamında her etkinlik sonrasında yapılan resimler her çocuğa kod numarası verilerek tarih bilgisiyle beraber ayrı ayrı dosyalanmıştır. Veriler tez danışmanı ile paylaşılmış ve sürece ilişkin dönüşler alınmıştır.

3.8. Araştırmada Öğretmenin (Deney Grubu) ve Araştırmacının Rolü

Araştırmacı okul öncesi dönem çocuklar için Sosyal Bilgiler Öğretim Programı öğrenme alanları kapsamında ve okul öncesi eğitim programı kazanımları doğrultusunda 20 sosyal bilgiler eğitim etkinliği hazırlamıştır. Ayrıca etkinliklerde kullanılmak üzere materyaller hazırlamış; konulara ilişkin bülten tahtaları, panolar oluşturmuştur. Geçici öğrenme merkezlerine büyük önem vermiş, sıklıkla öğrenme merkezi hazırlamıştır. Öğrenme merkezleri; Ekmeğin Serüveni, Kızılderili Oluyorum, Yaşlılara Saygı, İklim / Kutuplar ve Penguenler, Çanak Çömlek Standı'dır. Bilinçli tüketici bilinçli toplum etkinliğinde drama uygulamaları için manav, bakkal, alışveriş merkezleri vb. eğitim ortamı oluşturmuştur.

Eğitim uygulamaları sınıf öğretmeni tarafından yapılmış, bu süreçte araştırmacı sınıfta bulunmuştur. Araştırmacı, etkinlik sonrasında çocukların yaptığı resimlere çocukların ifadelerini kaydetmiştir. Bu konuda süreci yönetmek adına yüksek lisans

eğitimi sırasında aldığı projektif teknikler dersi yol gösterici olmuştur. Ayrıca yüksek lisans ve doktora ders dönemlerinde bilimsel araştırma yöntemleri, karma araştırmalar ve nitel araştırmalar hakkında dersler almıştır.

Araştırmacı tarafından etkinliklere başlamadan önce sosyal bilgiler konuları ile ilgili genel bir bilgilendirme yapılmıştır. İlk bilgilendirme toplantısı 14/02/2022 tarihinde olmuştur. Hazırlanan etkinlik planı, uygulamadan 1 hafta önce öğretmene gönderilmiştir. Ardından ğretmen ile etkinliklerin öncesinde ortalama 45 dk. etkinlik planı, öğrenme alanları ve kazanımlar konusunda görüşme yapılmıştır. Görüşmelerin bazıları yüz yüze, bazıları on-line gerçekleştirilmiştir. Etkinliklerin nasıl uygulanacağı, etkinliklerle ilgili malzeme temini, etkinliklerin süresi birlikte öğretmenle planlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığından alınan izin doğrultusunda eğitim süresi 1 saat (60 dk.) olarak uygulanmıştır.

Öğretmenin sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri hakkındaki görüşlerini öğrenmek amacıyla görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formundaki sorular önce uzman görüşüne sunulmuştur. Görüşme formu için sosyal bilgiler eğitimi alanından iki (2), okul öncesi eğitim alanından iki (2) uzman görüşü alınmıştır ve geri bildirimler ışığında düzenlemeler yapılmıştır. Soruların açık uçlu sorular olmasına dikkat edilmiştir. Hazırlanan ğretmen görüşme formunun deney grubunun sınıf ğretmeni tarafından Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri uygulanmadan önce ve etkinlikler uygulandıktan sonra olmak üzere iki kez doldurulması istenmiştir. Öğretmene aşağıdaki sorular yöneltilmiştir. Uygulama ncesi ve sonrası cevaplar değerlendirilmiştir.

“Sosyal bilgiler eğitiminin içeriği hakkında neler biliyorsunuz?” sorusuna uygulama ncesi “Genel yaşam kurallarını içeren bir ders.” cevabını verirken uygulama sonrası “İnsanların yaşam alanlarındaki diğer bireylerle hatta kendisiyle olan iletişimini içeren yaşamı idame ettirecek becerileri kazandıran bir ders” olarak cevaplamıştır.

“Sosyal bilgiler eğitimi hangi temaları kapsamaktadır?” sorusuna uygulama ncesi “Sosyal yaşam becerileri ve genel ahlak kuralları.” cevabını verirken uygulama

sonrası “Bireyin toplumsal varoluğu, vatandaşlık bilgisi, ekonomik durumlar ve sosyal bilimler.” cevabını vermiştir.

“Sosyal bilgiler eğitiminin okul öncesi eğitimde verilip verilmemesi hakkındaki görüşlerinizi açıklar mısınız?” sorusuna uygulama öncesi “Sosyal bilgiler eğitimi etkinlikler yoluyla verilmeli.” cevabını verirken uygulama sonrası “Sosyal bilgiler temel yaşam becerilerini kapsadığı için okul öncesinde çocuklara somutlaştırılarak verilmelidir.” ifadesine yer vermiştir.

“Okul öncesinde sosyal bilgiler eğitimi çocuklara hangi sosyal becerileri kazandırabilir?” sorusuna uygulama öncesi “Genel yaşam kuralları” cevabını verirken uygulama sonrası “Kendini ifade etme, bireysel farklılıklara saygı, arkadaşlık becerisi, selamlaşma vb. iletişim becerileri, toplumsal değerlerimiz, duygularını ifade etme vb. tüm becerilere temel oluşturuyor.” cevabını vermiştir.

“Okul öncesinde sosyal bilgiler eğitiminin çocuğun gelişim alanlarına etkisi hakkındaki düşüncelerinizi açıklar mısınız?” sorusuna uygulama öncesi “Bu gelişim alanlarına yönelik sosyal gelişimi, ifade becerisi ve karar verme, motor gelişimde küçük ve büyük kas gelişimini kontrol edebilir, dil gelişiminde sözcük dağarcığını geliştirir, öğrendiği kelimelerin anlamını sorar.” cevabını vermiştir. Uygulama sonrası aynı soruya “Sosyal duygusal gelişim alanında farklılıklara saygı gösterir, kültürel özellikleri tanır, kendini ve özelliklerini anlatır ve tanır. Ailesine ait bilgi verir. Bilişsel gelişimde; günlük yaşam sembollerini tanır, çevresini gözlemleyerek farklı ortamlara uyum sağlayabilir, farklılıkları gözlemleyebilir. Motor gelişime etkisi; nesneleri ve farklı şekilleri bir araya taşıyarak farklı şekilleri oluşturarak büyük kas gelişimini destekler ayrıca sözel yönergelere uygun olarak hareket edebilir. Dil gelişimine etkisi; konuşurken sesinin tonunu ayarlayıp söz dizimi kurallarına uygun cümle kurabilir, yeni öğrendiği sözcükleri anlamına uygun kullanabilir, konuşurken ve dinlerken göz teması kurabilir.” ifadesine yer vermiştir.

“Okul öncesinde sosyal bilgiler eğitiminin çocuğun öz bakım becerilerine etkisi hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna uygulama öncesi “Yaşam alanlarını girdiği ortama göre düzenleyebilir” şeklinde açıklamışken uygulama sonrası “Yetişkin

kontrolünün olmadığı durumlarda da kendi öz bakımını yaparak kontrolünü sağlayabilir, böylece öz güvenini de destekler.” şeklinde açıklamıştır.

“Sosyal bilgiler eğitiminin okul öncesinde çocuk ile aile arasındaki sosyal ilişkilere katkısı hakkındaki düşüncelerinizden bahsedebilir misiniz?” sorusunu uygulama öncesi “Kazanılan davranış aile içine yansıyabilir.” şeklinde yanıtlarken uygulama sonrası “Çocuk kendini daha rahat ifade edebilen, farklılıkların bilincinde, öz saygısı yüksek, haklarını bilen ve kendini istismarlara karşı koruyabilen, dijital vatandaş olabilen bir birey olabilir. Tüm bunların ışığında ailesiyle uyumlu böylece çatışmadan uzak sevgi ve saygının hâkim olduğu bir ortama sahip olur.” açıklamasına yer vermiştir.

“Okul öncesinde sosyal bilgiler eğitimi verilseydi, söz konusu eğitim bugün ve gelecekte çocukların vatandaşlık becerilerine etki eder miydi?” sorusu için “Okul öncesindeki öğrenilen bilgiler, çocuğun yaşamına her alanda etki ettiği için faydalı olacaktır.” ifadesine yer vermişken uygulama sonrası “Toplumsal bilincin daha da arttığı ve farkındalık oluşturulan bir bireyin sağlığı toplum sağlığına katkı sağlayacaktır.” ifadesi ile açıklama yapmıştır.

Görüldüğü gibi öğretmen, uygulama öncesi sosyal bilgiler eğitimine yönelik daha sınırlı cevaplar verirken uygulama sonrası sosyal bilgiler eğitimine yönelik daha kapsamlı daha detaylı ve sosyal bilgiler eğitiminin okul öncesinde sosyal beceriye katkı sağlayarak çocukları destekleyebileceğine yönelik açıklamalarda bulunmuştur.

BÖLÜM V

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya ait bulgular alt problemlere göre başlıklar hâlinde sunulmuş

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Okul öncesi çocuklar için hazırlanan Sosyal Bilgiler Eğitimi Etkinlikleri uygulama sürecine geçilmeden önce “Deney ve kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 4.1’de deney ve kontrol grubundaki çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği’nden elde edilen ön test puanlarına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 1. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ön Test	Gruplar	N	SO	ST	Ort.	SS	U	z	p
Başlangıç Becerileri	Deney	16	19.50	312.00	44.03	6.85	249.00	-1.44	.14
	Kontrol	17	14.65	249.00					
Akademik Destek Becerileri	Deney	16	17.06	273.00	48.09	5.14	288.00	-.03	.97
	Kontrol	17	16.94	288.00					
Arkadaşlık Becerileri	Deney	16	17.94	287.00	46.70	6.12	274.00	-.54	.58
	Kontrol	17	16.12	274.00					
Duygularını Yönetme ve Kontrol Etme Becerileri	Deney	16	14.38	230.00	52.12	8.46	230.00	-1.51	.13
	Kontrol	17	19.47	331.00					
OSBED TOPLAM	Deney	16	17.69	283.00	190.94	22.03	230.00	-.39	.69
	Kontrol	17	16.35	278.00					

($p > .05$)

Tablo 4.1’de verilen araştırma sonucuna göre başlangıç becerileri alt faktörüne ait deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının 19.50, kontrol grubundaki çocukların puan ortalamalarının ise 14.65 olduğu görülmektedir. Bu durumda deney ve kontrol gruplarının başlangıç becerileri ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($z=-1.44$; $p>.05$).

Deney ve kontrol grubu çocukların akademik beceriler alt boyutuna ilişkin ön test puanlarına göre deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının 17.06, kontrol grubundaki çocukların puan ortalamalarının ise 16.94 olduğu görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarının akademik becerileri ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($z=-.03$; $p>.05$).

Arkadaşlık becerileri alt faktörüne ilişkin deney grubundaki çocukların sıra ortalamalarının 17.94, kontrol grubundaki çocukların sıra ortalamalarının ise 16.12 olduğu görülmektedir. Bu durumda deney ve kontrol gruplarının arkadaşlık becerileri ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($z=-.54$; $p>.05$).

Deney ve kontrol grubu çocukların duygularını yönetme ve kontrol etme becerileri alt faktörü ön test puanlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark yoktur ($z=-.151$; $p>.05$).

Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) ön test toplam puanlarının ortalamalarına bakıldığında deney grubundaki çocukların toplam puan ortalamalarının 17.69, kontrol grubundaki çocukların toplam puan ortalamalarının ise 16.35 olduğu görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarının Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($z=-.39$; $p>.05$).

Deney ve kontrol grubu ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmaması çocukların sosyal beceri düzeylerinin birbirine benzer olduğu şeklinde ifade edilebilir. Böylece her iki grupta bulunan katılımcıların aynı evreni temsil ettiği söylenebilir.

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? Sorusuna ilişkin uygulanan Mann-Whitney U testi sonuçları:

Tablo 4.2. Deney ve Kontrol Grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Son Test	Gruplar	N	SO	ST	Ort.	SS	U	z	p
Başlangıç Becerileri	Deney	16	22.56	361.00	45.30	7.36	47.00	-3.21	.001
	Kontrol	17	9.94	169.00					
Akademik Destek Becerileri	Deney	16	23.81	381.00	51.42	6.15	27.00	-3.95	.000
	Kontrol	17	10.59	180.00					
Arkadaşlık Becerileri	Deney	16	243.8	390.00	50.64	7.54	18.00	-4.28	.000
	Kontrol	17	10.06	171.00					
Duygularını Yönetme ve Kontrol Etme Becerileri	Deney	16	24.50	392.00	58.66	10.27	16.00	-	.000
	Kontrol	17	9.94	169.00				4.339	
OSBED TOPLAM	Deney	16	24.50	392.00	206.03	29.94	16.00	-4.32	.000
	Kontrol	17	9.94	169.00					

($p<.05$)

Tablo 4.2 incelendiğinde başlangıç becerileri alt boyutunun son test puanlarının ortalamalarına bakıldığında deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının 22.56, kontrol grubundaki çocukların puan ortalamalarının ise 11.76 olduğu belirlenmiştir. Deney grubunun son test puanları, kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır ($z=-3.21$; $p<.05$).

Deney ve kontrol grubu çocukların akademik beceriler alt boyutunun son test puanlarına ilişkin istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir ($z=-3.956$; $p<.05$).

Arkadaşlık becerileri alt boyutu verilerine bakıldığında deney grubu çocukların puan ortalamasının 24.38, kontrol grubundaki çocukların toplam puan ortalaması

10.06'dır. Deney ve kontrol grubu çocukların son test puanlarına ilişkin istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($z=-4.28$; $p<.05$).

Duygularını yönetme ve kontrol etme becerileri son test puanlarına göre deney grubu sıra ortalaması 24.50, kontrol grubu sıra ortalaması 9.94 olarak belirlenmiştir. İstatistiki olarak anlamlı fark vardır ($z=-4.33$; $p<.05$).

Deney ve kontrol gruplarının Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) son test toplam puanları incelendiğinde deney grubu çocukların puan ortalamasının 24.50, kontrol grubundaki çocukların toplam puan ortalamasının 9.94 olduğu görülmüştür. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($z=-4.32$; $p<.05$).

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği kalıcılık test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 4. 3. Deney ve Kkontrol Ggrubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Kkalıcılık Ttest Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Kalıcılık Testi	Gruplar	N	SO	ST	Ort.	SS	U	z	p
Başlangıç Becerileri	Deney	16	225.6	361.00	45.70	6.37	47.00	-3.21	0.01
	Kontrol	17	11.76	200.00					
Akademik Destek Becerileri	Deney	16	21.06	337.00	52.64	4.80	71.00	-2.35	0.00
	Kontrol	17	13.18	224.00					
Arkadaşlık Becerileri	Deney	16	24.09	385.50	50.57	6.94	22.50	-4.10	0.00
	Kontrol	17	10.32	175.50					
Duygularını Yönetme ve Kontrol Etme Becerileri	Deney	16	23.50	376.00	59.42	9.97	32.00	-3.761	0.00
	Kontrol	17	10.88	185.00					
OSBED TOPLAM	Deney	16	24.38	390.00	208.33	26.31	18.00	-4.256	0.00
	Kontrol	17	10.06	171.00					

($p<.05$)

Tablo 4.3'te deney ve kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği kalıcılık test puanlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları verilmiştir.

Başlangıç becerileri alt faktörüne ait kalıcılık test puanlarına ilişkin deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının 22.56, kontrol grubundaki çocukların puan ortalamalarının ise 11.76 olduğu belirlenmiştir. Deney grubu lehine anlamlı fark vardır ($z=-3.21$; $p<.05$).

Deney ve kontrol grubu çocukların akademik beceriler alt faktörü kalıcılık test puanlarına ilişkin, deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının 21.06, kontrol grubundaki çocukların puan ortalamalarının ise 13.18 olduğu görülmektedir. Bu durumda deney grubu çocukların puanlarına yönelik anlamlı bir fark vardır ($z=-2.35$; $p<.05$).

Deney ve kontrol grubu çocukların arkadaşlık becerileri alt faktörüne ait kalıcılık test puanlarına ilişkin deney grubu lehine anlamlı fark vardır ($z=-4.106$; $p<.05$).

Duygularını yönetme ve kontrol etme becerileri alt faktörüne ait kalıcılık test puanlarına göre deney grubu sıra ortalamasının büyük olması nedeniyle anlamlı bir fark vardır ($z=-3.761$; $p<.05$).

Deney ve kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği kalıcılık test puanları toplamına baktığımızda deney grubu sıra toplamı puanının 24.38, kontrol grubu sıra toplamı puanının 10.06 olduğu görülmektedir. Çalışmanın bulgularına göre anlamlı fark vardır ($p<0.05$).

4. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusunun cevabı aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 4. 4. Deney Ggrubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Ön Ttest Sson Ttest Ppuanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli sSıralar Ttesti Ssonuçları

Ön test	Test-Son	N	Ortalama	SS	Negatif Sıralar	Pozitif Sıralar	z	p
Ön Test		16	191.12	18.70	0,00	8.50	-3.517	0,00
Son Test		16	227.50	4.19				

(p<0.05)

Tablo 4.5 incelendiğinde deney grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test son test puanlarına ilişkin son test lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür ($z=-3.51$; $p<0.05$).

5. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği son test ve kalıcılık puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 4.5. Deney Grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Son Test ve Kalıcılık Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Son Kalıcılık	Test-	N	Ortalama	SS	Negatif Sıralar	Pozitif Sıralar	z	p
Son test		16	227.5000	4.19	8.72	6.92	-1.05	0.290
Kalıcılık		16	226.2500	4.35				

(P>0.05)

Analiz sonucuna göre deney grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği son test ve kalıcılık puanları karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($z=-1.059$; $p>0.05$).

6. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna ilişkin yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4. 6.Kontrol Grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Ön Test Son Test Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Ön Test	Test-Son	N	Ortalama	SS	Negatif Sıralar	Pozitif Sıralar	z	p
Ön Test		17	190.76	25.35	11.06	7.17	-0.56	0.57
Son Test		17	185.82	29.69				

(P>0.05)

Tablo 4.6'daki puan ortalamalarına bakıldığında ön testin 190.76, son testin 185.82 puan olduğu görülmektedir. Kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test son test puanlarına ilişkin p değeri 0.57 olup anlamlı bir fark yoktur sonucuna ulaşılmıştır.

7. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği son test ve kalıcılık test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna yanıt aranmış ve bulgular tabloda sunulmuştur.

Tablo 4. 7. Kontrol G grubu Çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Sson Ttest ve Kkalıcılık Ttest Ppuanlarına İlişkin, Wilcoxon İşaretli Ssıralar Ttesti Ssonuçları

Son Kalıcılık	Test-	N	Ortalama	SS	Negatif Sıralar	Pozitif Sıralar	z	p
Son Test		17	185.82	29.69	8.86	9.10	-0.68	0.492
Kalıcılık		17	191.47	27.26				

(p>0.05).

Kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği son test ve kalıcılık test puanlarına Wilcoxon işaretli sıralar testi ile bakılmıştır. Test sonucuna göre p değeri 0.49 olup anlamlı fark yoktur (p>0.05).

8. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubu çocukların Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri sonrası yaptıkları resimlerin yorumlarına ilişkin analiz sonuçları nelerdir? sorusuna cevap aranmıştır.

Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri sonrası çocuklara “Bugün neler öğrendik?” sorusu yöneltilip resim kâğıtları ve boya kalemleri verilmiştir. Resimlerini tamamlayan çocuklara “Resmini anlatmak ister misin?” sorusu yöneltilmiştir. Resmini anlatan çocuğun anlattıkları resmin arkasına kaydedilmiştir. Bu kayıtlar araştırmacı ve bağımsız bir uzman tarafından okunmuş, aynı olan kodlar alınmış farklı olanlar çıkarılmıştır.

Bu bölümde Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri resim yorumlarına ilişkin kod ve frekans tablosu, çocukların yaptığı resimlerden örnekler ve doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Çocukların resim yorumlarına ilişkin kod ve frekans tablosu Tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4. 8. Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri Resim Yorumlarına İlişkin Kod ve Frekans Tablosu

Sıra No	Öğrenme Alanı	Etkinlikler	Kod ve Frekans
1	Birey ve Toplum	Kimlik Kartları/ Ben kimim	Resimlerle ilgili herhangi bir yorum yapılmamıştır.
		Farklılıklara Saygı	Farklı insanlar (1) Farklı kıyafetler (1) Farklı arabalar (1)
2	Kültür ve Miras	Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk	Yardımlaşmak (1)
		Çamurla Yapılan Sihir	Çanak çömlek yapmak (5) Arkadaş ziyareti (2) Kültürel miras (1) Geçmişe yolculuk (1)
		Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor	Gördüklerini çizmek (4) Müzede geçmişe gitmek (3) Müzede mutlu olmak (1) Arkadaşlarla tablo çizmek (1) Müze hayranlık (1)
3	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Deprem	Deprem sırasında yaşananlar (6) Öğretmenin sözüne güven (1) Kızılay ve yardım (1) Korunma (1) Yer sarsıntısı (1)
		İklim (Penguenler)	Penguen (5) İglu (4) Eskimo (2) Yağ tabakası olan hayvanlar üşümez (2) Bilim insanı (1) Arkadaşlık ve oyun (1) Kutuplar (1) Kutup ayısı (1)

		Peribacaları	Peribacalarının oluşumu (4) Rüzgâr ve yağmur (4) Volkan (1) Türk bayrağı ve parlayan yıldızlar (1) Peribacalarına hayranlık (1)
4	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugüne Yolculuk	Teknolojinin zararları (4) Televizyon (3) Tablet (3) Cep telefonu (3) Uyarı (2)
		Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya	Sosyal medya (5) Bilgisayar (4) Akıllı telefon (4) Fotoğraf mak. (4), TV (4), Güvenlik (3) Radyo (2) Telsiz (1) Mektup (2) Gramofon (2) Arkadaşlık (1) Oyun (1)
		Siber Zorbalık ve Tedbirler	Siber zorbalık (5) Yardım etmek (5) Yabancılarla konuşmamak (3) Anne babaya güvenmek (3) Site, sosyal medya (3) Hesap güvenliği (3)
5	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekmeğin Serüveni	Tohum ekmek (4) Ekmeğin oluşum aşamaları (3) Aşçı (2) Un fabrikası (2)
		Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum	İhtiyaca göre alışveriş (4) Bilinçli tüketici (4) Manav, market, alışveriş merkezi (4) Son kullanma tarihi (3) Ucuz pahalı (3) Türkiye'nin uluslararası kod no (1)
		Bir Tohum da Sen Dik	Büyümek, gelişmek (4) Tohum dikmek (3) Ağaç sulamak (2) Güneş, toprak ve su (2)
6	Etkin Vatandaşlık	Sandıkta Seçim Var	Seçim yapmak (4) Seçmek (4) Oy vermek (3) Seçim kâğıtları (3) Sonuç (3)
		Benim de Haklarım Var	Fazla-Az (3) Adaletsizlik (2) Üzülmek (2)
		Mahremiyet Eğitimi	Yabancı (5) Kaçmak, çılgılık atmak (5) Anne babaya her şeyi anlatmak (4) Kötü insan (3) Dokunmak (3) Hapse atmak (2) Polise başvurmak (2) Özel bölgeler (1)

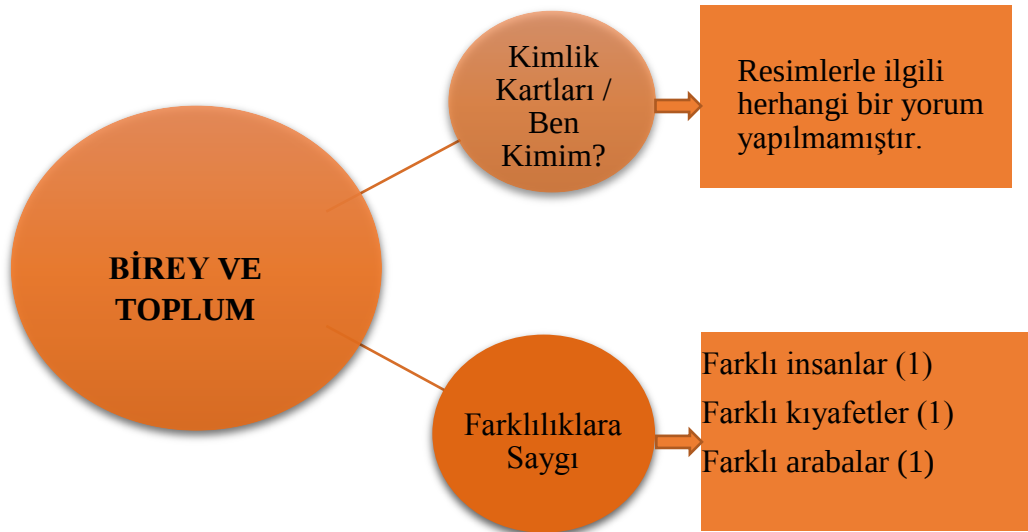
7	Küresel Bağlantılar	Kızılderili Oluyorum	Kızılderili (4) Yerli (4) Kabile reisi (2) Ateş (2) Çadır (2) Ok atmak (1) Mutlu yaşam (1)
		Saygılı Olalım- Japonya Türkiye Örneği	Yaşlılara saygılı olmak (4) Otobüste yer vermek (2) Drama (2)
		Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz	Türkiye (6) Atatürk (4) Türkiye bayrağı (4) Komşu ülke isimleri (4) Komşu ülke bayrakları (3) Kazanmak (3) Yarış (2)

Tablo 4.8 incelendiğinde ilk etkinlik olan Kimlik Kartları etkinliğinde çocukların resimlerine yorum yapmadıkları bu nedenle etkinliğe ilişkin kod ve frekans olmadığı, diğer etkinliklerde resim kodların arttığı görülmektedir.

Araştırma bulguları öğrenme alanları çerçevesinde sunulmuştur.

1. Birey ve Toplum

Sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri ilk hafta Birey ve Toplum öğrenme alanı altında ilk etkinlik olarak Kimlik Kartları / Ben Kimim? etkinliği uygulanmıştır. İkinci etkinlik uygulaması Farklılıklara Saygı başlığını içermektedir. Aşağıda bu etkinlikler sonrası yapılan resimlerin analizi ve resim örneği verilmiştir:

Şema 4. 1. Birey ve Toplum Öğrenme Alanı İle İlgili Etkinliklerin Analizi

Şema 4.1 incelendiğinde Kimlik Kartları / Ben Kimim? Etkinliğinden sonra çocukların yaptıkları resimlere ilişkin bir yorum yapmadıkları görülmüştür. İkinci etkinlik uygulaması olan Farklılıklara Saygı Etkinliğinde farklı insanlar, farklı kıyafetler, farklı arabalar kod olarak ortaya çıkmıştır.

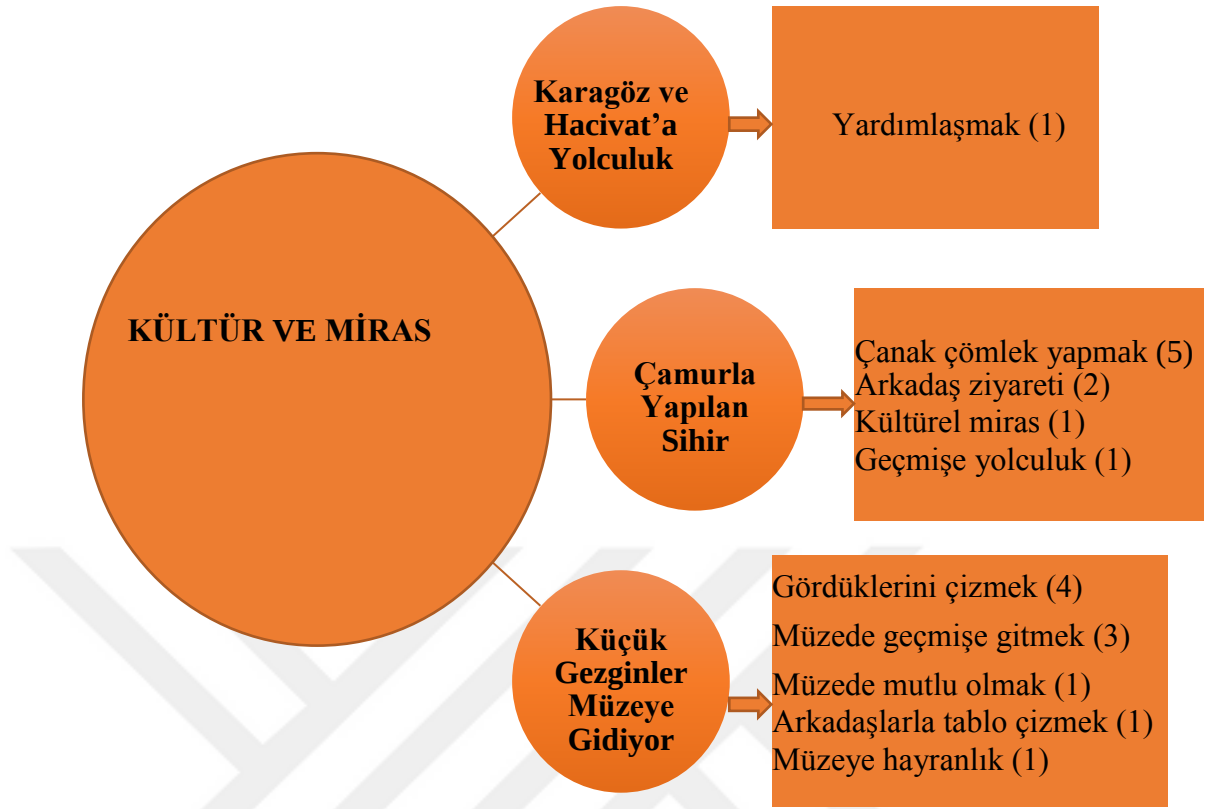

Görsel 4. 1. Birey ve Toplum / Farklılıklara Saygı Etkinliği Resim Çalışması

Ç15. Farklılıklara Saygı etkinliği sonrası yaptığı resme “*Farklı insanlar, farklı kıyafetler*” açıklamasını yapmıştır (Görsel 4.1).

2. Kültür ve Miras

Sosyal bilgilerde ikinci öğrenme alanı olan Kültür ve Miras kapsamında üç etkinlik düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Bu etkinlikler sırasıyla Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk, Çamurla Yapılan Sihir ve Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor isimli etkinliklerdir.

Şema 4. 2. Kültür ve Miras Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi

Şema 4.2 incelendiğinde, Karagöz ve Hacivat'a Yolculuk etkinliğinde yardımlaşmak; Çamurla Yapılan Sihir etkinliği altında çanak çömlek yapmak; Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor etkinliği kapsamında en çok gördüklerini çizmek kod olarak ortaya çıkmıştır.

Görsel 4. 2. Kültür ve Miras / Karagöz ve Hacivat'a Yolculuk Resim Çalışması

Ç6. Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk etkinliğinde yaptığı resimde “*Karagöz ve Hacivat birbirlerine yardım ediyor.*” ifadesini kullanmıştır.

Görsel 4. 3. Kültür ve Miras / Çamurla Yapılan Sihir Resim Çalışması

Çamurla Yapılan Sihir etkinliğinde Ç13. çizdiği resim ile ilgili “*İnsanların yemek yemeleri için çömlek yaptım.*” cümlesini kurmuştur.

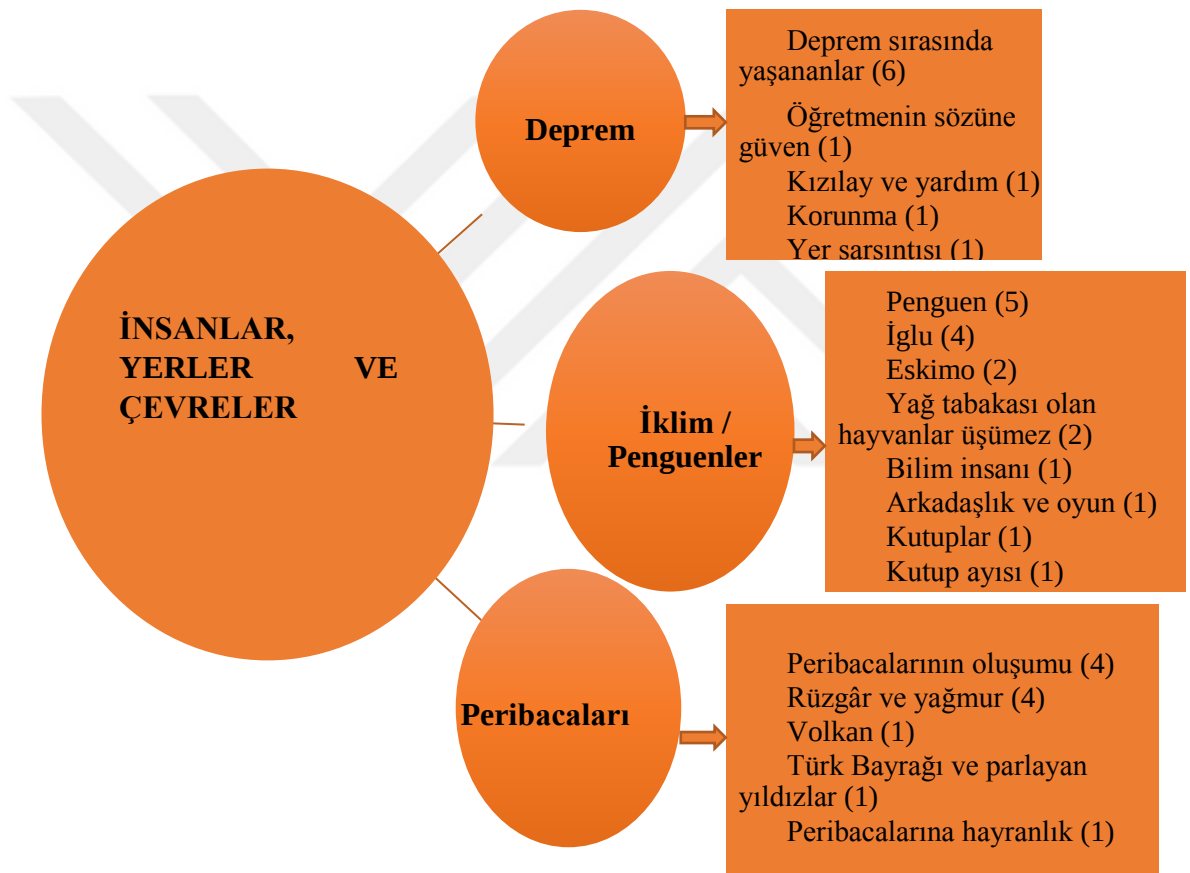

Görsel 4. 4. Kültür ve Miras / Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor Resim Çalışması

Ç5. Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor etkinliği sonrasında çizdiği resimle ilgili olarak “Müzedeyim ve çok mutluyum.” ifadesini kullanmıştır.

3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler

Üçüncü öğrenme alanı olan İnsanlar, Yerler ve Çevreler kapsamında üç etkinlik düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Etkinlikler; Deprem, İklim ve Peribacalarıdır.

Şema 4.3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi

Şema 4.3 incelendiğinde Deprem etkinliğinde deprem sırasında yaşananlar; İklim / Penguenler etkinliğinde Penguen; Peribacaları etkinliğinde ise en çok Peribacalarının oluşumu kod olarak ortaya çıkmıştır. Etkinlikler sonrası okul öncesi çocukların çizdiği resimlerden örnekler, yorumları ve analizleri aşağıda verilmiştir:

Görsel 4. 5. İnsanlar, Yerler ve Çevreler / Deprem Temalı Resim Çalışması

Katılımcı Ç13. İnsanlar, Yerler ve Çevreler / Deprem etkinliği sonrasında çizdiği resimle ilgili olarak “Bir kız vardı, deprem olmuştu, öğretmeni çıkıyoruz deyince masanın altından dışarı çıktı.” sözleriyle resmini anlatmıştır.

Görsel 4. 6. İnsanlar, Yerler ve Çevreler/ İklim-Penguenler Temalı Resim Çalışması

İnsanlar, Yerler ve Çevreler / İklim-Penguenler temalı resim çalışmasında Ç6. resimde çizdiklerini şu şekilde anlatmıştır: “Penguen ile kutup ayısı birbirlerini görmüşler ondan sonra bir tane iglu bulmuşlar ve içine girmişler. Bir tanede insan var o da iglunun içine girmiş, kutup ayısı ile pengueni görmüş ve arkadaş olmuşlar.”.

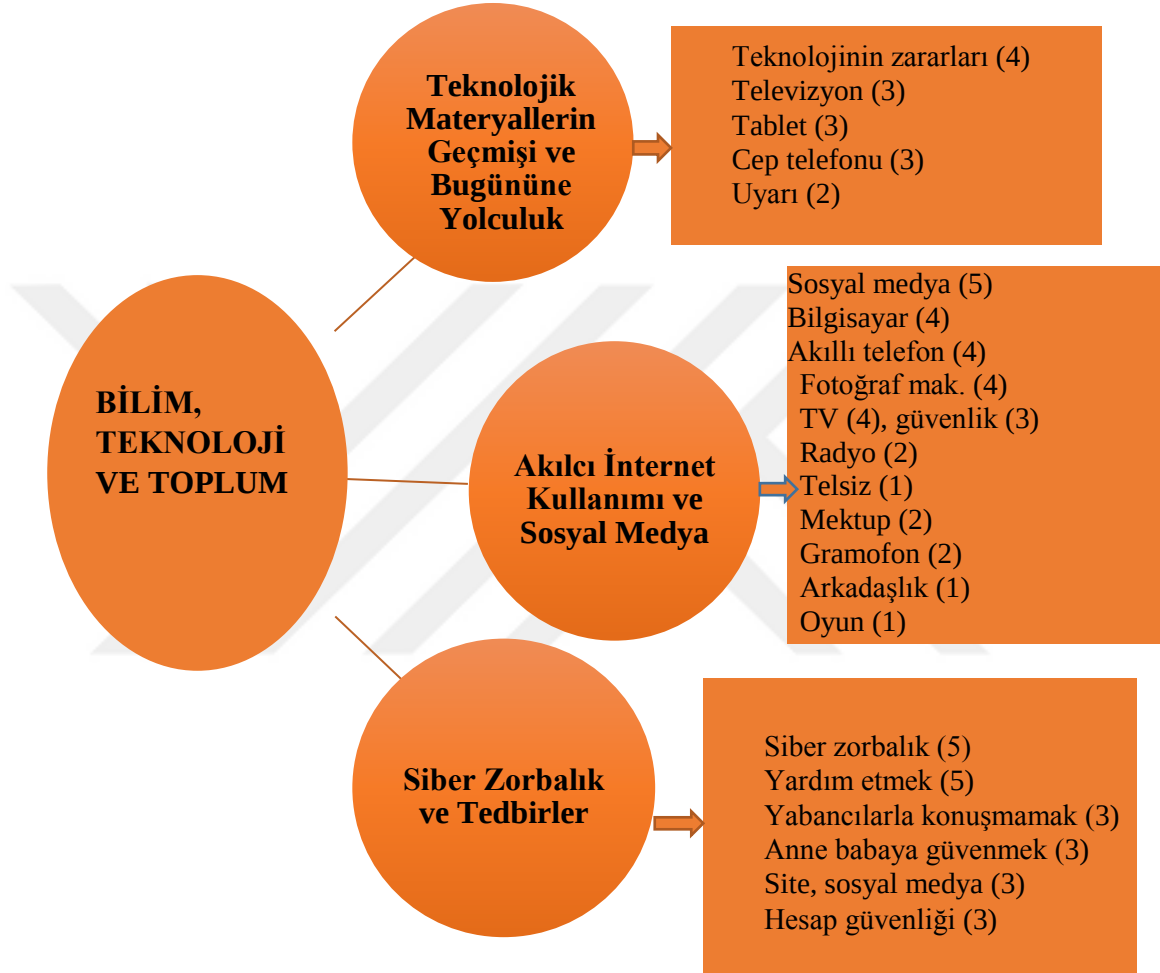

Görsel 4. 7. İnsanlar, Yerler ve Çevreler/ Peri Bacaları Temalı Resim Çalışması

Katılımcı Ç12. İnsanlar, Yerler ve Çevreler / Peri Bacaları etkinliğinden sonra yaptığı resimde “Bir tane prenses peribacalarını görünce ağzı açık kalmış.” sözleriyle resmini anlatmıştır.

4. Bilim, Teknoloji ve Toplum

Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı içinde üç etkinliğe yer verilmiştir. İlk etkinlik Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugününe Yolculuk, ikinci etkinlik Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya, üçüncü etkinlik Siber Zorbalık ve Tedbirler'dir.

Şema 4. 4. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi

Şema 4.4 incelendiğinde Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugününe Yolculuk etkinliğinde teknolojinin zararları; Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya etkinliğinde sosyal medya; Siber Zorbalık ve Tedbirler etkinliğinde ise en çok siber zorbalık (5) ve yardım etmek (5) kod olarak ortaya çıkmıştır.

Etkinlikler sonrası okul öncesi çocukların çizdiği resimlerden örnekler yorumları ve analizleri aşağıda verilmiştir:

Görsel 4. 8. Bilim, Teknoloji ve Toplum / Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bu Gününe Yolculuk Resim Çalışması

Ç16. Etkinlik sonrası yaptığı resmini “Çocuk telefonda YouTube izliyormuş.” şeklinde açıkladı.

Görsel 4. 9. Bilim, Teknoloji ve Toplum / Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya Resim Çalışması

Katılımcı Ç13. “Bir kız ve annesi varmış onlar tavan arasından fotoğraf makinesini çıkarmışlar ve fotoğraf çekinmişler. Sonra fotoğraf makinesini tekrar yerine koymuşlar.” ifadeleriyle resmi açıklamıştır.

Görsel 4. 10. Bilim, Teknoloji ve Toplum / Siber Zorbalık ve Tedbirler Resim Çalışması

Ç11. “Bilgisayarda oyun oynarken yanlışlıkla kamerasını açmış ve görüntü başkasına gitmiş. O da kızla tanışmak istemiş. Kız hayır tanışmak istemiyorum demiş ve anne babasına söylemiş.” ifadeleriyle çalışmasını açıklamıştır.

5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim

Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı kapsamında 3 etkinlik düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Etkinlikler sırasıyla Ekmeğin Serüveni, Bilinçli Tüketici Bilinçli Toplum, Bir Tohum da Sen Dik. Bu etkinlikler sonrası okul öncesi çocukların çizdiği resimlerden örnekler, resimlerin yorumları ve analizleri ile aşağıda verilmiştir:

Şema 4. 5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi

Şema 4.5 incelendiğinde Ekmeğin Serüveni etkinliğinde tohum ekmek; Bilinçli tüketici Bilinçli Toplum etkinliğinde ihtiyaca göre alışveriş (4) ve bilinçli tüketici (4); Bir Tohum da Sen Dik etkinliğinde; büyümek, gelişmek en çok ortaya çıkan kodlar olmuştur.

Etkinlikler sonrası okul öncesi çocukların çizdiği resimlerden örnekler, resimlerin yorumları ve analizleri aşağıda verilmiştir:

Görsel 4. 11. Üretim, Dağıtım ve Tüketim / Ekmeğin Serüveni Resim Çalışması

Ç14. “Önce çiftçiler tohum ekiyor, sonra buğdaylar büyüyor, sonra un yapıyorlar, sonrada fırında ekmek yapıyorlar.” sözleriyle çalışmasını anlatmıştır.

Görsel 4. 12. Üretim, Dağıtım ve Tüketim/ Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum Resim Çalışması

Ç16. Bilinçli tüketici, bilinçli toplum etkinliği sonrasında yaptığı resim çalışmasını *“Baba ve kız manava gitmişler. Elma istiyorlarmış. Babası hayır önce fiyatını sormalıyız demiş. Sormuşlar iki demiş satıcı, kızım alabiliriz demiş babası.”* ifadesiyle anlatmıştır.

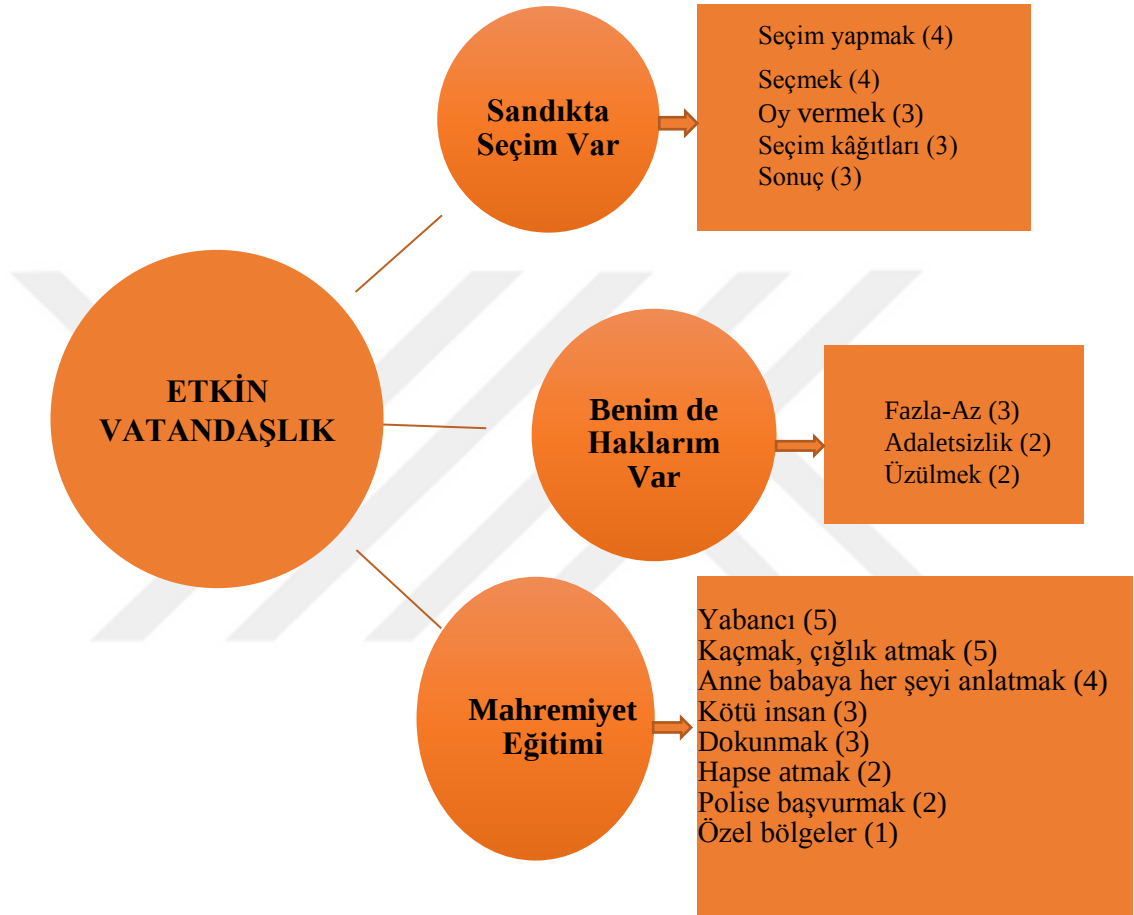

Görsel 4. 13. Üretim, Dağıtım ve Tüketim/ Bir Tohum da Sen Dik Etkinliği Resim Çalışması

Katılımcı Ç16. Üretim, dağıtım ve tüketim/ Bir tohumda sen dik etkinliği sonrasında yaptığı resim çalışmasını *“Çocuk kapağı açıp tohum ekiyor. Kapağı açmışken de tohumları kontrol ediyor.”* ifadesiyle açıklamıştır.

6. Etkin Vatandaşlık

Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı kapsamında üç etkinlik düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Etkinlikler; Sandıkta Seçim Var, Benim de Haklarım Var, Mahremiyet Eğitimi'dir.

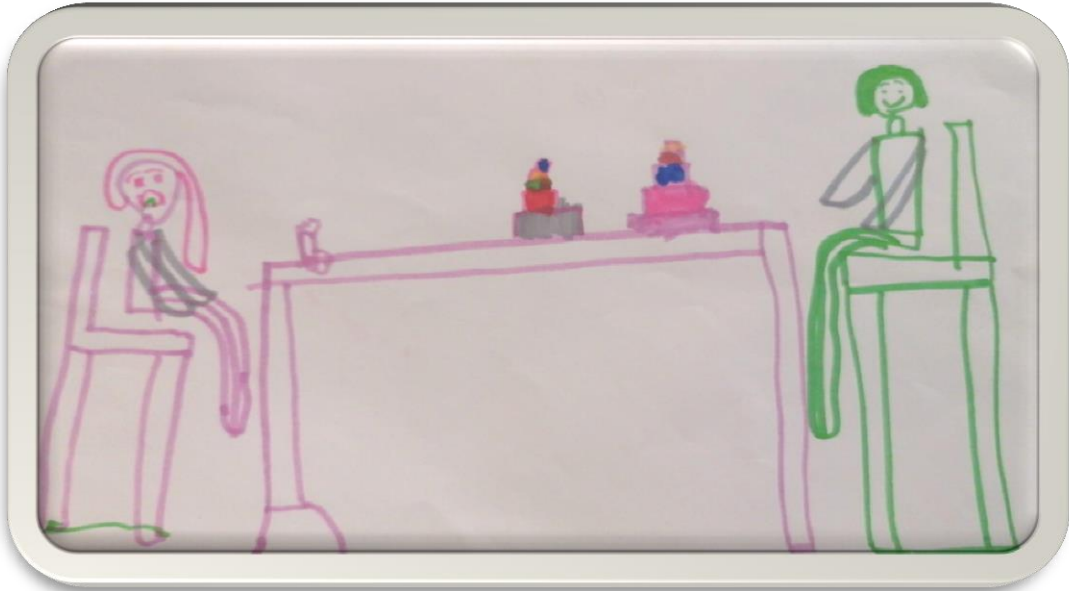
Şema 4. 6. Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi

Şema 4.6 incelendiğinde Sandıkta Seçim Var etkinliğinde seçim yapmak ve seçmek en çok ortaya çıkan kod olurken Benim de Haklarım Var etkinliğinde fazla-az; Mahremiyet Eğitimi etkinliğinde ise yabancı (5) ve kaçmak, çığlık atmak (5) en çok ortaya çıkan kodlar olmuştur. Etkinlikler sonrası okul öncesi çocukların çizdiği resimlerden örnekler, resimlerin yorumları ve analizleri ile birlikte aşağıda verilmiştir:

Görsel 4. 14. Etkin Vatandaşlık / Sandıkta Seçim Var Etkinliği Resim Çalışması

Ç 7. Çalışmasını “Bir gün iki tane çocuk varmış, çadır kurmuşlar, ona perde örtmüşler. Seçim yapmışlar. Hangi oyunu oynayacaklarına öyle karar vermişler. Birisi hulahop demiş, diğeri sandalye kapmaca demiş. Birisi daha sandalye kapmaca deyince onu oynamışlar.” ifadeleriyle anlatmıştır.

Görsel 4. 15. Etkin Vatandaşlık / Benim de Haklarım Var Etkinliği Resim Çalışması

Katılımcı Ç16. “Arkadaşıma bir sürü pasta verirken bana çok az verildi ve ben çok üzüldüm.” açıklamasıyla resmini anlatmıştır.

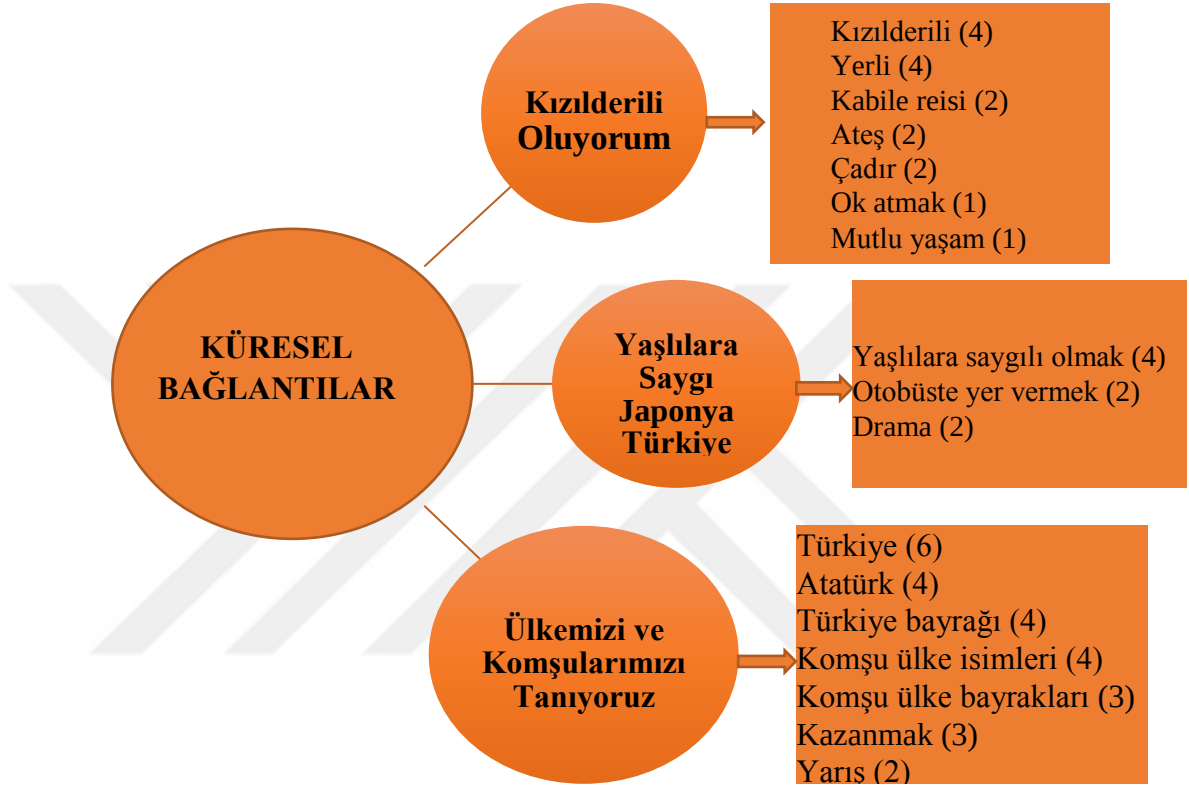

Görsel 4. 16. Etkin Vatandaşlık / Mahremiyet Eğitimi Etkinliği Resim Çalışması

Ç13. Mahremiyet Eğitimi Etkinliği sonrasında yaptığı resim çalışmasını “*Bir gün büyük bir kız dışarı çıkmış ve yabancı adam görmüş. Adam şeker vermiş. Kız korkmuş çığlık atmış ve koşarak evine gitmiş.*” ifadesi ile açıklamıştır.

7. Küresel Bağlantılar

Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri Küresel Bağlantılar kapsamında üç etkinlik düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Bu etkinlikler sırasıyla “Kızılderili Oluyorum”, “Yaşlılara Saygı Japonya-Türkiye Örneği”, “Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz” etkinlikleridir.

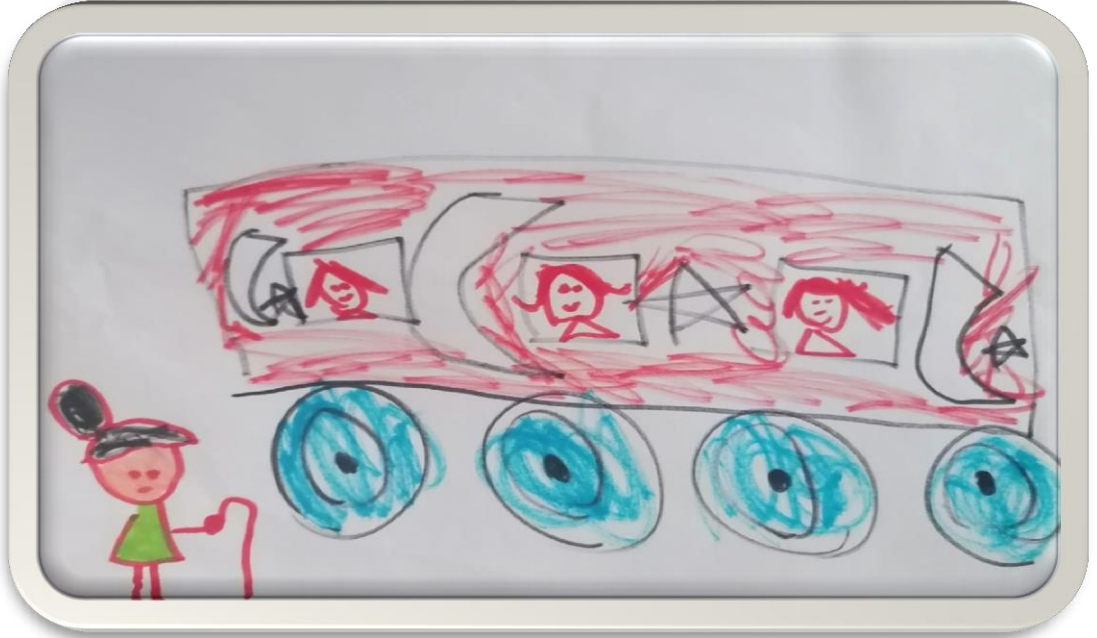
Şema 4. 7. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı İle İlgili Resimlerin Analizi

Şema 4.7 incelendiğinde Kızılderili Oluyorum etkinliğinde Kızılderili ve yerli kelimeleri; Yaşlılara Saygı Japonya-Türkiye örneği etkinliğinde yaşlılara saygılı olmak; Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz etkinliğinde ise Türkiye, Atatürk, Türkiye Bayrağı, komşu ülkeler en çok ortaya çıkan kodlar olmuştur. Etkinlikler sonrası okul öncesi çocukların çizdiği resimlerden örnekler, resimlerin yorumları ve analizleri ile aşağıda verilmiştir:

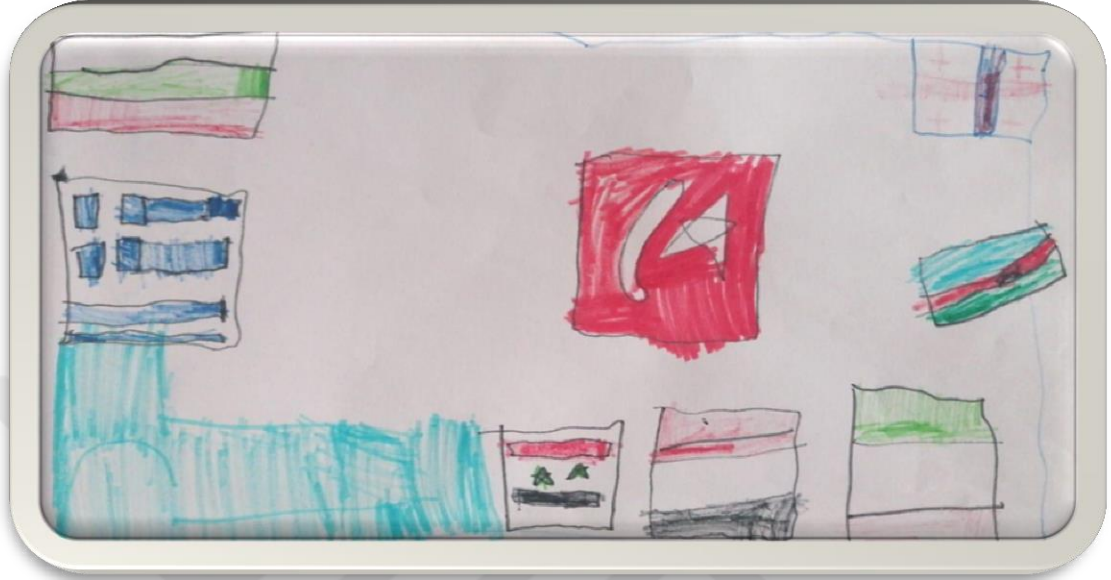
Görsel 4. 17. Küresel Bağlantılar / Kızılderili Oluyorum Etkinliği Resim Çalışması

Ç3. Küresel Bağlantılar, Kızılderili Oluyorum etkinliği sonrasında yaptığı resim çalışmasını “Bir tane yerli hava rüzgârlı olmasına rağmen ok atmış ve isabet ettirememiş.” sözleriyle açıklamıştır.

Görsel 4. 18. Küresel Bağlantılar / Saygılı Olalım Japonya- Türkiye (Yaşlılara Saygı) Etkinliği Resim Çalışması

Ç13. Saygılı Olalım Japonya-Türkiye (Yaşlılara saygı) etkinliği sonrasında resim çalışması yapmış ve çalışmasını “Yaşlı teyzeye kimse yer vermemiş. En arkadaki kız otobüste ona yer vermiş.” ifadesiyle açıklamıştır.

Görsel 4. 19. Küresel Bağlantılar / Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz Etkinliği Resim Çalışması

Ç7. Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz etkinliği sonrasında yaptığı resmi “Bayrakları çizdim. Atatürk yarışma düzenledi. İlk önce spor yaptılar. Sonra da yarışma bitti ve Atatürk kazandı.” sözleriyle açıklamıştır

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma, okul öncesi dönem çocuklar için Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (2018) ve Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) kazanımları doğrultusunda hazırlanmış Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri'nin okul öncesi çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi amacıyla 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı'nda yapılmıştır. Yarı deneysel desende gerçekleştirilen araştırma, veri çeşitlemesine gidilerek nitel verilerle desteklenmiştir. Verilerin istatistiksel analizi yapılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Deney ve kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test puanları karşılaştırıldığında her iki grubun puanlarının birbirine yakın olduğu ve aralarında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Böylece her iki grupta bulunan katılımcıların aynı evreni temsil ettiği söylenebilir.

Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği deney ve kontrol grubu çocukların son test puanlarına (Mann-Whitney U testi) bakılmış ve deney grubu lehine aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu durum uygulanan Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri'nin çocukların sosyal becerisine olumlu yönde etki ettiği şeklinde yorumlanabilir. Ölçeğin alt boyutlarında yer alan başlangıç becerileri, arkadaşlık becerileri, akademik destek becerileri, duygularını yönetme becerileri konusunda sonuçlar ayrıntılı olarak incelendiğinde sonuçların deney grubu çocukların lehine olduğu görülmüştür. Semerci, 2022 yılında yaptığı çalışmada çocuk merkezli oyun terapisinin davranış problemi gösteren okul öncesi çocukların davranış sorunlarına ve sosyal beceri düzeylerine etkisinin incelemiş ve araştırmada davranış problemi olduğu belirlenen çocuklara çocuk merkezli oyun terapisi uygulanmış, uygulama deney grubundaki çocukların sosyal becerilerinde

anlamli bir artiş sağlamıştır. Başka bir sosyal beceri çalışmasında Oyuncak Múzesi'nde uygulanan eğitim etkinliklerinin çocukların problem çözme becerilerine, sosyal becerilerine ve múzeeye bakış alarına etkisini incelemiş ve uygulanan eğitim etkinliklerinin çocukların problem çözme becerilerine, sosyal becerilerine ve múzeeye bakış alarına olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır (Sultan Bozkurt, 2020). Kılıç, 2016'da okul öncesi ocuklara Sosyal Beceri Eğitimi Programı uygulamıştır. Deney grubu çocukların son test ortalama puanlarının kontrol grubu çocukların son test ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu dolayısıyla verilen eğitimin olumlu etkisi olduğu araştırma sonuçları arasındadır. Karaman, (2016) Okul ncesi Eğitim Programı'ndaki sosyal ve duygusal alan kazanımlarına yönelik olarak Sosyal Beceri Eğitimi Modülü hazırlamış ve uygulanmıştır. Araştırma sonucunda deney grubu son test puanlarının, kontrol grubu son test puanlarına göre anlamli derecede artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Alanda yapılan bu çalışmalar çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmekte ve araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Araştırmada ocukların Okul ncesi Sosyal Beceri Değerlendirme lği kalıcılık test puanları toplamına bakıldığında anlamli fark olduğu görülmektedir. Fark deney grubu lehinedir. Yüksek Usta 2019'da yürüttüğü çalışmada Okul ncesi Tarih Coğrafya Eğitim Programı hazırlayarak çocukların duygusal zekâ ve farklılıklara sayęı düzeylerine olumlu yönde etki ettiği ve etkisinin kalıcı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sapsağlam, (2015) alışmasında sosyal değerler eğitimi programını okul öncesinde uygulamış ve elde edilen bulgular sonucunda araştırmanın çocuklarda sosyal beceri kazanımında etkili olduğu ve bu etkinin kalıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum kalıcılık testinin yapıldığı dönem uygulanan müdahalenin devam ettiğini göstermektedir.

Deney grubu ocukların Okul ncesi Sosyal Beceri Değerlendirme lği ön test son test puanları genel toplamı değerlendirildiğinde son test lehine anlamli farklılık olduğu görülmüştür. Bu durum eğitim etkinliğinin çocuklarda sosyal beceri gelişimine katkı sağladığı şeklinde yorumlanabilir. Aynı grup içerisinde lğin son test ve kalıcılık puanları karşılaştırıldığında anlamli bir fark olmadığı görülmektedir, bu ise uygulamanın etkisinin devam ettiğinin göstergesi olarak yorumlanabilir. Sosyal beceriler, bireyin sosyal ortamlarda olumlu sosyal sonuçlar elde etmesini

sağlayan, başkaları ile iletişimi mümkün kılan, sosyal açıdan kabul edilebilir ve öğrenilmiş davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla sosyal beceri kazanımı sosyal ortamlarda ve sonradan eğitim yoluyla kazanılabilen becerilerdir. Göktürk İnce, tarafından (2014) okul öncesi dönem çocuklarının Barışçıl Yaşam Becerileri Temalı Eğitim Programı'nın sosyal uyum ve becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada uygulanan eğitim programının çocukların sosyal uyum ve becerileri üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Araştırmada kontrol grubu Okul Öncesi Eğitim Programı'nı takip etmiş herhangi ek bir müdahale yapılmamıştır. Kontrol grubu çocukların Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ön test son test puanları incelendiğinde aralarında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği son test ve kalıcılık test sonucuna göre kontrol grubu çocukların son test ve kalıcılık test puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir. Bu durum herhangi bir müdahale programı uygulanmayan kontrol grubun çocuklarında sosyal beceride değişim olmadığını ifade etmektedir.

Deney ve kontrol grubu çocukların başlangıç becerileri alt boyutunun ön test puanlarına ilişkin başlangıç becerileri ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı grupların eğitim programı öncesi sayısal değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür. Grupların benzer olduğu söylenebilir. Başlangıç becerileri alt boyutunun son test puan ortalamalarına göre deney grubu çocukların puan ortalamalarının kontrol grubundaki çocukların puan ortalamasından yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak deney grubunun son test puanları, kontrol grubunun son test puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Aksoy, (2014) hikâye anlatma temelli ve oyun temelli sosyal beceri eğitiminin ana sınıfına devam eden çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada sosyal beceri eğitimine katılan çocukların "iletişim", "uyum", "kendini kontrol", "prososyal davranışlar" boyutunda ve toplam sosyal becerilerde, oyun temelli sosyal beceri eğitimine katılan çocukların ise "iletişim", "uyum", "kendini kontrol", "prososyal davranışlar", "atılmanlık" boyutunda ve toplam sosyal becerilerde herhangi bir müdahalede bulunulmayan çocuklardan anlamlı bir şekilde daha yüksek düzeyde olduğu ortaya konmuştur. Neslitürk, (2012) tarafından sosyal beceriye

yönelik yapılan çalışma sonucunda kontrol grubunda anlamlı bir farklılaşma gözlenmezken uygulanan programın deney grubundaki öğrencilerin iletişim, iş birliği, kendini ifade etme, sorumluluk, empati grupla birlikte hareket etme ve kendini kontrol etme ile ilgili sosyal becerilerini anlamlı düzeyde arttırmada etkili olduğu gözlenmiştir. Literatürdeki bu bilgi, yapılan araştırmayı destekler niteliktedir.

İstatistiksel analiz sonuçlarına bakıldığında deney ve kontrol grubu çocukların akademik beceriler alt boyutunun ön test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubu çocukların ön test puanlarına göre deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının, kontrol grubundaki çocukların puan ortalamalarına yakın olması sebebiyle deney ve kontrol gruplarının akademik becerileri ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ifadesine yer verebiliriz. Araştırma sonuçları incelendiğinde deney ve kontrol grubu çocukların akademik beceriler alt boyutunun son test puanlarına ilişkin istatistiksel olarak önemli oranda bir fark olduğu görülmektedir bu fark deney grubu lehine olup deney grubunun sayısal farkı yüksektir. Futterer (2022) dikkatin kalıcılığı ile çocukların okuryazarlığı ve matematik becerileri arasında doğrudan ilişkilerin yanı sıra öğrenmeye karşı tutum ve okuryazarlık becerileri arasında bir ilişki olduğunu göstermiştir. Araştırma çocukların saygılı, sıcak ve destekleyici öğretmen-çocuk etkileşimleriyle karakterize edilen sınıflara kaydolduklarında, öğrenmeye karşı istekli ve akademik becerilerinin daha yüksek olduğunu göstermiştir. Öğretmenlerin akademik beceri kazanımıyla ilgili Kanokorna, vd. (2014) Tayland'da bir araştırma yapmıştır. Kuzey Doğu Bölgesindeki İlköğretim Okullarında çalışan öğretmenler araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuşlardır. Verilen eğitim ile bu öğretmenlerin sosyal becerileri desteklenerek geliştirilmiş; Öğretmenlerin derse olan ilgisi, öğretme teknikleri ve ders başarıları incelenmiştir. Programı uyguladıktan sonra, öğretmenlerin ders planını %80 iyileştiği, iletişim ve sunum becerileri ile öğretmenlerin liderlik becerilerinde ilerleme kaydedildiği görülmüştür. Öğrencilere yansıyan yönüyle öğrencilerin öğrenme başarıları daha yüksek düzeye ulaşmıştır. Öğretmenlerin öğretme tekniklerinden öğrencilerin daha mutlu oldukları tespit edilmiştir. Uygulanan sosyal beceri eğitiminin araştırma sonuçları, sosyal beceri eğitimi uygulamalarıyla tutarlılık göstermektedir. Deney ve kontrol grubu çocukların

akademik beceriler alt boyutu kalıcılık test puanlarına ilişkin sonuçlara baktığımızda deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının, kontrol grubundaki çocukların puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır ifadesine yer verebiliriz. Karateke, (2016) üstün yetenekli çocuklarda sosyal beceriyi desteklemek amaçlı eğitim programı uygulamıştır. Elde edilen verilerde çocukların sosyal beceri düzeylerinin eğitim öncesi ve eğitim sonrasında bir değişiklik olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Fakat aynı araştırmada grubu oluşturan çocukların sosyal beceri düzeylerinin birbirine yaklaştığı tespit edilmiştir. Çocukların akademik destek becerileri kategorisinde gelişim gösterdikleri diğer boyutlarda bir farklılaşma olmadığı araştırmanın bulgularındandır. Kalıcılık uygulamasından elde edilen verilere göre çocukların sosyal beceri düzeylerini korudukları görülmüştür.

Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği arkadaşlık becerileri alt boyutuna ilişkin ön test sonuçları incelendiğinde deney grubundaki çocukların sıra ortalamalarının, kontrol grubundaki çocukların sıra ortalaması değerlerine yakın olduğu görülmektedir. Bu durumda deney ve kontrol gruplarının arkadaşlık becerileri ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ifadesine yer verebiliriz. Deney ve kontrol grubu çocukların arkadaşlık becerileri alt boyutunun son test puanlarına ilişkin bulgular değerlendirildiğinde deney ve kontrol grubu çocukların son test puanlarına ilişkin istatistiksel olarak deney grubu lehine fark olduğu görülmektedir. Deney grubunda Okul Öncesi eğitim programına ek olarak yürütülen Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin çocukların arkadaşlık becerilerini destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Topaloğlu, (2013) araştırmada Sosyal Beceri Eğitimi Programı'nın anaokuluna devam eden 4-5 yaş grubu çocuklarının akran ilişkilerine etkisi incelenmiştir. Araştırmada, Gary W. Ladd ve Suzan M. Profilet(1996) tarafından geliştirilmiş, Çocuk Davranış Ölçeği (The Child Behavior Scale) kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, etkinlik temelli sosyal beceri eğitimi programının çocukların akran ilişkilerini, Çocuk Davranış Ölçeğinin alt boyutları da dikkate alındığında olumlu yönde desteklediği ortaya koyulmuştur. Arkadaşlık becerileri alt boyutunun deney ve kontrol grubu çocukların kalıcılık test puanları özelinde bakıldığında deney grubu lehine fark bulunmuştur.

Deney ve kontrol grubu çocukların duygularını yönetme ve kontrol etme becerileri alt boyutunun önce ön test puanları değerlendirilmiş ve iki grup arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Gruplar alt boyutta birbiriyle benzerlik göstermektedir. Deney ve kontrol grubu çocukların duygularını yönetme ve kontrol etme becerileri alt boyutunun önce ön test puanları değerlendirilmiş ve anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Gruplar alt boyutta birbiriyle benzerlik göstermektedir. Grupların son test puanları incelendiğinde deney grubu sıra ortalamasının, kontrol grubu sıra ortalamasına göre sayısal olarak yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durumda anlamlı fark olduğu söylenebilir. Çocuklar duygularını yönetmeyi kültürel normların ışığında küçük yaşta öğrenirler. Buna duygusal sergileme kuralları adı verilir (Engelman ve Pogosyan, 2013). Okul öncesinde sosyal becerileri ile zorba ve kurban çocuk davranışları arasındaki ilişki incelenmiş ve araştırma bulgularına göre negatif yönlü anlamlı bir ilişki görülmüştür. Sosyal beceriler arttıkça zorba ve kurban çocuk davranışları azalmakta, sosyal beceriler azaldıkça zorba ve kurban çocuk davranışları artmaktadır (İleri ve Gültekin Akduman, 2019). Goertz-Dorten et al (2022) bilgisayar destekli çocuk odaklı müdahalelerin, çocuklar ve ergenler için terapist liderliğindeki tedavilerin çocuklarda sosyal beceri üzerine etkinliği araştırdığı çalışmada ebeveyn tarafından derecelendirilen akranla ilgili saldırganlık, duygusuz ve umursamaz özellikler ve yaşam kalitesi lehine küçük ila orta dereceli anlamlı farklılık sağlanmıştır. Diğer bir araştırmada Flook vd. (2015), 12 haftalık farkındalık temelli Nezaket Müfredatı uygulamış ve bu programın küçük çocuklarda öz-düzenlemeyi ve toplum yanlısı davranışları teşvik ettiği sonucuna ulaşmıştır. Çocuklar öğrenilebilen beceriler olan sosyal beceriler ile çocuklar erken dönemde duygularını kime ve nasıl gösterebileceğini öğrenerek daha güvenli adımlarla yol alabilirler. Deney ve kontrol grubu çocukların duygularını yönetme ve kontrol etme becerileri alt boyutunun kalıcılık test puanlarına göre deney grubu sıra ortalamasının büyük olması nedeniyle anlamlı bir fark vardır diyebiliriz. Fark deney grubu lehine olup çocukların duygularını yönetme ve kontrol etme beceri düzeylerini korudukları görülmüştür. Jones et al (2015), uzun vadeli davranış sorunları ve davranış bozuklukları açısından yüksek risk altında olduğu belirlenen çocuklarda saldırganlığı azaltmak için uyguladığı müdahale programında öğretmen tarafından değerlendirilen toplum yanlısı sosyal beceriler ile sonuçlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve benzersiz ilişkiler olduğunu göstermiştir. Bu durum erken müdahale programı ile okul öncesi

dönemde sosyal becerileri düşük kişilere müdahale edilerek gelecek risklerin azaltılabileceği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ünal (2022) yaptığı çalışmada öğretmenlerin okul öncesi eğitimde plan hazırlarken sosyal beceri etkinliklerine yer verdiklerini ifade etmelerine karşın içerik incelendiğinde, etkinlik türü, materyal ve sosyal beceri türü açısından farklılıklar olduğu araştırma sonunda tespit edilmiştir. Bu bulgu çerçevesinde tavsiye niteliğinde programa paylaşma, yardım etme, iletişim, empati, sosyal problem çözme vb. sosyal becerilere ilişkin kazanımlar ve göstergeler eklenebileceği ve programda hali hazırda var olan kazanım ve göstergelerin detaylandırılabilmesi tavsiyesinde bulunulmuştur.

Sonuç olarak okul öncesine devam eden 5-6 yaş grubu çocuklar için araştırmacı tarafından Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımları doğrultusunda hazırlanan 10 hafta ve 20 etkinlik şeklinde uygulanan “Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri” Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu kullanılarak deney kontrol gruplu, ön test, son test ve kalıcılık olarak değerlendirilmiş ve hem ölçek genel toplamında hem de başlangıç becerileri, akademik beceriler, arkadaşlık becerileri, duygularını yönetme ve kontrol etme becerileri alt boyutlarında deney grubu lehine sonuç elde edilmiştir.

Literatürde sosyal beceri kazanımına yönelik yapılan pek çok araştırmada olduğu gibi hikâye anlatma ve oyun temelli sosyal beceri eğitiminin (Aksoy vd., 2023), çocuk merkezli oyun terapisinin (Semerci, 2022), sosyal beceri tabanlı erken müdahale programının (Işıktekiner, 2022), okul dışı öğrenme ortamlarındaki etkinliklerin (Kölemen, 2021), sosyal bilgiler dersinde ve okul uygulamalarında sosyal katılım becerisinin geliştirilmesi çalışmalarının (Coşkun, 2020), tarih coğrafya eğitim programının (Yüksek-Usta, 2019), oyuncak müzesinde uygulanan eğitim etkinliklerinin (Sultan Bozkurt, 2020), sosyo-kültürel etkinliklerin (Kırtel, 2018), sosyal beceri eğitimi modülünün (Karaman, 2016), yaratıcı drama yoluyla çocuklara verilen sosyal beceri eğitiminin (Sevgen, 2016), farkındalık temelli nezaket müfredatının (Flook vd., 2015), sosyal beceri eğitimi programı ile desteklenmiş Montessori yönteminin (Kayılı, 2015), Sosyal Değerler Eğitimi Programı'nın (Sapsağlam, 2015), Barışçıl Yaşam Becerileri Temalı Eğitim Programı'nın (Göktürk,

2014) Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri'nde olduğu gibi çocuklarda sosyal beceriyi desteklediği söylenebilir.

Resim, çocuğun dış dünyayı algılayışının bir göstergesi olarak kabul edilir ve psikopedagojik açıdan çocuğu bize tanıtmaya yarayan bir ifade aracı olarak da önem taşımaktadır. Eğitimcilerin birleştikleri ortak nokta, çocuğun sanat etkinliği sırasında özgür bırakılmasıdır. Çünkü çocuklar yaşantı ve deneyler yoluyla öğrenirler (Yavuzer, 2003). Resim yapmak çocuğun duygu ve düşüncelerinin dışa vurumunun bir göstergesidir (Karanfil 2020).

Çocuklar iç dünyasının temsillerini ve deneyimlerini resimlerine yansıtabilirler (Pianta ve Longmaid, 1999). Özellikle okul öncesi çocuklarda çocukları tanıma ve değerlendirmede çocuk resimlerine sıkça başvurulur. Görsel simgeler içeren resim, çocuklar için aynı zamanda bir iletişim aracıdır (Karanfil 2020). Araştırmada sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri uygulandıktan sonra etkinlik değerlendirme kısmında çocukların resim yapması istenmiştir. Bu kapsamda sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri uygulanırken her etkinlik sonrası çocuklara “Bugün neler öğrendik? sorusu yöneltilmiş ve resim kâğıdı ile boya kalem verilmiştir. Resmini tamamlayan çocuğa “Resmini anlatmak ister misin? sorusu sorulmuş ve çocukların anlattıkları, olduğu gibi yaptığı resmin arkasına not alınmıştır. Resimlerini anlatmak istemeyen çocuklara tekrar soru sorulmamıştır. Tüm resimler etkinlik isimlerine ve haftalara göre gruplandırılarak dosyalanmıştır. Çocukların ifadelerinin kaydedildiği resimler üzerinden betimsel analiz yapılmış, analiz sonuçları bu bölümde açıklanmıştır.

İlk hafta Birey ve Toplum öğrenme alanında ilk etkinlik olarak “Kimlik Kartları / Ben Kimim?” etkinliği uygulanmıştır. İkinci etkinlik uygulaması “Farklılıklara Saygı” başlığını içermektedir. “Kimlik Kartları / Ben Kimim?” etkinliği sonrasında çocukların resimleriyle ilgili anlatım yapmadıkları görülmüştür. İlk hafta ve ilk etkinlik olması nedeniyle çocukların anlatım yapmadığı düşünülmektedir. Nitekim ilerleyen haftalarda resim anlatma davranışının daha sık olduğu görülmektedir. İkinci etkinlik uygulaması olan “Farklılıklara Saygı” etkinliği sonrasında çocukların farklı insanlar, farklı kıyafetler ve farklı arabalar kodları belirlenmiştir (Görsel 4.1).

İkinci öğrenme alanı olan “Kültür ve Miras” kapsamında 3 etkinlik düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Bu etkinlikler sırasıyla Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk, Çamurla Yapılan Sihir ve Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor isimli etkinliklerdir. Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk etkinliği sonrasında yapılan resimlerde yardımlaşmak teması görülmüştür (Görsel 4.2).

Çamurla Yapılan Sihir etkinliği resim çalışmasının betimsel analizinde, arkadaş ziyareti, çanak çömlek yapmak, kültürel miras çömlek ve geçmişe yolculuk temalarına yer verildiği görülmüştür (Görsel 4.3). Kültür ve Miras kapsamındaki son etkinlik Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor isimli etkinliktir. Bu etkinlikte müzeye gezi düzenlenmiş, gezi dönüşünde çocukların resim yapması istenmiştir. Resimlerin analizinde; müzede mutlu olmak, gördüklerini çizmek, müzede geçmişe gitmek, arkadaşlarla tablo çizmek, müzeye hayranlık kodlarına ulaşılmıştır (Görsel 4.4).

İnsanlar, Yerler ve Çevreler kapsamında 3 etkinlik düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Etkinlikler; Deprem, İklim ve Peribacalarıdır. Deprem etkinliği sonrasında; öğretmenin sözüne güven, Kızılay ve yardım, korunma, deprem sırasında yaşananlar, yer sarsıntısı temalarına ulaşılmıştır (Görsel 4.5). İklim etkinliği resim çalışmasının analizinde; penguen, iglu, Eskimo, yağ tabakası olan hayvanlar üşümez, bilim insanı, arkadaşlık ve oyun, kutuplar, kutup ayısı, buz kütlesi ifadelerine yer verildiği görülmüştür (Görsel 4.6). “İnsanlar, Yerler ve Çevreler”in son etkinliği Peribacaları’dır. Bu etkinlik sonrası yapılan analizde; peribacalarının oluşumu, rüzgâr ve yağmur, volkan, Türk bayrağı ve parlayan yıldızlar ile peribacalarına hayranlık ifadelerine ulaşılmıştır (Görsel 4.7).

Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı içinde üç etkinliğe yer almıştır. İlk etkinlik Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugününe Yolculuk, ikinci etkinlik Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya, üçüncü etkinlik Siber Zorbalık ve Tedbirler’dir. Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugününe Yolculuk etkinliğinde teknolojinin zararları, uyarı, televizyon, tablet, cep telefonu temalarına ulaşılmıştır (Görsel 4.8), ikinci etkinlik olan Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya kapsamında yapılan resim çalışmasında; fotoğraf makinası, gramofon, televizyon. Radyo, telsiz, mektup, bilgisayar, tablet, akıllı telefon, YouTube, TikTok, sosyal medya ve güvenlik temalarına ulaşılmıştır (Görsel 4.9). Bilim, Teknoloji ve Toplum

öğrenme alanı son etkinliği Siber Zorbalık ve Tedbirler'dir. Etkinlik sonundaki resim analizinde; siber zorbalık, yardım etmek, yabancılarla konuşmamak, anne babaya güvenmek, site, sosyal medya ve hesap güvenliği kodlarına ulaşılmıştır (Görsel 4.10).

Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı kapsamında 3 etkinlik düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Sırasıyla Ekmeğin Serüveni, Bilinçli Tüketici Bilinçli Toplum, Bir Tohumda Sen Dik etkinlikleridir. Ekmeğin Serüveni etkinliği sonrası okul öncesi çocukların çizdiği resimlerin analiz sonuçları; tohum ekmek, ekmeğin oluşum aşamaları, aşçı, un fabrikasıdır (Görsel 4.11). Bilinçli Tüketici Bilinçli Toplum etkinliğinde; ihtiyaca göre alışveriş, son kullanma tarihi, ucuz- pahalı, Türkiye'nin uluslararası kod no. 869, bilinçli tüketici, manav, market temalarına ulaşılmıştır (Görsel 4.12). Bir Tohum da Sen Dik etkinliği kapsamında; büyümek, gelişmek, tohum dikmek, ağaç sulamak, güneş, toprak ve su ifadeleri resimlerin betimsel analizinin sonuçlarıdır (Görsel 4.13).

Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı kapsamında uygulanan etkinlikler; Sandıkta Seçim var, Benim de Haklarım Var, Mahremiyet Eğitimi'dir. Sandıkta Seçim Var etkinliği temaları; seçmek, oy vermek, seçim kağıtları, seçim yapmak, sonuç olarak belirlenmiştir (Görsel 4.14). Benim de Haklarım Var etkinliği kapsamında yapılan çalışmada; fazla-az, adaletsizlik ve üzölmek temalarına ulaşılmıştır (Görsel 4.15). Mahremiyet Eğitimi etkinliğinde ise özel bölgeler, kötü insan, dokunmak, yabancı, kaçmak, çığlık atmak, hapse atmak, polise başvurmak, anne babaya her şeyi anlatmak kodlarına yer verildiği görölmüştür (Görsel 4.16).

Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri Küresel Bağlantılar öğrenme alanı kapsamında 3 etkinlik uygulanmıştır. Bu etkinlikler sırasıyla Kızılderili Oluyorum, Yaşlılara Saygı Japonya-Türkiye Örneği", "Ölkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz" etkinlikleridir. Küresel Bağlantılar / Kızılderili Oluyorum etkinliği sonrası okul öncesi çocukların çizdiği resimlerin analiz sonuçları; kabile reisi, Kızılderili, ateş, çadır, ok atmak, mutlu yaşam, yerli olarak bulunmuştur (Görsel 4.17). Yaşlılara Saygı-Japonya Türkiye Örneği etkinliğinde; yaşlılara saygılı olmak, otobüste yer vermek, drama temalarına (Görsel 4.18). Ölkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz etkinliğinde ise

Türkiye bayrağı, Türkiye'nin komşularının bayrakları, Azerbaycan, Gürcistan, Yunanistan, Bulgaristan, Rusya ve Atatürk kodlarına ulaşılmıştır (Görsel 4.19).

Çocuk resimlerine ilişkin sonuç olarak Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri, öğrenme alanı kapsamında toplam 20 etkinlik uygulanmıştır her etkinlik sonrası çocuklara “Bugün neler öğrendik? sorusu yöneltilmiş ve resim kâğıdı ile boya kalemi verilmiştir. Resmini tamamlayan çocuğa “Resmini anlatmak ister misin? sorusu sorulmuş ve çocukların anlattıkları olduğu gibi yaptığı resmin arkasına not alınmıştır. Resimlerini anlatmak istemeyen çocuklara tekrar soru sorulmamıştır. Tüm resimler etkinlik isimlerine ve haftalara göre gruplandırılarak dosyalanmıştır. Çocukların ifadelerinin kaydedildiği resimler üzerinden betimsel analiz yapılmış kodlar oluşturularak frekans verilmiştir. İlk etkinlik olan “Kimlik Kartları” etkinliğinde çocukların resimlerine yorum yapmadıkları, Farklılıklara Saygı, Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk etkinliklerinde resim yorumlarının az olmasından kaynaklı kodların az olduğu diğer etkinliklerde ise resim yorumlarının dolayısıyla kodların arttığı görülmektedir (Bk. Tablo 4.8). İlk etkinlikte çocukların yaptıkları resimlere yorum yapmamaları, sonrasında resimlerini anlatmak için daha istekli olmaları çocukların kendilerini ifade etmeleri açısından olumlu bir gelişme olarak görülebilir. Çocukların çizdiği resimler, yaptıkları yorumlar ve oluşturulan kodlar incelendiğinde Okul Öncesi Eğitim Programı ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programı çerçevesinde hazırlanan Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri'nin çocukların resimlerine yansıdığı söylenebilir.

Araştırmaya Yönelik Öneriler

1. Okul Öncesi Eğitim Programı “Sosyal Duygusal Alan” kazanım ve göstergeleri güncellenerek günümüzün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde dijital okuryazarlık, siber zorbalık, mahremiyet eğitimi ve güvenlik alanına yönelik yeni kazanımlar eklenebilir.
2. Okul Öncesi Eğitim Programı'na “Sosyal Etkinlik” adı altında etkinlik türü eklenebilir. Bu etkinlik türü içerisinde “Sosyal Bilgiler Eğitimi” kapsamındaki çalışmalardan çocukların yaş ve seviyesine uygun olanlar kazanımlar çerçevesinde alınabilir.

3. Okul öncesi eğitim öğretmenlerine ve kurum idarecilerine sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri ile ilgili eğitim verilebilir.
4. Araştırma normal gelişim gösteren çocuklarla gerçekleştirilmiş olup sosyal bilgiler eğitim etkinliklerinin özel gereksinimli çocukların sosyal becerisi üzerine etkisinin incelenmesi amacıyla yapılabilir
5. Araştırma okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklarla gerçekleştirilmiştir. Bundan sonraki araştırmalar, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundaki çocuklar ve annelerinin yanında ceza infaz kurumlarında kalan çocuklarla uygulanabilir.
6. Araştırmada veri toplama süreci öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır. Yapılacak çalışmalarda veri toplama sürecinde bağımsız gözlemciler ve video kayıtları kullanılabilir.
7. Çalışma ölçekte kullanılan sorular ile sınırlıdır. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda veri toplama süreci gözlem formu, açık uçlu anket soruları, kontrol listeleri gibi farklı ölçme araçları kullanılarak da gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

Aksakal, B. (2020). Oyun temelli sosyal beceri geliştirme programının koruyucu bakım altındaki 6 yaş çocukların sosyal beceri ve duygu düzenleme düzeyine etkisi. [Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi].
file:///C:/Users/nevu/Downloads/638412.pdf

Aksoy, H. P., Gültekin Akduman, G., Şepitci Sarıbaş, M. & Özyürek, A. (2023). Annelerin Psikolojik Dayanıklılıkları İle Çocuklarının Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin ve Sosyal Becerileri Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (54), 205-228 .
DOI: 10.30794/pausbed.1075362

Aksoy, P. (2014). Hikâye anlatma temelli ve oyun temelli sosyal beceri eğitiminin anasınıfına devam eden çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Altıkulaç, A. (2008). 8. sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bir öğretim tekniği olarak “drama”. [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi].
file:///C:/Users/nevu/Downloads/218894.pdf

Atar, G. (2003). Eğitici dramayı sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde kullanmanın öğrenmenin kalıcılığı üzerindeki etkileri [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Atmaca, R. N., Gültekin-Akduman, G.ve Şepitci-Sarıbaş M. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının sosyal beceri düzeylerinin bazı demografik özelliklere göre incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi* 2020, 6 (2), 157-173. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1197916>

Avcıoğlu, H. (2007). Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması (4-6 Yaş) . Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7 (2), Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd/issue/1494/18070>

Aydın-Kılıç Z.N. (2023). Farklı ülkelerde okul öncesi eğitim: Amerika Birleşik Devletleri (Bölüm 5, ss. 143-192). F. Temel (Ed.). *Farklı Ülkelerde Okul Öncesi Eğitim* (1. Baskı). Pegem Akademi Yayınevi. <https://ws1.turcademy.com/www/webviewer.php?doc=105798>

Aykaç, M. (2008). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramının yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. <file:///C:/Users/nevu/Downloads/231533.pdf>

Barnett, W. S. (2003). Better teachers, better preschools: Student achievement linked to teacher qualifications. New Brunswick, NJ: National Institute for Early Educational Research. <file:///C:/Users/nevu/Downloads/EarlyEducationQualityHigherTeacherQualificationsforBetterLivingEnvironments.pdf>

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu UNİCEF (2023). <https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BClenleri/erken-%C3%A7ocukluk-e%C4%9Fitiminde-e%C3%A7e-kalite-ve-eri%C5%9Fimin-artt%C4%B1r%C4%B1lmas%C4%B1-projesi-ba%C5%9Fl%C4%B1yor>.

Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO (2000). Herkes İçin Eğitim (EFA) Küresel İzleme Raporu. 2002 Dünya Rayında mı? İzleme

Raporu (Sy.12-13) <https://www.unesco.org.tr/Home/Page/530?slug=EFA-Raporlar%C4%B1-2002>

Blake, R. & Gutierrez, O. (2011). A semantic analysis approach for assessing professionalism using free-form text entered online. *Computers in Human Behavior*. 27(6), 2249–2262. <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S0747563211001427>

Boz, M., Uludağ, G. ve Tokuç, H. (2018). Aile Katılımlı Sosyal Beceri Oyunlarının Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38 (1), 137-158. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/36713/347835>

Bozkurt-Polat, E. ve Özbey, S. (2021) Okul öncesinde sosyal değerler eğitimi programının öz düzenleme, sosyal beceri ve problem davranışlar üzerindeki etkisi. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimler Dergisi* 0 (18), 287-316 <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/500357>

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Deneyisel desenler öntest- sontest kontrol grubu desen ve veri analizi*. Pegem Akademi Yayınevi.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (27. Baskı). Pegem Akademi Yayınevi.

Canbaba, Z. (2020). Kitap İncelemesi: Sosyal Bilgilerde Beceri Eğitimi. *Sinerji Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 34-39. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/synergy/issue/55542/746110>

Canbolat, N. A. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları ile ebeveynlerinin duygusal zeka düzeyleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Cimatti B. (2016). Definition, development, assessment of soft skills and their role for the quality of organizations and enterprises. *International Journal for Quality Research* 10(1) 97–130 Accepted 02.02.2016. <http://ijqr.net/journal/v10-n1/5.pdf>

Coşkun, D. (2020). Ortaokul sosyal bilgiler dersinde ve okul uygulamalarında sosyal katılım becerisinin geliştirilmesi sürecinin değerlendirilmesi. [Doktora Tezi. Pamukkale Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Cunha, F., Heckman, J. J., Lochner, L. & Masterov, D. V. (2005). Interpreting the Evidence on Life Cycle Skill Formation. NBER Working. Paper No. 11331.
<https://www.sciencedirect.com/search?authors=Flavio%20Cunha%2C%20James%20J.%20Heckman%2C%20Lance%20Lochner%2C%20and%20Dimitriy%20V.%20Masterov%20%20%20>

Çelik Gürel, F. (2004). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin erişiyeye kalıcılığa etkisi [Yüksek lisans tezi, Bolu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Debre, İ. (2008). İlköğretim sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde ders anlatım stratejisi olarak dramatizasyonun kullanılmasının öğrencinin başarı düzeyine etkisi [Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi].

file:///C:/Users/nevu/Desktop/tez%20dr%20kynak%205%20haziran/214278.pdf

Doğanay, A. (2008). Çağdaş sosyal bilgiler anlayışı ışığında yeni sosyal bilgiler programının değerlendirilmesi. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 77-96 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/50439>

Dökmen Ü. (2006). İletişim çatışmaları ve empati (35. Baskı) Sistem Yayıncılık.

Ekici, F. Y. (2015). Okul öncesi eğitime devam eden çocukların sosyal becerileri ile aile özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (02), -9 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ksbd/issue/16219/169878>

Ekinci-Vural, D. (2006). Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi. [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. <file:///C:/Users/nevu/Downloads/189793.pdf>

Engelmann, J. B., & Pogosyan, M. (2013). Emotion perception across cultures: the role of cognitive mechanisms. *Frontiers in psychology*, 4, 118. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00118>

Erbay, E. (2008). Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri. [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. <file:///C:/Users/nevu/Downloads/226362.pdf>

Erdener, E. (2009) The Arguments Of Vygotsky On Thought And Language: A Critical View To Piaget. Vygotsky'nin Düşünce Ve Dil Gelişimi Üzerine

Görüşleri: Piaget'e Eleştirel Bir Bakış. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Kış 2009, 7(1), 85-103 İletişim 2003/18 . Erş. 04.05.2023 https://atif.sobiad.com/index.jsp?modul=makale-goruntule&id=AWR-3VCRHDbCZb_mQlin

Erten, H. (2012). Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri, akran ilişkileri ve okula uyum düzeyleri arasındaki ilişkilerin izlenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> .

Escolà-Gascón, A. & Gallifa, J. (2022). How to measure soft skills in the educational context: psychometric properties of the SKILLS-in-ONE questionnaire. *Studies in Educational Evaluation*. 74 (101155), 2-14. <https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2022.101155>

F.Temel, (2023). Farklı Ülkelerde Okul Öncesi Eğitim. (1. Baskı). Pegem Akademi Yayınevi. <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=105798>

Fareri, S., Melluso, N., Chiarello, F.& Fanton, G. (2021). SkillNER: Mining and mapping soft skills from any text. *Expert Systems With Applications Journal*. Volume 184, (2021) 115544, 1-10. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0957417421009519#b0055>

Fraenkel, J.R ve Wallen, N.E (2009). *How to design and evaluate research in education* (7th ed).McGraw-hill.

https://saochhengpheng.files.wordpress.com/2017/03/jack_fraenkel_norman_wallen_helen_hyunhow_to_design_and_evaluate_research_in_education_8th_edition_-mcgraw-

Göktaş, İ. (2015). Aile katılımı ve sosyal beceri eğitimi programlarının tek başına ve birlikte 4-5 yaş çocuklarının sosyal becerileri ve anne - çocuk ilişkileri üzerindeki etkisinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. file:///C:/Users/nevu/Downloads/407006.pdf

Göktürk İnce, F. (2014). Barışçıl yaşam becerileri temalı eğitim programının okul öncesi dönem çocuklarının sosyal uyum ve becerilerine etkisinin incelenmesi (Malatya ili örneği). [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Göncüoğlu, G.Ö. (2010). Sosyal bilgiler dersi demokrasinin serüveni ünitesinin öğretiminde drama ve işbirlikli öğretim yöntemlerinin öğrenci tutum ve başarısına etkisi [Yüksek lisans tezi Niğde Üniversitesi]. file:///C:/Users/nevu/Downloads/249085.pdf

Güçlü, N. (1996). Eğitim Yöneticiliği ve Sosyal Beceriler. *Eğitim Yönetimi*.2 (4). 555- 564. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/108643>

Gülay, H. ve Akman, B. (2009). Okul öncesi dönemde sosyal beceriler. ISBN: 9786054282135. Pegem Akademi Yayınevi.

Gür Dörtok, HD ve Başaran, M. (2022). Sosyal beceri eğitimine yönelik çalışmaların incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 6 (13), 328-352. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2563978>

Haktanır, G. (2013). *Zihnin Araçları, Erken Çocukluk Yaklaşımında Vygotsky Yaklaşımı*. (2. Baskı). Anı Yayıncılık.

Hartup, W. W. (1989). Social relationships and their developmental significance. *American Psychologist*. 44(2), 120–126.
<https://psycnet.apa.org/record/1989-25594-001>

Heckman, J.J. & Kautz, T. (2012). Hard evidence on soft skills. *Labour Economics*. 19(4), 451–464.
[https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0927537112000577?](https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0927537112000577?via%3Dihub)
[via%3Dihub](https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0927537112000577?via%3Dihub)

Hinkley, T., Brown, H. Carson, V. & Teychenne, M. (2018). Cross sectional associations of screen time and outdoor play with social skills in preschool children. 4;13(4): 0193700. doi: 10.1371/journal.pone.0193700. e-Koleksiyon 2018.PMID: 29617366

Holloway, I. ve Wheeler, S. (1996). *Qualitative research for nurses*. Blackwell Science Ltd.

İlgar, M.Z. ve İlgar- Coşgun, S. (2013). Türkiye’de erken çocukluk eğitime genel bir bakış. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 1(2) ss. 219-228.
<https://openaccess.izu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12436/95/T%c3%bcrkiyede%20Erken%20%c3%87ocukluk%20E%c4%9fitimine%20Genel%20Bir%20Bak%c4%b1%c5%9f.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

İlgin, T. İ. (2018). Okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ve sosyal değer kazanımları ile ebeveyn sosyal beceri düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi].
<file:///C:/Users/nevu/Downloads/515994.pdf>

Illinois Early Learning Project (2023). For Preschool 3 years old to Kindergarten Enrollment Age Illinois Early Learning and Development Standards, 2013. <https://illinoisearlylearning.org/ields/>

Işıktekiner, F. S. (2022). Okul öncesi dönemde sosyal içe dönük çocuklar için hazırlanan sosyal beceri tabanlı erken müdahale programının etkisi [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

İleri, G. ve Gültekin G. (2019). Akduman okul öncesi dönem çocukların sosyal beceri düzeyleri ile zorba ve kurban çocuk davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 12 (64), 1307-9581. <https://web.s.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=fd1a43e5-3855-4fc8-8986-66d5e29e5898%40redis>

İnci, M. A. (2014). Baba tutumlarının anasınıfı ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların sosyal beceri gelişimlerine etkisinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] file:///C:/Users/nevu/Downloads/356668.pdf

Kabapınar Y. (2019). Kuramdan uygulamaya sosyal bilgiler öğretimi, hayat bilgisi öğretiminden tarih öğretimine. (6. Baskı). Pegem Akademi Yayınevi. <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=76556>

Karakaya, E. G. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile kaynaştırma öğrencilerinin sosyal beceri ve problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Karaman, N. N. (2016). Okul öncesi dönemde sosyal ve duygusal alana yönelik olarak hazırlanan sosyal beceri eğitimi modülünün etkililiğinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Üniversitesi. file:///C:/Users/nevu/Downloads/430748.pdf

Karanfil M. (2020). Okul öncesi çocuklarının farklı temalarla yaptıkları resimlerin göstergebilimsel olarak incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi]. file:///C:/Users/nevu/Desktop/Dr%20resim%20bak.pdf

Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi* (25. baskı). Nobel Akademik.

Karataş Z. (2021). Sosyal Beceri Eğitimi (1. Bölüm). M. E. Deniz, A. Eryılmaz (Ed.) *Sosyal beceriye giriş*. (3. Baskı, ss.1-27). Pegem Akademi Yayınevi. ISBN 978-605-241-991-5, DOI 10.14527/9786052419915.

Karataş, O. (2011). İlköğretim I. kademe sosyal bilgiler dersi doğal afet eğitiminde drama tekniğinin öğrencilerin başarılarına etkisi: deneysel çalışma [Yüksek lisans tezi Kafkas Üniversitesi]. file:///C:/Users/nevu/Downloads/302937.pdf

Karateke, B. (2016). Üstün yetenek potansiyeli olan çocuklara uygulanan sosyal beceri eğitim programının sosyal beceri gelişimine etkisinin incelenmesi Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Kaya, E. (2021). Sosyal Bilgiler Dersinin tasarım Süreci (1. Bölüm sy.2-25). E. Kaya, (Ed.) *Sosyal bilgiler dersi ve eğitiminin tasarımı*. (1. Baskı) <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=86013>

Kayılı, G. (2015). Sosyal beceri eğitimi programı ile desteklenmiş Montessori yönteminin anaokulu çocuklarının duyguları anlama ve sosyal problem çözme becerilerine etkisi. [Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Keskin Y. (2019). Sosyal Bilgiler Programı Tarihi ve Güncel Gelişmeler. İçinde T. Çelikkaya, Ç. Öztürk-Demirbaş, T. Yıldırım & H. Yakar (Eds.) *Yeni program ve ders içeriklerine göre sosyal bilgiler öğretimi I*. (2. Baskı, ss.1-25). Pegem Akademi Yayınevi. <https://ws1.turcademy.com/www/webviewer.php?doc=76453>

Kılıç, K. M. (2016). Okul öncesi çocuklarına uygulanan sosyal beceri eğitiminin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi ve sosyal beceri düzeyleri ile mizaç özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. [file:///C:/Users/nevu/Downloads/429513%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/nevu/Downloads/429513%20(1).pdf)

Kılıç, K. M. (2016). Okul öncesi çocuklarına uygulanan sosyal beceri eğitiminin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi ve sosyal beceri düzeyleri ile mizaç özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Kırtel A. (2018). 60-72 aylık çocuklara yönelik hazırlanmış sosyo kültürel etkinliklerin uygulanması. [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi]. <file:///C:/Users/nevu/Downloads/537155.pdf>

Kocayörük E. (2021). Çocuk ve ergenlerde atılganlık eğitimi (6. Bölüm). M. E. Deniz, A. Eryılmaz (Ed.) *Sosyal beceriye giriş*. (3. Baskı, sy.106-120). Pegem Akademi Yayınevi. ISBN 978-605-241-991-5, DOI 10.14527/9786052419915.

Köksal, O., Dilci, T. ve Koç, M. (2013). Çocuklarda görülen sosyal problemlerin akademik başarıya etkisi üzerine öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies – International Periodical for The Languages Literature and History of Turkish or Turkic*. 8 (8), 873 – 883. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5440>

Kölemen E., B., (2021). Okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen etkinliklerin 60-72 aylık çocukların sosyal beceri düzeylerine etkisi. [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Kuram (2013, 8 Mayıs) Kelimem.gen.tr. <https://kelimem.gen.tr/kuram-nedir-nedemek-204327>

Kuyurtar, N. (2012). Bilişsel temelli sosyal beceri grup eğitiminin okul öncesi yaş grubundaki etkililiğinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> .

Lathesh, K. R.& Avadhani, V. D. (2018). A study on social intelligence and its impact on employee performance of insurance sectors in mysuru city. *International Journal of Mechanical Engineering and Technology*. 9 (1), 530–537, https://iaeme.com/MasterAdmin/Journal_uploads/IJMET/VOLUME_9_ISSUE_1/IJMET_09_01_057.pdf.

Majid, S., Liming, Z., Tong, S., & Raihana, S. (2012). Importance of soft skills for education and career success. *International Journal for Cross-Disciplinary*

Subjects in Education, 2(2), 1036-1042 <https://infonomics-society.org/wp-content/uploads/ijcdse/published-papers>.

Meydan, A. (2015). Sosyal bilgilerde coğrafyanın yeri ve önemi. Turan R. ve Ulusoy K. (Ed.) *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (Bölüm. 5, s. 83). DOI:10.14527/9786053642220.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları (2021). Oecd Sosyal Ve Duygusal Beceriler Araştırması Türkiye Ön Raporu (Serisi No:19).
https://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_09/07170836_No19

Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Okul Öncesi Eğitim Programı (2013). <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> (Erişim: 13.12.2022)

Morris, T., McGuire, M. & Walker, B. (2017). Integrating social studies and social skills for students with emotional and behavioral disabilities: A mixed methods study. *The Journal of Social Studies Research*. 41(4), 253-262. <https://doi.org/10.1016/j.jssr.2017.04.001>

National Council for the Social Studies (2022). A Current Events Response by National Council for the Social Studies. <https://www-socialstudies-org.translate.goog/current-events-response/ncss-statement-development-social-studies-standards?>

Neslitürk, S. (2013). Anne değerler eğitimi programının 5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri düzeyine etkisi. [Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Oluşturmacılık (2023). <https://tr.wikipedia.org/wiki>.

Oktay A. (2021). Dünya Ülkelerinde Eğitim Sistemleri ve Okul Öncesi Eğitim. (Ed. Oktay ve Polat), Türkiye (Bölüm I). <https://ws1.turcademy.com/www/webviewer.php?doc=91284.Pegem> Akademi Yayınevi. 1. Baskı.

Oktay, A. (2004). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. Epsilon Yayınları

Ömeroğlu, E., Büyüköztürk, Ş., Aydoğan, Y., Çakan, M., Kılıç Çakmak, E., Özyürek, A., Gültekin Akduman, G., Günündi, Y., Kutlu, Ö., Çoban, A., Yurt, Ö., Koğar, H. & Karayol, S. (2014). Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formunun Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*. 3 (8), 37-46. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitimvetoplum/issue/5125/69800>

Ömeroğlu, E., Büyüköztürk, Ş., Aydoğan, Y., Çakan, M., Özyürek, A., Gültekin Akduman, G., Günündi, Y., Kutlu, Ö., Çoban, A., Ceylan, Ş., Özyayın, L., Sert, N., Yurt, Ö., Koğar, H., Karayol, S., Ceyhun, A. T., Atabey, D. ve Oğuz, T. (2014). *Okul öncesi çocuklar için sosyal beceri destek Projesi Materyal Kitabı*. Fikriala Görsel İletişim Hizmetleri.

Özbey, Ö. F., ve Sarıkaya, R. (2019). Türkiye’de drama yöntemi ile yapılan çalışmaların etkililiğinin incelenmesi: Bir meta analiz çalışması. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (Özel Sayı), 231- 253. <https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2019.os.01.013>

Özkılıç Kabul, N. D. (2019). Üç yaş çocuklarda teknolojik alet kullanımının sosyal beceri, oyun becerisi ve dil gelişimi üzerindeki etkilerinin incelenmesi [Doktora tezi, Maltepe Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Glewwe, P., Huang, Q. ve Park, A. (2016). Cognitive skills, noncognitive skills, and school-to-work transitions in rural China. *Journal of Economic Behavior & Organization*. 134 (2), 141-164. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2016.12>.

Pianta, R. C. ve Longmaid, K. (1999). Attachment-based classifications of children's family drawings: Psychometric properties and relations with children's adjustment in kindergarten, *Journal of Clinical Child Psychology*, 28 (2), 244-255. <https://www.tandfonline.com/toc/hcap19/28/2>

Robles M., M. (2012). Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace. *Sage Journals*. 75 (4). <https://doi.org/10.1177/1080569912460400>.

Rychen, D.S, Salganik L.H. (Eds.) (2001). Defining and Selecting Key Competencies, Göttingen, Hogrefe and Huber Publications. <https://www.oecd.org/pisa/definition-selection-key-competencies-summary.pdf>

Samancı, O. ve Ziya, U. (2017). Çocuklarda Sosyal Beceri Eğitimi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 281-288. <https://web.s.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=fd1a43e5-3855-4fc8-8986-66d5e29e5898%40redis>

San-Bayhan, P. ve Artan, İ. (2009). Çocuk gelişimi ve eğitimi. (1. Baskı). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Sapsağlam Ö. (2015). Anasınıfına devam eden çocuklara uygulanan sosyal değerler eğitimi programının sosyal beceri kazanımına etkisinin incelenmesi [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Semerci, D. (2022). Çocuk merkezli oyun terapisinin 48-72 aylık çocukların davranış problemlerine ve sosyal beceri düzeylerine etkisinin incelenmesi [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Seven, S. (2022). *Çocuk Ruh Sağlığı* (8. Baskı). Pegem Akademi.
<https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=94547>

Sevgen M. (2016). Yaratıcı drama yoluyla çocuklara verilen sosyal beceri eğitiminin anaokulu çocuklarının sosyal gelişimlerine ve yaratıcılıklarına etkisi. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
<file:///C:/Users/nevu/Downloads/457628.pdf>

Singh M. (2003). Education for All EFA Global Monitoring (Report 2003/4). Gender and Education for All: The Leap to Equality Understanding life skills.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000146963>

Skinner, K. L., Hyde, S. J., Mc Pherson, K. B. A., & Simpson, M. D. (2016). Improving students' interpersonal skills through experiential small group learning. *Journal of Learning Design*. 9(1), 21-36.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1096720.pdf>

Somprach, K., Popoonsak, P. & Sombatteera, S. (2014). Soft Skills Development to Enhance Teachers' Competencies in Primary Schools. *Social and Behavioral Sciences*. 112 (2014) 842 – 846. <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S1877042814012579?token>

Sultan Bozkurt, Ş. (2020). Oyuncak müzesinde uygulanan eğitim etkinliklerinin çocukların problem çözme becerilerine sosyal becerilerine ve müzeye bakış açlarına etkisinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Şentürk, M. Ü. (2019). Çocuk eğitim programı ile okul öncesi çocuklarının sosyal beceri eksikliklerinin önlenmesi. [Yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi]. <file:///C:/Users/nevu/Downloads/582200.pdf>

T. C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Okul Öncesi Eğitim Programıyla Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER) (2013). <https://www.onceokuloncesi.com/secoload/uploads/956/2013-12-23/14-57/obader.pdf>

Tanrıöğen Y. (2014). Okul öncesi dönemi çocukların yaşadıkları sosyo kültürel ortamların sosyal beceri ile olan ilişkisinin değerlendirilmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. <file:///C:/Users/nevu/Downloads/375690.pdf>

Tatlı, S. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların anne-babalarıyla ve öğretmenleriyle olan ilişkilerinin sosyal beceri düzeylerine etkisi. [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

T.C. Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı 100. Yıl Türkiye Planı. Onbirinci Kalkınma Planı [https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On Birinci Kalkınma Planı-2019-2023.pdf](https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Planı-2019-2023.pdf). Erş Tar. 28.04.2023

Teaching Strategies, LLC. (2023). <https://teachingstrategies.com/snapshots-from-the-day/> Erş.29.04.2023

Topaloğlu A. Ö. (2013). Etkinlik temelli sosyal beceri eğitiminin çocukların akran ilişkilerine etkisi. [Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Tuncer, M. ve Aslan, D. (2020). Sosyal Beceri ile İlgili Kavramlar. (2. Bölüm). D. Aslan (Ed), *Erken Çocuklukta Sosyal Beceri Eğitimi* (1. Baskı, ss. 23-34). Pegem Akademi Yayınevi.

Tüfekci-Akcan A. (2018). Erken çocukluk eğitimi ve tarihsel gelişimi. İ. Ulutaş ve S. Demiriz (Eds.). *Erken çocukluk eğitime giriş* (1. Baskı, ss 3-29). Pegem Akademi Yayıncılık. <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=76561>

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (2012). 21. Yüzyıl Becerilerinin Eğitim Yoluyla Kazandırılması: Eğitimde İçerik ve Yöntem. <https://tusiad.org/tr/tum/item/5700-tusiad-21-yuzyil-becerileri-ve-egitimin-niteligi-konulu-toplanti-dizisinin-ilkini-gerceklestirdi>.

Türkoğlu, D. (2013). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rollerini algılamaları ile eşlerinden gördükleri desteğin çocuklarının sosyal beceri düzeylerine etkisinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Uysal, A., Kaya-Balkan, İ. (2015). Sosyal beceri eğitimi alan ve almayan okul öncesi çocukların, sosyal beceri ve benlik kavramı düzeyleri açısından karşılaştırılması. *Psikoloji Çalışmaları*, 35(1),27-56. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iupcd/issue/9442/118114>

Uz -Baş, A. (2003). İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda okuyan öğrencilerin sosyal becerileri ve okul uyumu ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. <file:///C:/Users/nevu/Downloads/128158.pdf>

Walter C. Parker (2018). *İlkokul ve Ortaokullarda Sosyal Bilgiler Eğitimi* . F.Z. Öztürk, S. B. Demir (Çev.; 14. Baskı). Pegem Akademi Yayınevi. <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=77155>

Yaşar Ekici, F. (2013). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki aile katılım çalışmalarına katılan ve katılmayan ailelerin çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışlar açısından karşılaştırılması. [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> .

Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. Remzi Kitapevi

Yazgan-İnanç, B. Yerlikaya, E.E. (2022). *Kişilik Kuramları*. (18. Baskı) Pegem Akademi Yayınevi.

Yener Öztürk P. (2014). Okul öncesi eğitimi alan 60 ay ve üzeri çocukların sosyal beceri düzeyleri ile annelerinin çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi . [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Yeşilyaprak B. (2001). Duygusal zekâ ve eğitim açısından doğurguları. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, (25), 139-146.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/108511>

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9.baskı). Seçkin Yayınevi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.

Yıldız, S. (2021). Kuramlar Eşliğinde Sosyal Beceriler. Ogelman H. G. (Ed.) *Yaşamın ilk yıllarında sosyal beceriler*. (1. Baskı). Eğiten Kitap.

Yılmaz, S. ve Ceylan, T. (2020). Sosyal bilgiler derslerinde drama yöntemiyle öğretimin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarıya etkisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(30), 385-412. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1153643>

Yılmaz, S. (2013). Sosyal bilgiler derslerinde drama yöntemi ile öğretimin öğrencilerin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarı düzeylerine etkisi. [Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Yüksek Usta, S. (2019) Okul Öncesi Tarih Coğrafya Eğitim Programının 60-72 aylık çocukların duygusal zeka ve farklılıklara saygı düzeylerine etkisini incelemek. [Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> .

EKLER

Ek.1: Etik

TOPLANTI SAYISI
12

KARAR SAYISI
429

TOPLANTI TARİHİ
28.12.2021

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim dalında Doktora tezi öğrencisi olan Öğr. Gör. Ayşen TÜKEL'in "Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yapılandırıcı Etkinliklerin Okul Öncesi Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi" isimli doktora tezi hakkında alınan 22.11.2021 tarih ve 2100066933 sayılı başvuru dosyasının görüşülmesi.

2021.12.429. Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim dalında Doktora tezi öğrencisi olan Öğr. Gör. Ayşen TÜKEL'in "Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yapılandırıcı Etkinliklerin Okul Öncesi Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi" isimli doktora tezi hakkında alınan 22.11.2021 tarih ve 2100066933 sayılı başvuru dosyası görüşüldü.

Yapılan görüşmeler sonucunda, aşağıdaki tabloda isimleri belirtilen araştırmacılar tarafından hazırlanan "*Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yapılandırıcı Etkinliklerin Okul Öncesi Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*" isimli doktora tezi ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, projenin gerçekleştirilmesinde etik sakınca bulunmadığına kurulumuz üyeleri tarafından oy birliği ile karar verilmiştir.

YÜRÜTÜCÜ	ARAŞTIRMACI/UZMAN
Prof. Dr. Ali MEYDAN	Öğr. Gör. Ayşen TÜKEL (Öğrenci)

Prof. Dr. Şule AYDIN
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Zülfikar DURMUŞ
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Hacı Abdullah
ŞENGÜL
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Mustafa Hilmi
ÇOLAKOĞLU
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Şahlan ÖZTÜRK
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Fatih ÖZDEMİR
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Ersan KABALCI
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Bayram DEVİREN
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Serkan
ŞAHİNKAYA
Kurul Başkanı

Belge Doğrulama Kodu: E4MAU7H

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi:

<https://byy.nevsehir.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres:

Telefon No: <notTel>

e-Posta:

Web Adresi: nevs@nevs.edu.tr

Faks No:

İnternet Adresi:

Bilgi için:

Telefon No:

Leziz Kaçapçılık:

Sekreter:

<notTel>

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-93484696-300-2100087113
Konu : Araştırma İzni -Ayşen TÜKEL

16.02.2022

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : Nevşehir Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 14.02.2022 tarih ve 82671082-44-E.43363602 sayılı yazısı.

Estittintiz Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Ayşen TÜKEL'in "Sosyal Bilgiler Eğitimine Yönelik Yapılandırmacı Etkinliklerin Okul Öncesi Çocuklarının Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi" konulu doktora tezi kapsamında, İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Kadın-Mehmet Dirikoç Anaokulunda, 48-72 ay çocukları ile yapılması planlanan MEB Okul Öncesi Eğitim Programı içeriğine uygun 10 hafta süreli 20 uygulama içeren Sosyal Bilgiler Eğitim etkinliklerinin yapılabilmesine ilişkin Valilik Makamının "OLUR"u ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden alınan yazı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Nihat ÇAVUŞOĞLU
Genel Sekreter

Ek:
1- İlgi Yazı (1 Sayfa)
2- Valilik Oluru (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 0M79-V18R-08OH Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.nevsehir.edu.tr>

Adres: 2000 EVLER MAH. ZÜBEYDE HANIM CAD. 50300 NEVŞEHİR
Telefon No : +90 (384) 228 10 00 Fax No : +90 (384) 228 11 09
e-Posta : ogrenci@nevsehir.edu.tr İnternet Adresi : <http://www.nevsehir.edu.tr>
Kep Adresi : nevsehiruniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin : Özden POLAT
Bilgisayar İşletmeni
Dahili No:

Konu **Re: Ölçekle İlgili İzin Hakkında**

Gönderen Aysel COBAN <aysel.coban@hacettepe.edu.tr>

Alıcı <aysentukel@nevsehir.edu.tr>

Tarih 2021-11-09 15:03

Sayın Ayşen Tükel,

"Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu (OSBED)" geliştirenler arasından yer almamdan dolayı, çalışmanızda bu formu kullanmanızda bir sakınca yoktur.

Tez çalışmanızda kullanmanıza izin veriyorum.

Doç. Dr. Aysel COBAN

On 08/11/21 16:25, aysentukel@nevsehir.edu.tr wrote:

Sayın Hocam merhaba,

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında doktora tez aşamasındayım. "Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yapılandırmacı Etkinliklerin Okul Öncesi Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi." başlıklı tez çalışmamı Prof Dr. Ali Meydan danışmanlığında yürütüyorum.

"Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu (OSBED)" için izin almak istiyorum. Bu konuda izin talebimi hangi hocamıza iletmeliyim? Yönlendirirseniz çok sevinirim. İyi günler, kolaylıklar dilerim.

Ek.4: Veli Bilgilendirme ve Onay Formu

Sayın Veli,

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi öğretim görevlisi ve doktora tez öğrencisi olarak “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yapılandırmacı Etkinliklerin Okul Öncesi Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi.” başlıklı çalışmayı Prof. Dr. Ali MEYDAN danışmanlığında yürütmekteyim.

Okul öncesi eğitime devam eden çocukların araştırmaya katılımıyla ilgili izinler Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulundan ve Nevşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan etkinlikler çocukların öğretmeni tarafından 10 hafta boyunca haftada iki gün olmak üzere 20 etkinlik şeklinde uygulanacaktır. Çalışmada “Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin” zengin içerikli materyallerle desteklenen sınıf ortamında çocukların sosyal becerilerini desteklemesi amaçlanmaktadır.

Çocukların bu çalışmaya katılmaları hâlinde hiçbir ücret istenmeyecek olup herhangi bir ödemede yapılmayacaktır. Çalışmadan elde edilen bilgiler gizli tutulacak olup sadece araştırma için kullanılacaktır.

Saygılarımla
Ayşen TÜKEL

İmza

KATILIMCI BEYANI

Araştırma ile ilgili açıklamalar tarafıma yapıldı. Velisi olduğum.....ın Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerine katılımına izin ve olur veriyorum.

Tarih
Veli Ad-Soyad
İmza

Ek. 5: Demografik Bilgi Formu

Çocuğun Yaşı :

Cinsiyet : Kadın Erkek.....

Kardeş Sayısı: Tek çocuk.... Kardeş sayısı.....

Doğum Sırası:

Annenin Yaşı:

Babanın Yaşı:

Annenin eğitim durumu: İlkokul Ortaokul..... Lise..... Üniversite
.....Yüksek lisans/Doktora.....

Babanın eğitim durumu: İlkokul Ortaokul..... Lise..... Üniversite
.....Yüksek lisans/Doktora.....

Ek.6: Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri Uzman Görüş Formu

EK: Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri Uzman Görüşü Formu

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİM ETKİNLİKLERİ UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

Sayın Uzman;

Okul Öncesi Eğitim çocuklarına uygulanacak olan Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin çocukların sosyal beceri kazanımı üzerindeki etkisinin incelenmesi kapsamında yapılan çalışmada “Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri” hazırlanmıştır. Ekte sunulan eğitim etkinliklerini; araştırmanın amacı doğrultusunda değerlendirmeniz beklenmektedir. Katılımınız ve değerli görüşleriniz için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Ayşen TÜKEL

Araştırmacı

UYGUNLUK DERECEİ	AÇIKLAMA (Etkinliklerin Okul Öncesi Eğt. Prog. Kazanım ve Göstergelere Uygunluğu, Etkinliklerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Kazanımına Uygunluğu, Etkinlikte Uygulanan Yöntem, Kavram ve Sözcükler, Materyaller, Eğitim Ortamının Düzenlenmesi, Öğrenme Süreci ve Değerlendirme açısından değerlendiriniz.)
Uygun	Eğitim etkinliklerinin uygun olduğunu düşünüyorsanız bu seçeneği işaretleyiniz
Uygun değil	Eğitim etkinliklerinin uygun olmadığını düşünüyorsanız bu seçeneği işaretleyiniz
Düzeltilbilir	Eğitim etkinliklerinin genel olarak uygun olduğunu, ancak bazı değişiklikler yapılmasının daha uygun olacağını düşünüyorsanız bu seçeneği işaretleyiniz ve önerinizi açıklama kısmına yazınız.

Ek.7: Öğretmen Görüşme Formu

Tez Adı: Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yapılandırmacı Etkinliklerin Okul Öncesi Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi.

Araştırmacı: Ayşen TÜKEL

Danışman: Prof. Dr. Ali MEYDAN

E Posta: aysentukel@nevsehir.edu.tr

1. Öğretmen görüşme soruları (Uygulama öncesi ve uygulama sonrası)

S.N.	Soru	Görüş
1.	Sosyal bilgiler eğitiminin içeriği hakkında neler biliyorsunuz? Açıklayabilir misiniz?	
2.	Sosyal bilgiler eğitimi hangi temaları kapsamaktadır? Bahsedebilir misiniz?	
3.	Sosyal bilgiler eğitiminin okul öncesi eğitimde verilip verilmemesi hakkındaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?	
4.	Okul öncesinde sosyal bilgiler eğitimi çocuklara hangi sosyal becerileri kazandırabilir? Konuyla ilgili görüşleriniz nelerdir açıklayabilir misiniz?	
5.	Okul öncesinde sosyal bilgiler eğitiminin çocuğun gelişim alanlarına etkisi hakkındaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz? Sosyal duygusal gelişimine etkisi; Bilişsel gelişimine etkisi; Motor gelişimine etkisi; Dil gelişimine etkisi;	
6.	Okul öncesinde sosyal bilgiler eğitiminin çocuğun öz bakım becerilerine etkisi hakkında ne düşünüyorsunuz?	
7.	Sosyal bilgiler eğitiminin okul öncesinde çocuk ile aile arasındaki sosyal ilişkilere katkısı hakkındaki düşüncelerinizden bahsedebilir misiniz?	
8.	Okul öncesinde sosyal bilgiler eğitimi verilseydi, söz konusu eğitim bugün ve gelecekte çocukların vatandaşlık becerilerine etki eder miydi? Konuyla ilgili görüşleriniz nelerdir?	
Diğer		

Katkınız için teşekkürler.

Ek. 8: Öğretmen Bilgilendirme Rehberi

Eğitim rehberi, araştırmacı tarafından müdahale aşamasında deney grubundan sorumlu öğretmenin uygulama konusunda bilgi kazanması ve rehber olarak kullanılması amacıyla hazırlamıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve İçeriği Hakkında Genel Bilgi

Sosyal bilgiler öğrenme alanlarında; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlerle insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi konuları bütünleştirilmiş olarak ele alınır. Konular tarih, coğrafya, insan hakları ve vatandaşlık diye ayrı ayrı değil, disiplinler arası yaklaşımla verilir. Kazanımların gerçekleştirilmesinde “yerellik, güncellik, disiplinler arası, yansıtıcı sorgulama, geçmiş bugün-gelecek bağlantısı, zaman-süreklilik-değişim ve esneklik” gibi sosyal bilgiler öğretiminin temel ilkeleri dikkate alınır. Okulun içindeki ve dışındaki olaylardan yararlanılarak öğrenciler sık sık gerçek hayat problemleri ve çelişkili durumlarla karşılaştırılarak ve karşılaştıkları sosyal problemler üzerine yansıtıcı düşünceleri sağlanmalıdır. Program’da değer ve beceriler kazanımlarla bire bir ilişkilendirilmiştir. Ancak değer ve beceri öğretiminin hayat boyu öğrenme çerçevesinde ele alınması için söz konusu değer veya beceriler uygun görülen farklı kazanım ve öğrenme alanlarıyla da ilişkilendirilmelidir. Program’da kavram öğretimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle kavram öğretiminde sınıflamalar ve farklı kavram öğretimi yaklaşımları dikkate alınmalıdır. Anlam karmaşası, kavram karmaşası ve kavram yanlışlarının giderilmesine yardımcı olunmalıdır. Sosyal Bilgiler öğretiminde okul dışı ortamlardan da faydalanmaya önem verilmelidir. Bu çalışmalar okulun yakın çevresinden (okul bahçesi gibi) pazaryerine, resmî dairelere, fabrikalara, sergilere, arkeolojik kazı alanlarına, atölyelere, müzelere ve tarihî mekânlara (tarihî yapılar, anıtlar, müze-kentler, savaş alanları, sanal müze gezisi vb.) yönelik olabilir. Kazanımlarla ilgili konular, problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileriyle ilişkilendirilerek sınıfa taşınabilir. Son yıllarda dijital teknolojideki gelişmelere bağlı olarak vatandaşlık hak ve sorumluluklarıyla ilgili yeni durumlar (dijital vatandaşlık, e-devlet, sanal ticaret, sosyal medya vb.) ve birtakım sorunlar (dijital bölünmüşlük, kimlik hırsızlığı, kişisel bilginin gizliliği, siber dolandırıcılık, siber zorbalık vb.) ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin dijital vatandaşlık yeterliliklerini

geliştirmek amacıyla konuyla ilgili ders içi ve ders dışı etkinliklere yer verilmesi önem arz etmektedir.

Araştırma süreci

Araştırmacı tarafından etkinliklere başlamadan önce sosyal bilgiler konuları ile ilgili genel bir bilgilendirme yapılmıştır. İlk bilgilendirme toplantısı 14/02/2022 tarihinde olmuştur. Hazırlanan etkinlik planı uygulamadan 1 hafta önce öğretmene gönderilmiştir. Ardından ğretmen ile etkinliklerin öncesinde ortalama 45 dk. etkinlik planı, öğrenme alanları ve kazanımlar konusunda görüşme yapılmıştır (Uygulanacak etkinlikten 1 hafta önce). Görüşmelerin bazıları yüz yüze, bazıları on-line gerçekleştirilmiştir. Etkinliklerin nasıl uygulanacağı, etkinliklerle ilgili malzeme temini, etkinliklerin süresi birlikte planlanmıştır. Uygulamada kullanılan eğitim materyalleri, geçici öğrenme merkezleri, etkinliklere ilişkin panolar araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığından alınan izin doğrultusunda eğitim süresi 1 saat (60 dk.) olarak uygulanmıştır. Sosyal bilgiler eğitim etkinlikleri sınıf ğretmeni tarafından uygulanmış, eğitim süresince araştırmacı sınıfta bulunmuştur.

Ek.9: Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinliklerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Kazanım ve Açıklamaları, Okul Öncesi Eğitim Programı Kazanım ve Göstergeleri ile Sosyal Becerilerin Dağılımı Tablosu

Etkinlik Sırası	Etkinlik Adı	Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Kazanım ve Açıklamaları	Okul Öncesi Eğitim Programı Kazanım ve Göstergeler	Sosyal Beceriler
1. Etkinlik	BİREY VE TOPLUM Kimlik kartları/ Ben kimim	SB.4.1.1. Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur. Resmî kimlik belgesini inceleyerek bu belgenin içerdiği bilgiler açıklanır	Sosyal ve Duygusal Gelişim: Kazanım1: Kendisine ait özellikleri tanıtır. Göstergeleri: Adını/soyadını söyler. Yaşını söyler. Kazanım2: Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır. Göstergeleri: Anne ve babasının adını, soyadını, mesleğini vb. söyler. Kazanım3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Kazanım6: Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Dil Gelişimi: Kazanım6: Sözcük dağarcığını geliştirir. Göstergeleri: Eş anlamlı sözcükleri kullanır. Kazanım11: Okuma farkındalığı gösterir. Göstergeleri: Çevresinde bulunan yazılı materyaller hakkında konuşur. Kazanım12: Yazı farkındalığı gösterir. Göstergeleri: Çevresindeki yazıları gösterir. Yazının günlük yaşamındaki önemini açıklar. Kazanım 10: Görsel materyalleri okur. Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar.	Kendini tanıtmaya, anlaşılır bir ses tonuyla konuşmaya, dinleme, izin isteme, yardım isteme, Selamlaşma, akranlarına ismiyle hitap etmeye, Başkalarının haklarını koruma, sırasını bekleme, Engellenme durumuyla baş etmeye, Hakkını koruma.

2. Etkinlik	BİREY VE TOPLUM Farklılıklara Saygı	SB.4.1.4. Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar. Farklı yeteneklere, beğenilere ve kişilik özelliklerine sahip bireylerin yanı sıra dezavantajlı (engelli, yoksul, devlet bakımına muhtaç veya kronik sağlık sorunları yaşayan) bireylerin durumlarına da değinilir. SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar.	Sosyal ve Duygusal Gelişim: Kazanım1: Kendisine ait özellikleri tanıtır. Göstergeleri: Adını /soyadını söyler. Yaşını söyler. Fiziksel özelliklerini söyler. Kazanım4: Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar. Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Kazanım5: Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir. Kazanım8: Farklılıklara saygı gösterir. Göstergeleri: Kendisinin farklı özellikleri olduğunu söyler. Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır. İnsanların farklı özellikleri olduğunu söyler. Kazanım15: Kendine güvenir. Göstergeleri: Kendine ait beğendiği ve beğenmediği özelliklerini söyler. Kazanım17: Başkalarıyla sorunlarını çözer. Göstergeleri: Başkaları ile sorunlarını onlarla konuşarak çözer. Arkadaşlarıyla sorunlarını çözemediği zamanlarda yetişkinlerden yardım ister. Gerekli zamanlarda uzlaşmacı davranır. Dil Gelişimi: Kazanım7: Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Kazanım8: Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Kazanım10: Görsel materyalleri okur. Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar.	Sosyal beceri: Kendini tanıtmaya, anlaşılır bir ses tonuyla konuşmaya, dinlemeye, teşekkür etmeye amaca ulaşmak için çaba göstermeye, uygun zamanda söz söylemeye, düşüncelerini ifade etmeye, arkadaşlarının duygularını anlamaya, arkadaşlarının fikirlerine uygun tepki verebilme, duygularını ifade etmeye, duygularının nedenleri hakkında konuşmaya, başkalarının duygularını anlamaya, alay etmeye, baş etmeye, tepki vermeden önce düşünme.
3. Etkinlik	KÜLTÜR VE MİRAS	SB.5.2.4. Kültürel öğelerin,	Bilişsel Gelişim: Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.	Sosyal beceri: Teşekkür etmeye, izin isteme, özür

	Hayal perdesinden Karagöz ve Hacivat'a yolculuk	insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz eder. SB.5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir. SB.7.2.5. Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir	Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dil Gelişimi: Kazanım 2: Sesini uygun kullanır. Göstergeleri: Konuşurken/şarkı söylerken nefesini doğru kullanır. Konuşurken/şarkı söylerken sesinin tonunu ayarlar. Kazanım 7: Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar. Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar. Motor Gelişim: Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Malzemeleri keser, Malzemeleri yapıştırır. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar. Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. Kuralların gerekli olduğunu söyler.	dileme, başladığı etkinliği sonlandırma, uygun zamanda söze girme, söz alma, arkadaşlarının duygularına uygun tepki verme
4. Etkinlik	KÜLTÜR VE MİRAS Çamurla Yapılan Sihir	SB.5.2.1. Somut kalıntılardan yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder. SB.5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir	Bilişsel gelişim: Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler. Göstergeleri:Nesne/varlığın adını söyler. Nesne/varlığın şeklini söyler. Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler. Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler. Nesne/varlığın kullanım amaçlarını söyler. Kazanım 7: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar. Göstergeleri:Nesne/varlıkları yapıldığı malzemeye göre gruplar. Dil Gelişimi: Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. Göstergeleri: Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır. Motor Gelişim: Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Nesneleri sıkır. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç	

			kullanarak şekil verir. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur. Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar. Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Göstergeleri: İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar.	
5. Etkinlik	KÜLTÜR VE MİRAS Küçük Gezinler Müzeye Gidiyor	SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir. Yakın çevresinde yer alan bir müze, cami, türbe, köprü, medrese, kervansaray gibi tarihî bir mekân gezisi ya da sözlü tarih veya yerel tarih çalışmaları yapılır.	Bilişsel Gelişim: Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir. Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler. Nesne/varlığın şeklini söyler. Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler. Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler. Dil Gelişimi: Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır. Göstergeleri: Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Kazanım 7: Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar. Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Motor Gelişim: Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder. Göstergeleri: Müzik ve ritim eşliğinde dans eder. Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar. Sosyal ve Duygusal Gelişim: Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler	Sosyal beceri: Dinleme, izin isteme, Yardım isteme, Vedalaşma Soru sorma, Soruya cevap verme, Yönergelere uyma, Başladığı etkinliği sonlandırma, Söz alma, Düşüncelerini ifade etme Sırasını bekleme Duygularını ifade etme Duygularını başkalarını rahatsız etmeden gösterme

			oluşturur. Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar. Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. Kazanım 14. Sanat eserlerinin değerini fark eder. Göstergeleri: Sanat eserlerinde gördüklerini ve işittiklerini söyler. Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar. Sanat eserlerinin korunmasına özen gösterir.	
6. Etkinlik	İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER Deprem	SB.4.3.6. Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapar.	Bilişsel gelişim: Kazanım 10. Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular. Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler. Dil Gelişimi: Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır. Motor Gelişim: Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Nesneleri sıkar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur. Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Göstergeleri: Değişik ortamlardaki	Sosyal beceri: Yönergelere uyma, amaca ulaşmak için çaba gösterme, düşüncelerini ifade etme, eleştiri yapma, eleştiriye açık olma, oyunun kurallarına uyma, oyunun sonuçlarını kabul etme, baskı altında sakin kalma, tepki vermeden önce düşünme.

			kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. Kuralların gerekli olduğunu söyler Öz Bakım Becerileri Kazanım 3. Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar. Göstergeleri: Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanır	
7. Etkinlik	İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER İklim	SB.6.3.4. Dünyanın farklı doğal ortamlarındaki insan yaşantılarında n yola çıkarak iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur. İnsanların yaşantılarına dair bilgi ve verilerden hareketle Akdeniz iklimi, kutup iklimi, muson iklimi ve ekvatorial iklim üzerine çıkarımda bulunulur	Bilişsel Gelişim: Kazanım 2:Nesne /durum/olayla ilgili tahminde bulunur.(Nesne /durum/olayla ilgili tahminleri söyler.) Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.(Nesnenin mekândaki konumunu söyler.) Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.(Bir olayın olası nedenlerini söyler.) Kazanım17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.(Bir olayın olası sonuçlarını söyler.) Dil gelişimi: Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.(Dinlediklerinde yeni olan sözcükler fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar.) Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.(Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir.) Kazanım8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.(Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler.) Motor gelişim: Kazanım5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.(Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.) Sosyal Duygusal Gelişim Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir. Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler. Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. (Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. Kuralların gerekli olduğunu söyler	Sosyal beceri: Arkadaşlarıyla işbirliği yapma, arkadaşlarını takdir edebilme, akran gruplarına katılma, sırasını bekleme paylaşma, yardım önerme, soru sorma, soruya cevap verme, başladığı etkinliği sonlandırma
8. Etkinlik	İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER Peribacaları	SB.4.3.3. Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder. Öğrencilerin yakın	Bilişsel Gelişim Kazanım 5: Nesne veya varlıkları gözlemler. Nesne/varlığın adını söyler. Nesne/varlığın rengini söyler. Nesne/varlığın şeklini söyler. Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler. Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir.	Sosyal beceri: Yardım isteme, dinleme, soru sorma, soruya cevap verme, yönergelere uyma, alternatif çözümler

		çevrelerini tüm unsurlarıyla birlikte tanımları sağlanır. SB.4.3.5. Yaşadığı yer ve çevresindeki yer şekilleri ve nüfus özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur.	Problemi söyler. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir. Sosyal Duygusal Gelişim Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir. Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar Göstergeleri: Kuralların gerekli olduğunu söyler. Kazanım 13. Estetik değerleri korur. Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir. Motor Gelişim Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Nesneleri toplar. Nesneleri üst üste/yan yana/iç içe dizer. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.	üretebilme, baş adığı etkinliği sonlandırma, kendini meşgul etme, amaca ulaşmak için çaba gösterme, uygun zamanda söze girme, söz alma, düşüncelerini ifade etme, eleştiri yapma, akran gruplarına katılma
9. Etkinlik	BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM Teknolojik materyallerin geçmişi ve bu gününe yolculuk	SB.4.4.2. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımlarını karşılaştırır. Teknolojinin hayatımızda ve çevremizde meydana getirdiği olumlu ve olumsuz etkilerine dikkat çekilir. SB.4.4.3. Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisinde gelişimini araştırır.	Bilişsel gelişim: Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. Göstergeleri: Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler. Göstergeleri: Nesne/varlığın adını söyler. Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler. Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler. Nesne/varlığın kullanım amaçlarını söyler. Kazanım 13. Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır. Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. Gösterilen sembolün anlamını söyler. Kazanım 18. Zamanla ilgili kavramları açıklar. Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar. Dil Gelişimi: Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. Göstergeleri:Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur. Kazanım 12: Değişik ortamlardaki	Sosyal beceri: Düşüncelerini ifade etme, eleştiri yapma, eleştiriye açık olma, akran gruplarına katılma, sırasını bekleme, paylaşma

			kurallara uyar. Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar.	
10. Etkinlik	BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM Akılcı İnternet kullanımı ve sosyal medyalar	SB.5.4.2. Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular. Medya okuryazarlığı üzerinde durulur. SB.5.4.3. Sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar. Mesafeli alışveriş, güvenli İnternet kullanımı, kimlik hırsızlığı gibi konular ele alınır.	Bilişsel gelişim: Kazanım 13. Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır. Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. Gösterilen sembolün anlamını söyler. Kazanım 18. Zamanla ilgili kavramları açıklar. Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar. Dil Gelişimi: Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. Göstergeleri: Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur. Kazanım 15. Kendine güvenir. Göstergeleri: Grup önünde kendini ifade eder. Gerektiği durumlarda farklı görüşlerini söyler.	Sosyal Beceri : Düşüncelerini ifade etme, baskı altında sakin kalma, alay etmeyle baş etme hayır cevabını kullanma, isteğini erteleme, tepki vermeden önce düşünme, hayır cevabını kabul etme ,hakını koruma, kendiliğinden çözülecek sorunları görmezden gelme,
11. Etkinlik	BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM Siber zorbalık ve tedbirler	SB.5.4.2. Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular. Medya okuryazarlığı üzerinde durulur. SB.5.4.3. Sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar. Mesafeli alışveriş, güvenli İnternet kullanımı, kimlik hırsızlığı gibi konular ele alınır.	Bilişsel Gelişim: Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler. Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 4. Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar. Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler. Kazanım 5. Bir olay ya da durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. Göstergeleri: Olumlu/olumsuz	Sosyal Beceri: Teşekkür etme, izin isteme, özür dileme, yardım isteme, vedalaşma, duygularını ifade etme, baskı altında sakin kalma, alay etmeyle baş etme, hayır cevabını kullanma, isteğini erteleme, tepki vermeden önce düşünme, hakkını koruma, alternatif çözümler üretebilme.

			duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir. Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler. Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. Göstergeleri: Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.	
12. Etkinlik	ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM Ekmegin Serüveni	SB.5.5.4. Temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder. SB.7.5.1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklar.	Bilişsel gelişim: Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, tadını, miktarını ve kullanım amaçlarını söyler. Kazanım 18. Zamanla ilgili kavramları açıklar. Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar. Dil Gelişimi: Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur. Motor Gelişim: Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste / yan yana / iç içe dizer. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 7. Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler. Göstergeleri: Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar. Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır.	Sosyal Beceri : Başkalarının haklarını koruma, yönergelere uyma, alternatif çözümler üretebilme, başladığı etkinliği sonlandırma sırasını bekleme, paylaşma, yardım önerme, Arkadaşlarıyla işbirliği yapma

			Nezaket kurallarına uyar.	
13. Etki nlik	ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM Bilinçli Tüketici, Bi linçli Toplum	SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar. SB.4.5.3. Sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergiler, SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.	Bilişsel gelişim: Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler. Göstergeleri: Nesne/varlığın adını söyler. Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler. Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler. Nesne/varlığın kullanım amaçlarını söyler. Kazanım 13. Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır. Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. Gösterilen sembolün anlamını söyler. Kazanım 18. Zamanla ilgili kavramları açıklar. Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar. Dil Gelişimi: Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. Göstergeleri: Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmışın dışında kullanır Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler. Kazanım 7. Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler. Göstergeleri: Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar. Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. İstekleri ile kurallar çatıştığında kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar. Kazanım 16. Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar. Göstergeleri: Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler.	Sosyal Beceri : Selamlaşma, akranlarına ismiyle hitap etme, başkalarının haklarını koruma, sırasını bekleme, paylaşma, yardım önerme, isteğini erteleme, tepki vermeden önce düşünme.
14. Etki	ÜRETİM, DAĞITIM	SB.6.5.2. Kaynakların	Bilişsel gelişim: Kazanım 11. Nesneleri ölçer.	Sosyal Beceri : Başkalarının

nlik	VE TÜKETİM Bir Tohum da Sen Dik	bilinçsizce tüketilmesinin canlı yaşamına etkilerini analiz eder. Yenilenebilir ve yenilenemeyen kaynakların önemi vurgulanır.	Göstergeleri: Ölçme sonucunu tahmin eder. Standart olmayan birimlerle ölçer. Ölçme sonucunu söyler. Ölçme sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır. Standart ölçme araçlarının neler olduğunu söyler. Kazanım 18. Zamanla ilgili kavramları açıklar. Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar. Motor Gelişim: Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste / yan yana / iç içe dizer. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 7. Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler. Göstergeleri: Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar. Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar. Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir. Kazanım 16. Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar. Göstergeleri: Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler.	haklarını koruma, yönergelere uyma, alternatif çözümler üretebilme, başladığı etkinliği sonlandırma sırasını bekleme, paylaşma, yardım önerme,
15. Etkinlik	ETKİN VATANDAŞLIK Sandıkta Seçim var	SB.6.6.4. Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklar. SB.7.6.1. Demokrasinin ortaya çıkışını, gelişim evrelerini ve günümüzde ifade ettiği anlamları açıklar. Demokratik	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ Bilişsel gelişim: Kazanım 20. Nesne/sembollerle grafik hazırlar. Göstergeleri: Grafiği inceleyerek sonuçları açıklar. Kazanım 21. Atatürk'ü tanır ve Türk toplumu için önemini açıklar. Göstergeleri: Atatürk'ün değerli bir insan olduğunu söyler. Atatürk'ün getirdiği yenilikleri söyler. Dil Gelişimi: Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. Göstergeleri:	Sosyal Beceri : Baskı altında sakin kalma, Hayır cevabını kullanma, İsteğini erteleme, Tepki vermeden önce düşünme Hayır cevabını kabul etme, Hakkını koruma, Düşüncelerini ifade etme, Eleştiri

		değerlere ve demokrasi uygulamaların a tarihimizden örnekler verilir. SB.7.6.2. Atatürk'ün Türk demokrasisini n gelişimine katkılarını açıklar.	Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır. Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Motor Gelişim: Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir Kazanım 11. Atatürk ile ilgili etkinliklerde sorumluluk alır. Göstergeleri: Atatürk ile ilgili etkinliklere katılır. Atatürk ile ilgili duygu ve düşüncelerini farklı etkinliklerle ifade eder. Kazanım 16. Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar. (Göstergeleri: Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler)	yapma, Eleştiriy e açık olma
16. Etkinlik	ETKİN VATANDAŞLIK Benim de Haklarım var	SB.4.6.1. Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'deki maddeler ele alınır. SB.5.6.3. Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar. Temel haklardan katılım ve düşünce özgürlüğü hakkı üzerinde durulur. SB.6.6.5. Türkiye Cumhuriyeti'n	Bilişsel Gelişim: Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.) Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.) Sosyal Duygusal Gelişim: Kazanım 4. Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar. (Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.) Kazanım 5. Bir olay ya da durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. (Göstergeleri:	Sosyal Beceri : Duygularını ifade etme, arkadaşlarının duygularını anlama, başkalarının haklarını koruma, baskı altında sakin kalma, alay etmeyle baş etme, hayır cevabını kullanma, isteğini erteleme, tepki vermeden önce düşünme, hakkını koruma

		in etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar.	Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.) Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler. Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. Göstergeleri: Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.	
17. Etkinlik	ETKİN VATANDAŞLIK Mahremiyet Eğitimi	SB.4.6.1. Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir. SB.5.6.1. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendirir.	Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı: Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir. Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler. Dil Bilişsel Gelişim Alanı: Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır. Göstergeleri: Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Konuşmayı başlatır, sürdürür, sonlandırır. Konuşma sırasında göz teması kurar. Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar ve sorulara cevap verir. Dinledikleri/izlediklerini resim yoluyla sergiler. Özbakım Beceri Alanı: Kazanım 7: Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur. Göstergeleri: Tehlikeli olan durumları söyler. Tehlikeli olan durumlardan, kişilerden, alışkanlıklardan uzak durur. Herhangi bir tehlike ve kaza anında yardım ister.	Sosyal Beceri : Arkadaşlarının duygularını anlama, Başkalarının haklarını koruma, Duygularını ifade etme, Duygularını başkalarını rahatsız etmeden gösterme, Engellenme durumuyla baş etme, Hatalarıyla baş etme, Baskı altında sakin kalma, Alay etmeyle baş etme, Hayır cevabını kullanma

18. Etki nlik	KÜRESEL BAĞLANTI LAR Kızılderili Oluyorum	SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. Görsel ve yazılı iletişim araçları ile kültürel unsurlardan kıyafet, yemek, oyun, aile ilişkileri gibi konular üzerinde durulur. SB.4.7.4. Farklı kültürlerle saygı gösterir.	Dil Gelişimi Kazanım8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler. Motor gelişim: Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar. Göstergeleri: Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar. Yönergeler doğrultusunda yürür. Yönergeler doğrultusunda koşar. Belli bir yükseklikten atlar. Belli bir yüksekliğe zıplar. Belli bir yüksekliğe tırmanır. Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Kazanım5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder. Müzik ve ritim eşliğinde dans eder. Sosyal Duygusal Gelişim Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler. Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.	Sosyal beceriler: Arkadaşlarıyla işbirliği yapma, arkadaşlarını takdir edebilme, akran gruplarına katılma, sırasını bekleme paylaşma, yardım önerme, soru sorma, soruya cevap verme, başladığı etkinliği sonlandırma
19. Etki nlik	KÜRESEL BAĞLANTI LAR Saygılı olalım Japonya Türkiye	SB.4.7.2. Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar. SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. Görsel ve	Dil Gelişimi Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. Göstergeleri: Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler. Sosyal Duygusal Gelişim Kazanım 2. Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır. Göstergeleri: Anne ve babasının adını, soyadını, mesleğini vb. söyler. Anne ve babasının saç rengi, boyu, göz rengi gibi fiziksel özelliklerini söyler. Teyze ve amca gibi yakın akrabalarının isimlerini söyler. Kazanım 5. Bir olay ya da durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. Göstergeleri: Olumlu/olumsuz	Sosyal Beceriler: Yönergelere uyma, Soru Sorma, Söz alma, Sırasını bekleme

		yazılı iletişim araçları ile kültürel unsurlardan kıyafet, yemek, oyun, aile ilişkileri gibi konular üzerinde durulur. SB.4.7.4. Farklı kültürlere saygı gösterir.	duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir. Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler. Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler. Öz Bakım Becerileri Kazanım 2. Giyinme ile ilgili işleri yapar. Göstergeleri: Giysilerini, ayakkabılarını çıkarır, giyer, düğme açar/ kapar, ayakkabı bağcıklarını çözer/bağlar.	
20. Etkinlik	KÜRESEL BAĞLANTILAR Ülkemizi ve komşularımızı tanıyoruz	SB.4.7.2. Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar. SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. Görsel ve yazılı iletişim araçları ile kültürel unsurlardan kıyafet, yemek, oyun, aile ilişkileri gibi konular üzerinde durulur. SB.4.7.4. Farklı kültürlere saygı gösterir.	Bilişsel Gelişim Kazanım 10. Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular. Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır, Kazanım 13. Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır. Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. Dil Gelişimi Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir. Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar. Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Sosyal ve Duygusal Gelişim Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler. Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.	Sosyal Beceriler: Yönergelere uyma, Soru Sorma, Söz alma, Sırasını bekleme

Ek.10: Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğu Testi

Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğu Testi (Shapiro-Wilks Testi)

Shapiro-Wilks Testi									
Ölçek Maddeleri	Ön Test			Son Test			Kalıcılık Testi		
	Statistic	df	Sig	Statistic	df	Sig	Statistic	df	Sig
1	,865	33	,001	,865	33	,001	,851	33	,000
2	,785	33	,000	,785	33	,000	,724	33	,000
3	,838	33	,000	,838	33	,000	,816	33	,000
4	,763	33	,000	,763	33	,000	,742	33	,000
5	,845	33	,000	,845	33	,000	,819	33	,000
6	,734	33	,000	,734	33	,000	,731	33	,000
7	,788	33	,000	,788	33	,000	,827	33	,000
8	,734	33	,000	,734	33	,000	,746	33	,000
9	,872	33	,001	,872	33	,001	,836	33	,000
10	,846	33	,000	,846	33	,000	,843	33	,000
11	,903	33	,006	,903	33	,006	,867	33	,001
12	,858	33	,001	,858	33	,001	,854	33	,000
13	,768	33	,000	,768	33	,000	,703	33	,000
14	,621	33	,000	,621	33	,000	,678	33	,000
15	,878	33	,002	,878	33	,002	,765	33	,000
16	,759	33	,000	,759	33	,000	,711	33	,000
17	,710	33	,000	,710	33	,000	,621	33	,000
18	,827	33	,000	,827	33	,000	,693	33	,000
19	,834	33	,000	,834	33	,000	,680	33	,000
20	,766	33	,000	,766	33	,000	,711	33	,000
21	,845	33	,000	,845	33	,000	,801	33	,000
22	,880	33	,002	,880	33	,002	,794	33	,000
23	,866	33	,001	,866	33	,001	,763	33	,000
24	,844	33	,000	,844	33	,000	,830	33	,000
25	,884	33	,002	,884	33	,002	,817	33	,000
26	,878	33	,001	,878	33	,001	,811	33	,000
27	,788	33	,000	,788	33	,000	,768	33	,000
28	,902	33	,006	,902	33	,006	,865	33	,001
29	,803	33	,000	,803	33	,000	,714	33	,000
30	,770	33	,000	,770	33	,000	,635	33	,000

31	,828	33	,000	,828	33	,000	,635	33	,000
32	,867	33	,001	,867	33	,001	,839	33	,000
33	,858	33	,001	,858	33	,001	,788	33	,000
34	,848	33	,000	,848	33	,000	,819	33	,000
35	,710	33	,000	,710	33	,000	,724	33	,000
36	,867	33	,001	,867	33	,001	,788	33	,000
37	,845	33	,000	,845	33	,000	,753	33	,000
38	,838	33	,000	,838	33	,000	,763	33	,000
39	,853	33	,000	,853	33	,000	,767	33	,000
40	,853	33	,000	,853	33	,000	,787	33	,000
41	,856	33	,000	,856	33	,000	,822	33	,000
42	,840	33	,000	,840	33	,000	,760	33	,000
43	,832	33	,000	,832	33	,000	,777	33	,000
44	,883	33	,002	,883	33	,002	,802	33	,000
45	,882	33	,002	,882	33	,002	,760	33	,000
46	,857	33	,000	,857	33	,000	,787	33	,000
47	,897	33	,004	,897	33	,004	,801	33	,000
48	,787	33	,000	,787	33	,000	,811	33	,000
49	,863	33	,001	,863	33	,001	,768	33	,000

Ek.11: Sosyal Bilgiler Eğitim Etkinlikleri

1. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Kimlik Kartları / Ben Kimim?

Etkinlik Türü: Sanat, Oyun, Türkçe (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Birey ve Toplum

SB.4.1.1. Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur. Resmî kimlik belgesini inceleyerek bu belgenin içerdiği bilgiler açıklanır.

Sosyal Beceri

Kendini tanıtmak, anlaşılır bir ses tonuyla konuşma, dinleme, izin isteme, yardım isteme, selamlaşma, akranlarına ismiyle hitap etme, oyuna davet etme, oyunun kurallarına uyma, oyunun sonuçlarını kabul etme, başkalarının haklarını koruma.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Göstergeleri: Eş anlamlı sözcükleri kullanır.

Kazanım 11: Okuma farkındalığı gösterir.

Göstergeleri: Çevresinde bulunan yazılı materyaller hakkında konuşur.

Kazanım 12: Yazı farkındalığı gösterir.

Göstergeleri: Çevresindeki yazıları gösterir. Yazının günlük yaşamındaki önemini açıklar.

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur.

Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 1: Kendisine ait özellikleri tanıtır.

Göstergeleri: Adını / soyadını söyler. Yaşını söyler.

Kazanım 2: Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır.

Göstergeleri: Anne ve babasının adını, soyadını, mesleğini vb. söyler.

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.

Kazanım 6: Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.

Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler.

Öğrenme Süreci

Çember şeklinde oturulur, çocuklardan birine top verilir. Topu tutan çocuğun adını, soyadını ve yaşını doğru sırada söylemesi, ardından topu yanındaki arkadaşına vermesi istenir. Bu şekilde bütün çocukların kendini tanıtmaları sağlanır.

“Herkes kendini tanıttı. Peki, bu özellikleri siz söylemeseydiniz yazılı olarak nereden öğrenecektik?” sorusu yöneltilerek çocukların tahminleri alınır.

Adımızın, soyadımızın, anne ve babamızın adlarının, nerede ve ne zaman doğduğumuzun yazılı olduğu belgeden bahsedilir, buna da nüfus cüzdanı denildiği söylenir. Bu ismin eş anlamlılarının “kimlik ve nüfus kâğıdı” olduğu bilgisi verilir.

Çocuklara nüfus cüzdanlarının fotokopisi dağıtılır. Nüfus cüzdanlarında yazılan bilgiler hakkında sorular sorularak (ana adı, baba adı, doğum yeri vb.) çocukların cevap vermeleri istenir.

Herkesin bir tane nüfus cüzdanı olduğu, bu belgenin devletin vatandaşı olarak hepimize verildiği, bunun resmî bir belge olduğu, herkesin nüfus cüzdanında yer alan bilgilerin farklı olduğu ve burada yazılanların önemli olduğu açıklanır.

Daha sonra çocuklara üzerinde adlarının ve soyadlarının yazılı olduğu kâğıtlar gösterilir.

Kâğıtlarda ne yazdığı sorulur. Kâğıtlar çocukların görebileceği şekilde yere serilir,

her bir çocuğa gelip kendi adının soyadının yazılı olduğu kâğıdı bulması için rehberlik edilir.

Çocuktan, isminin anlamını ya da ailesinin neden ona bu ismi verdiğini biliyorsa arkadaşlarına anlatması istenir.

Çocuklara doğduklarında bir isim verildiği ve herkesin bir ismi olduğu söylenir, bir isminin olmasının çocukların hakkı olduğu belirtilir. İnsanların doğduğu andan itibaren doğduğu ülkenin vatandaşı ve o toplumun bir üyesi olduğu söylenir. Kimliklerin; bu üyeliği gösterdiği, üzerinde kişinin ismi ve kişiye ait bilgilerin olduğu, tüm çocukların doğdukları andan itibaren bu belgeyi almaya hakları olduğu ifade edilir.

Ardından kimliklerin üzerindeki rakamların ve yazıların neyi ifade ettiği sorulur ve üzerine biraz daha sohbet edilir.

Çocukların nüfus cüzdanlarında vesikalık fotoğraf olmadığına ve bu cüzdanlara on beş yaşından sonra fotoğraf eklenebileceğine dikkat çekilir. Daha sonra çocuklara kimlik şablonları ve fotoğrafları verilerek kendi kimlik kartlarını tamamlamaları istenir. Tamamlanan kimlikler çocukların isimleri yazılarak eve gönderilir.

Materyaller

Her bir çocuk için üzerinde adı soyadı yazılı kimlik kartları, çocukların fotoğrafları, öğretmenin kimliği, boya kalemli ve yapıştırıcı.

Sözcükler

Vatandaş, devlet, belge, nüfus cüzdanı, kimlik, nüfus kâğıdı, resmî belge, hak.

Kavramlar

Alt, üst, orta, dikdörtgen.

Aile Katılımı

Ailelere yazı gönderilerek çocukları ile aile bireylerinin isimleri ve anlamları hakkında sohbet etmeleri ve her birine ait kimlikleri birlikte incelemeleri istenir.

Değerlendirme

Nüfus cüzdanında hangi bilgiler yer alır?

Nüfus cüzdanı neden önemlidir?

Bugün farklı ne öğrendin? İlgini çeken bir şey oldu mu? Nedir?

Bu etkinlikte neler yaptık?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Kaynak: <https://okuloncesi.eba.gov.tr/etkinlik/170>

Kimlik Kartları / Ben Kimim? Sanat Çalışması Kimlik Kartları Etkinliği

2. Etkinlik Planı

Etkinlik Adı: Farklılıklara Saygı

Etkinlik Türü: Türkçe, Müzik (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Birey ve Toplum

SB.4.1.4. Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar. Farklı yeteneklere, beğenilere ve kişilik özelliklerine sahip bireylerin yanı sıra dezavantajlı (engelli, yoksul, devlet bakımına muhtaç veya kronik sağlık sorunları yaşayan) bireylerin durumlarına da değinilir.

SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar.

Sosyal Beceri

Kendini tanıtmak, anlaşılır bir ses tonuyla konuşma, dinleme, teşekkür etme amaca ulaşmak için çaba gösterme, düşüncelerini ifade etme, arkadaşlarının duygularını anlama, arkadaşlarının fikirlerine uygun tepki verebilme, duygularını ifade etme, duygularının nedenleri hakkında konuşma, başkalarının duygularını anlama, alay etmeyle baş etme, tepki vermeden önce düşünme.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 1: Kendisine ait özellikleri tanıtır.

Göstergeleri: Adını /soyadını söyler. Yaşını söyler. Fiziksel özelliklerini söyler.

Kazanım 4: Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler.

Kazanım 5: Bir olay veya durumla ilgili olumlu / olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

Göstergeleri: Olumlu / olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar.

Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.

Kazanım 8: Farklılıklara saygı gösterir.

Göstergeleri: Kendisinin farklı özellikleri olduğunu söyler. Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır. İnsanların farklı özellikleri olduğunu söyler.

Kazanım 15: Kendine güvenir.

Göstergeleri: Kendine ait beğendiği ve beğenmediği özelliklerini söyler.

Kazanım 17: Başkalarıyla sorunlarını çözer.

Göstergeleri: Başkaları ile sorunlarını onlarla konuşarak çözer. Arkadaşlarıyla sorunlarını çözemediği zamanlarda yetişkinlerden yardım ister. Gerekli zamanlarda uzlaşmacı davranır.

Dil Gelişimi

Kazanım 7: Dinlediklerinin / izlediklerinin anlamını kavrar.

Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini / izlediklerini açıklar.

Kazanım 8: Dinlediklerini / izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Dinledikleri / izledikleri ile ilgili sorular sorar.

Dinledikleri / izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir.

Kazanım10: Görsel materyalleri okur.

Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar

Öğrenme Süreci

Çember şeklinde oturan çocuklara “Ben kimim?” diye sorulur. Çocukların verdiği cevaplardan sonra “Benim özelliklerim nelerdir?” diye sorularak farklı cevaplar üretmeleri sağlanır (meslek, cinsiyet, isim, fiziksel tanım...).

Çocukların cevapları dinlendikten sonra “Adım... soyadım..., ...yaşımdayım, saçımın rengi..., gözümün rengi..., kitap okumayı severim, kestane yemeyi sevmem, sabahları geç kalkma özelliğimi beğenmiyorum, insanlara yardım etme özelliğimi beğeniyorum.” vb. cümlelerle öğretmen kendi sorusunu cevaplar.

Sonra öğretmen çocuklara birkaç tane canavar posterini gösterir ve çocuklardan tüm canavarları incelemesini ister. “Canavarların her birinin farklı ve öne çıkan özelliği var, bu özelliklerini konuşacağız. Ama öncesinde hepsinin benzer üç özelliğini bulmaya çalışalım.” der. Çocuğa düşünmesi için bir iki dakika süre ve gerekli ise örnek verir:

- Boyları aynı.
- Hepsinin iki boynuzu var.
- Boynuzların yanlarında uzun tüyleri var.
- Renkleri farklı da olsa hepsinin gövdeleri tüylü.

Canavarların benzerlikleri hakkında konuşulduktan sonra farklılıkları üzerinde konuşacaklarını söyler. “Sana canavarlardan birini tanıttacağım ve sen de bu canavarın hangisi olduğunu tahmin etmeye çalış.” diyerek devam edilir.

Öğretmen: “Ormandaki meyveleri toplar, çantama doldururum. Meyvelerden çeşit çeşit kek yapar, herkesle paylaşıyorum. Yemek yemeyi çok sevdiğimden kocamandır göbeğim.” diyerek canavarı tanıtır ve çocuğun tahminlerini alır. Çocuğun verdiği yanıtlar sonrasında yalnızca tanıttığı canavarın görselini gösterir ve “Yemek yapıp paylaşmayı seven bir canavar diğer canavarlar için neler yapabilir? Onlara nasıl yardımcı olabilir?” diye sorar ve çocuğun katkılarını alır.

Öğretmen bir sonraki canavar tahmini için yine tüm canavarların olduğu görseli gösterir ve bir başka canavar tanıttığını belirtir. “Müzik dinlemeyi sever, sürekli ıslık çalarım. ıslık çalamadığımda şarkı mırıldanırım. Ta uzaktaki sesleri duyarım, upuzundur kulaklarım.” diyerek canavarı tanıtır ve çocuğun tahminlerini alır. Çocuğun verdiği yanıtlar sonrasında yalnızca tanıttığı canavarın görselini gösterir ve “Kulakları ta uzaktaki sesleri duyacak kadar hassas bir canavar diğer canavarlar için neler yapabilir? Onlara nasıl yardımcı olabilir? diye sorar ve çocuğun katkılarını alır. Öğretmen diğer canavar tahmini için tüm canavarların olduğu görseli tekrar gösterir ve bir başka bir canavar tanıttığını belirtir. “Kuvvetlidir hislerim. Bazen mutlu olur, bazense hüzünlenirim. Şaşırır, utanır, heyecanlanırım. Heyecanlanınca güm güm atar kalbim.” diyerek canavarı tanıtır ve yine çocuğun tahminlerini alır. Çocuğun verdiği yanıtlarla öğretmen çocuklara: “Hisleri kuvvetli bir canavar diğer canavarlar için neler yapabilir? Onlara nasıl yardımcı olabilir? diye sorup çocuğun katkılarını alır.

Öğretmen bir diğer canavar için başlar anlatmaya: “Oyun oynamayı severim. Ağaç dallarını toplar, biriktiririm. Tahta oyuncaklar yapar, arkadaşlarıma hediye ederim. Kocamandır dişlerim.” der ve çocuğun yanıtlarını alır. Tanıttığı canavarın fotoğrafını gösterir ve onlara: “Kocaman dişlere sahip olan bir canavar diğer canavarlar için neler yapabilir? Onlara nasıl yardımcı olabilir? diye sorar.

Öğretmen son canavarı tanıtacağını belirtir ve anlatmaya başlar: “Eğlencelidir benim işim. Biri uzun, biri kısa iki kola sahibim. Uzun kolumu kaydırarak yapar, arkadaşlarımı eğlendiririm.” diyerek son canavarı tanıtır tahminlerini alır. Çocukların verdiği yanıtlar doğrultusunda yalnızca tanıttığı canavarın resmini gösterir ve “Upuzun bir kola sahip canavar diğer canavarlar için neler yapabilir? Onlara nasıl yardımcı olabilir? diye sorar ve çocuğun katkılarını alır. Öğretmen, “Canavarların birbirinden farklı özelliklere sahip olmaları hem birbirlerinden yeni şeyler öğrenmelerini hem de birbirlerine yardımcı olabilmelerini sağlıyor. Bizler de bizden farklı özellikleri olan kişilerle arkadaşlık yaparken birbirimizden yeni şeyler öğrenebilir ve birbirimize yardım edebiliriz.” açıklamasını yapar. Daha sonra çocuklardan birbirlerinin ve diğer aile üyelerinin farklılıklarını söylemelerini ister. Bu paylaşım sonrasında birbirlerinden neler öğrenebileceklerini ve birbirlerine nasıl yardımcı olabileceklerini söyler.

Öğretmen “Şimdi bu beş canavarın yer aldığı ve her birinin farklı özelliklerini kullanarak birine yardım ettikleri bir hikâye anlatacağım.” der ve “*Farklılıklar Birlikte: Pırpır’ın Hikâyesi*” başlıklı kukla oyununu oynatır. Animasyon bittiğinde öğretmen, “Canavarlardan biri ormanda gezerken çalılar arasında kanadı çalılara sıkışmış bir canavar (Pırpır) buldu ve onu önce diğer canavarlarla birlikte yaşadığı eve götürdü. Ardından o canavarı hep birlikte evine götürdüler.” açıklamasını yapar ve “Hangi canavar Pırpır’a nasıl yardımcı oldu?” birlikte düşünelim der ve sırasıyla canavar posterlerini gösterip “Bu canavar neler yaptı?” benzeri sorular sorulur. Çocukların düşünmesi için onlara bir iki dakika süre verilir ve soruları cevaplamaları istenir.

Öğretmen, “Sizin de söylediğiniz gibi canavarlar Pırpır’a farklı şekillerde yardımcı oldular çünkü her birinin farklı özellikleri var ve iyi yaptıkları şeyler birbirinden

farklı. Birbirimizin iyi yaptığı şeyleri bilmemiz ve ihtiyaç duyduğumuzda birbirimizden yardım istememiz önemli.” açıklamasını yapar.

Yaşasın Farklılıklar

Farklılıklar hayata renk katar,

Senin farkların seni sen yapar.

Farklılıklar hayata renk katar,

Senin farkların seni sen yapar.

Soruyorum sana,

Farklı mısın? Söyle bana!

Evet!

Peki nedir senin farkın?

Kaşım, gözüm, kolum, bacağım,

Boyum, posum, sesim, duruşum!

Öğrenilen şarkı ile ritm aletleri kullanılarak orf çalışması yapılır.

Materyaller

Çeşitli kuklalar, A4 kâğıdı, makas, yapıştırıcı, parmak boyası.

Sözcükler

Farklılık, benzerlik, saygı göstermek.

Kavramlar

Mutlu, kızgın, üzgün, aynı, farklı, benzer.

Aile Katılımı

Ailelere, çocuklarıyla birlikte farklılıklara saygı konusu ile ilgili sohbet etmeleri tavsiye edilir.

Değerlendirme

Kendi özelliklerimiz nelerdir? Anlatır mısınız? (Saç rengi , duygularımız vs.)

Arkadaşımızın özellikleri nelerdir?

Herkesin özellikleri aynı olsa nasıl olurdu?

Bizimle aynı şeyleri sevmeyen insanlara karşı nasıl davranmalıyız?

Farklılıklara saygı örneği verebilir misiniz?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Farklılıklara Saygı Türkçe Etkinliği

3. Etkinlik Planı

Etkinlik Adı: Hayal Perdesinden Karagöz ve Hacivat’a Yolculuk

Etkinlik Türü: Sanat, Türkçe (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Kültür ve Miras

SB.5.2.4. Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz eder.

SB.5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.

SB.7.2.5. Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir

Sosyal Beceri

Teşekkür etme, izin isteme, özür dileme, başladığı etkinliği sonlandırma, uygun zamanda söze girme, söz alma, arkadaşlarının duygularına uygun tepki verme.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesne/durum / olaya dikkatini verir.

Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne / durum / olaya odaklanır.

Dil Gelişimi

Kazanım 2: Sesini uygun kullanır.

Göstergeleri: Konuşurken / şarkı söylerken nefesini doğru kullanır. Konuşurken / şarkı söylerken sesinin tonunu ayarlar.

Kazanım 7: Dinledikleri / izlediklerinin anlamını kavrar.

Göstergeleri: Dinledikleri / izledikleri hakkında yorum yapar.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Malzemeleri keser, malzemeleri yapıştırır.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.

Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar.

Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler.

Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar.

Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler.

Kuralların gerekli olduğunu söyler.

Öğrenme Süreci

Çocuklara Karagöz ve Hacivat ile ilgili sorular sorulur.

Sınıfta Karagöz ve Hacivat kuklaları ile ilgili bilgi verilir ve videoları izletilir.

Karagöz ve Hacivat'ın geleneksel Türk gölge oyunu kahramanları olduğu çocuklara anlatılır.

Gölge oyunu hakkında bilgi verilir ve oyunun oynanacağı ortamın nasıl olması gerektiği çocuklara aktarılır.

Geriden ışıkla aydınlatılmış bir perde arkasında hareket ettirilen resimlerin gölgelerinden yararlanılarak oynatılan oyuna “gölge oyunu” dendiği bu oyunda Karagöz'ün şakacı ve kurnaz bir karakteri, Hacivat'ın ise zeki ve nazik bir karakteri temsil ettiği anlatılır.

Video izletilen çocuklara gölge oyunu olan Karagöz ve Hacivat ile ilgili kısa bilgiler verildikten sonra “Biz de gölge oyunu oynayalım mı diye sorulur?”.

Gölge oyunu için sınıf karartılır, gölge sahnesi telefon ya da fener yardımı ile aydınlatılarak kukla gösterisi yapılır.

Hacivat - Hoş geldin sevgili Karagözüm!

Karagöz - Hoş bulduk kel kafalı kara üzüm!

Hacivat - Nereden gelip nereye gidiyorsun bakalım?

Karagöz - Bir yere gittiğim yok da oğlumla kaç saattir okuma-yazma çalıştık. Biraz gezeyim dedim.

Hacivat - Tabii iyi yaptın efendim, kafan balon olmuştur.

Karagöz - Hay hay, kafam balon oldu da uçmasın diye boynuma yapıştırdım.

Hacivat - Hemen yanlış anlama, yani uzun zaman ders çalışmaktan kafan şişmiştir.

Karagöz - Kafam pişti de soğutmaya çıktım.

Hacivat - Allah iyiliğini versin! Neyse, çalışmalar iyi gidiyor mu?

Karagöz- Hem de nasıl iyi gidiyor bilemezsin Hacı Cavcav! Sen söyle de müdür benim ilkokul diplomamı hazırlasın.

Hacivat - Efendim sen hele hepsini iyi öğren de diploma işi kolay.

Karagöz - Şey, okuma yazma öğrenirsem diploma başka ne işime yarayacak?

Hacivat - Bak, meselâ artık mühüre lüzum kalmayacak.

Karagöz- Yerine kimse bakmayacak mı?

Hacivat - Kimin yerine Karagözüm?

Karagöz- "Artık müdüre lüzum kalmayacak." dedin ya!

Hacivat - Efendim müdür değil mühür! Hani imza yerine bastığın damga yok mu?

Karagöz - Öyle söylesene Hacıcavcav!

Kısa bir gölge oyununun ardından kültürümüzle ilgili başka hangi gösterilerin olduğu konuşulur.

Sohbetin ardından çocuklar önceden hazırlanmış Karagöz ve Hacivat kalıplarını boyarlar, keserler ve dil çubuklarına yapıştırırlar. Böylece çocuklar Karagöz ve Hacivat ile çomak kukla yapmış olurlar.

Etkinliğin sonunda isteyen çocuklar kendi oluşturdukları doğaçlamalar ile arkadaşlarına gölge oyunu sergiler.

Materyaller

Karagöz ve Hacivat'ın gölge kuklaları, kukla sahnesi, fener ya da telefon, çalışma sayfası, makas, boya kalemleri.

Sözcükler

Hacivat ve Karagöz, kukla, gölge oyunu, sahne, nazik, kurnaz, şakacı.

Kavramlar

Doğru-yanlış, eski-yeni, gölge.

Aile Katılımı

Ailelerden evlere gönderilen çomak kuklaları çocuklarıyla birlikte oynatmaları istenebilir.

Değerlendirme

Gölge oyunundaki kahramanların isimleri neydi?

Karagöz ve Hacivat karakterlerinin özellikleri nelerdir?

Feneri uzak tutunca mı, yakın tutunca mı gölge uzadı?

Gölge oyunu sergilerken neler hissettiniz?

Karagöz'ün arkadaşına davranışı ve konuşmaları nasıldı?

Hacivat'ın arkadaşına davranışı ve konuşmaları nasıldı?

Arkadaşınızın size nasıl davranmasını istersiniz?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Karagöz ve Hacivat Gölge Kuklası

4. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Çamurla Yapılan Sihir

Etkinlik Türü: Fen, Türkçe ve Sanat (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Kültür ve Miras

SB.5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.

SB.5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir

Sosyal Beceri

Selamlaşma, izin isteme, vedalaşma soru sorma başladığı etkinliği sonlandırma arkadaşlarıyla iş birliği yapma sırasını bekleme, arkadaşlarını takdir edebilme, yardım önerme.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler.

Göstergeleri: Nesne / varlığın adını söyler. Nesne / varlığın şeklini söyler. Nesne / varlığın büyüklüğünü söyler. Nesne / varlığın yapıldığı malzemeyi söyler. Nesne / varlığın kullanım amaçlarını söyler.

Kazanım 7: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar.

Göstergeleri: Nesne / varlıkları yapıldığı malzemeye göre gruplar.

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Göstergeleri: Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Nesneleri sıkar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar.

Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeleri: İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar.

Öğrenme Süreci

Topraktan yapılmış çanak, çömlek, vazo, testi, güveç, bardak ve çeşitli süs eşyalarından oluşan geçici ilgi merkezi çocuklar sınıfa gelmeden önce hazırlanır. Çocuklara sınıfa girdiğinde ilgileri ve soruları doğrultusunda bu eşyaların; neyden yapıldığı, ne işe yaradığı, nerelerde kullanıldığı hakkında sohbet edilir.

Çanak ve çömlek yapımıyla ilgili küçük kesit bir video çocuklarla izlenir. Bu bölgede uzun süredir bu sanatın yapıldığı ve eski zamanlardan beri geçim kaynağı olduğu yönünde bilgi verilir.

İzlenen videonun sonunda çocuklara çamurdan ya da kilden bu eşyaları yapıp yapamayacakları sorulur.

Çocukların yanıtları ardından bahçeye çıkarılan çocuklarla toprak ve su karışımından çamur elde edilir ve önceden hazırlanmış kaplara doldurularak çocukların serbest çalışmasına fırsat verilir.

Tamamlanan ürünler okul bahçesinde bol güneş alan bir yerde birkaç gün kurumaya bırakılır. Ürünler kuruduktan sonra evlere gönderilir.

Materyaller

Toprak, su, kalıplar, çeşitli çanak ve çömlekler.

Sözcükler

Çanak, çömlek, çamur, testi, çömlekçi çarkı, güveç, vazo, gelenek, Anadolu, kültür, miras.

Kavramlar

Islak, kuru, yumuşak, sert.

Değerlendirme

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir:

Su ve toprak karışımından ne elde edildi?

Çamur ile hangi şekilleri yaptınız?

Çanak, çömlek, testi vs. hangi malzemelerden yapılıyor?

Kullandığımız yöntemler haricinde başka ne şekilde tabak, bardak yapılıyor olabilir?

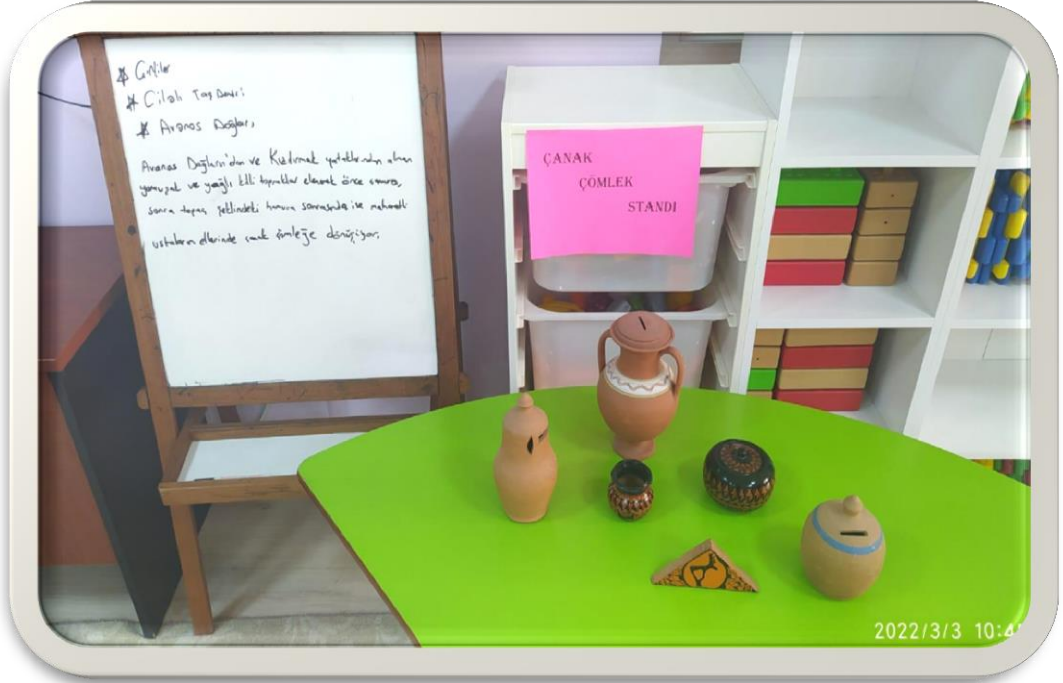
Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Topraktan Çanak Çömlek Yapımı-1

Topraktan Çanak Çömlek Yapımı-2

Çanak Çömlek Standı

5. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Küçük Gezinler Müzeye Gidiyor

Etkinlik Türü: Müzik, Oyun ve Alan Gezisi (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Kültür ve Miras

SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir. Yakın çevresinde yer alan bir müze, cami, türbe, köprü, medrese, kervansaray gibi tarihî bir mekân gezisi ya da sözlü tarih veya yerel tarih çalışmaları yapılır.

Sosyal Beceri

Dinleme, izin isteme, yardım isteme, vedalaşma, soru sorma, soruya cevap verme, yönergelere uyma, başladığı etkinliği sonlandırma, söz alma, düşüncelerini ifade etme, sırasını bekleme.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesne / durum / olaya dikkatini verir.

Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne / durum / olaya odaklanır.

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler.

Göstergeleri: Nesne / varlığın şeklini söyler. Nesne / varlığın büyüklüğünü söyler.

Nesne / varlığın yapıldığı malzemeyi söyler.

Dil Gelişimi

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

Göstergeleri: Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.

Kazanım 7: Dinledikleri / izlediklerinin anlamını kavrar.

Göstergeleri: Dinledikleri / izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri / izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Göstergeleri: Müzik ve ritim eşliğinde dans eder. Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar.

Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler.

Kazanım 14. Sanat eserlerinin değerini fark eder.

Göstergeleri: Sanat eserlerinde gördüklerini ve işittiklerini söyler. Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar. Sanat eserlerinin korunmasına özen gösterir.

Öğrenme Süreci

Çocuklara güne başlama zamanında müzenin fotoğraflarından oluşan bir PowerPoint sunusu gösterilerek “Burası yaşadığımız şehirde bulunan bir müze, içerisinde eski zamanlara ait çok ilginç nesneler var siz de görmek ister misiniz?” diye soru sorulur ve çocuklarla birlikte müze sunusu izlenir. Ardından müzelerin içerisinde neler olduğu ve müze çeşitleri hakkında sohbet edilir. “Daha önce müzeye giden var mı?” sorusu sorularak çocukların deneyimleri paylaşılır. Bugün müzeye gidileceği söylenerek müze ziyareti sırasında nelere dikkat edilmesi gerektiği konusunda sohbet edilir.

Örneğin gruptan ayrılmamak, yüksek ses ile konuşmamak, orada bulunan eşyalara zarar vermemek ve herhangi bir sorunla karşılaşıldığında yetişkinlerden yardım istemek vb.

Müzeye gidilir (Ebeveynlerden 1 hafta önce yazılı olarak izin alınmıştır.) ve müze rehber eşliğinde gezilir. Çocuklara orada bulunan eserler / nesneler / heykeller / elbiseler hakkında soru sorulur (Bu heykel kim olabilir? Sen olsan bu elbiseyi giymek ister miydin?).

Okula döndükten sonra çocuklarla müzedeki miraslarımızın korunması ile ilgili sohbet edilir.

Materyaller

Müze fotoğrafları, kalem, kâğıt, resim çizilecek not defteri, boya kalemleri.

Sözcükler

Müze, eser, poz, heykel.

Kavramlar

Eski-yeni.

Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Müze gezi öncesinde mutlaka ziyaret edilmelidir.

Gezi için gerekli resmî izinler önceden alınmalıdır.

Müze ziyareti süresince bir görevlinin eşlik etmesi talep edilmelidir.

Aile Katılımı

Çocuklarıyla birlikte içinde bulunulan yörede –varsa- başka bir müzeye gitmeleri önerilebilir.

Değerlendirme

Etkinlik bitiminde çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir:

Gittiğimiz yerin ismi neydi?

Müzedede neler gördünüz?

Müzeye giderken ve müze içerisinde hangi kurallara uyduk?

Gördüklerinizden en çok neyi beğendiniz?

Tekrar müzeye gitmek ister misiniz?

Çocuklardan müzede gördükleri ve hoşlarına giden nesnelerin resmini çizmeleri istenir.

Müze olarak NEVÜ Sanat Müzesi gezilmiştir. Müzede farklı müze alanlarının olması tercih sebebi olmuştur.

“Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.” yönergesi verilir.

Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor Etkinliği Fotoğrafları

6. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Deprem

Etkinlik türü: Oyun, Sanat, Türkçe, Drama (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: İnsanlar, Yerler ve Çevreler

SB.4.3.6. Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapar.

Sosyal Beceri

Yönergelere uyma, amaca ulaşmak için çaba gösterme, düşüncelerini ifade etme, eleştiri yapma, eleştiriye açık olma, oyunun kurallarına uyma, oyunun sonuçlarını kabul etme, baskı altında sakin kalma, tepki vermeden önce düşünme.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.

Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır.

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Nesneleri sıkarak. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler.

Kuralların gerekli olduğunu söyler

Öz Bakım Becerileri

Kazanım 3: Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar.

Göstergeleri: Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanır.

Öğrenme Süreci

Çocuklara deprem hakkında bilgi verilir. Daha sonra deprem ile ilgili video izletilir.

<https://youtu.be/87mnNLyWNU4> (Deprem videosu linki.)

Depremi model üzerinde canlandırmak için önceden hazırlanan ev maketi sınıfa getirilir ve masanın üstüne konulur. Masa önce hafif sonra şiddeti arttırılarak sallanır. Bu durumda ne yapılması gerektiği çocuklara anlatılır. Eşyaların nasıl düştüğü ve hatta binanın nasıl yıkıldığı gösterilir. Binaların sağlam yapılması ve deprem esnasında hangi eşyaların yanına geçilmesi gerektiği ile nerelerin güvenli olduğu çocuklara anlatılır ve hayat üçgeninden bahsedilir.

Depremi canlandırıldığı “çömelleme oyunu” oynanır.

Ebe hiç beklenmedik bir zamanda deprem diye bağırır.

Bunu duyar duymaz herkes en yakınındaki en güvenli yere en hızlı şekilde gider.

Herkesin gittiği yerin ne kadar güvenli olduğu tartışılır.

En az güvenli yere giden ve en yavaş olanlar oyunu kaybeder.

Aşağıdaki yönergeler verilir.

Güvenli bir yer bul ve çömel!

Başını koru!

Sağlam bir yere tutun!

Bir kaç kez derin soluk al ve ver, sakinleş!

Sarsıntı bitene kadar kıpırdamadan yerinde kal!

Deprem çantasında neler olması gerektiğinden bahsedilir.

Deprem çantasında olması gereken nesnelerin olduğu çizimler çocuklara dağıtılır ve boyatılır. Çocuklara kesme işlemi yaptırılır, fon kartonundan hazırlanmış olan çantanın içine kesilen parçaları yapıştırmaları istenir.

Diğer afetlerin neler olduğu hakkında sohbet edilir.

Materyaller

Kâğıt, boya kalemleri, makas, yapıştırıcı, fon kartonu.

Sözcükler

Deprem, doğal afet, yangın, Kızılay, deprem çantası.

Kavramlar

Ön-arka, hızlı-yavaş, doğru-yanlış, yanında, korkmuş, şaşkın

Aile Katılımı

Ailelere çocuklarıyla birlikte deprem çantası hazırlamaları önerilir.

Değerlendirme

Sizce hangi arkadaşınızın saklandığı yer güvenli değildi? Neden?

Oyunu oynarken zorlandınız mı?

Sizce deprem çantasının içine başka neler konulabilir?

Siz deprem yaşadınız mı veya tanıdığınız biri hiç deprem yaşadı mı?

Doğal afetler sizce hayatımızı nasıl etkiler? Örnekler veriniz

Doğal afetler sadece insanlara mı zarar verir? Başka hangi canlılara zarar verir?

7. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Penguenlerin Dünyası

Etkinlik türü: Fen, Drama, Türkçe, Müzik (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: İnsanlar, Yerler ve Çevreler

SB.6.3.4. Dünyanın farklı doğal ortamlarındaki insan yaşantılarından yola çıkarak iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur.

İnsanların yaşantılarına dair bilgi ve verilerden hareketle Akdeniz iklimi, kutup iklimi, muson iklimi ve ekvatorial iklim üzerine çıkarımda bulunulur

Sosyal Beceri

Arkadaşlarıyla iş birliği yapma, arkadaşlarını takdir edebilme, akran gruplarına katılma, sırasını bekleme paylaşma, yardım önerme, soru sorma, soruya cevap verme, başladığı etkinliği sonlandırma.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 2: Nesne / durum / olayla ilgili tahminde bulunur.

Göstergeleri: Nesne /durum / olayla ilgili tahminleri söyler.

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.

Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler.

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar (Bir olayın olası nedenlerini söyler.).

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükler fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar.

Kazanım 8: Dinledikleri / izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Dinledikleri / izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir.

Kazanım 8: Dinledikleri / izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Dinledikleri / izlediklerini drama yoluyla sergiler.

Motor Gelişim:

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Göstergeleri: Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir.

Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir. Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler.

Kuralların gerekli olduğunu söyler

Öğrenme Süreci

Fen merkezine buz dolu bir kap, soğuk bölgelerde yaşayan hayvanlar ile ilgili görseller veya maketler konularak çocukların ilgileri bu merkeze çekilir.

Öğretmen, “Burası çok soğuk, haydi el ele tutuşalım, halka olalım, biraz ısınalım.” der ve halkanın ortasında penguen taklidi yaparak dolaşır.

Çocuklara, “Yürüme şeklimi neye benzetiyorsunuz? Halkanın içindeyim ama tam olarak neresindeyim?” soruları yöneltilir. İpuçları ile çocukların “penguen” ve “ortasında” cevabı vermeleri sağlanır.

İlgileri doğrultusunda çocukların da penguen taklidi yapmalarına ve “Penguen” adlı şarkı eşliğinde dolaşarak dans etmelerine fırsat verilir.

Çocuklara, “Soğuk bölgelerde yaşayan hayvanlar neden üşümezler?” sorusu yöneltilir ve çocukların tahminleri alınarak bir süre sohbet edilir.

Bu sorunun cevabını bulmak için birlikte bir deney yapılacağı söylenir.

Masaya, içerisinde su ve buz olan bir kap konulur.

Çocuklardan sırayla ellerini buzlu suya sokmaları istenir ve çocuklara ellerinin üşüyüp üşümedikleri sorularak üşüdüğü cevabına ulaşılır.

Çocukların ellerine eldiven giydirilir ve katı yağ, tabaka oluşturacak şekilde ellerinin

yarısına sürülür.

Çocuklardan sırayla suya ellerini sokmaları istenir ve çocuklara ellerinin üşüyüp üşümediği tekrar sorulur bu defa üşümediği cevabına ulaşılır.

Soğuk bölgelerde yaşayan hayvanların bu iklim şartlarında yaşayabilmeleri için vücut yapılarının uygun bir şekilde yaratıldıkları, derilerinin altında bulunan bu yağ tabakası sayesinde üşümedikleri açıklanır.

Ardından soğuk bölgelerde yaşayan hayvan türlerinden biri olan penguenlerin yaşam serüvenleri anlatılır (Penguenler soğuk bölgelerde yaşayan bir deniz kuşudur. En önemli özelliklerinden birisi, aralarında inanılmaz bir dayanışma olmasıdır. Soğuktan korunmak amacıyla gruplar hâlinde uyum içinde yaşarlar. Bu şekilde donarak ölmekten kurtulmaktadırlar vb.).

Daha sonra penguenlerle ilgili bir şarkı açılıp dans edilir.

<https://youtu.be/RTN79XSWpRo>

Penguen, kutup ayısı, fok gibi hayvanların yaşam alanlarının korunabilmesi ve türün devamlılığı için çevre kirliliği konusunda hassas davranmamız gerektiği hakkında sohbet edilir.

Materyaller

Buz, su, kap, katı yağ, lâteks eldiven.

Sözcükler

Penguen, fok, kutup ayısı, dayanışma, buz, taklit, serüven, paytak.

Kavramlar

Altında-ortasında-üstünde, sıcak-soğuk-ılık.

Aile Katılımı

Aileler çocuklarıyla birlikte buzullarda yaşayan hayvanlar ile ilgili çizgi film, belgesel vb. izlemeleri teşvik edilir.

Değerlendirme

Bugün tanıdığımız hayvanlar nerede yaşıyordu?

Biz insanlar buzullarda yaşayabilir miyiz? Neden?

Daha önce çevrenizde buzda yaşayan canlılardan gördünüz mü? Nerede?

Çevre temizliğine dikkat etmezsek bu dünyamızı nasıl etkiler?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz

kaynak:<https://okuloncesi.eba.gov.tr/etkinlik/235>

İklim ve Penguenler Etkinlik Fotoğrafi

8. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Peribacaları

Etkinlik Türü: Sanat, Fen, Alan Gezisi (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: İnsanlar, Yerler ve Çevreler

SB.4.3.3. Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder. Öğrencilerin yakın çevrelerini tüm unsurlarıyla birlikte tanımları sağlanır.

SB.4.3.5. Yaşadığı yer ve çevresindeki yer şekilleri ve nüfus özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur.

Sosyal Beceri

Yardım isteme, dinleme, soru sorma, soruya cevap verme, yönergelere uyma, alternatif çözümler üretebilme, başladığı etkinliği sonlandırma, kendini meşgul etme, amaca ulaşmak için çaba gösterme, uygun zamanda söze girme, söz alma, düşüncelerini ifade etme, eleştiri yapma, akran gruplarına katılma.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5: Nesne veya varlıkları gözlemler.

Göstergeleri: Nesne / varlığın adını söyler. Nesne / varlığın rengini söyler. Nesne / varlığın şeklini söyler. Nesne / varlığın büyüklüğünü söyler.

Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir.

Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir.

Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar

Göstergeleri: Kuralların gerekli olduğunu söyler.

Kazanım 13: Estetik değerleri korur.

Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.

Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri üst üste / yan yana / iç içe dizer.

Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

Öğrenme Süreci

Bahçeye alan gezisine çıkılır. Çocuklar etrafı gözlemlemeleri için yönlendirilir.

Taşların çeşitliliği, büyüklükleri, rüzgârın çiçekler üzerindeki etkisine dikkat çekilir. Gezi sırasında doğada bulunan taşlarla ilgili sorulan sorularla çocukların gözlem yapması sağlanır.

Çocuklar çeşitli taşlar toplarlar ve sınıfa dönülür. Sınıfta taşlar hakkında sohbet edilir. Taşların nasıl oluştuğu, nasıl şekillendiği, kaya ve kum ile taşın arasındaki benzerlik ve farklılıklar hakkında beyin fırtınası tekniği ile sohbet edilir.

Çocuklara peribacalarının olduğu resimler gösterilir ve nasıl oluştukları hakkında hepsinden fikir alınır. Peribacalarıyla ilgili çizgi film izletilir (<https://www.youtube.com/watch?v=7vxysGFucJo>)

Çocuklara taşlar ile dizme çalışmaları yapması için fırsat verilir.

Peribacaları incelendikten sonra herkesin topladığı taşlar silikon ile yapıştırılarak ortak bir peribacası oluşturulur.

Yapılan büyük peribacası şeffaf ve derin bir kutuya konulur ve üzerine kum dökülür.

Kum ile her yeri kaplanan peribacası görünmeyecektir.

Çocuklara “Sizce kuma dokunmadan peribacamızı kumun altından nasıl çıkarabiliriz?” diye sorularak çocukların problemi fark etmesi ve çözüm önerisi bulması istenir.

“Rüzgâr ne işe yarar? Yağmur yağınca neler olur?” gibi sorular sorularak çocuklar yönlendirilir. Çocuklardan alınan cevaplar doğrultusunda rüzgâr yapıp yapamayacakları sorulur.

Çocuklara yağmur görevi görmesi için su verilir ve suyu damlacıklar halinde kumun üzerine damlatmaları istenir (Bu işlem için sprey şişesi kullanılır.)

Kontrollü bir şekilde çocukların sırayla üfleyerek peribacasının aşındırılması sağlanır.

Rüzgârı çocuklar üfleyerek yapacakları için çocukların gözlerine gözlükleri takılır ve üflemleri istenir. Hem yağmur damları hem rüzgâr kumu aşındıracak peri bacası modeli ortaya çıkacaktır.

Etkinlik sonrasında çocuklarla yağmurun ve rüzgârın gücü, bunların doğaya olan etkisi üzerinde konuşulur.

Çocuklar 3 gruba ayrılır. İsteyen çocuklar yoğurma maddesiyle isteyenler kil ile peribacası yaparlar. Yapılan peribacaları kurumaya bırakılır. Grubun biri de peribacası tacı yapar.

Daha sonrasında peribacalarının doğal unsur olduğu anlatılır. Doğal unsur olan diğer yerler hakkında da bilgi verilir.

Materyaller

Taş, büyüteç, silikon ve silikon tabancası, kum, şeffaf kutu, su.

Sözcükler

Peribacası, rüzgâr, yağmur.

Kavramlar

Sert-yumuşak, aşınma.

Aile Katılımı

Kapadokya'da yaşayan ailelerin peribacalarına gidip yerlerinde görmeleri sağlanabilir. Doğal ve beşerî unsurların farklarını anlayabileceği yerlere gezi yapılabilir.

Değerlendirme

Peribacası modeli yaparken neler kullandın?

Kaç tane taş topladın?

Çiçekler hareket edebilir mi? Sence çiçekleri ve ağaçların dalları nasıl hareket ediyor?

Hiç fırtına gördün mü?

Rüzgâr neler yapabilir?

Kayalar nasıl taşa dönüşmüş olabilir?

Taş kırılır mı?

Kumun altından modelini çıkarırken en çok zorlandığın şey neydi?

Sence gerçek peribacaları nasıl oluşmuş olabilir?

Bugün neler öğrendik resimleyiniz?

kaynak: <https://okuloncesi.eba.gov.tr/etkinlik/81>

<https://www.youtube.com/watch?v=7vxysGFucJo>

Peribacası Etkinliği

9. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugününe Yolculuk

Etkinlik Türü: Türkçe Etkinliği (Tek Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Bilim, Teknoloji ve Toplum

SB.4.4.2. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımlarını karşılaştırır.

Teknolojinin hayatımızda ve çevremizde meydana getirdiği olumlu ve olumsuz etkilerine dikkat çekilir.

SB.4.4.3. Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.

Sosyal Beceri

Düşüncelerini ifade etme, eleştiri yapma, eleştiriye açık olma, akran gruplarına katılma, sırasını bekleme, paylaşma.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar.

Göstergeleri: Nesne / durum / olayı bir süre sonra yeniden söyler.

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler.

Göstergeleri: Nesne / varlığın adını söyler. Nesne / varlığın büyüklüğünü söyler.

Nesne / varlığın yapıldığı malzemeyi söyler. Nesne / varlığın kullanım amaçlarını söyler.

Kazanım 13: Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır.

Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. Gösterilen sembolün anlamını söyler.

Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.

Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar.

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Göstergeleri: Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler.

İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar.

Öğrenme Süreci

Öğretmen geçmişten günümüze bilim ve teknoloji alanında kullanılan materyallerin olduğu bir öğrenme merkezi hazırlar. Öğrenme merkezinde üç boyutlu materyallerin yanı sıra panoya da konuyla ilgili resimler yerleştirir.

Daha sonra öğretmen çocuklara köşede neler olduğunu sorar ve çocukların cevap vermelerini ister. Çocukların cevapları sırasıyla dinlenir. Sonra öğretmen panodaki teknolojik ürünlerin resimleriyle ya da maketler ile geçmişten günümüze doğru nasıl değişimle geldiklerini anlatır.

Çocuklara teknolojik ürünlerin faydaları ve zararlarını söyler. Teknolojik aletlerin ne işe yaradıklarını örnek vererek söylemelerini ister. Günümüzde en çok kullanılan teknolojik aletlerden bilgisayarı nasıl kullanmamız gerektiğiyle ilgili bilgi verir.

(Günde hangi sıklıkla bilgisayar kullanabilecekleri, bilgisayarda hangi konuları içeren içeriklere bakmaları gerektiği konusunda bilgilendirme yapılır).

Öğretmen çocukları öğrenme merkezine yönlendirerek istediği teknolojik materyalleri kullanmasına ve incelemesine fırsat verir.

Materyaller

Eski telefonlar, teknolojik materyallerin maketleri, resimler.

Sözcükler

Telefon, bilgisayar, duman, güvercin, haberleşme, gelişme, televizyon, radyo, fax.

Kavramlar

Eski-yeni, başlangıç-bitiş, önce-şimdi- sonra, dün, bugün, yarın.

Değerlendirme

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir:

Geçmişte kullandığımız teknolojik materyaller nelerdir?

Günümüzde kullandığımız teknolojik materyaller nelerdir?

En çok hangi teknolojik materyali kullanıyorsunuz?

Eskiden günümüze insanlar hangi iletişim araçlarını kullanmıştır?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Teknolojik Materyallerin Dünü ve Bugünü Panosu

Teknolojik Materyal Maketleri

10. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya

Etkinlik Türü: Türkçe ve Drama Etkinliği (Bütünleşik Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Bilim, Teknoloji ve Toplum

SB.5.4.2. Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular. Medya okuryazarlığı üzerinde durulur.

SB.5.4.3. Sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar. Mesafeli alışveriş, güvenli internet kullanımı, kimlik hırsızlığı gibi konular ele alınır.

Sosyal Beceri

Düşüncelerini ifade etme, baskı altında sakin kalma, alay etmeyle baş etme, hayır cevabını kullanma, isteğini erteleme, tepki vermeden önce düşünme, hayır cevabını kabul etme, hakkını koruma, kendiliğinden çözülecek sorunları görmezden gelme.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 13: Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır.

Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. Gösterilen sembolün anlamını söyler.

Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.

Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar.

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Göstergeleri: Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Kazanım 15: Kendine güvenir.

Göstergeleri: Grup önünde kendini ifade eder. Gerekli durumlarda farklı görüşlerini söyler.

Öğrenme Süreci

Öğretmen internet ve sosyal medyayı ifade eden sembollerden bir pano hazırlar. Çocuklara bu panodaki sembolleri biliyor musunuz diye sorar. Verilen cevaplar değerlendirilir. Bilgisayar, tablet ve cep telefonu başında geçirilen sürenin ortak olduğu ve ekran süresi olarak adlandırıldığından bahseder. Kimler bu teknolojik materyalleri kullanıyor diye sorar. Evde bilgisayar başında geçirilen süre, hakkında sohbet edilir. Sosyal medyadaki her haberi doğru kabul etmemek gerektiğini anlatır. Öğretmen çocukları bilgisayar veya tabletle uzun süre bir arada olmamak gerektiği, bunun fiziksel gelişime olumsuz etkileri hakkında bilgi vererek yönlendirme yapar. Dijital oyunlar yerine fiziksel oyunları tercih etmemiz konusunda uyarır ve Gerçek daha keyifli isimli öyküyü hareketli hikâye panosu ile anlatır. Sınıfta öyküyü dramatize edeceklerini söyleyerek istekli çocuklara rol dağılımı yapar. Öykü dramatize edilir.

Hikâye: Gerçek Daha Keyifli

Hikâye hareketli hikâye panosu ile anlatılmıştır.

Güneşli bir gün Ali ailesiyle evdeymiş. Ali telefonda bebek bakımı oyunu oynuyormuş o sırada annesi Eceyle birlikte oturma odasına gelmiş. Annesi Ali'ye seslenmiş:

"Aliciğim, sehpanın üzerindeki mendili bana getirebilir misin canım?" demiş.

Ali annesine mendili götürmüş ve kardeşi gülmeye başlamış, Ali annesine dönüp:

"Anne bak onunla ilgilendiğim için bana gülümsüyor, kıyafetlerini de ben getirebilir miyim?" demiş.

Annesi: "Kardeşinle ilgilenmek seni ne kadar mutlu etti öyle Aliciğim." demiş. Ali:

"Oyundakilerden çok daha güzel, gerçek oyundan güzel anne başka bir şey daha yapmak istiyorum Ece için demiş."

Annesi: "O zaman Ece babasıyla vakit geçirirken biz onun için bir şey daha yapalım." demiş.

Ali: "Yaşasın çok merak ettim ne yapacağız? diye sormuş.

Daha sonra annesiyle birlikte mutfığa gitmişler ve beraber Ece için mama hazırlamışlar, Ali bu durumdan çok keyif almış.

Daha sonra babasıyla beraber otururken babasına oynadığı araba oyununu göstermiş.

Ali: "Baba bak çok güzel bir araba oyunu buldum, arabayı yıkayabiliyorsun." demiş.

Babası: "Benim daha iyi bir fikrim var, gel bakalım dışarda gerçeğini yıkayalım." demiş.

Ali babasıyla birlikte dışarıya çıkıp arabayı yıkamaya başlamış.

Babasına dönüp: "Babacığım gerçeğini yapmak daha keyifli ve güzel demiş."

Materyaller

Sosyal medya sembollerinin olduğu dokümanlar, hareketli hikâye panosu.

Sözcükler

Telefon, bilgisayar, tablet, televizyon, medya okuryazarlığı, sanal ortam.

Kavramlar

Eski-yeni, önce- şimdi- sonra, dün, bugün, yarın.

Değerlendirme

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir:

Hangi sosyal medya ağını kullanıyorsunuz?

Sosyal medyada bilgilerinizi korumayı biliyor musunuz? Bunlar nelerdir?

Sosyal medyadaki her bilgi sizce doğru mudur? Neden?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Bilinçli Teknoloji Kullanımı Panosu

11. Etkinlik Planı

Etkinlik Adı: Siber Zorbalık ve Tedbirler

Etkinlik Türü: Türkçe ve Drama Etkinliği (Bütünleşik Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Bilim, Teknoloji ve Toplum

SB.5.4.2. Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular. Medya okuryazarlığı üzerinde durulur.

SB.5.4.3. Sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar. Mesafeli alışveriş, güvenli İnternet kullanımı, kimlik hırsızlığı gibi konular ele alınır.

Sosyal Beceri

Teşekkür etme, izin isteme, özür dileme, yardım isteme, vedalaşma, duygularını ifade etme, baskı altında sakin kalma, alay etmeyle baş etme, hayır cevabını kullanma, isteğini erteleme, tepki vermeden önce düşünme, hakkını koruma, alternatif çözümler üretebilme.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 7: Dinlediklerinin / izlediklerinin anlamını kavrar.

Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar.

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.

Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir.

Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 4: Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.

Kazanım 5: Bir olay ya da durumla ilgili olumlu / olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

Göstergeleri: Olumlu / olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.

Kazanım 6: Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.

Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler.

Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir.

Göstergeleri: Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.

Öğrenme Süreci

Öğretmen çocuklar sınıfa gelmeden önce bir ipe çeşitli fotoğraflar asar. Bilgisayar kullanan insanlar ve bilgisayar kullanımı ile ilgili bu fotoğraflara dikkat çeker. Fotoğraflarda pijamalı çocuk fotoğrafları da vardır. Öğretmen; Evin içinde pijamalı iken tanıdığınız veya tanımadığınız insanları eve alır mısınız sorusunu yöneltir. Çocukların düşünmesine fırsat verir. Eve genellikle bu durumda kimseyi almamamıza rağmen bilgisayar ortamında kameramız açık görüşmeler yapabiliyoruz der. Sanal ortamda tarafımıza verilen her bilginin doğru olamayabileceğinden bahseder. Panodaki resimler doğrultusunda bilgisayarda geçirilen süre, siber zorbalık, kontrolsüz sörfün sakıncalarından bahseder.

Konuyla ilgili drama etkinliği yapmak üzere istekli 1 kız 1 erkek çocuk seçer. Siber zorbalık konulu doğaçlama yapılır. Kurgusu sanal ortamda gerçekleri saklayan bir kişinin karşısındakini kandırması üzerinedir. Etkinlikten sonra böyle bir durumla karşılaşmamak için alınması gereken tedbirlerden bahsedilir. Böyle bir olayla karşılaşsak Anne ve babamıza mutlaka durumdan bahsetmemiz gerektiği konusunda öğretmen uyarılarda bulunur.

Materyaller

Pano için fotoğraf, drama için gerekli materyaller, resim kâğıdı ve boya kalemleri.

Sözcükler

Siber zorbalık, akran zorbalığı, güvenli internet.

Kavramlar

Mutlu, üzgün, kızmış, korkmuş, şaşkın.

Değerlendirme

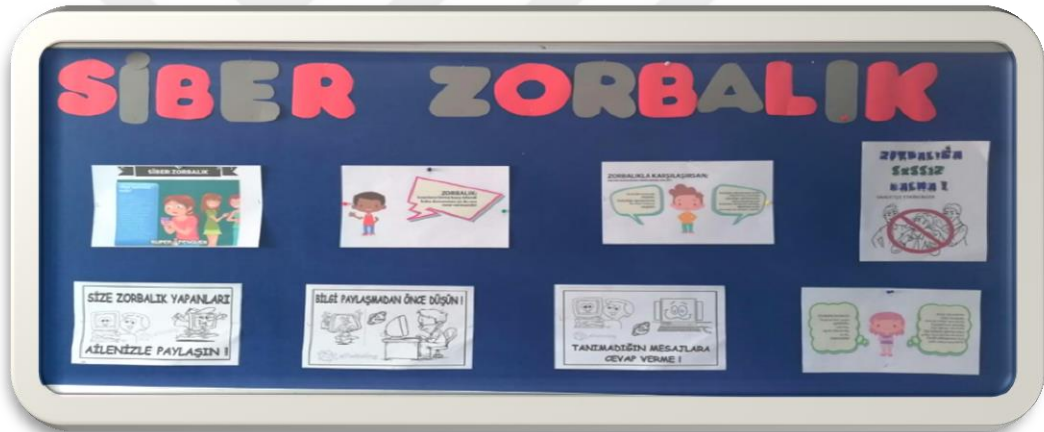
Siber zorbalık nedir? Açıklayınız

Akran zorbalığı ne demektir?

Sanal ortamda güvenli olmak için neler yapmalıyız?

Zorbalıkla karşılaşırsak neler yapmalıyız anlatınız.

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Siber Zorbalık İle İlgili Pano

12. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Ekmeğin Serüveni

Etkinlik Türü: Fen ve Türkçe (Bütünleşik Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Üretim, Dağıtım ve Tüketim

SB.5.5.4. Temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder.

SB.7.5.1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklar.

Sosyal Beceri

Başkalarının haklarını koruma, yönergelere uyma, alternatif çözümler üretebilme, başladığı etkinliği sonlandırma sırasını bekleme, paylaşma, yardım önerme, arkadaşlarıyla işbirliği yapma.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler.

Göstergeleri: Nesne / varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, tadını, miktarını ve kullanım amaçlarını söyler.

Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.

Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar.

Dil Gelişimi

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur.

Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste / yan yana / iç içe dizer. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır / yırtar, sıkar, çeker, gerer, açar / kapar, döndürür.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 7: Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler.

Göstergeleri: Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar.

Öğrenme Süreci

Araştırmacı, daha önceden Ekmeğin Serüveni konulu öğrenme merkezini oluşturur. Sınıfa giren çocukların merkez dikkatini çeker. Sorulan sorulara öğretmen yanıt verir. Bugün ekmek oluşumunun sürecini öğreneceklerini söyler. Çocuklar öğrenme merkezini görecektir şekilde yarım ay şeklinde karşısına oturur. Öğretmen önce bir keseden buğday taneleri çıkarır ve çocukların incelemesi için avuçlarına bırakır. Ekmeğin oluşumunun buğday taneleri ile başladığını, bunların aynı zamanda tohum olduğunu, toprağa ekildikten sonra bakımından bahseder. Buğdayın ekin verdiğini, biçildiğini un hâline gelerek fırınlarda maya ve su ile birleşip pişirilip soframıza geldiğinden bahseder. Daha sonra çocukların yanında ekmek yapımına başlar. Hamuru yoğurur, dilenmeye bırakır, mayalanan hamura çocuklar şekil verir ve fırında pişmeye gönderilir. Ekmeğin beslenmedeki öneminden bahsedilir. Pişen ekmekler gün içerisinde tüketilir. Ekmeğin israf edilmemesi gerektiği üzerinde durulur. Daha sonra öğrenme merkezinde çocukların bulunmasına, incelemesine fotoğraf çekinmesine olanak tanınır.

Materyaller

Un, tuz, maya, buğday, resim kâğıdı ve çeşitli boya kalemleri.

Sözcükler

Çiftçi, korkuluk, fırın, emek, serüven, biçerdöver, maya.

Kavramlar

Taze-bayat, kokulu- kokusuz, dün, bugün, yarın.

Değerlendirme

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir.

Ekmeğin oluşum aşamalarını anlatabilir misiniz?

Daha önce evde hiç ekmek ya da pasta yaptınız mı?

Korkuluk ne işe yarar?

Ekmeği israf etmemek için neler yapabiliriz?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Ekmeğin Serüveni Öğrenme Merkezi

Ekmeğin Serüveni Öğrenme Merkezi (Fotoğraf için izin alınmıştır).

13. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum

Etkinlik Türü: Türkçe, Drama (Bütünleşik Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Üretim, Dağıtım ve Tüketim

SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar.

SB.4.5.3. Sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergiler,

SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.

Sosyal Beceri

Selamlaşma, akranlarına ismiyle hitap etme, başkalarının haklarını koruma, sırasını bekleme, paylaşma, yardım önerme, isteğini erteleme, tepki vermeden önce düşünme.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler.

Göstergeleri: Nesne / varlığın adını söyler. Nesne / varlığın büyüklüğünü söyler.

Nesne / varlığın yapıldığı malzemeyi söyler. Nesne / varlığın kullanım amaçlarını söyler.

Kazanım 13: Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır.

Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. Gösterilen sembolün anlamını söyler.

Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.

Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar.

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Göstergeleri: Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.

Nesneleri alışılmışın dışında kullanır

Kazanım 6: Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.

Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler.

Kazanım 7: Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler.

Göstergeleri: Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler.

İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar.

Kazanım 16: Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar.

Göstergeleri: Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler.

Öğrenme Süreci

Öğretmen bilinçli tüketici konulu bir pano oluşturur. Sınıfa gelen tüm çocuklarla selamlaşarak halka şeklinde yere oturulur. Tüm çocukların birbiriyle selamlaşıp sohbet etmesine fırsat verilir. Öğretmen panoya dikkat çekerek “Ürün alırken markette, manavda ya da bir alışveriş merkezinde nelere dikkat edersiniz?” diye sorar. Aldığı cevapları değerlendirir, “Bilinçli tüketici nasıl olunur?” sorusunu sorarak çocuklara ürünlerin son kullanma tarihi, TSE damgası, tüketici hakları, gıda içeriği, garanti belgesi, ihtiyaç, ihtiyaca göre para harcama, bütçe oluşturma gibi konularda bilgi verir ve açıklamalarda bulunur.

Çocuklara hazır paketli sütün verip ürünü incelemelerini ister ve sütün üzerindeki son kullanma tarihi süresi, içindekiler hakkında konuşulur. Sütler içilir ve öğretmen kutuları sınıftaki geri dönüşüm kutusuna atmaları için çocukları yönlendirilir.

Daha sonra drama için oluşturulmuş bakkal, manav ve oyuncakçı stantlarında drama etkinliğine geçilir. Çocukların istekleri doğrultusunda bazıları manav, bazıları müşteri, bazıları bakkal ve satış elemanı olur. Öğretmen de rol yaparak çocukların alışveriş yapmalarına imkân tanır. Bu arada alışverişte nelere dikkat edilir, nasıl taze meyve seçilir vb. konularda sohbet edilir. Etkinliğe stantların toplanmasıyla son verilir.

Materyaller

Oyuncaklar, meyve ve sebzeler, masa, poşet, oyuncak para, süt, baskül, terazi, çeşitli oyuncaklar.

Sözcükler

İhtiyaç, son kullanma tarihi, TSE, tüketici hakları.

Kavramlar

Sert- yumuşak, taze-bayat, s

ert- yumuşak, dün, bugün, yarın.

Uyarlama

Sınıfta özel gereksinimli çocuk olmadığı için uyarlama yapılmamıştır.

Değerlendirme

Etkinlik sonunda çocuklara şu sorular yöneltilebilir:

Alışveriş yaparken nelere dikkat edersiniz?

Alışverişe çıkmadan önce alışveriş listesi yapmak önemli midir? Niçin?

Ailenizle hiç alışverişe çıkar mısınız?

Ürünün son kullanma tarihi önemli midir? Niçin?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum Etkinliği-1

Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum Etkinliği-2

Bilinçli Tüketici, Bilinçli Toplum Drama Etkinliği

14. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Bir Tohum da Sen Dik

Etkinlik Türü: Fen ve Sanat (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Üretim, Dağıtım ve Tüketim

SB.6.5.2. Kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin canlı yaşamına etkilerini analiz eder. Yenilenebilir ve yenilenemeyen kaynakların önemi vurgulanır.

Sosyal Beceri

Başkalarının haklarını koruma, yönergelere uyma, alternatif çözümler üretebilme, başladığı etkinliği sonlandırma sırasını bekleme, paylaşma, yardım önerme.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 11: Nesneleri ölçer.

Göstergeleri: Ölçme sonucunu tahmin eder. Standart olmayan birimlerle ölçer. Ölçme sonucunu söyler. Ölçme sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır. Standart ölçme araçlarının neler olduğunu söyler.

Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.

Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste / yan yana / iç içe dizer. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır / yırtar, sıkar, çeker / gerer, açar / kapar, döndürür.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 7: Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler.

Göstergeleri: Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar.

Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler.

İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar.

Kazanım 13: Estetik değerleri korur.

Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.

Öğrenme Süreci

Öğretmen çocuklara çevre bilinci kazandırmak için onları fen merkezine yönlendirir. Burada çevremizi korumanın önemi, su tüketimine dikkat etmemiz gerektiği, geri dönüşüm kutularına geri dönüşebilen atıkları atmamız gerektiği konusunda bilgilendirme yapar. Bu konuda hassas davrananları alkışlatır ve diğerlerinin de bu konuda dikkatli olmaları gerektiğini söyler.

Su döngüsüyle ilgili deney yapacaklarını söyler. Bir poşetin içine mavi gıda boyası katılmış su koyar. Poşeti sıcak bir yerde tutar ve içinde buharlaşan suyun yükseldiği ve tekrar poşetin içine düştüğü görülür. Daha iyi anlaşılması için poşetin üzerine su döngüsü resmi çizilir. Böylece çocuklara yeryüzündeki su döngüsü gösterilmiş olur. Yeryüzündeki su kaynaklarının kısıtlılığı konusuna değinilir.

Öğretmen çocuklara cam kavanoz, ponpon, yapıştırma göz dağıtarak yaz şekli vermelerini ister. Bu kavanozların içine toprak doldurularak fasulye ekilir. Her çocuğun kavanozuna kendi fotoğrafı yapıştırılır. Fasulyeler sulanarak büyümesinin takibinin yapılması için eve gönderilir.

Materyaller

Cam kavanoz, ponpon, fasulye, bitki toprağı, mavi gıda boyası, kalın dayanıklı poşet, asetat kalemi.

Sözcükler

Geri dönüşüm, atık, tohum.

Kavramlar

Kirli- temiz, ıslak-kuru, dün, bugün, yarın.

Uyarlama

Sınıfta özel gereksinimli çocuk olmadığı için uyarlama yapılmamıştır.

Değerlendirme

Etkinlik sonunda çocuklara şu sorular yöneltilebilir:

Su döngüsü nedir?

Daha önce hiç bitki diktiniz mi?

Evde suyu kullanırken (ellerimizi yıkarken vb.) dikkatli oluyor musunuz?

Temiz suyun kısıtlı olması canlıları nasıl etkiler? Anlatabilir misiniz?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Su Döngüsü Deney Etkinliği

Bir Tohum da Sen Dik Sanat Etkinliği

15. Etkinlik

Etkinliğin Adı: Sandıkta Seçim Var

Etkinlik Türü: Türkçe, Sanat ve Oyun (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Etkin Vatandaşlık

SB.6.6.4. Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklar.

SB.7.6.1. Demokrasinin ortaya çıkışını, gelişim evrelerini ve günümüzde ifade ettiği anlamları açıklar. Demokratik değerlere ve demokrasi uygulamalarına tarihimizden örnekler verilir.

SB.7.6.2. Atatürk'ün Türk demokrasisinin gelişimine katkılarını açıklar.

Sosyal Beceri

Baskı altında sakin kalma, hayır cevabını kullanma, isteğini erteleme, tepki vermeden önce düşünme hayır cevabını kabul etme, hakkını koruma, düşüncelerini ifade etme, eleştiri yapma, eleştiriye açık olma.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 20: Nesne / sembollerle grafik hazırlar.

Göstergeleri: Grafiği inceleyerek sonuçları açıklar.

Kazanım 21: Atatürk'ü tanır ve Türk toplumu için önemini açıklar.

Göstergeleri: Atatürk'ün değerli bir insan olduğunu söyler. Atatürk'ün getirdiği yenilikleri söyler.

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Göstergeleri: Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur.

Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 5: Bir olay veya durumla ilgili olumlu / olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

Göstergeleri: Olumlu / olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar.

Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir

Kazanım 11: Atatürk ile ilgili etkinliklerde sorumluluk alır.

Göstergeleri: Atatürk ile ilgili etkinliklere katılır. Atatürk ile ilgili duygu ve düşüncelerini farklı etkinliklerle ifade eder.

Kazanım 16: Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar.

Göstergeleri: Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler.

Öğrenme Süreci

Öğretmen sabah sınıfa bir adet oy sandığı bırakır. Gün içinde bu sandık çocukların dikkatini çeker.

“Öğretmen çocuklara demokrasi nedir? Seçme ve seçilme hakkı ne demektir?” vb. sorular sorarak çocukların dikkatini çeker ve çocuklara konuyla ilgili bilgi verir. Daha sonra sınıftan tekerleme ile sayışarak üç çocuk seçilir. Bu çocuklar kendileri için bir simge belirler. Simgeler belirlendikten sonra çocuklara bugün öğretmene yardım eden çocuğa haydi hep birlikte seçim yoluyla belirleyelim diyerek her çocuğa bir oy pusulası verilir. Çocuklardan seçim yapmaları istenir. Okul öncesi çocuklarda okuma yazma olmadığı için simgeler yoluyla seçim yapılması uygun olmaktadır. Daha önce hazırlanmış olan simgeleri öğrenciler istedikleri öğrenci için zarfa koyarak sandığa atarlar. Her çocuk seçimini yaptıktan sonra öğretmen kutuyu açarak zarftan çıkan simgeleri sayar ve bir fon kâğıdına bu simgeleri yapıştırır ya da asar. Böylece en çok oy alan simgeyi çocuklar ile görsel olarak paylaşır. Seçilen çocuk o günün yardımcısıdır. Etkinlik sırasında dağıtılması gereken materyal vb. dağıtmak için öğretmene yardımcı olur.

Bu sayede hem çocuklara seçim ve demokrasi kavramı öğretilir hem de çocuklar arasında adil bir seçimle günün yardımcısı seçilmiş olur.

Seçim yoluyla çocuklar sandalye kapmaca veya hulahop oyunundan birini seçerler. Böylece konu tekrar pekiştirilmiş olur.

Etkinliğin sonunda öğretmen çocuklara ülkemizde demokrasi ve seçim yoluyla yöneticilerin seçildiği konusunda bilgilendirme yapar. Atatürk'ün Türk demokrasisinin gelişimine katkılarını anlatır.

Materyaller

Seçim sandığı, oy kartları, zarf, kalem.

Sözcükler

Oy pusulası, seçim, demokrasi, yönetim.

Kavramlar

Mutlu, üzgün, kızgın.

Değerlendirme

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir.

Demokrasi ne demektir?

Oy kullanma sürecinde neler yaptık anlatınız?

Oy kullanırken nelere dikkat ettik açıklayınız?

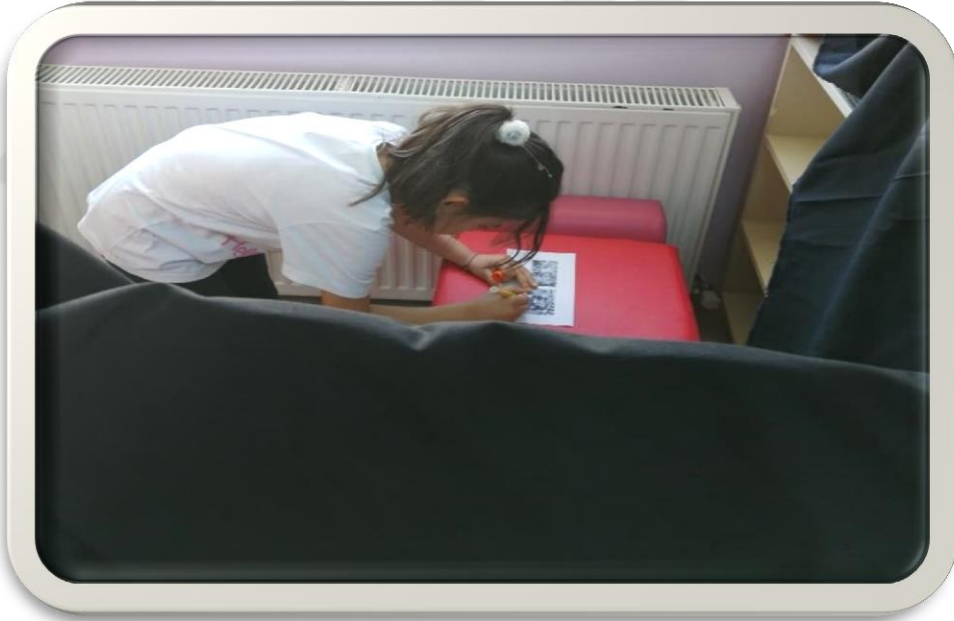
Seçim yapmak neden önemlidir?

Atatürk'ün Türk demokrasisinin gelişimine katkıları nelerdir?

Bugün neler öğrendik? Resim yapar mısınız?

Sandıkta Seçim Var Etkinliği

Seçim Yapan Çocuk Görseli

16. Etkinlik Planı

Etkinlik Adı: Benim de Haklarım Var

Etkinlik Türü: Türkçe Etkinliği (Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Etkin Vatandaşlık

SB.4.6.1. Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'deki maddeler ele alınır.

SB.5.6.3. Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar. Temel haklardan katılım ve düşünce özgürlüğü hakkı üzerinde durulur.

SB.6.6.5. Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar.

Sosyal Beceri

Duygularını ifade etme, arkadaşlarının duygularını anlama, başkalarının haklarını koruma, baskı altında sakin kalma, alay etmeyle baş etme, hayır cevabını kullanma, isteğini erteleme, tepki vermeden önce düşünme, hakkını koruma.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 7: Dinlediklerinin / izlediklerinin anlamını kavrar.

Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar.

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.

Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.

Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir.

Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 4: Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.

Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.

Kazanım 5: Bir olay ya da durumla ilgili olumlu / olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.

Kazanım 6: Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.

Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler.

Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir.

Göstergeleri: Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.

Öğrenme Süreci

Öğretmen çocukları yanına toplar ve onlara çocukların çeşitli hakları ve sorumlulukları ile ilgili bir etkinlik yapacaklarını açıklar. Çocuklara şu soruları yöneltir:

Sizce hak ne demektir?

Sizce çocukların ne gibi hakları vardır?

Birisi sizin hakkınızı çiğnerse ne hissedersiniz? Ne yaparsınız?

Evde ne gibi sorumluluklarınız var?

Benim okulda ne gibi sorumluluklarım var? Bir öğretmen olarak bu sorumluluklarımı yerine getirmezsem ne olur?

Sizin evde ne gibi sorumluklarınız var? Siz evdeki sorumluluklarınızı yerine getirmezseniz ne olur?

Sorulara verilen yanıtlar dinlenir, çocukların cevapları değerlendirilir.

Öğretmen çocuklara masalarına geçmelerini söyler. Şimdi onlara çeşitli şekerler dağıtacağını söyler. Öğretmen getirdiği şekerleri çocuklara dağıtmaya başlar. Kimisine sadece bir tane, kimisine 3-4 tane, kimisine daha az, kimisine de daha fazla şeker verir. Bazı çocuklara hiç şeker vermez. Sonra da onlardan bu şekerleri yemelerini ister.

Çocuklar şekerlerini yerken onlara şu soruları sorar: “Şeker vermediklerim ne hissettiler? Kendilerine çok şeker verdiklerim ne hissetti? Acaba bu şekerler sizin haklarınız olsaydı ve ben bazılarınıza hakkını vermemiş olsaydım ne olurdu?” gibi soruları sorarak onları ayrımcılık, hak, konularında düşünmeye sevk eder.

Ayrımcılığın ne olduğunu ve ne gibi türleri olduğunu açıklar. Daha sonra da şeker vermediklerine de şeker vererek onların şimdi ne hissettiklerini söylemelerini sağlar. Öğretmen şimdi de bir oyun oynayacaklarını ama bu oyunda erkeklerin oynamayacağını söyler. Erkeklerin tepkilerini öğrenmeye çalışır. Bir süre dev-cüce oyunu oynanır. Buradaki amaç çocukların buna tepki vermesini sağlamaktır. Kızlardan da neden erkeklerin oynamadıklarını, bunun onlar için bir haksızlık olduğunu ifade etmeleri için çocuklara fırsat verir. Oyundan sonra çocukların duygularını anlamaya yönelik çeşitli sorular sorar. Kızların ve erkeklerin bu durumda ne düşündüklerini öğrenmeye çalışır.

Öğretmen Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirisi’nden çocuklara bahsederek onların dünya çapında tanınmış bu bildiri ile haklarının koruma altına alındığını Türkiye Cumhuriyeti’nin bu bildiriye ilk tanıyan devletlerden olduğu anlatılır.

Öğretmen daha sonra onlara resim kâğıtları ve boya kalemleri dağıtarak bugün neler hissettiklerinin resmini yapmalarını ister. Resimler bittikten sonra öğretmen isteyen çocukların resimlerini sınıfa anlatmalarına yardımcı olur.

Materyaller

Boya kalemleri, resim kâğıtları, şekerlemeler.

Sözcükler

Haklarım, sorumluluklarım, insan hakları, çocuk hakları, Birleşmiş Milletler.

Kavramlar

Mutlu, üzgün, kızmış, korkmuş, şaşkın.

Aile Katılımı

Ailelerden evde çocukların hakları ve sorumlulukları hakkında sohbet etmeleri istenir.

Değerlendirme

Değerlendirme, öğrenme süreci içinde soru cevap yöntemiyle yapılmıştır.

Etkinliğin bitiminde çocuklardan bugün hissettikleriyle ilgili resim yapmaları istenerek sınıfta resimlerini anlatmaları için teşvik edilmiştir.

17. Etkinlik Planı

Etkinlik Adı: Mahremiyet Eğitimi

Etkinlik Türü: Türkçe ve Sanat Etkinliği (Bütünleşik Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Etkin Vatandaşlık

SB.4.6.1. Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir.

SB.5.6.1. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendirir.

Sosyal Beceri

Arkadaşlarının duygularını anlama, başkalarının haklarını koruma, duygularını ifade etme, duygularını başkalarını rahatsız etmeden gösterme, engellenme durumuyla baş etme, hatalarıyla baş etme, baskı altında sakin kalma, alay etmeyle baş etme, hayır cevabını kullanma.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 5: Bir olay veya durumla ilgili olumlu / olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

Göstergeleri: Olumlu / olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar.

Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.

Kazanım 6: Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.

Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler.

Dil Gelişimi

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

Göstergeleri: Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.

Konuşmayı başlatır, sürdürür, sonlandırır. Konuşma sırasında göz teması kurar.

Kazanım 8: Dinledikleri / izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Dinledikleri / izledikleri ile ilgili sorular sorar ve sorulara cevap verir.

Dinledikleri / izlediklerini resim yoluyla sergiler.

Öz Bakım Becerileri

Kazanım 7: Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur.

Göstergeleri: Tehlikeli olan durumları söyler. Tehlikeli olan durumlardan, kişilerden, alışkanlıklardan uzak durur. Herhangi bir tehlike ve kaza anında yardım ister.

Öğrenme Süreci

Mahremiyet ile ilgili bilgiler ve görsellerden oluşan bir pano hazırlanır. Öğretmen çocukları yarım ay şeklinde oturtup etkinliğe sohbetle başlar. Çocuk hakları bildirisinden ve çocukların haklarından bahseder. Daha sonra etkinliğe geçer. Etkinliğe bilmece sorularak başlanır.

Sevgiyle okşar bizi, hiç istemez üzülmemizi.

Bir yerimiz acısa, sevgiyle kucaklar bizi. (Anne)

Bilmeceye verilen yanıtlar dinlendikten sonra çocuklara mahremiyet hakkında maket üzerinde gösterilerek bilgi verilir. Özel bölgeler nelerdir net bir şekilde açıklanır.

Kötü dokunuş ve iyi dokunuşun ne olduğu uygun bir dille anlatılır.

Tekerlemeye geçilir. Tekerleme hareketler eşliğinde söylenir.

Ben bir çocuğum, bu da benim vücudum.

Bu benim ağzım, bu benim burnum, bunlar benim gözlerim,

Bunlar benim ellerim, bunlar benim ayaklarım.

Bir de benim özel bölgelerim var, bunlar benim özelim.

Dokunmak isteyene dur!

(Göğüsler gösterilir) dur!

Diğer özel bölgeler gösterilir dur!

Mahremiyet konulu tekerleme söylendikten sonra erkeklere erkek, kızlara kız figürlü çalışma kâğıtları dağıtılarak özel bölgelere dokunulmamasıyla ilgili çalışma yapılır.

Etkinliğin sonunda çocuklarla tekrar daire şeklinde oturarak bizi üzen tedirgin eden bir olay olduğunda mutlaka ailemize söylememiz gerektiği ve bunun önemi konusunda sohbet edildikten sonra etkinliğe son verilir.

Materyaller

Çalışma kâğıdı, kız ve erkek çocuk resimleri, boya kalemleri, vücut maketi.

Sözcükler

Özel bölge, iyi dokunuş, kötü dokunuş, mahremiyet.

Kavramlar

İyi-kötü, doğru-yanlış.

Mahremiyet Eğitimi Panosu

18. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Kızılderili Oluyorum

Etkinlik Türü: Sanat, Müzik, Drama, (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Küresel Bağlantılar

SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. Görsel ve yazılı iletişim araçları ile kültürel unsurlardan kıyafet, yemek, oyun, aile ilişkileri gibi konular üzerinde durulur.

SB.4.7.4. Farklı kültürlerle saygı gösterir.

Sosyal Beceri

Arkadaşlarıyla iş birliği yapma, arkadaşlarını takdir edebilme, akran gruplarına katılma, sırasını bekleme paylaşma, yardım önerme, soru sorma, soruya cevap verme, başladığı etkinliği sonlandırma.

Kazanımlar ve Göstergeleri

Dil Gelişimi

Kazanım 8: Dinledikleri / izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Gösterge: Dinledikleri / izlediklerini drama yoluyla sergiler.

Motor Gelişim

Kazanım 1: Yer değiştirme hareketleri yapar.

Göstergeleri: Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar. Yönergeler doğrultusunda yürür. Yönergeler doğrultusunda koşar. Belli bir yükseklikten atlar. Belli bir yüksekliğe zıplar. Belli bir yüksekliğe tırmanır.

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri: Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Gösterge: Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur

Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar.

Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler. Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.

Öğrenme Süreci

Öğretmen çocuklar sınıfa gelmeden önce geçici öğrenme merkezi olarak Kızılderili çadırını ve çevresini hazırlar. Sabah çocukları Kızılderili kostümüyle karşılar. Sınıfa gelen çocukların hazırlanan merkezle ilgili soruları cevaplanır. Çocukların çadırın başında oturması istenir. Evet, çocuklar bugün sizlerle Kızılderililer hakkında konuşacağız der ve Kızılderililer hakkında ne biliyorsunuz diye sorar.

Çocukların cevapları doğrultusunda öğretmen evet çocuklar Kızılderililer yıllar önce yaşamış bir kabiledir. Avcılık ve toplayıcılıkla geçimlerini sağlarlardı. Hep sabah erken kalkarlar, nazik olmaya özen gösterirler, hoş görülü, düşünceli, dürüst ve saygılıdırlar der. “Biz de kendi Kızılderili şapkamızı yapalım mı?” Öğretmen, “Çocuklar masanıza geçin, masa üzerindeki artık materyallerle istediğiniz gibi Kızılderili şapkası yapabilirsiniz.” der. Kızılderili şarkısı eşliğinde çocuklar öğretmenin anlattıkları doğrultusunda etkinliği yaparlar (<https://youtu.be/ulR4KiK1-xA>).

Başlık yapımı bitince öğretmen, “Her biriniz Kızılderilisiniz.” der ve hazırlanan çadırın etrafında doğaçlama yaparak oynamalarına fırsat verir.

Materyaller

Kızılderili kostümü, fon kâğıdı, makas, çadır vs. çeşitli boncuklar, tüyler, artık malzemeler, fon kâğıdı vs.

Sözcükler

Kızılderili, Amerika Kıtası, yerli, çadır, avlanma, avcılık.

Kavramlar

Altında-ortasında-üstünde, eski-yeni.

Değerlendirme

Kızılderilileri önceden biliyor muydunuz?

Bugün Kızılderililerle ilgili neler öğrendik?

Kızılderililerin bizim kültürümüze göre farklılıkları nelerdir?

Kızılderililerin bizim kültürümüze göre benzerlikleri var mıdır?

Bugün öğrendiklerinizi resimleyiniz.

Kızılderili Öğrenme Merkezinde Drama Etkinliği

19. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Yaşlılara Saygı, Japonya-Türkiye

Etkinlik Türü: Türkçe, Drama Etkinliği (Bütünleşik Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Küresel Bağlantılar

SB.4.7.2. Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar.

SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. Görsel ve yazılı iletişim araçları ile kültürel unsurlardan kıyafet, yemek, oyun, aile ilişkileri gibi konular üzerinde durulur.

SB.4.7.4. Farklı kültürlerle saygı gösterir.

Sosyal Beceri

Yönergelere uyma, soru sorma, söz alma, sırasını bekleme.

Kazanım ve Göstergeler

Dil Gelişimi

Kazanım 8: Dinledikleri / izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Dinledikleri / izlediklerini drama yoluyla sergiler.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 2: Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır.

Göstergeleri: Anne ve babasının adını, soyadını, mesleğini vb. söyler.

Anne ve babasının saç rengi, boyu, göz rengi gibi fiziksel özelliklerini söyler.

Teyze ve amca gibi yakın akrabalarının isimlerini söyler.

Kazanım 5: Bir olay ya da durumla ilgili olumlu / olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

Göstergeleri: Olumlu / olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar.

Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.

Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar.

Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler.

Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler.

Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.

Öz Bakım Becerileri

Kazanım 2: Giyinme ile ilgili işleri yapar.

Göstergeleri: Giysilerini, ayakkabılarını çıkarır, giyer, düğme açar / kapar, ayakkabı bağcıklarını çözer / bağlar.

Öğrenme Süreci

Öğretmen çocuklar sınıfa gelmeden önce yaşlılık hatırası köşesini oluşturur. Merkez sabah sınıfa gelen çocukların dikkatini çeker. Öğretmen çocukları selamlayarak karşılar ve yere halka şeklinde oturmalarını söyler. Sizinle bugün bizim kültürümüze benzer bir kültürü konuşacağız. “Japonları hiç gördünüz mü?” (Çocuklar cevap verir.). Farklı ülkeden ülkemize gelen kişilere turist denir ve bu turistler ülkemizdeki tarihi yerleri gezmeyi severler eğer tarihi yerlere giderseniz turistleri görebilirsiniz. Japonlar da bizim gibi çayı severler, çay ikram edildiğinde geri çevrilmesini hoş karşılamazlar. Bizim gibi mantı, kestane severler. Bağdaş kurmak bize özgü olsa da yer sofrasında yemek yerler. Evlerine ayakkabıyla girmezler, bizlerde olduğu gibi ev terlikleri vardır. Aile, iki toplumun da temel direğidir. Bizde hamam, onlarda kaplıcalar bulunmaktadır. Japonlarda temizliğe çok dikkat ederler. Japon kimonosu ile Osmanlı Dönemi kadınlarının giydiği elbiseler birbirine çok benzemektedir. Türk geleneğindeki baharın gelişini kutlama bayramı Hıdırellez, Japonlarda ise Sakura izleme Hanami geleneği ile hayat bulmaktadır. Biz samimi sarılmayı, karşılaştığımızda tokalaşmayı severiz. Japonlarsa temas etmeyi sevmezler, karşılaştıklarında eğilerek selamlaşırlar (Öğretmen selamlaşmayı gösterir.). Bizde yemek yerken şapırdatmak saygısızlık olarak algılansa da Japonlarda yemeği şapırdatarak yemek iyi bir şey olarak algılanır çünkü yemeği beğendiğini gösterir.

Biz de yaşlılara saygı duyarız değil mi? Japonlar da saygı duyar ve her eylül ayının üçüncü pazartesinde Yaşlılara Saygı Günü’nü kutlarlar. Açıklamalardan sonra öğretmen, “Ayşe ve Yaşlı Teyze” hikâyesini çocuklara anlatır.

Yaşlılık Hatırası Öğrenme Merkezi

20. Etkinlik Planı

Etkinliğin Adı: Ülkemizi ve Komşularımızı Tanıyoruz

Etkinlik Türü: Türkçe Etkinliği (Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı: Küresel Bağlantılar

SB.4.7.2. Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar.

SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. Görsel ve yazılı iletişim araçları ile kültürel unsurlardan kıyafet, yemek, oyun, aile ilişkileri gibi konular üzerinde durulur.

SB.4.7.4. Farklı kültürlerle saygı gösterir.

Sosyal Beceri

Yönergelere uyma, soru sorma, söz alma, sırasını bekleme.

Kazanım ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.

Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler.

Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir.

Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır,

Kazanım 13: Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır.

Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir.

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar.

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur.

Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler.

Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar.

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar.

Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler.

Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler.

Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.

Öğrenme Süreci

Öğretmen çocuklara ülkemizin sınır komşularından bahsedeceğini belirtir. “Siz sınır komşularımızı biliyor musunuz?” (Çocuklar cevap verir.). Cevaplar değerlendirilir.

Türkiye’nin kuzeybatı komşuları Bulgaristan ve Yunanistan, Avrupa’da yer alır. Doğu komşuları ; İran, Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan’dır. Diğer komşuları ise Irak ve Suriye’dir. Bilgiler verildikten sonra ülke komşularımızın bayrakları çocuklara tanıtılır.

Öğretmen bu ülkelerin yemeklerinden bahsetmek istediğini belirtir ve aşağıdaki bilgileri verir:

Yunanistan’ın Mutfak Kültürü

Yiyecek açısından Türkiye ile oldukça ortak özellik taşır. Hatta müziklerimiz bile çok benzemektedir. Türk kahvesini, baklavayı Yunanistan’da oldukça keyifle yerken kemençe ile müzik bile dinleyebiliriz. Yunanistan’da genellikle zeytinyağlı ve hafif yemekler tercih edilir.

Bulgaristan’ın Mutfak Kültürü

Sarma, dolma, çevirme kelimeleri bizde ve Bulgaristan’da aynı. Bu da ortak bir kültür mirasına sahip olmamızdan kaynaklanıyor. Bulgaristan yemekleri, yiyen herkesin damağına unutulmaz bir tat veriyor. Mutfak kültürümüz de diğer kültürlerimiz gibi benzerlik taşıyor.

İran’ın Mutfak Kültürü

İran mutfacı, Orta Doğu'daki en lezzetli mutfaklardan biridir. Kırmızı etin sıklıkla kullanıldığı İran mutfacında tatlı ve ekşiyi bir arada tadabileceğiniz zıt lezzetler bulunur. Pirinç başta olmak üzere tahıllar, meyve ve sebze ağırlıklı bir mutfaktır. Genelde et ve sebze karışık bir şekilde güveçte pişirilir.

Irak Mutfak Kültürü

Yöre mutfacının temel malzemeleri arasında başta gelen kuzu eti, pirinç ve bulgur yemeklerde sıkça kullanılmaktadır. Yöresel baharatların da sıkça kullanıldığı Irak mutfacı, ağır yemeklerden oluşmaktadır. Irak mutfacında yapılan yemeklerden en çok kebaplar, lahmacunlar, etli yemekler ve hamurlu tatlılar dünyaca ünlüdür.

Suriye Mutfak Kültürü

Suriye mutfacında ağırlıklı olarak patlıcan, kabak, sarımsak, et (çoğunlukla kuzu ve koyun eti), susam tohumu, pirinç, nohut, bakla, mercimek, lahana, karnabahar, asma yaprağı, turşu, salatalık, domates, zeytinyağı, limon suyu, nane, bal ve meyveler kullanılır.

Gürcistan Mutfak Kültürü

Çok acı veya baharatlı olmayan Gürcistan yemekleri; et, hamur işleri, köfte, sebzelerden oluşur. Ceviz, nar ve sarımsak, peynir, fasulye, patlıcan, ıspanak ve erik vb. sık kullanılır. Yaz aylarında ise taze kişniş yaygın bir biçimde kullanılır.

Azerbaycan Mutfak Kültürü

Çok çeşitli olan Azerbaycan yemekleri genellikle etli, sebzeli, sütü, hamur işli yemekler, pilavlar ve çorbalardan oluşur. Zeytinyağlı yemekleri yoktur.

Bilgiler verildikten sonra çocuklara bizim yemeklerimiz ile ülke komşularımızın yemeklerinin benzerlik gösterdiği söylenir. Etkinliğin sonunda Türkiye ve komşularının bulunduğu haritanın üzerine ülke bayrakları asılarak etkinlik son bulur.

Türkiye ile Komşu Ülkeleri Gösterir Harita ve Bayrakları

Ek.12: Çocukların Çizdikleri Resimlerden Örnekler

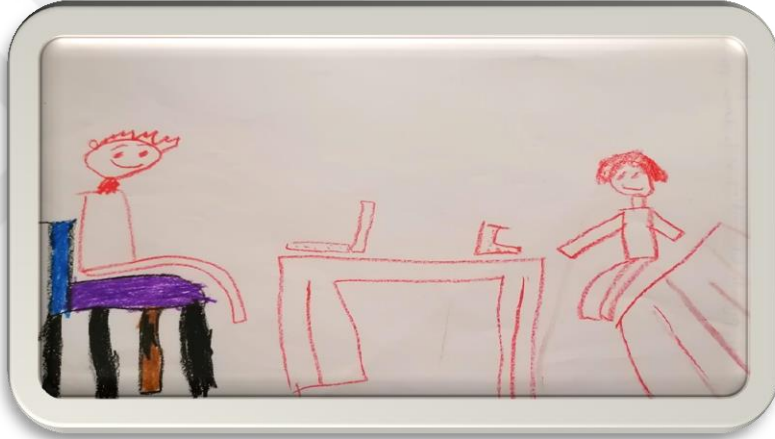
Etkin Vatandaşlık / Sandıkta Seçim Var Etkinliği Resim Çalışması

Üretim, Dağıtım ve Tüketim / Bir Tohum da Sen Dik Etkinliği Resim Çalışması

Üretim, Dağıtım ve Tüketim / Ekmeğin Serüveni Resim Çalışması

Bilim, Teknoloji ve Toplum / Siber Zorbalık ve Tedbirler Resim Çalışması

Bilim, Teknoloji ve Toplum / Siber Zorbalık ve Tedbirler Resim Çalışması

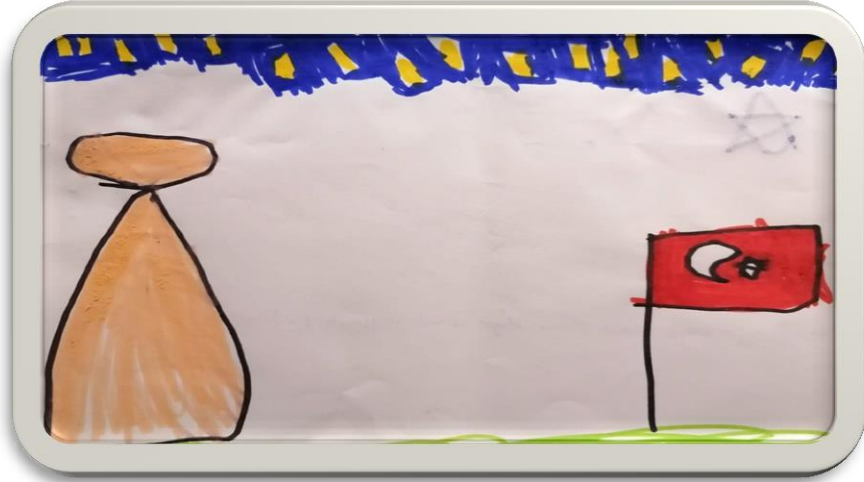
Bilim, Teknoloji ve Toplum / Akılcı İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya Resim Çalışması

Bilim, Teknoloji ve Toplum / Teknolojik Materyallerin Geçmişi ve Bugününe Yolculuk Resim Çalışması

İnsanlar, Yerler ve Çevreler / Peribacaları Temalı Resim Çalışması

İnsanlar, Yerler ve Çevreler / Peribacaları Temalı Resim Çalışması

İnsanlar, Yerler ve Çevreler / Peribacaları Temalı Resim Çalışması

İnsanlar, Yerler ve Çevreler / İklim-Penguenler Temalı Resim Çalışması

İnsanlar, Yerler ve Çevreler / İklim-Penguenler Temalı Resim Çalışması

İnsanlar, Yerler ve Çevreler / Deprem Temalı Resim Çalışması

Kültür ve Miras / Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor Resim Çalışması

Kültür ve Miras / Küçük Gezginler Müzeye Gidiyor Resim Çalışması

Kültür ve Miras / Çamurla Yapılan Sihir Resim Çalışması

Ek.13: Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu (OSBED)

2. Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu (OSBED)

OSBED, tümü likert tipi olan 49 madde ve dört faktörden oluşmaktadır.

Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formu (OSBED)
Başlangıç Becerileri Çocukların kolayca öğrenebildikleri ve diğer sosyal becerilerin kazanılması için temel teşkil eden becerilerdir.
Akademik Beceriler Çocukların akademik becerilerini desteklemeye yönelik ve ilköğretim yaşamına geçişte uyumlarını kolaylaştıracak becerilerdir.
Arkadaşlık Becerileri Çocukların olumlu akran etkileşimini geliştiren becerilerdir.
Duygularını Yönetme Becerileri Duygularını (mutlu, üzgün, kızgın, vb.) tanıma ve kontrol etme becerileridir. Duygularını Kontrol Etme Becerileri Çocukların, günlük yaşantılarında sıklıkla karşılaştıkları engellenme, anlaşmazlık / çatışma yaratan durumlar karşısında yaşadıkları stres, öfke vb. duygularını fark etme, kontrol etme, kendilerine ve başkasına zarar verecek saldırganlık davranışlarına dönüşmeden uygun olumlu sosyal tepkiler kazanmalarını sağlayan becerilerdir.

SOSYAL BECERİLER

AÇIKLAMA: Aşağıda 36-72 aylık çocukların sahip olması beklenen sosyal becerileri verilmiştir. Farklı durumlardaki gözlemlerinize dayanarak çocuğun her bir davranışı ne derece iyi kullandığını aşağıda açıklanan beşli derecelendirme ölçeğinden uygun gördüğünüz seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

- 1 Bu beceriyi kullanmada **hemen hemen hiç** iyi değil
- 2 Bu beceriyi kullanmada **nadiren** iyi
- 3 Bu beceriyi kullanmada **bazen** iyi bazen de iyi değil
- 4 Bu beceriyi kullanmada **çoğu zaman** iyi
- 5 Bu beceriyi kullanmada **hemen hemen her zaman** iyi

	Hemen Hemen Hiç	Nadiren	Bazen	Çoğu Zaman	Hemen Hemen Her Zaman
I. BAŞLANGIÇ BECERİLERİ					
01. Selamlaşma: Farklı ortamlarda başkalarıyla karşılaştığında sözle ya da bedeniyle selam verir mi?	1	2	3	4	5
02. Akranlarına ismiyle hitap etme: Akranlarıyla konuşurken isimleriyle hitap eder mi?	1	2	3	4	5
03. Kendini tanıtmak: Yeni tanıştığı insanlara kendini tanıtır mı?	1	2	3	4	5
04. Anlaşılır bir ses tonu ile konuşma: Konuşurken anlaşılır bir ses tonu kullanır mı?	1	2	3	4	5
05. Başkalarını tanıtmak: Yanındaki insanları gerektiğinde başkalarına tanıtır mı?	1	2	3	4	5

06. Dinleme: Başkaları konuştuğunda dinliyor mu? (Dinlediği kişiyle göz teması kurarak sözünü kesmeden, jest ve mimikleriyle dinlediğini belli ediyor mu?)	1	2	3	4	5
07. Teşekkür etme: Kendisine bir iyilik yapıldığında, bir hediye verildiğinde veya iltifat edildiğinde karşısındakine teşekkür eder ya da başka bir sözle vefasını gösterir mi?	1	2	3	4	5
08. İzin isteme: Gerekli olduğu durumlarda bir işi yapmadan önce anne baba, öğretmen ya da diğer yetişkinler ve arkadaşlarından izin ister mi?	1	2	3	4	5
09. Özür dileme: Yanlış bir davranış yaptığında muhatabı olan kişilerden özür diler mi?	1	2	3	4	5
10. Yardım isteme: İhtiyaç duyduğunda, yardım edebilecek kişilerden uygun bir yolla yardım ister mi?	1	2	3	4	5
11. Vedalaşma: Bulunduğu ortamdan ayrılırken orada bulunan akranlarına ve diğer kişilere günün zamanına uygun veda sözcükleri (hoşça kal, iyi geceler, allahaısmarladık vb.) kullanır mı?	1	2	3	4	5
II. AKADEMİK DESTEK BECERİLERİ					
12. Soru sorma: Merak ettiği bir konuda uygun soru ifadesi ve ses tonuyla soru sorar mı?	1	2	3	4	5
13. Soruya cevap verme: Kendisine bir soru yöneltildiğinde uygun bir üslupla açıklamaya çalışır mı?	1	2	3	4	5

	Hemen Hemen Hiç	Nadiren	Bazen	Çoğu Zaman	Hemen Hemen Her Zaman
14. Yönergelere uyma: Verilen yönergeleri anlar ve yönerge doğrultusunda davranışlar gösterir mi?	1	2	3	4	5
15. Alternatif çözümler üretebilme: Var olan bir probleme ilişkin farklı çözüm yolları önerebilir mi?	1	2	3	4	5
16. Başladığı etkinliği sonlandırma: Başladığı bir işi bitirene kadar kararlı bir şekilde devam eder mi?	1	2	3	4	5
17. Kendini meşgul etme: Kendisini oyalayacak etkinlikler bulup kendi kendine zaman geçirebilir mi?	1	2	3	4	5
18. Amaca ulaşmak için çaba gösterme: Belirlenen amaca ulaşmak için gerekli davranışlarda bulunur mu?	1	2	3	4	5
19. Uygun zamanda söze girme: Söze girmek için uygun zamanı bekleyip söze girer mi?	1	2	3	4	5
20. Söz alma: Söz almak istediği zaman nazik bir ifade ya da beden dilini kullanarak söz ister mi?	1	2	3	4	5
21. Düşüncelerini ifade etme: Düşüncelerini sözel yollarla ifade eder mi?	1	2	3	4	5
22. Eleştiri yapma: Kırıcı olmadan nazik ifadelerle eleştiri yapar mı?	1	2	3	4	5
23. Eleştiriye açık olma: Kendisine yönelik eleştirileri kızmadan sabırla dinler mi?	1	2	3	4	5

III. ARKADAŞLIK BECERİLERİ					
24. Arkadaşlarının duygularını anlama: Arkadaşlarının konuşmalarından onların üzüntülü ya da sevinçli gibi hangi duygulara sahip olduklarını anlar mı?	1	2	3	4	5
25. Başkalarının haklarını koruma: Arkadaşlarının haklarını korumak için çaba harcar mı?	1	2	3	4	5
26. Arkadaşlarının fikirlerine uygun tepki verme: Arkadaşları farklı fikirler beyan ettiğinde, beyan edilen görüşe katılıp katılmadığını sözle ya da beden diliyle nazik bir şekilde ifade eder mi?	1	2	3	4	5
27. Arkadaşlarıyla işbirliği yapma: İhtiyaç olduğunda arkadaşlarıyla işbirliği yapar mı?	1	2	3	4	5
28. Arkadaşlarını takdir edebilme: Arkadaşlarının takdir edilecek davranışlarını takdir eder mi?	1	2	3	4	5
29. Akran gruplarına katılma: Uygun yolları kullanarak devam etmekte olan bir aktivite ya da gruba katılır mı?	1	2	3	4	5
30. Sırasını bekleme: Sıra beklemesini gerektiren durumlarda kendi sırasının gelmesini bekler mi?	1	2	3	4	5
31. Paylaşma: Oyuncaklarını ya da materyallerini arkadaşlarıyla paylaşır mı?	1	2	3	4	5
32. Yardım önerme: Arkadaşları yardıma ihtiyaç duyduğunda ya da açıkça yardım istediklerinde yardım önerir mi?	1	2	3	4	5
33. Oyuna davet etme: Arkadaşlarını oyuna davet eder mi?	1	2	3	4	5

	Hemen Hemen Hiç	Nadiren	Bazen	Çoğu Zaman	Hemen Hemen Her Zaman
34. Oyunun sonuçlarını kabul etme: Oyunun sonucuna ilişkin duygu ve düşüncelerini sakın bir şekilde söyler mi?	1	2	3	4	5
35. Oyunun kurallarına uyma: Oyun oynarken oyunun gerektirdiği kurallara uyar mı?	1	2	3	4	5
IV. DUYGULARINI YÖNETME BECERİLERİ					
36. Arkadaşlarının duygularına uygun tepki verme: Arkadaşlarının içinde bulunduğu duygu durumuna (sevinçli, hüzünlü, kızgın vb.) göre uygun tepkiler verir mi?	1	2	3	4	5
37. Duygularını ifade etme: Ne hissettiğini sözel olarak ifade eder mi?	1	2	3	4	5
38. Duygularını başkalarını rahatsız etmeden gösterme: Duygularını, başkalarını fiziksel ya da sözel olarak rahatsız etmeden gösterir mi?	1	2	3	4	5
39. Engellenme durumuyla baş etme: Engellendiğinde sakın kalarak durumu kabul eder mi?	1	2	3	4	5
40. Hatalarıyla baş etme: Hata yaptığını kabul eder, söyler ve hatasını telafi edecek alternatif çözüm yolları arar mı?	1	2	3	4	5
41. Başkalarının duygularını anlama: Başkalarının jestlerinden, mimiklerinden ya da konuşmalarından neler hissettiğini anlar mı?	1	2	3	4	5
V. KENDİNİ KONTROL ETME BECERİLERİ					
42. Baskı altında sakın kalma: Kendini baskı altında hissettiğinde duygularını kontrol edip sakın kalır mı?	1	2	3	4	5

43. Alay etmeyle baş etme: Kendisiyle alay edildiğinde, duygusunu ifade ederek ya da görmezden gelerek alay etme durumuyla baş eder mi?	1	2	3	4	5
44. Hayır cevabını kullanma: Yapmak istemediği durumları nedenleriyle ifade ederek karşısındakini kırmadan hayır der mi?	1	2	3	4	5
45. İsteğini erteleme: İsteğinin ertelenmesi gerektiği durumlarda sakince bekler mi?	1	2	3	4	5
46. Tepki vermeden önce düşünme: Tepki vermeden önce sonuçları hakkında düşünerek ona göre tepki verir mi?	1	2	3	4	5
47. Hayır cevabını kabul etme: Kendisine hayır cevabı verildiğinde ısrar etmeden kabullenir mi?	1	2	3	4	5
48. Hakkını koruma: Hakkını başkalarına zarar vermeden korur mu?	1	2	3	4	5
49. Kendiliğinden çözülecek sorunları görmezden gelme: Müdahale etmeden çözülebilecek sorunları tepki vermeden bekleyebilir mi?	1	2	3	4	5

Ek.14. Özgeçmiş

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı: Ayşen TÜKEL

Doğum Yeri ve Tarihi

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	15/06/1992
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	10/Ağustos/2017

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
1992-2013	Millî Eğitim Bakanlığı, (Kamu)	Uzman Öğretmen
2013- Devam	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu / Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü / Çocuk Gelişimi Pr.	Öğretim Görevlisi

YABANCI DİL

İngilizce

YAYINLAR

A. Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

1. Tükel A. ve Yıldız S. (2018). Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinin Fen Etkinliklerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 4(2), 128-143.
2. Yıldız S. ve Tükel A. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Etkinliklerine Yer Verme Durumlarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 4(1), 49-59.
3. Köksal O., Duman A. ve Tükel A. (2015). Pre School Teacher S Remarks On The Implementation Of Turkish Language Activities. *International Journal of Languages' Education*, 1(UEDES 2015), Doi: 10.18298/ijlet.217

B. Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler:

1. Meydan A. ve Tükel A. (2022). Modern Müze Anlayışının Kapadokya Sanat ve Tarih Müzesi Kapsamında incelenmesi. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu, 2-3 Aralık 2022, (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
2. Çakır Aksungur F., Tükel A. ve Çetin V. Ş., (2021). Çocuklar ve Ebeveynlerinin Perspektifinden Covid 19- İle Mücadelede Üç Altın Kural: Maske-Mesafe-Hijyen Kuralları. Uluslararası Kapadokya Salgın Dönemleri Kongresi, 1-4. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
3. Tükel A. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Çevre Konulu Proje Çalışmalarına Yönelik Bir İnceleme: Doküman Analizi. Uluslararası Kapadokya Salgın Dönemleri Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
4. Tükel A. ve Yıldız S. (2019). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulama Dersi: Nitel Bir Araştırma. 2. Uluslararası Erciyes Bilimsel Araştırmalar Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)

5. Yıldız S. ve Tükel A. (2019). Çocuk Edebiyatı ve Medya Dersi Yaratıcı Materyal Örnekleri. 2. Uluslararası Erciyes Bilimsel Araştırmalar Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
6. Tükel A. ve Yıldız S. (2018). Çocuk ve Çevre Dersi Kapsamında Öğrencilerin Uyguladıkları Etkinliklerin Değerlendirilmesi. International Symposium on Social Sciences (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
7. Tükel A. ve Yıldız S. (2018). Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinin Fen Etkinliklerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. X. Eğitim Araştırmaları Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
8. Yıldız S. ve Tükel A. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Etkinliklerine Yer Verme Durumlarının Değerlendirilmesi. X. Eğitim Araştırmaları Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
9. Yıldız S. ve Tükel A. (2017). Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyete Yönelik Sınıfıçi Uygulamalarındaki Tutum ve Davranışları. II. International Academic Research Congress (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum) (Yayın No:4175426).
10. Tükel A. ve Köksal O. (2017). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı ile ilgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. İNES (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
11. Tükel A. ve Yıldız S. (2017). Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ile Merkezin Öğrencilere Katkıları. Uluslararası Üstün Yetenekliler/Zekalılar Konferansı: Yeni Yaklaşımlar ve Eğitimsel Uygulamalar (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
12. Köksal O. Tükel A. ve Duman A. (2015). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Türkçe Dil Etkinliklerini Gerçekleştirmelerine Yönelik Görüşleri. 1st International Symposium on Language Education ve Teaching (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)

C. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplar veya kitaplardaki bölümler:

1. Yıldız S. ve Tükel A. (2021). Erken Çocuklukta Yaratıcı Hikâye Anlatma Teknikleri. H. Çolakoğlu, E. Kabalcı, S. Derici (Eds.). (Basım sayısı:1, ss: 261, ISBN:978-605-4163-51-9)

2. Köksal O. ve Tükel A. (2017). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. E.Hamarta C.Arslan S. Çiftçi O.Köksal A. N. Çoklar (Eds.). Basım sayısı:1, ss: 290. Çizgi Kitabevi. ISBN:978-605- 196-090-6

D. Ulusal hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

1. Tükel A. ve Uzunöz A. (2020). Covid 19 Sürecinde Evde Oyun Etkileşimli Baba Katılımı. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(2), 1-14.

E. Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler:

1. Köksal O. ve Tükel A. (2016). Okul öncesi değerler eğitime yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. 25. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)